Protokóły

z posiedzeń Naczelnego Zarządu „Krajowego Związku naucz. ludowego"
odbytych w czasie
od 28. grudnia 1905 do ~~1. lipca~~ 5. września 1911. roku.

1/2 1/4

1/5

Regulamin obrad.

Ankiety 28. XII. 1905

1. Przewodnictwo
2. Zastępca przewodniczącego wybiera zgromadzenie.
3. Sekretarzy powołuje prezes.
4. Posiedzenie jest jednorazowe i ma tylko przeważnie charakter poufny.
5. Dyskusya nad jednym referatem trwać może najdłużej 1/2 godziny. Jeśli w tej dyskusyi ~~x~~ po tym czasie jeszcze zapisani mówcy do głosu mowcy, wybierają z pośród siebie generalnych mowców pro i contra.
6. W jednej sprawie można zabierać głos tylko 2 razy najdłużej po 5 minut. (Corr. durante. Prezyd. reprezentat)
7. Sprawy osobiste i narodowościowe wyłączone są z dyskusyi.
8. Niestosującemu się do tego postanowienia, odbiera przewodniczący głos podobnie, jak temu, kto mimo upomnień przewodniczącego odbiega od przedmiotu.
9. Zgromadzenie rozstrzyga nie, czy mowca, któremu przewodniczący odbiera głos ma dalej przemawiać.
10. Głosowanie odbywa się przez podniesienie rąk a przewodniczący sprawdza wynik głosowania.
11. Samoistne wnioski, wynikające z dyskusyi, mają być przewodniczącemu zaraz na piśmie przedkładane.
12. Inne wnioski rozpatruje zarządna Komisya wnioskowa.

Głosowanie według statutu Karolinum przy wyborach lub przez akklamacyę o ile tak postanowi zgromadzenie delegatów.

Protokół Ankiety

mężów zaufania nauczycielstwa ludowego w Galicyi

odbytej w dniu 28 grud. 1905 w Krakowie

w sali Muzeum techn.-przemysł

ul. Franciszkańska l. 4.

I. Zagajenie Ankiety.

a) O godzinie 8 minut 20 zagaił ankietę P. Stan. Nowak prezes Krakow. Tow. naucz., wyjaśniając na wstępie, że z upoważnienia zgromadzenia Tow. Pedag. odbytego w auli uniwers. w dniu 12 listop. r.b. w liczbie 500 osób stanu naucz., a mianowicie zgromadzenia tego poufnego celem omówienia spraw polepszenia bytu nauczycieli ludowych, któremu przewodniczył prof. Uniw. Dr Ulanowski jako prezes Oddziału Pedag. Krak. — powstał przez osobny Komitet, dzisiejszą ankietę, która wita serdecznie. (Brawa.)

b) Zanim atoli przystąpiono do obrad, P. Prezes konstatuje, że wszyscy obecni mają karty legitymacyjne, więc formalności są w porządku.

c) Następnie przez głosowanie pro i contra uchwalono znaczną większością nie dopuścić na salę obrad p. Rosoła, redaktora „Gazety Szkolnej", uważając za zasadę ścisłą „poufność obrad."

d) ~~Na przewodniczącego wybrano jednogłośnie pana Nowaka przewodniczącego zarządu~~

Prezes P. S. Nowak. Witając na otwarcie obrad p. Nowak, jako prezes Krakow. Tow. naucz. wita ~~liczne~~ zebraną ankietę i cieszy się, że właśnie Krakowskiemu Towarzystwu udało się do skutku doprowadzić dzisiejsze zebranie poufne, aby zorbite na różne obozy nauczycielstwo zbliżyć do solidarnej pracy i walki o prawa stanowe i uwolnić kwestyę tę od politycznych. (Brawa) A praca czeka nas wiele, bo już musimy przestać wierzyć próżne nadzieje, któremi lat 30 nas karmiono, biorąc na lep i sprytnie różne jednostki z pomiędzy nas i degradując je to ochmistrzem, to awansem (Brawo).

Do tych obietnic należały przyrzeczone 3 miliony koron na regulacyę płac w Krakowie i Lwowie: miliony wrojone w głowie rybaków sejmowych, jako zapłata morza za milczenie nasze. Ale, nie! – dziś odmówiliśmy i odmówimy razem za całą armią nauczycielską. (Brawa). Żądaliśmy żądać prawdziwych, a całego kraju popłynęły tysiące prośby do Sejmu, a tam te nasze żądania słowne i pisemne, nazwano orgią i terrorem [: hańba Stadnicki:] A kiedy w Sejmie nikt przeciw temu otwarcie nie zaprotestował i nie zaprotestował, jęknęła nasza dusza wspólna z żalu i oburzenia (: Brawa). I my stąd z Krakowa zaprotestowaliśmy. (Brawa). – a następnie postanowiliśmy nie do Lwowa, lecz do Wiednia wysłać petycye do Rządu i Parlamentu, a w razie niepomyślnego rezultatu: do Tronu, – a spotkawszy się, że właśnie w czasach obecnych petycye nasze mają widoki powodzenia. (Brawa).

Pomimo Sejm swego nas odrzucił od siebie, przeto zaprotestowaliśmy 11/11 1905 i przeciw skorumpowanej nas zaprosił do ojcowskiej w Krakowie 100 tysięcznej (– motyłko tak w naszem Towarzystwie krakowskiem, ale i w auli uniwersytetu 500 głosów z nami się zebrało, obdarzając nas nadto mandatem do dalszego czynu i organizacyi, którą dziś wprowadzamy (Brawa).

Z całej też gotowością wzięliśmy się do pracy i cieszymy się ze chwili, bo oto nasza odezwa po kraju rozesłana, zgromadziła reprezentantów całej armii naszej 10 tysięcznej. Mamy 63 powiaty reprezentowane, inne się nam telegramy lub listy z nami się solidaryzujące w pracy zawodowej organizacyi. (Brawa)

I dobrze się zapowiada; nasza praca w czasach dzisiejszej walki reakcyi z postępem, którego np. w sprawie powszechnego głosowania broni sam Rząd — toć mogliśmy i mieli wpływ na jego poparcie (Brawa). Słowo Rząd stanął po stronie robotników, to i nam pomógł ubiegać się o nasze prawa obywatelskie, z których też w całej pełni korzystajmy. (Brawa)

Bronić praw i robotników i Rządu samego, idźmy społem solidarnie i barnie. Odtąd my wszelkie zaprzątywania i osobiste ambicye, a stańmy w szeregach zwartych, a zdobędziemy to, co się nam słusznie należy. (Brawa)

Sądzę, że duchem tym jesteśmy wszyscy owiani i w tem przekonaniu innem Krakow. Tow. nauczycielskiem witam Was drodzy Bracia i Siostry, Polacy i Rusini, witam jako wspólną rodzinę nauczycielską w tem przekonaniu, że pochwycie nas poprzeć i z nami działać. (Brawa).

Witam serdecznie braci Rusinów, przybyłych tu dla otrzaśnienia wspólnych ideałów w bratniej zgodzie narodowej i jedności (Brawa)

Witam Was Szan. Koleżanki w nadziei, że nas zrozumiecie i z nami solidarnie ręka w rękę pójdziecie, – a tak pracą i wpływem swoim nam wiele nam pomóc (Brawa)

Witam serdecznie delegatów Zarządu Głów. Tow. Pedagogicznego, które wiele zasług na polu szkolnictwa wśród nas i kraju położyło, mając cele ogromne i szerokie, – a witam w myśli, że nas Towarzystwo to pochwyci poprzeć w pracy około organizacyi stanowej, bo tam nie może się przecie przekształcić w zawodowe stowarzyszenie, jakie my ujść nauczycielski mamy na celu. (Brawa)

Witam też reprezentantów ruskich Towarzystw, Towarzystwa nauczycielskiego i Włościańskiej Pomocy i innych pokrewnych, wyrażając je (wszystkie) do wspólnej z nami pracy, (Brawa) – skierowanej nie tylko do polepszenia doli naszej, ale i do podniesienia ogólnego stanu nauczycielstwa i szkolnictwa wogóle naszej ojczyzny (Brawa). Radzimy, pójdźmy wszyscy jedyne drogami konstytucyą do wolności, do Rządu i Tronu, a gdy te środki prawdziwą, to resztę załatwimy na wiecu ogólnym, solidarnym i karnym. (Brawa)

Na tem kończę moje gorące powitanie i składam w ręce Szan. Autorki tymczasowe prezydium z wiecu.

Na słowa te postawił wniosek p. Mikołajczyk, aby a.) Autorka ustąpiła p. Wrabla do prezydowania obradom.

Autorka jednomyślnym aplauzem i brawami potwierdza ten wniosek, jawne przez głosowanie pro i contra formalnie potwierdzony.

Na wiceprezesa powołano Rusina-nauczyciela z Jaworowa

f.) Wiceprezes p. Onufry Własyjczuk.

p. Onufrego Własyjczuka, który wśród entuzyastycznych oklasków, przemówił w te słowa częścią po rusku i po polsku:

„Dziękuję za wybór dla mnie osobiście i dla ruskiego nauczycielstwa wielce zaszczytny i zapewniam, że ruska brać równie gorąco jak i polska brać pragnie bratniej zgody, wspólnej pracy i jedności, bo jako równi z równymi i biedni z biednymi solidarnie zdobędziemy co się nam należy, tylko radźmy szczerze i śmiało, abyśmy czasu nie marnowali dysputy, ale czyny i uchwały aktualne. <Brawo>.

g.) Prezes p. Nowak przyjmuje wybór zaszczytny, ale i odpowiedzialny, co z naciskiem zaznacza, lecz uprasza zgodnie ze zdaniem wiceprezesa, aby obrady szły przedmiotowo, przyczem zastrzega się o poufność obrad i oznajmia, że wszelkie komunikaty z Ankiety na zewnątrz pójdą z Prezydyum – bo w interesie naszym leży bezwarunkowa karność i tajemnica poufności. Przeprasza też, że w sali tej ponurej ciasno nam w tak licznem gronie, ale starania o salę Rady miejskiej nie odniosły skutku pomyślnego. Lecz i tu zrodzone myśli urosną w czyny wielkie wśród pracy solidarnej <Brawa>.

h.) Sekretarze Ankiety.

Na sekretarzy powołano z Krakowa Pp. Bierońskiego, Mikulskiego i Piotrowskiego, a z kraju: Lorenza ze Skawiny i Witwickiego (Rusina) z Kołomyi.

i.) Telegramy.

Odczytano telegramy: od nauczycielstwa z Tarnowa i Bóbrki – oraz od Prezesa Tow. Pedag. Dra Małachowskiego ze Lwowa. Ten przeprasza, że z powodu choroby nie może brać udziału w ankiecie, lecz życzy jej powodzenia i zachęca do legalnej walki o prawa nauczycielskie – Tarnów i Bóbrka tegraficznie solidaryzują się z nami i życzą powodzenia <Brawo>.

Regulamin obrad.

II. Sprawa organizacyi nauczycielstwa lud. w Galicyi i

j.) Regulamin obrad odczytany przez Prezesa przyjęto <Przemowy ograniczono do 5 minut; mowcy mogą zabierać głos w tymsamym przedmiocie 2 razy. Przewodniczący może odebrać głos w razie odbiegania od przedmiotu lub osobistych wycieczek>.

Referent odczytał imieniem Komisyi red. swą pracę, obrobioną znakomicie według uznania Ankiety, która cały referat przyjęła oklaskami i uchwałą wniosków. W zasadzie zgodzono się na organizacyę stanowo-zawodową, opartą na autonomii związków miejscowych, okręgowych i związku krajowego. Bliższe szczegóły wyrażone będą w regulaminie i statucie, która opracuje osobna komisya, mająca już zarys gotowy i olbrzymi materyał z referatu i dyskusyi ankiety.

i sprawa funduszu organizacyjnego.

<: Ref. P. Parczyński :>

Dyskusya.

P. Szajowski del. ze Lwowa przemawia za tem, aby wszelkie sprawy ~~[illegible]~~ objęte program ankiety usunąć na plan dalszy, a obradować tylko nad sprawą polepszenia bytu nauczycielstwa, czego żąda imieniem lwowskich nauczycieli.

Ankieta atoli uchwala trzymać się ściśle i kolejno załatwiać program.

P. Pierzchała ze Lwowa, żąda ogólnej dyskusyi i zgóry zapowiada z ironią, że cały ten... projekt nie doprowadzi do celu, ale on ma swój projekt „finansowy" który chce referować.

Ankieta uchwala ogólną dyskusyę i żąda, aby referent swoje 4 wnioski odczytał jeszcze raz.

Referent <: p. Parczyński > czyta wnioski.

I. wniosek: „Każdy nauczyciel (lka) szkół lud. publ. posp. i wydz. ~~obowiązuje się~~ bez różnicy narodowości, płci, wyznania i stanowiska służbowego, zobowiązuje się pod słowem honoru przystąpić natychmiast do związku ~~narodowe~~ zawodowego nauczycielskiego, celem podniesienia godności, oraz moralnych i materyalnych interesów swego stanu, obrony jego praw i wywalczenia należnego w społeczeństwie stanowiska, – a temsamem podniesienia oświaty, dobrobytu i kultury kraju. <Oklaski: – Uchwalono głosowaniem pro i contra>.

II. wniosek. Delegaci okręgowi [: mężowie zaufania :] obecni, zajmą się natychmiast energiczną akcyą w swoich okręgach celem uświadomienia kolegów i koleżanek, tak, aby w chwili zatwierdzenia statutu, organizacya weszła w życie natychmiast. <Oklaski. Uchwała.>.

III ci wniosek. Dla utorowania statutu wybiera się na ankiecie dzisiejszej komisyę organizacyjną i statutową, która narady nad dziś zaraz rozpoczną na podstawie referatów i uchwał ankiety – aby w porozumieniu z dwiema pracami nadesłany opracowany statut, można było jaknajprędzej przedłożyć ces. Wydziałowi celem zatwierdzenia. <: oklaski i uchwała. >

P.P. Witwicki i Sosnowski objaśniają, że ruskie Tow. nauczyc. „wzajemną pomoc" chce pomnożyć ducha ankiety krakowskiej i dlatego ich tu wysłano, jako mężów zaufania, którzy już teraz widzą wspomniany cel w jednością pracy Polaków i Rusinów-nauczycieli. <Brawo>. – więc żądają, aby w Komisyach nie czonych byli także Rusini. <: brawo – uchwalono>.

Komisya organ. skarbowa i prawem kooptacyi:

P. Gincel, proponuje z prawem kooptacyi do Komisyi organizacyjno-skarbowej, mężów zaufania, pp.: 1) Bobra Józefa z Brzybowa. 2) Baryłę Witwickiego z Kołomyi. 3. Jana Tatarę z Krzyształowic od Wielczka. 4. Antoniego Żuławskiego z Przemyśla. 5. Adama Rytko z Chocimi od Nadwórnej. 6. Stan. Pałkę z Bochni. 7. Jarmina Perratowskę z Podgórza. 8. Kornela Jaworskiego ze Lwowa. 9. Onufrego Wasyleczka z Jaworowa. 10. Mieczysława Skoczkowskę z Krakowa. 11. Józefa Gincla z Krakowa. 12. Juliana Maciołowskiego z Krakowa. 13. Jana Mikulskiego Jana z Krakowa. 14. Józefa Parczyńskiego z Krakowa. 15. Jana Szafrańskiego ze Lwowa. 16. Stefana Zaleskiego z Krakowa. 17. Zajączkowskiego W. z Podgórza Żmiew. 18. Ludwika Pierzchałę ze Lwowa. 19. Sosnowskiego z – 20 Jaworskiego Jana z Sanoka. 21. Brzozowskiego z Krakowa. 22. Andrzejkowicza z Krakowa.

– Uchwalono –

Nadzwyczajny referat p. Ludwika Pierzchały ze Lwowa, co do jakiegoś finansowego projektu.

Co do punktu IV porz. referenta postanowiono, uchwalono ogólną dyskusyę i zezwolono p. Ludwikowi Pierzchale ze Lwowa, aby swój referat odczytał. Referent obiecuje 10 minut, że projektowy finansowy projekt i zaczyna od lekcyi politycznej na temat składu Sejmu – i wogóle jakiegoś oporządzania o tem i owem – P. Kostelecki (i Klimek) prosi formalnie, aby – jeśli p. Pierzchała ma jakiś wyjście referat, odesłać go najprzód do Komisyi, skoro na programie obrad nie jest umieszczony, bo o nim nikt nic nie wiedział.

Ankieta podniela to zdanie, lecz dla miłego spokoju z delegacyą lwowską, poruszała p. Pierzchale dalej mówić. Z tego atoli nic można było aktualnej dyskusyi wywiązać.

P. Jul. Maciołowski odnosi się do referenta, aby wniosek swój na piśmie złożył Prezydyum ankiety, co też p. Pierzchała obiecuje zrobić (. Później na karcie notatek wniosek, ale bez referatu oddał – bo ofic. referatu nie miał).

Wniosek p. Pierzchały – wysłuchawszy omówiony przez niego – „aby ogół nauczycielstwa składał jakieś zdrady na cele organizacyjne w kasie lwowskiego Tow. nauczyc. polskich. i dopiero od kapitałów procenta na ten cel przeznaczał" nie znalazł żadnego poparcia.

P. Bielczyk – wypadnie formalnej rzeczy skończyć obrad nad Terceloszym projektem p. Pierchały i odesłania go do komisyi. (Uchwalono powyższe).

P. Smolec z Biały prosił się, że tam prezydyum zebraniom nauczycielskim i przy miarowania delegatów.

Zgromadzenie – wyjaśnia, że to będzie zbadane i załatwione.

P. Świątecki zgadza się z wywodami referenta właściwego p. Parczyńskiego i prosi odczytania jego tego wniosku, który z powodu wywodów p. Pierchały „głos utonął!" – ze względu czasu i rzeczy.

Referent p. Parczyński czyta:

Wniosek IV „Dopóki nie będzie ustanowiony zatwierdzonego statutu, przyjmą się pp. delegaci (: obecnie mężowie zaufania), przeważnie funkcyonarzy organizacyjnych od nauczycielstwa swego okręgu w myśl ordynacyi z dnia 29 listop. 1905 tj. od nadzwyczajnych remunerowanych dodatków 5% a wreszcie od płac bieżących 1/2% miesięcznej płacy jednorazowo (np. od 50 koron 25 h, od 100 K 50 h) itd."

Wniosek ten odesłano do Komisyi skarbowo-organizacyjnej – i na tem obrady tego punktu programu (2) zamknięto.

5

III.

Projekt regulacyi płac nauczycielskich.

Referuje p. Stefan Zaleski, opierając projekt-(zgodany czynnikom wobitce→) na cyfrach statystyki i budżetu szkolnego. Referent podaje, względnie przypomina i wyjaśnia różne projekty regulacyi płac, a w ogólności przedstawia ujemnej wartości zakusowy projekt oparcia regulacyi płac wyłącznie na podwyżkach lub wogóle polepszeniu dodatków pięcioletnich, które są często bardzo chwiejne i demoralizujące (Brawa) Wobec tego objaśnia swój projekt w komisyi opracowany, a opierający się na płacach XI. X i IX rangi urzędniczej, według stopniowego awansu latami służby od 5-10, itd. Jest w tym projekcie dość cyfry, że nie 15 milionów-jak głoszą niepryjazne sygnały- ale 6 do 7 milionów wystarczy na ta regulacyę płac, a tyle to najmniej możemy wydobyć z skarbu państwa na ten cel wyłącznie, czego się też nauczycielstwo spodziewa. [: brawa i oklaski :] wniosek ten w zasadzie przyjęto.

Dyskusya.

P. Pataza dziękuje referentowi za wyjaśnienia projektu, ale radzi, aby wszelkie starania robić możliwie cichcem, bo obecnie są czasy sprzyjające.

Pp. Kostelecki i Basiok podzielają to zdanie i zastrzegają, aby w projekcie było wyraźnie zastrzeżone, że płace te nie mają pozostać jak są obecnie w tych rangach, lecz iść zawsze równomiernie z danym razem z etatem nowym, którego się urzędowy mąż domagają.

P. Julian Adamowski, pochwala myśl referenta, bo projekt zdąża do równości płac z uwzględnieniem tylko dodatków aktywalnych, według klas miast i wsi wynaczonych (tak) jak urzędnikom lub oficerom. Dzisiejszy system płac oparty na krzywdzącej, jest krzywdzącym [Brawa] bo i na wsiach są często bardzo wielkie trudności. Zrównanie płac ostrzyma też zdrożałą wędrówkę nauczycieli z posady na posadę, a to wyjdzie na dobre dla szkół i samych nauczycieli. Żądajmy tedy tego, bo to się nam słusznie należy.

P. Witwicki, pochwala w zasadzie wniosek, ale radzi, żebyśmy przestali pouczać Sejm skąd ma brać fundusze i nie myślmy o tem, czy ma on czy nie ma pieniędzy. Nasza rzecz żądać, a dać nam muszą. Chce nawet, abyśmy się wyraźnie zapytali, czy nam dadzą, co-i kiedy? Mamy też prawo do funduszów państwowych, bo sam Trybunał administracyjny w Wiedniu orzeczeniem z dnia 13/3 1886 L. 648 przekł, że nauczyciel jest urzędnikiem państwowym - więc niech nas Rząd centralny weźmie w obronę i opiekę (Brawo!)

Pan Gonet, stawia wniosek, aby dodać do projektu, że płaca nauczyciela nie powinna zależeć od systemizowania posady lecz od złożenia egzaminu.

P. Hałatek ubolewa, że nie podjęliśmy w sali miasta Krakowa - że to jest lekceważenie nauczycielstwa (: Głosy: prawda! :) - i żąda, aby to zaprotestować u protokołu. Nadto żąda, aby Zwiazek we Wiedniu zgromadzenie nasze powiadomić (Brawo).

P. Mamkowy stawia wniosek na zamknięcie dyskusyi. Uchwalono- poczem jeszcze przemawiali zapisani do głosu:

P. Borkowski chce, aby żądać od ch. R. S. K. aby w Dzienniku urzędowym ogłaszała publicznie zarządzenie o płacach, bo to może wpłynie dobrze na wstrzymanie protekcyjek (Brawo). Nadto żąda, aby nie robiono rozróżnień na płacach - i żąda, aby ch. R. S. Kr. wydała samotnym nauczycielki z podaniem wysokości płac i lat służby.

P. Kostelecki jeszcze się zastrzega, aby w projekcie dać płace różne, a tylko dodatki aktywalne wyraźniej określić, oraz aby obmyśleć płacę tymczasową nauczycielom.

Referent nasz odrazu wyjaśnia, że to jest w projekcie.

P. Brzeziewicz (z Łęcza) wyjaśnia, że poparcie za obroną nas w Sejmie, uchwalono w Łęczu podobne dla posłów: Stapińskiego i ks. Bocheńskiego.

Pani Munkacsy, prosi, aby się starać o przyznanie kobietom prawa zajmowania posad tłomaczek ustnych miejscowych. ⟨do Komisyi miejskich odesłano⟩

P. Sobolewski, zgłasza pragmatykę emerytalną. ⟨do Komisyi " "⟩

P. Tatarczuk zgłasza przerwę w obradach, które trwają już ponad 4 godziny.

Pan Prezes przerywa obrady do godziny 2, z oświadczeniem, że jeszcze porządek wyczerpany b. pomyślnie.

Obrady popołudniowe. 28/XII. 1905.

Początek o godzinie 2 minut 10.

IV.

Sprawa petycyi deputacyi do Rządu oraz memoryału do Tronu.

Przewodniczący Wiceprezes p. Onufry Wasyljczuk.

Referent Wincenty Biernacki

Referent przystępując do omówienia gotowej petycyi do Rządu i Parlamentu, podaje następujący ustęp:

„Rozpaczliwe położenie stanu nauczycielskiego wobec dalekich a słusznych nadziei polepszenia naszego bytu przez gruntowną regulacyę płac ~~[illegible]~~ jakiej lat dziesiątki nadaremnie wyczekujemy od Sejmu krajowego, przymusza nas do wzięcia wreszcie środków, a przedewszystkiem jasnego ustawu domowego.

„Do środków takich należą petycye: deputacye do centralnego Rządu i Rady Państwa. A gdyby i te legalne środki - mimo poparcia przyrzeczonego nam przez posłów naszych przychylnych ⟨pp. Dr Petelenza i Rollera i ich przyjaciół⟩ wsparciem - nie odwiodły spodziewanego skutku aktualnego, należy na nowej konstytucyjnej mapie prawa powrócimy się do Tronu z memoryałem i deputacyą, która z niekrępowaną szczerością i światła wyjaśnieli nie tylko nasze rozpaczliwe położenie materyalne i moralne, ale czynami udowodni, że przy dobrej woli reprezentacyi kraju regulacya płac nauczycielskich w obrębie 3 rang uposażonych - jest sprawą i możliwą ⟨: Brawa, oklaski⟩.

Odczytana petycya w tekście polskim ⟨i niemieckie tłumaczenie jest gotowe⟩ zrobiła b. dobre wrażenie. ~~Za~~ Zakończono cała sprawa dalszej akcyi w danym wypadku do Tronu, znalazła uznanie anketa, która cały referat uwieńczyła objaśnieniem przyjęła gorącym aplauzem i ogólnem podziękowaniem dla referenta, którego pracę uznano za gruntowną i prawnie uzasadnioną, wykazał on bowiem, że starania u Rządu i u Parlamencie o wydatny zasiłek ze skarbu państwowego na wyłączny cel regulacyi płac nauczycielskich, według etatu dla 3 najniższych rang uposażonych, mają moc i wagę prawną w czasach obecnych i że w niczem nie obrażają ani nie naruszają naszego patryotyzmu ⟨: Brawa⟩.

P. Prezes-zastępca ⟨p. Wasyljczuk⟩ zupełnie podziela wywody referenta i zapewnia imieniem całego wschodu, nauczycieli Rusinów, że ta droga trafna im do przekonania, bo trzeba znać „klikę" która walczy w kraju przeciw nam, a otaczamy się tłumnie o tem przekonamy. Oni - starowiercy, co nas warchołami nazywają, niech wiedzą, że od nich jacy mniejszy się nie spotkiwamy i nie prosimy o łaski i jałmużny ⟨Brawa⟩ - ale sobie w innym sposób poradzimy. Oni pewnie by nas podwalili za odmowę tej petycyi i drogi do tłomacza - bo ich wstyd, że ból nasz i jęk pójdzie po granicę kraju. My o ich miłość nie dbamy ⟨Brawa⟩ żądamy tam otwarcie, gdzie oni nam bronią, bo to musi być dla nich coś, skoro nas straszą tłomaczem. Okno! - my idziemy tam, bo tam będzie nam dany posłuch i sprawiedliwość.

Lecz - zacytowanych wierszy nie oklaskowali, uznaniem dla referenta przez osobne podziękowanie, - jest uchwała zapadła, ja przecież dla formalności otwieram dyskusyę i poddam formalnie wnioski komisyi przez referenta poruszone - pod głosowanie.

Dyskusya:

P. Szaraniski przemawia za przyjęciem referatu bez zastrzeżeń.

P. Basiuk z poratu myślenickiego, boi się petycyi do Wiednia i woli by jaki inny radykalniejszy wniosek, ale bo nie ufa w szczerość obiecanek jednych posłów.

P. Preses prostuje jego zapatrywanie, że obawa nie jest uzasadnioną.

P. Siciński po Lwowa imieniem delegatów krakowskim zastrzega się, że jest przeciwnym petycyi, bo oni tam (we Wiedniu) uczuli "co innego (- ale nie mówi co? -) i pędą, aby protest jego zamazuje w protokole sądu. "My, mówi - musimy tu na kraju póki żyjemy! Głosy: dajcie! aż was wydusza!) (Śmiechy - wykrzyki).

P. Weiss jest za petycyonowaniem i deputacyami, ale przeciwnym zastrzega się, aby deputacyi nie udali się do Wiednia. Radzi oświadczyć, aby się nie bać (Brawa) bo wówczas czasy serdecznym naszego (Brawa) Rząd zarobia na Galicyi - niech jej da coś z tego na oświatę. Nie bójmy się, to nas nie skompromituje, jak owszem koledzy krakowscy - to nas podniesie - i będą się tu z nami z kraju cieszyli (Brawa).

P. Fiutowski za zamknięciem dyskusyi, a p. Dimel za generalnymi mowami.

Kostelecki - wnosi za pełnem zamknięciem dyskusyi, co też uchwalono przez głosowanie pro i contra, które wykazało, że tylko kilku krakowskich było przeciw petycyi i deputacyom.

P. Smolikowski po Lwowa jestem zgodnie z p. Sicińskim po Lwowa zamacza, że z mandatu mającego stanowisko przeciwne. (: Słychać okrzyki oburzenia :).

Na tem wyczerpała się dyskusya, wnioski zamknięto, poczem formalnie przez głosowanie przyjęto wniosek referenta:

I. wniosek: Uprasza się Wydział Krakowskiego Towarzystwa nauczycielskiego do wniesienia petycyi do Rządu i Parlamentu w Wiedniu, według przedłożonego projektu - o zaprowadzenie zaniku z funduszów państwowych na wydatny cel regulacyi płac nauczycielskich według etatu dla XI. X. i IX rangi urzędników państwowych.

II wniosek: Na wypadek, gdyby petycye te nie odniosły spodziewanego skutku, uprasza się tenże Wydział, aby w porozumieniu z Wydziałem wykonawczym zwołały powtórnie opracował memoryał i powtórnie deputacyę do Tronu złożoną z nauczycieli Polaków i Rusinów. (Brawo).

Przewodnictwo obejmuje wiceprezes p. S. Nowak i stawia na porządek obrad punkt dalszy (5).

Referent po przeczytaniu wstępu w którym wyjaśnia cel programu tego, przedstawia wielkie korzyści, jakieby nauczycielstwo oddało takie zjednoczenie i działalność celowa określona zgóry znanym i przyjętym programem.

Następnie czyta referent zarys programu ujęty w 16 punktach, nad którymi szczegółowa prowadzona dyskusyę i głosowano za i przeciw. Ponieważ program ten będzie osobno w całości drukowanym, podaje się tu tylko myśli przewodnie poszczególnych punktów. I tak:

Punkt I, obejmuje zarys programu opartego na pracy ścisłej w szkole i obywatelskiej poza szkołą.

Brawa i oklaski.

Punkt II, wytycza drogę pracy obywatelskiej poza szkołą.

Brawa i oklaski

Punkt III, określa w jaki sposób nauczyciel będzie kapłanem prawdy.

Brawa i oklaski.

V

Zarys programu prawno-zawodowego i politycznego, nauczycielstwa ludowego.

Referent p. Stefan Zaleski.

Punkt IV, określa pracę poza obrębem szkoły.

Brawo-oklaski.

Punkt V, określa że nauczyciel już z natury swego zawodu jest pionierem postępu, więc niech to czynami udowadnia.

Brawo, oklaski.

Na wniosek p. Basiuka zapadła uchwała głosowaniem przez podnoszenie rąk za i przeciw. Zaznacza się, że „przeciw" nie było.

Punkt VI, O przyrodzonych prawach (altruizm).

Przyjęto. Brawo.

Punkt VII, zawiera określenie w jaki sposób nauczyciel poza szkołą może być i ma być wolnym obywatelem.

Dyskusya:

P. Piotrowski, podnosi przy tej sposobności, że lwowscy delegaci czynią solidarność, że tworzą gwałtowną obstrukcyę, wobec tego musimy zamanifestować, że tu nie „ja", ale „my" działamy. Nauczycielstwo w kraju bez różnicy wyznań, płci i narodowości musi iść społem, bo tylko w ten sposób uzyskamy co słuszne; tem smutniej jest, że głosy grupki lwowskich kolegów grozi nam protestem za pracę dążącą do zjednoczenia naszego. { Słusznie. Hańba im}.

P. Prezes konstatuje z urzędu, że podczas uchwał nie było żadnych nieprawności, a z działaniem „poza pleyma" nie może i nie chce się liczyć, bo regulaminem jest zapewniona wolność słowa przedmiotowego.

P. Grabowiecki - dla prawdy pokonywującej robotę poza pleyma" żąda głosowania „contra". Na to żądanie p. Prezes zarządził głosowanie „contra", które wykazało, że nikt przeciw punktowi VII nie podniósł ręki.

P. Świątecki w kwestyi formalnej, przypomina, że obrady są

poufne i prosi, aby to zastrzeżenie zostało w protokole umieszczonem, z ostrzeżeniem, że zdrajców odsądzimy od czci i wiary. - Przyjęto.

Punkt VIII, określający udział w polityce - przyjęto.

„ IX określający z bratanie się z ludem - przyjęto przez głosowanie pro i contra.

Dyskusya:

P. Vogel z Stumacza prosi o wyjaśnienie jak ma postępować nauczyciel gdzie jest ludność mieszana „Polaków z Rusinami"?

Referent odpowiada, że takt i sumienie radzi tu zgodę i miłość

P. Pawryński, omawia tę sprawę słusznie przez p. Vogla poruszoną i radzi, aby każdemu oddać, co swoje, co należy. Brzegu bronić, ale trzymać się bezwzględnej sprawiedliwości. { Brawo}.

P. Sorański { z Rusi} zwraca uwagę na okoliczność, że niektórzy nauczyciele Polacy mylą się, sądząc, że ruskie społeczeństwo jest dla nich wrogo usposobione; przeciwnie lud ruski jest grzeczny i bardzo wyrozumiały, ale trzeba go do siebie zbliżyć { przychylnie} Podaje fakt, jak gmina ruska cała płakała za „dobrym nauczycielem Polakiem" { brawo}.

P. Vogel, przedstawia wrogi nam szowinizm ruskich popów i radzi z nimi ostrożnie postępować.

P. Prezes, ostrzega mówców, że to są sprawy narodowe i umysł Regulaminu obrad wyklucza je z dyskusyi.

P. Sobolewski jeszcze prosi o głos i zaznacza, że nauczyciel niech uczy i po trzecku, byle uczył dobrze i kochał dzieci a zaskarbi sobie miłość i Polaków i Rusinów.

P. Polakiewicz, oświadcza, że sprawiedliwe postępowanie w szkole i poza szkołą, umieją Rusini uznać, czego sam doświadczył.

Na wniosek P. Sorańskiego dyskusyę zamknięto i punkt IX uchwalono przez podniesienie rąk.

Punkt X. omawiający sprawę i znaczenie powsz. tajn. głosowania i szczerego udziału nauczycieli w tej akcyi postępowej – przyjęto jednomyślnie

Punkt XI. omawiający godność i charakter nauczyciela jako wychowawcy, przyjęto bez dyskusyi.

Punkt XII. omawiający równość i sprawiedliwość z paniami koleżankami w zawodzie i apelujący do ich solidarności z nami – przyjęto gorącymi oklaskami i uchwalono jednomyślnie

~~Punkt XIII~~ po ożywionej dyskusyi, z poprawką wyrazu. (przyznajemy na należy się)

Dyskusya.

P. Kostelecki, motywuje, aby w referacie wyraz „przyznajemy równe prawa" zamienić na: „należą się koleżankom równe prawa".

P. Baścik, zaznacza, że nie należą tu nauczycielki bez kwalifiki tz. froeblanki i protestuje przeciw przyjmowaniu ich dalej do zawodu naucz., bo one nieraz wypierają z posad nauczycielki z egzaminami wydziałowymi. (Głosy: prawda!)

P. Kostelecki, wyjaśnia, że myślał i mówił tylko o siłach kwalifikowanych.

Referent prostuje te zdania do punktu, że skoro osoba otrzyma kwalifikacyę, otrzymuje i prawa zawodu; atoli jest za tem, aby już ustały te złote czasy froeblanek (Brawo)

P. Kaczorowski radzi p. Baścikowi, aby wniósł swój wniosek do Komisyi, co też p. Baścik uczynił.

Punkt XIII omawiający tz. „arystokracyę typów nauczycielskich" i solidarność i koleżeńskość – przyjęto bez dyskusyi.

Punkt XIV. omawiający sposób pożycia i harmonię z duchowieństwem przyjęto, z rezolucyą, na wniosek p. Piotrowskiego,

że nauczycielstwo jest za harmonią i zgodną pracą wraz z duchowieństwem, ale też oczekuje od niego równego taktu i poważania (Brawa) oraz szczerości w pożyciu, z usunięciem pychy i wyniosłego traktowania biednego nauczyciela.

Punkt XV omawia obronę godności stanu naucz. i obronę prawną. (Przyjęto)

Dyskusya.

P. Danziger jest tego zdania, że tylko płace równe z urzędnikami są zdolne podnieść powagę stanu naucz. wśród ciemnego jeszcze społeczeństwa jak i wobec uczonych wrogów. Trzeba więc walczyć o ten środek godności naszej.

P. Witwicki żąda utworzenia honorowego trybunału nauczycielskiego dla sądzenia zdrajców i niekoleżeńskich osób stanu naucz. Wniosek składa na stole prezydyalnym.

P. Prezes wyjaśnia, że Komisya statutowa obmyśla już sąd honorowy do statutu. Na tem skończono i uchwalono punkt XV.

Punkt XVI. Omawia siłę moralną i intelektualną nauczyciela i żąda jego nieustannego dalszego kształcenia się i doskonalenia.

(Brawo – oklaski – uchwalono –).

Po odczytaniu wymienionych punktów „Zarysu programu prawno-polit. zawodowego –" zapytuje Ankietę, czy sobie życzy wydania tego referatu w rozszerzeniu i obrobieniu szczegółów, czy też inaczej postanowi.

P. Vogel, prosi o szybkie wydrukowanie, aby mógł w swoim okręgu rozpowszechnić rzecz tak piękną i pożyteczną. Zaznacza, że przecież Kolegom musi coś z Ankiety przywieźć, mimo poufności obrad,

aby mu nie panowano, że dawno go na ankietę wysłano. Zamacza też z żalem, że nauczyciele w jego okręgu oświadczyli, że będą radzili, co im do tego, i nie chcą się łączyć z akcyą nauczycieli.

P. Kostelecki, powiada p. Bogla, że i one do nas przyjdą, gdy będziemy zorganizowani. Żąda, abyśmy czemprędzej wydawać zaczęli własny organ, i w nim wydrukowali referaty i petycye, bo okiem rządzą władze, że nic złego nie knujemy, lecz legalnie idziemy o swe prawa do walki, bez narażania osób.

P. Ojniec - zgadza się z tem zdaniem, lecz radzi circumspicere, aby nasz przemysłowa dobrze wydała owoce dobre. Komunikat wyda prezydyum i w nim ogłosi, co należy. Delegaci atoli mogą i powinni swych kolegów uświadomić, że solidaryzują się, wyjeżdżamy. Inaczej nie. Należy nam walne, nawet jawne, bo sam Rząd centralny zapewnił wszystkim obywatelom bezpieczeństwo i wolność słowa, więc się nie bójmy prawdy i uświadomienia. Teraz czas na nasze postulaty; teraz oni nas wysłuchają i muszą coś dla nas zrobić. (Brawa). Apeluję więc, apeluję imieniem Krakowskiego Stronnictwa Narodowego do całego kraju, aby wystąpili w akcyi solidarnie przyjętej i nie dali się pomiać z akcyi. (Brawo) W solidarności nasza siła.

P. Brzeskiewicz (z N. Sącza) zgadza się z p. Ojncem i na dowód, co znaczy siła woli przytacza, że mimo innej uchwały nauczycielstwa z Stowarzyszenia, on tu jest, - a nawet jako delegat, bo choć uchwalono nie wysyłać - jednak uchwalono za wyjazdem - aby ich na ankiecie reprezentował. To dowód jaki chaos i jakie są sprzeczności między każdym nauczycielskim jestem uświadomionem: jestem tu na swój koszt - i powiem im, jak tu dzielnie praca idzie! (Brawo).

P. Zielenthal, ostrzega, że dopóki urzędowy komunikat nie będzie ogłoszonym, należy zachować tajemnicę obrad, aby czegoś błędnego nie rozszerzać w kraju.

P. Kolmar, imieniem okręgu Czerkowskiego pastrzega, aby przypadkiem jakaś petycya nasza nie poszła na ręce posła p. Wrzytyga lub do Koła Polskiego, bo wszystko utonie lub pójdzie do kosza."

P. Preres, wyjaśnia jaką drogą petycye pójdą do Rządu, a mianowicie, że sprawami naszemi zajmą się grono Pp. Posłów Robles i Dr Petelenz i ich przyjaciele polityczni - i że żadnej drogi nie pozwyny. Zdaraca atoli uwagę p. Kolmarowi, że nie może tu dopuścić do krytyki lub wycieczek na poszczególnych posłów. -

Co do uchwał ankiety oświadcza p. Preres, że będzie urzędowy komunikat w celu wyrobienia jednomyślności opinii. Każdy wyjaśni nasz organ, który wydawać pragniemy jak najprędzej. (Brawo.)

Z kolei przejdziemy do punktu 6..

Ankieta jednak odraczają ref. p. Zaleskiemu. (Brawo)

Punkt VI.

Sprawa zwołania wiecu nauczycielstwa ludowego w Galicyi

Sprawę zwołania wiecu nauczycielstwa lud. w Galicyi, przedstawia sam Preres ankiety. Omawiając znaczenie, cel, owoc sposoby zwołania takiego wiecu, zwrócił uwagę na to, że aby się wiec udał i owoce pożądane mógł przynieść, musi być należycie przygotowany, a na to nie wystarczy czas krótki i doraźna robota. Wiec nasz z danym razie objąć winien cały kraj i jak najszerszy ogół nauczycielstwa, aby mógł być wyrazem i manifestacyą jego zjednoczenia i zorganizacyi potężnej, bo solidaryzującej. (Brawa i oklaski). Z tych powodów komisya odbitna uważająca dotychczas ankietę, postanowiła po licznych obradach zająć się wiecem dopiero w razie bezskuteczności naszych starań w Wiedniu na drodze legalnej (Brawo) wobec tego Preres jako referent tej sprawy proponuje ustanowienie Komisyi wiecowej, która

będzie trwała nad wiecem prezydialnym.

Dyskusya.

P. Zajączkowski - w sprawie formalnej - zarzuca, że p. Wojtyga jest na sali jako delegat, względnie ma zaufania nauczycielstwa zamiejscowego okręgu, a nie jako poseł, z czego wynika, że słowa wyrzutu jakie przeciw niemu padły z ust p. kolegi Holzmana nie były na swojem miejscu, - a tu mamy chce bronić nie polityką ale nauczyciela. (Na sali szmer niezadowolenia i głosy -: Prawdę mówić wolno! Sam Poseł nic dla nas nie zrobił)

P. Holzman mówi, że go nie obchodzi nauczyciel Wojtyga, ale poseł Wojtyga, którego nauczyciele popierali przy wyborach z wielką serdecznością, zaufaniem i nadziejami.

P. Prezes - odbiera głos obu mowcom z uwagą, że Regulamin obrad nie dopuszcza spraw osobistych - i wzywa do dyskusyi na temat wiecowania.

P. Dyr. Juliusz Kruciatowski zgadza się z wywodami Prezesa co do wiecu i ostrzega, aby nie przewlekać przy czasu przed wiecu, bo termin za krótki, pozwoli całą akcyę tak silnie i dobrze zaprzeczyć. A jeszcze i inna sprawa jest tu w grze. Oto wiadomo nam przecie, że Zarząd Główny Towarz. Pedagogicznego publicznie zaprzecza urządzenie wiecu pod owym sztandarem. Trzeba nam się z tem liczyć - a byłoby wskazanem, aby wszystkie Towarzystwa nauczycielskie zastanowiły się nad tą sprawą wspólnie. Przedewszystkiem zapytałby należało pp. delegatów Tow. Pedag. tu obecnych, aby nam jasno i otwarcie wyznali, co i jak myślą robić i aby nam róży nie kreślili, bo my chcemy się łączyć, a nie rozdzielać (Brawa, oklaski)

Słyszał, że tu nie ma Prezesa Tow. Pedag. który się telegraficznie usprawiedliwił, ale o ile wiem, jest tu P. Wiceprezes i inni członkowie Zarządu Główn. - Oczekujemy więc ich głosu (Brawo)

P. Wasung (jubilat, członek Zarz. Główn. T. P.) daje słowę, że jako jubilat (40 lecia) mówi prawdę. (Głosy: podziękujemy się) i że będzie bronił Tow. Pedagogicznego, bo jako członek Zarządu Gł. T. P. wie, że to Towarzystwo broni nauczycieli, ale słyszał, że tylko 40 poparć ma Oddziały pedagogiczne. Zgóry można przesądzić - mówi - że „wy" nic nie zrobicie, bo nie macie grosza, a Tow. Ped. ma. Chce więc, aby się pod sztandarem Towarzystwa Ped., a ono już dla siebie wywalczyło sztandar polityczny.

P. Omyślniewicz po Zbaraża, mówi za wiecem, za organizacyą silną. Radzi, aby wiec odbył się gdzieś w środku kraju, bo koszt jazdy gra tu rolę ważną, a chodzi o największą liczbę uczestników.

P. Gincel, zgadza się na wspólną akcyę z Towarzystwem Pedagogicznem i wzywa obecnych delegatów Zarządu Gł. T. P. aby udzielili w tych frakcyach co na wiec i organizacyę słowo się franchowania chcą.

P. Józef Jan Sokolski, wiceprezes Zarz. Główn. T. Ped., zastrzega się osobiście, że epitetów rzucanych na Tow. Ped. nie bierze na siebie, to ma palce czyste, ale sam osobiście mówi za organizacyą silną. A jeśli coś w Zarządzie Gł. Tow. Ped. niedomaga, to niedbałe delegaci oddziałów, naprawiają to źmiało. Mowcom należy powrót do brzytpór. Nie może też sam oświadczyć, gdzie i kiedy wiec taki ma zwołać Towarzystwo Pedag., ale to może powiedzieć, że pragną zgody.

P. Falska (z Bachmi) członek Zarządu Gł. T. P. prostuje te słowa i urzędowo mówi, że na sesyi Zarządu Główn. T. P. była mowa o tem, aby wspólnie z innemi Towarzystwami nauczycielskiemi urządzić wiec - a mianowicie, że on z innymi byli za tem, aby z Krakowskiem Towarzystwem razem iść w tej sprawie i wiec razem zrobić.

P. Soleski mato, otrzyma się potrzebnym głosem, że wtedy zniknie drażliwość, więc dobrze nie pamięta przebiegu dyskusyi - ale radzi, aby się liczyć z Towarzystwem Pedagogicznem - i pięknie obrachuje, ujmując jej postępowanie. (Wychodzi z sali. Na sali obniżenie).

P. Jastrzębski broni Zarządu Gł. że on wcześniej nie zwołał więc, więc ma pierwszeństwo. Konstatuje, że P. Soleski jest radykalnym i obiecuje, że Zarząd Główny T. P. da środki na więc.

P. Ludwiczak - omawia „postanowienie" Oddziału Tow. Ped. i sądzi, że ono ma mentorów, ale nie odmiłość nauczycielskich - że profesorowie uniw. i inni dygnitarze chcą tylko na Towarzystwie Ped. dorobić się popularności - a my chcemy więc własną, prawdziwą organizacyę, która nas skupi (Brawo)

P. Kaczorowski z Kołomyi, oświadcza, że jego obalica nie chce zabierać głosu o więcu pod egidą Tow. Ped., ale żąda abyśmy więc zwołali, gdyż z środku kraju.

P. Tatara, zastrzega, aby petycya do Wiednia była prawa, a potem, aby więc odbyć ten czas i żądać nadzwyczajnej sesyi sejmowej. Co do miejsca i czasu na więc, to postawić Komisyi więcowej. Zgadza się z zdaniem Kolegi Cyrcla, aby żądać od Zarządu Głów. T. P. środków. A co do ciężkiej pracy w Prezydyum Tow. Ped., to pewna, że takim przydałby mi pochciałby ani p. Stowak (nasz prezes) ani p. dyr. Zarzycki. A niechże sobie poszedł od nas ten Towarzystwo Pedagogicznem (śmiech) - my się tu obejdziemy bez nauk i wrzy - a gdy będzie trzeba to zrobimy pogrzeb Towarzystwu Pedagogicznemu - prawdziwy jego zastępy ogłuszamy nas obietnicami - my i bez wyrzutów sumienia, będziemy czuć pielęgnowali nowonarodzone dziecię nasze, organizacyę zawodową" (Brawo)

P. Prezes - stanowczo pamięta, że my nie mamy zamiaru grzebać Tow. Ped. - niech ono sobie na wiosnę wiwiaty ogólnej dalej pracuje - ale też nie powinniśmy sobie wydrzeć prawa pewnego.

na nas potrzebnego. (Brawo). Temu zaufaniu chcemy godnie odpowiedzieć (Brawo) i będziemy w dalszych dniach dalej się organizować i gdy będzie trzeba, więcować (Brawo)

P. Hołówek, zamacza, że opuszczenie sali przez delegatów Tow. Ped. świadczy, że tu przybyli po komisarsku robienia nas, a nie chcieli zgody i szczerości (Prawda)

P. Malinski - chce, aby przede w Przemyślu więc urządzać.

P. Cyncel proponuje na generalnego mówcę p. dyr. Olszewskiego zobu faktu, że dużo mówców zgłosiło się do głosu. Uchwalono.

P. Juliusz Maciejowski, zamacza, że nie będzie mówił o Towarzystwie Pedagogicznem, które ma swoje zasługi na polu oświaty i wychowania - ale pamięta czas jakiś był zwolennikiem tego Towarzystwa, ale później uznał się, gdy dojrzał, że na czele Oddziału Ped. stanęli ch. Inspektorowie, a odmiłość, wtedy byli tylko i zą do krzywia głowami (Brawo. Głosy: słusznie.) To przeprania wówczas samo grób kopie temu Towarzystwu przeciwnikom i kastowemu. Praca idzie do nauczycieli miejscowego - więc nie możemy krzywić oka tu, aby ono nas zapoznawało - Przemysły! (Brawo! Oklaski) Słuchajcie panie to Towarzystwo nie chce, mieć nam pozwoli działać pobratnie razem z braćmi Rusinami, którzy się ono widać lęka (Brawo) Aby chcemy stworzyć jakąś wolną nauczycielską i do tego dążymy wytrwale. W imię dobra pracy żądamy, aby Towarzystwo Ped. ustąpiło od tego więcu, a nam pozostawionej akcyi nie krępowało (Brawo! - Oklaski) Trzeba skłaniam wniosek do Komisyi więcowej, aby ona tę sprawę rozpatrzyła i załatwiła (Uchwalono)

P. Wisnicki z Kołomyi - z krótką pomocą - zgadza się z wnioskiem Towarzystwa Katechetycznego i Bukowińskiego, aby więc był jeden i to jak najprędzej. Słyszał, że mimo szeregu nieszczęść Krakowskich Kolegów nie czuje, że na więc do Krakowa pojechać chcą, to to pozdrawia. Chce

konieczne, aby więc obyło się we Lwowie lub wszelkie w Przemyślu, bo inaczej trzeba robić dwa wiece, a to źle.

P. Wasyjczuk z naciskiem stwierdza, że dziś nie możemy uchwalać kiedy i gdzie wiec ma się odbyć; do tego trzeba namysłu. Zresztą należy wyczekiwać rezultatu petycyj i delegacyj do Wiednia. To rozstrzygnie Naczelny Zarząd naszego Związku.

P. Gincel, wyjaśnia, że petycye mają nadzieję powodzenia.

P. Kowalski z Bochni żąda w styczniu wiecu koniecznie, a nadto winowajców chce wysłania deputacyi z petycyami do Wiednia.

P. Prezes powstaje się na przyjęte referaty i wnioski, poczem zarządza wybór 4 Komisyj proponowanych przez p.p. Gincla i Mikulskiego.

Wybrano wybrała komisye te z prawem kooptacyi:

I. Komisya Statutowa:

1. P. Fałka Stanisław z Bochni. nauczyc. wyst. męs.
2. P. Wasyjczuk Onufry z Jazowska.
3. ~~P. Jan Tatara z Krzyżowic~~ Tr. 10/1 906
4. P. Antoni Brzeski z Wyżna. c. wyst. nauczyc. 17. Lichtenthal Kraków.
5. P. Ludwik Pierzchała ze Lwowa. — (rezygnował w Szkole)
6. P. Józef Paczyński z Krakowa. — Gr. Floryana - dyr. wydz.
7. P. Stefan Zaleski z Krakowa. — prof. szer. męs. (ul. Potoczek 3.)
8. P. P. Zajączkowski Wł. ze Krzeszyca. Dyr. sz. mieszk.
9. P. Mikstein Antoni z Podgórza - dyr - sz. męs.
10. P. Wincenty Biernacki z Krakowa. — loco
11. P. Teofil Otoczalski z Krakowa. — szkoła Smoleńsk wyst.
12. P. Andrzejkiewiczowa z Krakowa — Pędzichów l. 3.
13. P. Mieczysław Skarbkowska z Krakowa. — Podrzale - l. 10
14. P. Jan Tatara z Krzyżowic — Kied. szkoła.
15. P. Mikulski z Krakowa, kat. nauczyc. — Stryjeńska 7.
16. Müller Emy. nauczyc. Kraków — sz. Karmelicka Wielkiego
17. Pędzisz Franc. nauczyc. u Św. Floryana

Coop. 10/1 1906.
Dyr. Sroka Podgórze +
nauczyc. [illegible]
Dyr. Jastrzębska Podgórze
nauczyc. Bielec Podgórze
kościoła. Dyr. Gasiecki
" Dyr. Kossowski

II. Komisya Organizacyjno-skarbowa. Pp.

1. Bober Józef z Grybowa dyr. sz. męs. — Cooptowani 10/4 1906.
2. Baryła Wincenty z Kołomyi. nauczyc. wyst. im. Kopernika — Wojsk. nauczyc. Smoleńsk.
3. Jan Tatara z Krzyżowic kier. sz. pocztowa Wiedeńska. + — Kowiecki Stan. Liszino (Veg. Sroka)
4. Antoni Żmiejkowski z Przemyśla. dyr. sz. męs. im. Konarskiego.
5. Adam Rylko z Chocznia kier. szk. loco.
6. Stan. Fałka z Bochni. nauczyc. wyst. sz. męs. +
7. Jarmila Petrażowska z Podgórza. nauczyc. szkoły im. Urszuli Kochanowskiej.
8. Kornel Jaworski ze Krosna. — rezygnował w „Szkole"
9. Onufry Wasyjczuk z Jazowska. — nauczyc. sz. wiecz. kurs. (zjeżdżał) Wiedeńskiej +
10. Gincel Józef z Krakowa. nauczyc. wyst. — ul. Dajwór.
11. Mieczysław Skarbkowska z Krakowa. — — + Kom. statutowa +
12. Juljan Adamiszczowski z Krakowa. — dyr. i radca m. Smoleńsk —
13. Jan Mikulski z Krakowa. + statutowa kom — dyrektor ?. +
14. Wincenty Biernacki z Krakowa + (Kraków)
15. Józef Paczyński z Krakowa. +
16. Wł. Zajączkowski ze Krzeszyca. +
17. Jaworski Józef z Sambora. nauczyc. wydziałowy.
18. Jan Stefanowski ze Lwowa. + w Zarządzie głów. Tow. Real.
19. Zaleski Stefan z Krakowa. +
20. Ludwik Pierzchała ze Lwowa. — Real. Szkoły
21. Sosnowski — ze Lwowa — (2 mieszkanie które był wybrany) kier. szk. — Siedlce — Jazowice Dolne ob. Drohobycz — (tam był - mieszkanie ze Lwowa)
22. Andrzejkiewiczowa z Krakowa — +
23. Polecki ze Lwowa. — Wyrzec. Tow. Pod. - dyr. szkoły wiejskiej. +

III. Komisya wniosków. — Cooptowani 10/4 1906.

1. Prezydyum i referenci — oraz. — 1. Wójcik Tadeusz dyr. Sz. Wojciecha
2. Józef Lorenz ze Skawiny. — dyr. sz. — 2. Polacrak dyr. Skawinice
3. Antoni Mikstein z Podgórza dyr. sz. +
4. Józef Łopatyński z Tarnobrzegu. dyr. szkoły

14

5. Jan Tatara z Krzeszowic Krzyszkowice +
6. Jan Bayger ze Lwowa. (wreygnował w „Schole"
7. Adolf Lichtenthal nauc. z Krakowa — szkoła wyst. Res. Fr. Josefa
8. Ernschel Max z Krakowa. dyr. — ul. Starowiślna.
9. Ks. Melchior Kędzierski z Krakowa. katech. w szkole Res. Fran. ul. Dietla.
10. Goniec Cyprian z Suchej. — dyr. szk.
11. Kazimierz Polakiewicz z Wrzelowic dyr. szk. wyst.
12. Ks. Jan Biernacki z Wrzelowic. — katech.
13. Henryk Michalski z Wielkich nauczyc. — zdeleyt
14. Stolmachowska +
15. Patka, + +
16 Ochocki,

Bap: 10/4 1906. IV. Konwisya wieczna.

1. Snegórski-Kasyerki dyr. I. Prezydyum otwarcie z referentami.
2. Łobzów - Olas kier. 2. Jaworski Konrad ze Lwowa. - dyp. biura Zar. gł. Tow. Ped.
3. Olas Przem - Rzeszów kier. w Olczy. 3. Jan Solecki ze Lwowa. - +
4. Bochnia dyp. Rosiewski. 4. Stan. Patka z Bochni. +
5. Skawina - Marek nauc. 5. Torlecki Franciszek z Wieczy p. Wadowic. kier. szk.
6. Myślenice - Basiek nauc. 6. Bernard Wiktor Kraków nau — szkoła Res. Fran. Josefa — ul. Dietla.
7. Kalusz. Dyr. Hummel 7. ~~Józef Świątecki Stryjów~~. umarł
8. Dobromil. Dyr. Hyc. Art. 8. Marya Rusinowna Rudle — gtowi śmiertelnie ona —
9. Jarosław - Piotrowski nau 9. Roman Holinann Stróże kier. szkoły Stróże Wyżnie.
10. Lwów, Pomiłowskiego Julian nomegrat ul. Żulińskiego l. 1/a 10 ~~Józef~~ Vogel (Stan?) Stanisław. nauc.
11. Klimkowice 11. Klimko Wawrzyniec z Turzynki. kier. sz.
11. Cenar Edm. insp. gim. pl. Dąbrowskiego l. 1. 12. Freindorf Józef. z Olesnej Skarpy jest Cieszanowem. — kier. s
12. Bernadzikiewicz dyr. Jasło. 13. Wincenty Wiśny z Krowodrzy. dyr. sz.
13. Białaj nauc. Radgórzec 14. Chrzanowski Antoni z Podgórza +
13. Igut - kier. - Suchawica 15. Henryk Chrzanowski z Wrzelowic nauc.
14. Jabłonki dyr. szk. inn. Karl Barbary 16. Maciejowski Julian Kraków +
15. Jaworzniki Stan. Myc. Ostrowski p. Ch. Dunajew 17. Wiktoryn Pezyli z Jaworzyc +
18. Tatara Jan z Krzeszowic p. Wrzelowic. +

Pol
19. Kaczorowski ze Wsiorzyc dyr. n. szm. Kościuszki — Weiss kier. Zagorze op. Gorlice.
20. Jaworski Jan z Sanoka. +
21. Antonina Rottel z Krakowa n. Dietla 7.
22. Chrzanowska z Krakowa +
23. Kleczkowska Marya z Krakowa. +
24. Rudnicki ~~Wincenty~~ dyr. 6. Dietl. + ~~25 Wrocis~~ ~~26 Tarnowski~~. +

Po dokonaniu wyboru prez akklamacyę, Pan Prezes zaprasza mężów zaufania, abyśc sami z Prezydyum ryftarali na obrady Konwencyjne i równocześnie oznajmia, że wszystkie konwencye zbiorą się narazie o godzinie 9 rano (29 grud. 1906) w lokalu Tow. nauczyc. ludu. Rynek l. 17. III p.

Zakończenie.

Pan Prezes oświadcza się przyrom obrad z wyczerpaniem wyczerpany, wobec czego wzywa tak pp. Referentów i Mowców jak całej obecności szczerze podziękowanie za prace. Dziękując wszystkim raz jeszcze za ofiarne przybycie nawet z odległych stron kraju, dziękuje w szczególności braciom Rusinom. (Brawo) Żegnając was wszystkich, proszę w imię dobra wspólnego, niechaj mężowie zaufania w siebie gorąco pracują dla sprawy potężnej - a przemawiając za międzyodwiedzi wzajemnej sali, wzywa do wzajemnego uścisku dłoni (Brawo). - W końcu podziękowanie obecnych na wspólny opłatek do lokalu Tow. Krak. nauczyc. (Rynek 17. III).

Imieniem obecnych p. Świątecki ze Stryjowa odzywa się na trudy i pracę, jaką Krakowskie Tow. nauczyc. wzięło na siebie i dziękuje prosi w celu szczęśliwego zawiązania całego z nowej szkoły i przyszłej stanowi: Nakazmiłościwe nas idealami do energii do solidarności stanowej - a my Wam przyrzekamy iść za wami i pracami, ci do skutku. (Brawo).

Na tem zakończono obrady otwarcie o godzinie 7½-wiecz.

Wincenty Wiśniewski
sekr. otwarcie.

Uchwały Wydziału Wykonawczego:

I sze.
Posiedzenie wspólne 4 Komisyj Ankiety odbyte 29. XII. 906.

I. Dnia 29. XII. 1906 w lokalu Tow. krak. naucz. zebrały się 4 komisye Ankiety i po przedyskutowaniu zasad organizacyi, uchwaliły co następuje:

a.) Zwołanie wiecu ma nastąpić po organizacyi, którą trzeba możliwie szybko przeprowadzić, co kładzie się na serce Prezydyum.

b.) Zasady organizacyi z referatu p. Parczyńskiego (i wedle szkicu Statutu Bierońskiego) przyjęto, a w szczególności przyjęto za zasadę 1/4 % wkładek od płacy (nie wliczając dodatku na mieszkanie), oraz wpisowe 60 h. Rozdział 1/4 % wkładek pójdzie na 3 części między miejscową, powiatową i krajową organizacyę; wpisowe do Naczelnego Zarządu należy w całości.

c.) W zasadzie po szerokiej 3 godzinnej dyskusyi zgodzono się na powyższe zasady i polecono wykonać je jaknajprędzej.

d.) Na wniosek p. Witwickiego (delegata Tow. Ruskich) i P. Własyjczuka – uchwalono znosić się z pokrewnemi Towarzystwami i z niemi żyć w kontakcie.

e.) Obecni członkowie ~~[illegible]~~ 4 Komisyj wybrali Wydział Wykonawczy, do którego z prawem kooptacyi weszli wszyscy obecni na dzisiejszem posiedzeniu – przyczem wybrano Prezydyum Wydziału Wykonawczego do którego ~~wybrano~~ powołano P.p.

1. Stanisława Nowaka jako Prezesa.
2. Onufrego Własyjczuka jako I Wiceprezesa.
3. Józefa Parczyńskiego jako II Wiceprezesa.
4. Wincentego Bierońskiego jako sekretarza.
5. Jana Mikulskiego jako sekretarza.

Jako członków i referentów Wydziału Wykonawczego.

6. Andruszkiewiczowa – Kraków
(6b. Baygu. ze Lwowa)

7. Bober Józef z Grybowa.
8. Freindorf Władysław z Oleszyc Starych pod Cieszanowem.
9. Gincel Józef z Krakowa.
10. Jaworski Jan z Sambora
11. Kaczorowski z Kołomyi.
12. Kolmann ze Stróż
13. Lilienthal z Krakowa.
14. Łopatyński Józef z Tarnobrzegu.
15. Müller Eugeniusz z Krakowa.
16. Mikstein Antoni z Podgórza.
17. Orszulski Teofil z Krakowa.
18. Pałka Stan. z Bochni.
19. ~~[illegible]~~ Polakiewicz Kazimierz z Wieliczki.
20. Pększyc Fr. z Krakowa.
21. Piotrowski z Krakowa.
22. Śleczkowska Mieczysław z Krakowa.
23. Rotterówna z Krakowa.
24. Świątecki z Godowej ad Strzyżów
25. Tatara Jan z Krzyszkowic ad Wieliczka.
26. Witwicki Bazyli z Kołomyi.
27. Stefan Zaleski z Krakowa.
28. Zajączkowski ze Zwierzyńca.
29. Żurakowski z Przemyśla.

e.) Uchwalono wydawać Miesięcznik pt. „Głos Nauczycielstwa Ludowego"

Wpisałem 29/XII 905

Winc. Bieroński
sekr. Ankiety

Notatka oryginalna z tego posiedzenia jest w aktach.

II

Posiedzenie tydz. tyk. I. dnia 4/I. 906.

Obecni Pp. Strzelkowiczowa, Sleczkowska, Zajączkowski, Patka, Tatara, Lielicnthal, Mikulski, Nowak, Parczyński, Biernacki.

2.) Nieobecny p. Wpzes Parczyński.

3. Biernacki odczytuje Paragraf Statutu pt. „Związek nauczycielstwa ludowego w Galicyi". Wydział zgadza się na zasady i tytuły przyjmuje. Uchwalono umieścić w Statucie: wycieczki naukowe, wydawnictwa. Referent oświadcza, że rozszerzony Statut wypracuje na następ. posiedzenie. Zgoda.

4.) Co do biura stałego Zarządu:

a.) Wybrano dyrektorem biura Pana Biernackiego.

b.) Sekretarzem p. Mikulskiego, a w potrzebie dobrać Piotrowskiego i Wojcika.

c.) Skarbnikiem p. Parczyńskiego.

d.) Przyjęto oświadczenie p. Strzelkowiczowej że jej mąż pomoże do bieżących alteryczności wydania Księgi adres. – (Posiedzenie zagotowało).

Wpisałem 4/I 906
Mich Biernacki

III

Posiedzenie Wydz. Wykonaw. z dnia 6/I 906.

Obecni Pp. Parczyński, Strzelkowiczowa, Patka, Nowak, Zaleski, Zajączkowski, Sleczkowska, Biernacki.

a.) Przyjęto gotową korespondencyę do V. Referatu (p. Strzelkowiczowej) w odpowiedzi na zarzuty „Czasu" co do „stanu", bo czas twierdzi, że niema „stanu naucz." tylko pracow. Artykuł oddano p. St. Zaleskiemu, do ogłoszenia ze swoim artykułem, który bardzo pasuje odpowiedzią „Słowu Polskiemu" na napad na naszą Jubilatkę w Nrze 8 z dnia 5/I 1906.

b.) Sprostowanie do „Słowa Polskiego" odczytane i napisane przez Prezesa p. Nowaka przyjęto z tem, aby zostało zmienić do zrozumienia.

c.) Odczytano list p. Wasyljenka i uchwalono treść odpowiedzi, które napisze p. Prezes.

d.) P. Zaleski przedstawia projekt wydawnictwa „Głosu" i koszt wydania Nru I.

Uchwalono w nakładzie Mieszczanek 1½ arkuszowy na 2K w formacie dużej 8°

Ścisłejszy Komitet redakcyjny bardziej później wybrany. W zasadzie uchwalono, że każdy artykuł musi być przyjęty przez Komitet Redakcyjny.–

Podpisano: Wincenty Biernacki –
Prezes biura.

Obecni Pp. Nowak, Zaleski, Parczyński, Biernacki.

Omawiano dalszy ciąg Statutu referowanego przez Biernackiego. Przyjęto paragrafy odnoszące się do celów Towarzystwa i organizacji prowincyj; 2gą i 3cią.

Podpisano Biernacki

IV te posiedzenie Ścisłego Wydziału Wykon. z dnia 7/I 906

V te

Obecni: Pp. Nowak, Parczyński, Zaleski S., Biernacki, Müller, Sleczkowska, Pelczyc Dzieduszycki, Gincel.

I.° Referuje Biernacki o Statucie: „Prawa i obowiązki członków" – Fundusze – Rozwiązanie – Sąd honorowy – Postanowienia przejściowe. – Zdaje się polecono przedyskutować z prawnikiem Panem Gestlerem, adwokatem.

II. Uchwalono wydać odezwę 2gą do miejsc zarządu. Treść ma Biernacki. – Koncept przedstawi Biernacki. Przyjęto.

Podpisano Biernacki

V te posiedzenie W.W. z dnia 8. I. 906.

VI

Obecni: Nowak, Parczyński, Zaleski, Wojcik, Biernacki,

I.° Odezwę 2gą (Biernackiego) przyjęto i polecono umieścić w 1000 egzemplarzach.

II. Prezes odczytał listy nadesłane. Sam pozostaje otwarte.

III Posiedzenie wyznaczono na sobotę 13/1 (Polecono zaprosić p. Patkę)

IV. Sprostowanie do „Słowa Polskiego" ostatecznie redagowane przez Prezesa, przyjęto.

Wpisano 13/I 906
Biernacki

VII mo posiedzenie Wydz. Wykon. z dnia 13/I 906

Obecni: Prezes, Zaleski, Parczyński, Biernacki.

I. Statut w całości odczytany przez referenta Biernackiego, przyjęto. Wydruk ścisły oda do Dra Gestlera 14/I. 1906.

Posiedzenie tymcz. tryb.

VIII e
z d. 15/ I. 1906.

Obecni: Nowak, Parzyński, Brzuski, Zaleski, Mikulski, Zajęcki, Stadnicki-Sierzeo, Sleszkowska, Bierzyński.

a.) Zgłoszono się na ogarniacyę z Statucie: Ognisko muzyczne, Słowo polskie i Macierz Ziemi Ziemi Krajowej. (Tę sprawę poleceno Referentowi przygotować w Statucie.

b.) Co do Administratora, polecono P. Stef. Zaleskiemu, aby z Prezesem jako odpow. Redaktorem, nowe przepisy — i obliczył się z Drukarnią Literacką.

Polecono wypisę Bierzyńskiego do: Kolegii, Prokuratoryi Państwa i do Administratora „Głosu".

Wypisano Bierzyńskiego —

IX te
posiedzenie z d. 25/I 1906.

Obecni: Pp. Parzyński, Zaleska, Stadnicki-Sierzeo, Zajęcki, Bierzyński, oraz goście pan Stadnicki-Sierzeo (mąż) i pani Stadnicki-Sierzeowa).

I.- Co do złożenia ankiety delegatów Towarzystw czeskich, zaproszonych do Lwowa przez Zarząd Głów. T. Prof. postanowiono: nie:

a). trzymać się ankiety która była wprowadzona 2/ uchwały 12/11 1906 przez 500 osób członków Zwyczajnych i nadzwyczajnych z całej Polski, nie inicyatywa wzięcia nie należy do Gos-Rady., a Kredowskiemu Towarzystwu Statut nie pozwala na działanie poza Krakowem

b) że ankieta wspomniana nie była zaproszonym do Lwowa, choć na wstępie do zaproszenia, nie Towarzystwo Delegowane.

II.- Uchwalono: wezwać pisemnie w krótkim czasie Administratora — o uiszczenie należności za inseraty polecono członkom Wydziału Wykonawczego —

III. Administratorem „Głosu" wybrano p. Mikulskiego, a Drukarnia polecono: przenieść pieczęć Kamienkowa 3, a to: „1) Stan. Zarząd ustroju ... 2). Redakcya Głosu Nauczycielska Krakowska. 3). Administracya Głosu Nauczycielska Krakowska — zamówić skrytkę pocztową.

IV. Program pisma („Głosu") przedłożony przez p. Zaleskiego — przyjęto. — Wzięto jego też.

(wysłano 3/II 906

Odezwę do społeczeństwa (p. Mikulskiego) również przyjęto.

V. Co do książeczek Nauczycielskich Pan Stadnicki-Sierzeo odbył naradę ze Skarbnikiem panem Parzyńskim. Postanowiono na razie prowizorycznie tylko „książeczki kasowe — rodzaj — dochód"

Wypisałem W. Bierzyński

X te
posiedzenie z d. 28/I 1906.

Obecni: Pp. Nowak, Parzyński, Zaleski S., Stadnicki-Sierzeo, Sleszkowska, Zajączkowski, Brzuski, Mikulski, Bierzyński; (rezerwa 9 osób)

I.- Podpisano w oryginale 5 egzemplarzy Statutów odbitych na ręcznej drukarni, oraz 1 egzemplarz ad acta (Referat Bierzyńskiego) i polecono do Ck. Namiestnictwa, kwestyę stemplowania (artykuł po 30 h, na 4 egzemplarzu 4 zł. a 30 h.) Wasilko podpisali odezwę na stanowisku Bierzyńskiego, (który udał się do tych panów): Pp. Mikulski z Podgórza, Lilienthal z Krakowa, Józef Kreuzig z Krowodrzy.

Uwaga. Statut ten był na dopiskach kościejowych (Nowak, Zaleski, Bierzyński) przeglądany przez prawnika Dra Adwokata Gertlera na Sądowej sesyi po 3 godzinie w dniu wielkie odbitne objaśnienia. Podkreślono wielkiemu upojeniu Mecenasowi wszystkim dopiskom kościejowym. —

Wypisałem 28/I 1906.
Wł. Bierzyński —

XI te
posiedzenie z d. 4/II 1906.

I. Za zaproszeniami obecni: Pp. Nowak, Parzyński, Zaleski, Zajączkowski, Mikulski, Brzuski, Bierzyński. (O. Patka usprawiedliwił swoją nieobecność)

II.- Sprawą deputacyi z petycyą do Wiednia, omówiono szeroko. Dla wyjaśnienia Prezesa będziemy oczekiwali warszawskiego posła Dra Petersa, czy i kiedy deputacyę wysłać. W danym razie pojadą: Pp. Nowak, Wasilewski, Zajączkowski, Stadnicki-Sierzeo (i Bierzyński).

III. Program str. I i 2 „Głosu" przyjęto, a to w poprawkach: 1) Od Redakcyi. 2) Pieśni Zwierzyńca 3) Polecenia do społeczeństwa 4). Zarys organizacyi 5). Zarys programu

17

prawno-państwowego" – (ref. p. Stef. Zaleskiego) 6) Sprawozdanie z ankiety 28 XII. 7) „Nasz Statut" (ma opracować Bieroński) krótkie omówienie – 8. Świat informacyjno-prawny. 9. Wiadomości różne).
Co do inseratów, to jeden stronica ma kosztować dla etatowych Korn 30, pozaetatowych 20.
IV. Referat p. St. Zaleskiego „Zarys prawno-państwowego, rozszerzony z referatu Artykuły 2 3 16 punktów na 22 przyjęto z uwagami.
Wpisano 4. XII. 1906.
W. Bieroński

XI 17

posiedz. Wydz. Wyk. z dnia 8. II. 1906

Obecni Sp. Nowak, Barczyński, Andrzejkiewiczowa, Mikulski, Bieroński – i zaproszony Wojcik.

Uchwalono:

I. Umieścić do Głosu, nadesłaną i potrzebną przez p. Wójcika przyjąć z podziękowaniem. Polecono pp. Bieroństkiemu i Mikulskiemu porozumienie się 9/II z p. Górskim w sp. druk. lit. co do kosztów klisz tej winiety i co do opasek. Nr I będzie wstydzieniem.
II. Przyjęto artykuł wstępny „od redakcji" według referatu p. Zaleskiego.
III. Przyjęto dodatkowy punkt rapu „o stosunku do Stan" (ref. p. St. Zal.)
IV. Przyjęto artykuł „Nasz statut" (ref. Bieroństkiego.
V. Uchwalono bić 7.000 Głosów etc. Okazowego.
VI. Na parię biuro nastr. w Poronynie nasiem kred. Rynek 4.

Wpisałem 8/II 906
W. Bieroński

18/II. 1906

Do U sp. Maciołowskiego na jego rozporządzenie pośrednictwem p. Orzelskiego, omawiano 2 ½ godziny sytuację naszą wobec Tow. Ped. i niepożądanej (ewent.) prasy.) O. Maciołowski radzi rozwagę i porozumiewanie się z Tow. Ped.

Wpisałem 18/II. 906.

2/III 906 Konferencja p. Dem Gertlerem co do poprawki statutu odnośnego –

Zaproszeni obecni: Sp. Nowak, Barczyński, Andrzejkiewiczowa, Patka, Zaleski, Zajączkowski, Mikulski, Lielenthal, Bieroński. 4/3 1906

Uchwalono:

I. – Nie wydawać „Spadochroniarki" natomiast nadesłane prace umieścić w naszym organie po otrzymaniu pozwolenia literackiego. W tym celu stosowny list do nich wysłać.
II. Dla sprostowania pomiędzy Oddziałów ped. wysłać delegatów naszych w kraj.
III. Umieścić adresy w Głosie (Nr 3) aby nam po cenzurze nadsyłali sprawozdania z posiedzeń nauczycielskich.
IV. Z kapitału wykonawczego umieścić sprawozdanie w Nrze 3 Głosu z czynności. Tom potrzeb o odmowie statutu przez Ch. Warszawskiego 16/2 906 L. 14512 i o dostaniu sprostowania natychmiast do druku.
V. Referat Bieroństkiego o uzupełnieniu statutu według uwag ch. etam. – przyjęto do wiadomości.
VI. Rozpisać wpływ we Lwowie u referenta, aby przyśpieszyć aprobatę Statutu.
VII. Deputację do Wiednia wybrano: 1) Zarzecki Jarosław 2) Wasyl Jerusalem 3) Poręs Andrzejkiewiczowa – z prawem kooptacji wprost przez deputację. Deputacja ma iść wraz, aby nie paraliżować pertraktacji parlamentu.
VIII. Deputacja ma się zjawić u Rządu (ch. Prez. Min, ch. etam. Oświ. – Min. dla Galicji (Dr Piętak) – dalej u parlamentarnych klubów – a wreszcie w wydawniczych redakcjach. Koszta obmyśli kasjer wykonawczy.
IX. Od p. Szmody ściągnąć fundusz na deputację z fundu Poręsowej.

Wpisałem 4/3 906 W. Bieroński

Sect. XII.

I. Obecni: Sp. Nowak, Barczyński, Zaleski, Mikulski (Minister – Mikulski –), Andrzejkiewiczowa, Bieroński.
II. O. Zaleski przedstawia mianowań do etatu 3 Głosu. Przyjęto.
III. O. Mikulski rezygnuje z godności administratora „z braku czasu" – i oddaje natychmiast dyrektorowi biura Bieroństkiemu, który je chwilowo te obowiązki przyjmuje. 12/3 906.

Wpisałem 12/3

Prot. XIII.
z d. 8/4. 1906.
W. ścisły.

I. Obecni Pp. Nowak, Parczyński, Zaleski, Mikulski, Biernacki.
II. Otwarto organizacyę. Statut niedrukowany, ale w połowie leży. Prezes go jutro rozdysponuje.
III. Uchwalono w zasadzie (Biernackiego referat) o instrukcyę organizacyi Ogniska i Kół.
IV. Uchwalono postać wielkiego tydzień wykonawczego etatu, na dzień 17/4
o godzinie 9 rano do lokalu Krak. Tow. nauce. Rynek 17. II piętro.
Porządek dzienny: 1. Zagajenie — Prezes otwarcie.
2. Sprawa Statutu i Instrukcyi. (ref. Biernacki)
3. Zmiana czynności organ. i otwarcie do nomen (ref. Parczyński)
4. Utworzenie biura Z. Naczelnego.
V. Otwarto o 8½ głosu (referat ustnie) Zaleski.

Wiedeń 8/4 906
H Biernacki

Prot. XIV
z d. 17/4. 1906.
Wielki tydzień Wykon.

I. Zagajenie przez Prezesa, który otwiera czynności tydzień wykon. od 28/12 905 tj. od etatu i gorąco wzywa do pracy.
II. Obecni: 1.) Nowak Stan. (Kraków) prezes.
2.) Bar. Watrjenek (Jarosław) wprezes.
3). Zaleski Stefan (Red. Kic. Kraków.
4. Inic. Biernacki — Kraków
5. Rudowicki Maryan - Kraków
6. Sawnikowski Julian - Lwów
7. Andrus Jan - ?
8. Hollmann Roman Stróże)
9. Eug. Müller - Kraków.
10. Horwin Józef Lwów.
11. Andrzejkiewicz Antoni - Nowy Sącz.
12. Iranowski Stanisław -
13. Sroka Kazimierz - Podgórze
14. Polakiewicz Kazimierz - Wieliczka.
15. Torlecki Stanisław - Pierna.
16. Basiak Michał. - Myślenice.
17. Michalski Henryk - Wieliczka.
18. Kossowski Antoni - Wieliczka
19. Rotterówna Antonina - Kraków
20. Mikulski Antoni - Kraków.
21. Tatara Jan Konty - Krzyszkowice.
23. Patka Stanisław Bochnia
24. Lichtenthal Adolf - Kraków
25. Andrzejkiewiczowa Eugenia - Kraków
26. Maciołowski Juliusz - Kraków.
27. Parczyński Józef - Kraków
28. Zajączkowski Wład. - Zakopane
29. Krzyżowski Leon - Ciężkowice.
30. Weiss Stanisław - Zakopane.
31. Hostelecki Karol - Tarnów.

a) Uchwalono Regulamin: 10 minut -:
Za odczytywaniem statutu jako wprowadzenie trybunału pięć. przemawiali: Hostelecki, Krzyżowski, Parczyński, Watrjenek, Biernacki.
Przeciw: Maciołowski. Uchwalono czytać.
Referent Biernacki odczytał Statut i Instrukcyę organizacyjną dla Ogniska i Kół.
W dyskusyi przemawiali: Michalski, Watrjenek, Parczyński, Hostelecki, Zaleski, Krzyżowski.
Maciołowski w długiej mowie potrzebę tego i tamtego mianowicie trybunału sądowniczości Sądowego trybunału, zarzucając mu, że za statutem tego po aprobacie przychodzi na trybunał wielki, że to tamtym itd. - że demokracji tamtejszej go itp.

Gdy słowa protestu padły tu i owdzie, krzyknął do delegata Hostelec-
kiego „miles Dom" — a wtedy p. Żaleski parsknął „bierzyć chcę"
Tu p. dyr. Maciołowski uniósł się i bardzo mocno się tak że ... go
prezes ... wezwał do porządku słownego. Potem już odbywało się.
Pp. Prezes, Żaleski, Parzymiński i Biesiadski rzetelnie z prawdą wy-
jaśnili, że po otwarciu rano 29 grudnia 1905 odbywało się po-
siedzenie byłego tymcz. podwyższ, na którym mimo zaproszenia nie był
p. Maciołowski i następnie nie brał udziału w pracy, a teraz krytykuje!
— Przez się wyjaśnia na korytarzu Prezydyum — a p. Maciołowski nagle prze-
mówił ton i głosował za pamiętnym trzytrzeciej i za votum ufności dla Wydziału Sk.
P. Właściwie Czapowia obraz traktowanie p. Maciołowskiego że Rusini pojadą
zgodnie z organizacyą zarówno w sprawach polepszenia bytu — lecz sprawę narodowościową
schowają skromnie dla siebie. (Brona). Ruskie Tow. nomen. jest tegie i mają
w 44 oddziałach 1040 członków płacących 12 tk. rocznie.
Krasowski — również popiera — ijż. Kreiss — że z Rusinami zgodnie iść da się.
c) „Sokolnicę" przyjąć wcale z poprawkami: 1) co do knigi, które ma otworzyć
Zarząd Ostarzyć 2) co do skrócenia treści informacyjnej 3) co do dostarczenia
druków wzorczych. 4) Co do przysłania prób od Czytnik i Kół ze stenotypami
przez Zarząd Okręgowy wprost do Kierownictwa.
Wreszcie uchwalono wotum ufności dla Wydziału Szkoły
I° w brzmieniu: „Obecnie jszy (Wielki) Wydział Wykonawczy otwiera
Zjazd., zebrany w Krakowie dnia 17 Kwietnia 1906 potwierdza
całą dotychczasową działalność ustępującego Wydziału Wykonawczego, jako
zgodną z uchwałami przez otwartą grudniową (28/12 1905) zasa-
dami i wyraża mu pełne zaufanie.
I° Rozwinął potwierdzenie w przyjęciu zasady przyjęte co do przyjęcia
Zjazdu nom. kur:
a) że całej akcji organizacyjnej nauczycielstwa ma zawsze przy-

świecać zasada bezwzględnej sprawiedliwości i pełnej równości wszystkich
tak co do praw jak i co do obowiązków bez różnicy wyznania i płci i narodowości.
b) że w Zjeździe nom. kur. obie narodowości krajowe polska i ruska i wszystkie wy-
znania są wzajemnie równouprawnione, nie może też być mowy o jakiemkolwiek
majoryzowaniu innej narodowości lub wyznania." (Biesiadski — obleszki)
Przerwa na obiad od 1½ do 2½ godziny.
a) Dom Ludowy otrzymuje pismo z życzeniami: p. Semadeni od Jaworzniego,
z Jasła od Bernadzikiewicza i z Tarnobrzegu od Łęczyńskiego z uspraw.
dliwieniem nieobecności.
b) P. Żaleski-Stefan otrzymuje artykuł „O wychowaniu fizycznym Szkoły a sprawę ustawienia
tudzież: —
Głos zabierają: Schiller Eug., Właściwek, Brzeziewicz, Bocian, Krzywicki,
Swiderski, Michalski, Zajączkowski. Przyjęto do wiad. Głos. (4)
c) Na wniosek Zajączkowskiego odroczono się na 4° przymusowi nauczyciele
prawem przewidzianego głosowania (Brona).
d) Omówienie organizacyi naszej:
Kostelecki radzi odbyć po wizycie obwodowych.
Andres ubolewa, że nauczyciele są obojętni.
Właściwek, że one są kulą u nogi, i że im trzeba dać pracę, aby
były z nami, bo bardzo przeszkadzają.
Tatara, że program nam to mówi o tem.
Brzeziewicz, że należy sobie Kasę z naszej kasy.
Bocian, aby je uświadomić.
Michalski z Wielicki, że one pójdą z nami, tylko wyczekują.
Andres, temu nie wierzy wcale.
Kostelecki, że są kulą u nogi, i że z wierzą pewne nam trud-
ności się nie ockną.
Holzman, że one mniemają jeździć sobie Inspektorki i Wizyty, których je b. obawiają

Rzeszowski: nie pełny tabletom duszeniu, nie flirtujemy z niemi, ale je uważamy za sprzymierzeńców a przyjaciół z nami.

Tatara, chce przystąpienia organizacyjnego jak najszybciej.

Peres, mówi, że brak nam broni do jakiej gwałtownej akcji.

e.) otwarcie do kasy (ref. Pernyszkiewicz) czyta Rzeszowski. Przyjęte, ale polecono ją w Redakcyi obrócić.

f.) Sprawa deputacyi do Siedmia z ramienia Peresa, że oczekamy na znak od posłów Dr. Petelenza i Rotkera.

Rzeszowski chce wybrać stałej deputacyi.

Terlecki opowiadał o przebiegu deputacyi w r. 1904, to był odruch z przyjęciu i tożsamości.

Uchwalono w zasadzie do deputacyi powołać: Peresa, Szczepanika, Terleckiego, Rzeszowskiego, Stabrawskiego i Studnickiego-Gerowskiego.

g.) Terlecki chce, aby ustawić tabelę porównawczą stanu i ją przedstawić w krótce.

Stanisławczyk - radzi wziąć się też i do Klubu radzkiego.

Peres, że udamy się z zapytaniem do posła Romana Dmowskiego.

Tatara, że deputacya iść musi, bo się obawiała tego domagała.

Wnioski.

Smolikowski po Lwowa, że trzeba natychmiast coś robić wobec Tow. Pedag.

tajność obrad

Peres (wstawia tu tajność obrad) - zauważa, że my na zjeździe Tow. Ped. krótkiemu mieli referat.

Stanisławczyk z Lwowa, chce, aby Rusini mieli jasny program z nami i zajęli porozumienia z Pruszyńskim, z Rutkiem Tow. rzeź. pow., bo oni chcą mieć w ręku więcej, nie my różnych też, aby nas nikt nie wyzyskiwał, radzi też, aby wzięła Redakcya Gazety Grudzkiej (Rondo)

Müller - Inowrocławy - twierdzi, że z Rutkiem nic nie należy razem robić. Zaleski, że nie bierze Gazety Grudzkiej, ani Kiecza Rutkiego - ale radzi, aby

dalej objęli po powiatach nasze wiece i zebrali dla Ogniska nasze, a wszystko dobre przyjęli.

Rzeszowski - że prasa Rusi jest złem pewnej wielkiej, póki my na nie nie reflektujemy. Bo do Rusina - twierdzi, że mu jest tak źle, i że się z nami bardzo solidaryzuje: co do walki o chleb - a politykę im postawimy.

Holzman - radzi wszystkie pisma zgłosić.

Preis, chce zgody z Rusinem, bo się boi, że on nas wszelkich dzieci.

Stanisławczyk - że Rusin dał nam drogę i otwarcie do organizacyi, że on nas usługi, bo bije Racyków. Chce, aby się Tatarzy nie gniewali.

Bosiak, że powiatowe wiece najlepiej osądzą, kto z nami, a kto z Rusinem.

Tatara - za zawieszeniem dyskusyi o gościnie Prezesa.

Zchorzenie

Peres prosi, pobłażliwości i zaufania do organizacyi.

Holzman pozdrawia i życzy dobrej drogi - i wychodzi się w wielkiej wesołości i z dobrą myślą. -

Bydgoszcz 17/4 1906.

A. Bieniecki

Prot. XV
z dnia 1/7. 1906.
Posiedzenie Komitetu (13-ty)
Biuroków-Zatorujących.

I. Obecni: 1. Nowak. 2. Skarbkowska. 3. Andrzejkiewiczowa. 4. Mikulski. 5 Zaleski.
6. Birkenthal. 7. Brandstätter. 8. Bieroński.

II. Co do przyjęcia akcji organizacyjnej uchwalono:

a.) Żeby Prezes delegatów i mężów zaufania wyjeżdżać na różne powiaty, a na Ruś Wsch. wysłać delegatów.

b.) Wszystkie delegatorki jako to obowiązek biura czyni.

Uwaga c.) Co do Komitetu redakcyjnego postanowiono, żeby nowy numer Głosu "Wsi" w redakcyjnie odczytany i przyjęty.

III. Co do pracy obozu polecenia były nauczycielskie.

a.) Listownie do mężów zaufania wyjeżdżać aby nas gminy wysłały petycyami do Sejmu.

b.) Odezwę (Mikulskiego) przed Sejmem wydrukować, do dystrybucji.

IV. Kwestyonarjusz Redaktyi Głosu do str. 3 go przyjęto.

V. Księgi buch. dla Zarządu nacel. Nowak i Ognisk - polecono dyrekcyi biura sprzedać książki i wydać. —

Wyniesiono 1/7 1906 Bieroński —

Prot. XVI
z d. 18/7. 1906.
Posiedzenie Komitetu organizacyjnego.

I. Obecni: Nowak, Zaleski, Skarbkowska, Pałka, Mikulski, Bieroński.

II. P. Pałka zdaje sprawę z delegacyi na zjazdy delegatów Tow. Pedagogicznego odbytym 15/7. 1906. we Lwowie. Postępowano p. Całce i prosono o sprawozdanie do str. 7. Głosu.

III. Odpowiedź na list Tow. wschodniego we Lwowie „Wzajemna pomoc nauczycieli." — referuje Bieroński. Polecono drugi referat bez szczegółów, tylko ogólnie coś powiedzieć na statucie Związku naszego.

IV. Na zjazd w marcu. wrześniu w Równem zaproszeni - odpowiedzieć telegraficznie. Ułoży Bieroński.

V. Prezes zaprowadza porządek obrad — a p. Zaleski referuje o projektach które spotykają pilku naszych mężów zaufania jak: Tatarę, Holmana, Hummla i innych. Uchwalono pisać nocy i odpisać na pismo do Wyczyn. Dr. Pałka o utworzenie kredytu.

VI. Omówiono sprawę akcji petycyonowania gminy do Sejmu o poprawę bytu nauczycieli i postanowiono o tem wspomnieć w str. 7 i 8.

VII Sprawozdanie biura organiz. (referuje Bieroński) przyjęto z uzupełnieniem do str. 7 i 8 Głosu."

Wyniesiono 18/7 906
Bieroński —

I. Obecni Pp. — Nowak, Pawłowski, Zaleski, Pałka, Birkenthal, Zajączkowski, Skarbkowska Andrzejkiewiczowa, Bieroński.

II Program wyjazdu delegatów na dzień 1 go listopada 1906.

Vide str. 9. Głosu Numeru wrześniowego.

Prot. XVII
z dnia 21/IX 906
Komitetu organ.

Referenci przydzielonymi:

ad. 3. Dyrektor biura.
art. 4. Dyr. Pawłowski.
art 5. ~~Skarbkowska~~ Bronisz Stasiewicz z Jaworowa (i wrażio gdyby nie było innego) p. ~~Andrzejkiewiczowa~~ Skarbkowska
art 6. ~~Skarbkowska~~ Pałka. Prezydyum
art 7. ~~p. Zajączkowski~~ p. Pałka Stanisław z Brzeżan.
art 8. — p. Zajączkowski ze Złoczowa.
art 9. — Prezydyum.
art 10. — referent art 4. (centralny referent Komisyi)
art. 11. Dyr. Macierzowski.
art 12. ref. — Prezydyum (lub inny referent)
art 13 — p. Bałaban ze Lwowa.
ad. 14 — komisyjni referenci (sprawozdawcy)
art 15 — Prezydyum. —

III. Przyjęto sprawozdanie kom. rewizyjnej co do treści str. 9. Głosu
IV. Przyjęto sprawozdanie biura organizacyjnego do str. 9. "
V. Uchwalono stały wpływ na przyślanie referentów np. 31/9 1906.
VI. Polecono przyspieszyć wydawnictwo broszur ulotnych.

Wpisałem
W. Bieroński

Protokół XVIII

Komitetu org.

z dnia 13. X. 1906.

I. Obecni: Pp. Nowak, Perzyński, Zaleski, Bieroński, Erelienthal (1/2 godziny) Sledziewska, Andrzejkiewiczowa, Zajączkowski (8)

II. Referuje do 2giem referacie p. Zaleski. Wakersta z Krajn. Uchwalono do przemówienia odesłać Bierońskiemu. Przyjęto.

III. Odezwę do społeczeństwa. Referuje Zaleski. Projekt ma z Krajn. otrzymany. Uchwalono odesłać do przeróbki p. Zaleskiemu.

IV. Co do zjazdu uchwalono odbyć w str. X.

a). Za te trzy dni, które jeszcze nie mają 30 członków i te, których termin składki (odroczenie od ch. Kamienieckiego) jeszcze nie upadł, mogą wpłacić przez ten lub następny, ewentualnie delegatów na I/XI. z głosem doradczym.

b.) wstęp na zjazd I/XI mają na biletami, które jako goście mogą nabyć i drukowane, oraz ci co opłacili bilety imienne przy rejestracji głosu.

V. Odnośnie członków potrzebne: ~~spis~~ prosić pp. Pekny'ego i Wójcika o nowy wykaz na dniach, a na kartę legit. ogłosić w str. X Kasjerowi terminy: format dwóch biletów wizytowych pokrótszych. — sztandary tej i gdzie przysłane.

VI. Wnioski nadsyłane ~~nadsyłane~~ biuro wnosi do referentów i uważa spis delegatów. —

Wpisałem Bieroński

Protokół
IXX
z dnia 21/X
1906
Komitet org.

I. Obecni: Nowak, Perzyński, Zaleski, Bieroński. Sledziewska, Andrzejkiewiczowa, Balka, Erlienthal, Chrzanowski. (9)

II. Zjazdu nie odracza się, zwołać bliski I go listopada.
a/. skoro o godzinie 8 u św. Anny
b/ Komitet do nadejść i obiadów utworzy p. Zincel.
c/. Kontrolę legitymacyjną p. Chrzanowski objmie.
d/ Na zjazd dopuszczeni tylko delegaci (z odznakami biletami)
e/. Jeśli bilet pela z galerją to gość (nie uprawnia do kartami wstępu.
f/ Posłowie i dziennikarze mają wstęp wolny na sale.
g/ Od wszystkich ważni legitymacyjnych Opinia: Kół lub od Redakcyi.

III. Na dzień 29/IX o godzinie 2 mamy odbyć posiedzenie Komitetu wraz z referentami.

IV. Bieroński przygotuje materjały wszystkim.

V. Bieroński przedstawia wzory druków na księgi rachunkowe. Przyjęto i do druku przeznaczono. —

Wpisałem Bieroński.

XV
Protokół
Komitetu org.
z d. 28/X 1906.

I. Obecni. Pp. Nowak, Parczyński, Zaleski, Bieroński, Mikulski, Pałka, Lilienthal, Orszulski, Sleczkowska.

II. Odczytanie referatów:

a) W nieobecności ref. p. Maciołowskiego uchwalono, aby pp. Nowak i Parczyński udali się do niego w celu zbadania referatu i uchwalenia wniosków (Krzywdy nauczycielskie)

b.) Referat p. Własijczuka będzie czytany z koreferatem p. Kostelecki'ego wieczór 31/X. 1906.

c.) Referent p. Parczyński czyta wytyczne myśli referatu (ad 4) i przyjmuje doń uwagi ~~ref~~ obecnych.

d.) Ref. p. Pałka czyta referat (o regulacyi płac) i przyjmuje czystą zasadę 3 rang - z motywami członkówkom.

e.) P. Zajączkowski referuje o statucie i zgadnie z Komitetem chce, aby statut pozostał do ~~r.~~ roku niezmieniony, ale podaje punkty do zmiany.

f.) List p. Bałabana z rezolucyami o walce narod. w Prusiech i szkole pols. w Królestwie polskiem - przyjęty.

g.) Wnioski referowane przez Bierońskiego w zastępstwie p. Andruszkiewiczowej - przyjęte po wykreśleniu tych wniosków, które referenci przedstawiają osobno.

III. Uchwalono, aby we środę 31/X. 906 odbyć sessyę referentów. -

Wpisałem
28/X 906
Bieroński

Naczelny Zarząd Kr. Zw. od I. list. 1906
i
Wydział Wykonawczy.

I szy
Protokół Nacz.
Zarządu K. Zw.
z dnia I/11. 1906.

I. Obecni wybrani na Kraj. Wyrównawczem delegatów Związku odbytem w Krakowie w sali rady miejskiej w dniu 1 list. 1906, a ~~xxxxxxxxxx~~

II. O godzinie 10-11 wieczór po pamiętnym obradzie delegatów ukonstytuował się Naczelny Zarząd w składzie którego wchodzą:

Z kraju.

1. Bałaban Józef – Lwów, nauczyc.
2. Basiuk Michał – Mysłowice. naucz.
3. Borucki Aleks – Wadowice. naucz.
4. Broszkiewicz Ant – N. Sącz. naucz. wyd.
5. Gottwald Franc. – Preszów [i chory niebiorący]
6. Kasperski Jan – Grygórki. Kier. sz.
7. Kostelecki Karol – Tarnów. naucz. kur.
8. Pałka Stan. – Bochnia. nauczyc. kur.
9. Jakimowski (Maryan) – (Rusin) Stanisławów nauczyc.
10. Kiereow Paweł (Rusin) Horodenka (powiat Kołomyja) n. n. w Koncypiście
11. Smolikowski Jan – Lwów. naucz.
12. Tatara Jan – Wieliczka. (Kier. szk.) Mysłowice.
13. Weiss Bol. – Rozwadze. Kier. n. Stary p. Dobczyce (z dalszego)
14. Wasijczuk Onufry – (Rusin) Jaworów. naucz.
15. Zajączkowski Wacław – Żmigród. Kier. szk.

Z delegacji Krakowa:

1. Andruszkiewiczowa (Eugenia) – Kraków. nauczyc.
2. Biernacki (Hieronim) " "
3. Lichtenthal (Adolf) " "
4. Mikulski Ant " "
5. Nowak Stan. " "
6. Paryński Józef " dyr. szk. wyd. m.
7. Sierakowska Otylia " " " "
8. Franciński Franc. " nauczyc. Kr. Zw. Mi Kół
9. Zaleski Stefan " nauczyc. (szkoły ćwicz.) techn. nauczyc.

Wybrano: (Wydział wykonawczy)

1. Prezesem: Stan. Nowaka jednogłośnie przez delegatów wybrali
2. I-ym Wiceprezesem: Onufry Wasijczuk " " "
3. II-gim " : Józef Paryński – przez Zarząd wybrany
4. Sekretarzem: Wincenty Biernacki.
5. Zast. sekr.: Wacław Zajączkowski
6. Skarbnikiem: Andruszkiewiczowa Eug
7. Zast. skarb. Sierakowska Otylia.
8. Buchalterem Lichtenthal Adolf
9. Zast. buchal. Mikulski Antoni.

Do Wydziału (wyrównawczego) weszli przez zgromadzonych pomiędzy siebie: 10 Pałka, 11 Kaszycki, 12 (Mikulski), 13 (Sierakowska), 14 Paryński

III. Do Sądu honorowego (kraju) wybrano: Zgromadzenie delegatów:

1. Prezesa Stan. Nowaka. 2. Holzmana z Bochni.
3. Maciowskiego z Krakowa. 4. Daniłowicza z Tarnowa.
5. Spławińskiego z Krakowa. 6. Wasijczuka z Jaworowa i 7. Zaleskiego z Krakowa.

II. Do kraj. Komisyi rewizyjnej wezli: 1. Śnieniak Przemyśl — 2. Michalski-Kraków — 3. Dr Salomea Parlamentu Lwów. 4. Polubiniec — Wieliczka. 5. Rudnicki — Kraków. —

V. Sąd honorowy i Komisya rewiz. ukonstytuują się później z przyczyn nieobecności kilku członków.

V. Polecono Prezydyum ~~odby~~ zwołać jaknajprędzej Wydział wykonawczy i Komisye.

Wyciągiem 1/XI 906
Bieroński
sekr.

II gi protokół

p. dnia 11/XI. 1906 sobota

Wydziału wykonawcz.

I. Obecni: Nowak, Zaleski, Bieroński, Dałka Zajączkowski, Sleczkowska, Kasycki, Mikulski. Seweryński.

II. Uchwalono sesyę co sobotę od 4½ popoł.

III. Sprawę prasy: starosty Krowickiego i inspektora wzywających do rozwiązania Oddziału w Korczynie — oddać do parlamentu, a Oddziała nie rozwiązywać.

IV. Sprawę obchodu starosty Krowica (akcyi pam. krowskiej) wyrzucającego wolność osobistą nauczycieli, oddać również do garet i do parlamentu z interpelacyą.

V. Uchwalono (na co dą zgodę) prezes, aby Lwów wyjechał natychmiast dziś (sobota wieczór) na niedzielę 12/XI 1906 do Lwowa i wziął udział w Komitecie wiecowym przebranym

tami z delegatów wszystkich towarzystw nauczycielskich w celu zadecydowania terminu i formy wiecu nauczycielskiego.

VI. Rentę zgrzeb na sobotę 17/XI 1906.

Wyciągiem
Bieroński

III ci IV ty protokół wyd. Wykon. p. dnia 10i 17. XI. 906

I. Obecni: Nowak, Zaleski, Bieroński, Dałka, Strzałkowska, Mikulski, Zajączkowski, Kasycki, Sleczkowska.

II Uchwalono: Co do wiecu:

a.) Sprawozdanie prezesa p. Nowaka z posiedzenia z dnia 12/11 906 we Lwowa z Komitetu kraj. wiecowego do wiadomości przyjęto. Będzie ot. miel. komunikat.

b.) Wybrano do tego Komitetu delegatów od Związku Pp. Nowaka i Dałkę a w zastępstwie Zajączkowskiego i Mikulskiego.

c.) Projekty dla delegatów do Lwowa: wiec ~~wyjdzie~~ przebiegu sesyi najbliższej dzisiejszej (nie 3 dniowej) na wiec tylko regulacya płac; odezwa gorąca do nauczycielstwa, aby odbywała wiece poważne ~~ze~~ z tymczasowym programem.

III. Co do Korczyny: Prezes odpisał niech wytrzymują, bo są legalnem Oddziałem. Dalej uchwalono: Interpelacyę (ref. Bieroński) wydać do Parlamentu na ręce posła Dr Petelenza, ~~aby~~ co do prasy wyniszczanej i grobu w Krośnie przeciw ordynatom-organizatorom Oddziała w Korczynie. Tam inspektor Wicher i starosta Krzyżanowski wywierają zły nacisk. Również sprawa obchodu (Lwów-Gorlice) co do wyjazdu wyjechali nauczyciele z mocnych głosów.

wysłano tj. wysłano dotyczą do Dr Petelenza od. 26/11 906.

II. Sprawę wstrzymanego (100 K) stypendyum przyznanego przez Z. gminy Lwów. Pod ~~nauczyciela~~ Słowacka — polecono p. Pałce aby we Lwowie ustnie nam załatwił, bo to kosztuje i wreszcie na nasze organizacyę?.

Jest wysłali do Lwów. Pod. 12/12 1906 —

V. Uchwalono (ref. Biernikiem) przerwać sprawę podania w tekście niemieckim §. 55 alina 2 co do brzmienia ustawy państwowej notmujące zasadę, iż uczestników państwowych, w których Ssie przy tłumaczeniu na język polski wyraz „gleichmässig" przetłumaczono na „entsprechend" co nie jest dosłowne dla nauczycieli, albowiem przez „die Lehrer des Volks- und Bürgerschulen sollen „gleichmässig" mit den R. R. Beamten behandelt werden" — to nie jest dosłowne, co „entsprechend" (odpowiednio). — Sprawę tę należy pozostawić na dalszej sprzedaży.

VI. Co do listów p. Kreissa, o obronę — przelewano, aby 2 zapytano z prośbą się o szczegóły kiedy ma być rozpoczęte śledztwo.

VII. Sprawę wyboru komisyj: a) redakcyjnej, b) statutowej, c) skarbowej, d) obrony prawnej, e) gospodarczej i f). pożyczkowej przekazano na grodzisku, aby się można rozpatrzeć na referatami.

Wpisałem Biernicki

V

Posiedzenie Wydz. Wykonawcz. z dnia 30/VI 1906.

I. Obecni: Nowak, Pałka, Kaszycki, Zajączkowski, Biernicki.

II. Odczytano odezwę wydziału wiecowego, i umieścić ją w gazetach oraz XII Głosu narod. — i wypisać od siebie ciepłe słowo co do wieców kraj. oraz powiatowych wzięcia Polacy wezwać naszych wielkich, aby po Ukrainie na prośbę Kraj. wiecu przybyli przez swe wpływa do Lwowa do Tow. pol. nom.

III. Uchwalono 40 K z funduszu dr. Zaręby wydać do Kraj. Komitetu na bieżące wydatki biura tegoż komitetu, — Takimi datkami powinny się przyczynić wszystkie Towarzystwa mające wpływ duchowy a zwłaszcza Komitecie Kraj. wiecowym.

IV. Co do posiedzenia komisyi ugodowej rusko polskiej oznaczonej na 28 grudnia 1906, przelewano Przemyśl na miejsce we Lwowie bliżej przemyśleć się, bo od nas tamtych 10 cio delegatów wypłacać do Lwowa i zresztę odbywać posiedzenia. My mamy bliżej mili, a oni w miejsca inne.

Dlatego powinniśmy bytu, aby na jednem posiedzeniu w grudniu komisya ta ratyfikowała, co ma robić z tą sprawą. Prezes obiecał nam wybrać się we Lwowie. Wyjechano się 27/XII 1906 biskie komisya wyjazd.

V. Co do bolesi Kreissa prawnie otrześć się dobrze, o szczegóły dla których jest specjalnie.

VI. Co do adresu przyznanego dla wyrażenia pożałowania strony Tow. Ped. we Lwowie, odtenu Redakcyi z tem, że im można opuścić 25% tj. od stronicy w Głosie narodowym 20 K tylko 15 Koron.

VII. Do komisyi obrony prawnej wybrani pp. Stanisł. Biernicki, Kaszycki, Pomorski i Zajączkowski. Ten ostatni z jednem Kaszyckim ułożą regulamin komisyjny. } Komisya obrony prawnej

VIII. Do wiadomości przyjęto oświadczenie Prezesa, że administracyjne sprawy i sekretarz powierzonego w biurze objął energicznie nauczyciel p. Rolbak od 15/12 906.

Wpisano Biernicki.

VI

I. Obecni: Nowak, Zaleski, Skierkowska, Administracyjna, Kaszycki, Zajączkowski, Sielicnthal, Mikulski, Pałka, Biernicki. Posiedzenie Wydziału Wykon. z dnia 15/12 1906.

II. Co do stworzenia kraj. Komitetu wiecowego do naszej organizacyi, wyjaśnia Goniec z naciskiem, że Komitet

ten niema nic wspólnego z naszą organizacyą związkową, która jest samodzielnie swoim własnym statutem zakreślonym. To wyjaśnienie podamy do publicznej wiadomości wszelkie zresztą należy, bowiem komitet wiecowy kompetencyą swoją sięga tylko do wiecu krajowego, nie dalej. Zdanie to podzielają wszyscy obecni, tylko p. Zielenthal zauważył, że wiec krajowy może i tę sprawę rozstrzygnąć i polecić Komitetowi jakie dalsze czynności. P. Prezes oznajmia, że to jest właściwie jej rozstrzygnięcie Wreszcie w łonie samego Komitetu, który należy przyjąć jednie co do regulacyi płac i uwydatnia kraj. wiecu. —

III. — Do komisyi ugodowej z Rusinami wybrano: w miejsce p. Zaleskiego wchodzi p. Andrusiewiczowa, w miejsce p. Maciejowskiego p. Pałka, a w miejsce p. Potoczyńskiego p. Smolikowskiego — ~~xxx~~ oraz polecono, aby członkowie nasi Krakowscy biorący udział w Komitecie wiecowym udali się w komisyi ugodowej w potrzebie jako zastępcy.

IV. Prezes podaje do wiadomości, że np. w Krakowie powstała myśl a nawet już organizuje się Komitet obywatelski, mający na celu urządzenie wiecu obywatelskiego, któryby uporządkowanym wiecem dał głos sprawy nas obchodzącej, a temi są: Ira reforma szkolnictwa w duchu narodowym, IIga regulacya płac robotniczych.

P. Pałka zaleca zbieranie funduszów do reformy szkolnictwa i udaje poparcie — na co zgodzili się wszyscy — że wiec taki ma widoki powodzenia i jest na czasie.

V. = Do szczegółowego omówienia sprawy wiecu krajowego, przystąpiono poprzednią ~~dyg~~ dyskusyą dań i postanowiono na najbliższem posiedzeniu kraj. Komitetu wiecowego

przeprowadzić kolegę Pałkę na referenta tematu o regulacyi płac, a to z zaszłej racyi, że p. Pałka na zjeździe delegatów 1 listopada 1906 (ewentualnie wybrano i p. Kosteleckiego.) sprawę tę pomyślnie i w myśl naszych postanowień i pisań referował.

VI. Biurowski zawiadamia, że go ~~Zar~~ Prezes Głowa i Ogniska w trybie zaprosili na referenta na wiec poświęcony i państwa powołania tych dwóch tam wyżej wymienionych niepotrzebnie. Uchwalono, aby Głowa w tej sprawie osobiste pertraktowało, a gdy będzie wiec w trybie, to el. Zenon wyszle swego delegata na piśmie pisanie. P. Pałka zaleca zastąpienie, aby Biurowi tego delegowania, skoro obie Wydziały zgodny. Uchwalono.

VII. Na wiec do Chrzanowa na 16/12 1906 udaje się sam Prezes z towarzystwie p. Zajączkowskiego, który oświadczył swoją gotowość do tego.

VIII. Na wiec do Wadowic na 16/12 1906 delegowano Biurowskiego.

IX. Uchwalono odczytywanie protokułów zachowań trzytrzeciej bytności.

X. Termin następnego posiedzenia ostatnio bytnie wyznaczonym po powrocie delegatów z zebrań krajowych na dzień 27 grudnia 1906 wyznaczonych. —

Spisano 15/XII 1906
Artur Biurowski

L. S.

XI. Uchwalono skompletować co najmniej 100 Członków „Głosu“ a w razie braku ~~xxx~~ zgłoszonych ~~xxx~~ 3 którego mamy jeszcze kilkomasie egzemplarzy. —

Cor. Biurowski.

VII

Protokół posiedzenia Wydziału Wykon. z dnia 18/1 1907.

I. Obecni Pp. Nowak, Ślęczkowska, Andruszkiewiczowa, Pałka Kaszycki, Biroński.

II. Dnia 17/1 (~~per~~ czwartek:) posiedzenie odwołano z powodu choroby p. dyr. Parczyńskiego i nieobecności Prezesa obecnego na Radzie miejskiej.

III. Wydelegowano na wiece powiatowe: do Olgera (P. Nowaka) do Stryja (p. Pałkę) na dzień 20 stycznia.

IV. P. Prezes oznajmia, że na wiecach pow. byli przemiennie Nacel. Związku: z Kałuszanach (16/12) Biroński; z Brzeżan ~~22/~~ Olgierd 22/12 Nowak i Pałka; w Jasle 23/12 Nowak; z Bialej 13/1 1907 Nowak.

V. Do Rożyna na wiec na 1/2 1907 delegują się: pp. dyr. Parczyński i Zajączkowski.

VI. Przyjęto do wiadomości, że na posiedzeniu Komitetu wiecowego Kreis-Commissär-miasto i okręg wiejski - protokół wiecowy z dnia 6/I będzie drukowany na koszt Ogniska Pedagogicznego i Koła pow. Krakowskiego kom. ~~i~~ - ~~z dodat~~ jako dodatek do str. I go Głosu numer z dnia stycznia 1907.

VII. Prezes jako naczelny redaktor na interpelacyę odpowiada, że sprostowanie str. Głosu ma pewne powody uzasadnione.

† Wyjaśnia również interpelacye co do nieumieszczenia prac pewnych nadesłanych do Redakcyi.

VIII. Prezes zdaje sprawę z delegacyi polsko-ruskiej odbytej z dnia 27 grudnia 1906 we Lwowie.

IX. Omówiono sprawę stanowiska Ogniska pedagogicznych wobec nadchodzących wyborów do Rady państwa i Sejmu krajowego.

X. Omówiono sprawę wiecu krajowego w tym miesiącu, aby mający się wybrać Komitet wykonawczy był ~~w~~ w ręku naszego Związku.

XI. Załatwiono kilka spraw odnoszących się do kwestyi nomenklatorskich, a mianowicie list nazw. Ewy. Druzia z Ruskiego (w sprawie Jana Federkiewicza) Polecono sekretarzowi dać wyjaśnienie o niemożności obrony i powrotu do rzeczonych nazw.

Sprawę rozmieszczenia pokwitowania jubileuszowego z ordynacyi Nacel. Związku, (przez groźbę finansowania) postanowiono oddać do Komitetu lub wszelkie brać go (P. Z.).

XII. Omówiono prace okólnika co do jazdy na wiec do Lwowa, a mianowicie p. Pałka żąda, aby koszty dymostka, ile mają dostarczać i komu na wspólny pociąg. - Sprawa jednak ta nie została załatwiona, jako należąca do Kraj. Komitetu we Lwowie. -

XIII. Na prośbę p. F. Fabina z Horodenki ul. Królewska l. 29 zezwolono na przedrukowanie artykułów z Głosu na potrzeby pisma. -

Wpisano 18/I 907
W Biroński.

VIII my Protokół posiedzenia Wydziału Wykon. z d. 23/2 1907.

I. Protokół VII przyjęto.

II. Obecni dziś: Tp. Nowak, Śleczkowska, Andruszkiewiczowa, Pałka, Kaszycki, Zajączkowski, Lielienthal, Mikulski, Bieroński. Jako gość: Kostelecki z Tarnowa, członek Naczel. Z. Związku.

Uchwały:

III. Sprawozdanie wiecowe – ~~wypowiedział~~ złożył prezes. Notujemy, że tenor wiecu był w rękach Związku, czego dowodem przewodnictwo w ręku prezesa naszego, referat główny w ręku naszego referenta p. Pałki, referat o regulaminie w ręku sekretarza Związku p. Bieronskiego, końcowe przemowy i współprezesostwo w ręku naszych członków Nacz. Zarządu pp. Andruszkiewiczowej i Własijczuka.

Wydział wyraża szczególne słowa zaufania i uznania Panom Nowakowi i Pałce, za pełną poświęcenia pracę i trudy.

IV. Dalszą akcyę uchwalono popierać przez wspólną delegacyę i w tym duchu działać nawet i w ~~Wyd~~ Komitecie wykonawczym wiecowym.

V. Zamiar P. Prezesa, aby jeszcze raz udał się z deputacyą do Sejmu, a w szczególności do Komisyi szkolnej i budżetowej, przyjęto z uznaniem – a równocześnie uchwalono założyć (dla krótkości czasu, a nagłości sprawy) protest tegraficzny do Sejmu:

a). Przeciw wnioskowi ~~D~~ posła Dra Bobrzyńskiego, który dąży do tworzenia dwutypowych seminaryów nauczycielskich, co wpłynie o obliżenie

poziomu wykształcenia nauczycielstwa i i stanie się zaporą w rozwoju powszechnej oświaty i równości kulturalnej społeczeństwa naszego.

b.) Równocześnie uchwalono żądać, aby przy uchwalaniu ustawy, rozszerzającej autonomię Rady szk. kraj. wyznaczono w jej składzie dwa miejsca z wyboru dla reprezentantów nauczycielstwa ludowego, które powinno mieć swój głos i wpływ pożądany na prawidłowy rozwój szkolnictwa ludowego.

Vide № 2 „Głosu nau." z r. 1907.

Uwaga: Telegram wysłany na ręce posła Bojki 24/2 1907.

VI. W sprawie krzywdy nauczycieli korczyńskich, p. prezes postara się o interpelacyę w Sejmie – ale wpierw pomówi o tem z radcą Sołtysikiem.

VII. W sprawie krzywd kolegi Weissa (ze Stanów, dawniej z Zagorzyc) również p. Prezes odniesie się do radcy Sołtysika, który tę sprawę zbadać obiecał we Lwowie – osobiście.

VIII. Memoryał w sprawie krzywd – opracowuje już p. Maciołowski. P. Prezes obiecał dopilnować, aby memoryał ten czemprędzej dostał się do Rady sz. kraj.

IX. Co do wyborów do parlamentu – uchwalono działać poufnie. Akcyę weźmie do rąk sam p. Prezes i złoży poufny komitet.

X. Co do przystąpienia do związku nauczycielstwa słowiańskiego, na odezwę Prezydyum „Spolku na Morawe"

Odpisano już 28/2 1907

postanowiono wziąść udział w konferencyi wiedeńskiej, do której po wymożeniu terminu, zamianujemy delegatów ze Związku naszego. Tu p. Zajączkowski zgłasza się na swój koszt. Prezes oznajmia, że delegatów wybierzemy później.

XI. Co do legitymacyjnych kart uchwalono zasadę, aby im dać kształt wizytówek z symbolem tymczasowym, jaki będzie służył za odznakę miejscową, którą wybierzemy na następnem posiedzeniu Wydziału lub Zarządu polecimy wybór osobnej komisyi artystycznej.

XI. Interpelacye złożyli:
a). P. Chrzanowski, aby № 2 poświęconym był zajęciom wiecowi i aby ewentualnej wojnie.
b). P. Strzałkowska upomina się o umieszczenie artykułu przez nią wysłanego p. Redaktorowi.

XII. Na tem posiedzenie zakończono oznajmiając jasno pewnie formę zewnętrznej polityki naszej wobec wyborów. –

Spisałem 23/II 907
W. Bieroński

IX
Protokół posiedzenia Wydz. W. z d. 9/3 1907.

I. Protokół VIII przyjęto.

II. Obecni dziś, Pp. Nowak, Faryński, Sleczkowska, Strzałkowska, Zielenthal, Zajączkowski, Bieroński:

III. Prezes przedkłada zaproszenie Komitetu wyk. wiecowego na godz. 5. w dniu 10/3 do Lwowa zwołanego. Uznano zdanie Prezesa, aby telegraficznie odroczyć to posiedzenie niedzielne i na najbliższe przygotować materyał.

ad III. VII
Prezes telegrafował 9/3 907.

IV. Na ekspresowy list dyrekcyi wojsk. pom. rus nauczyc. we Lwowie z d. 2/3 1907 L. 247/07, wzywający do protestu w ch. ellin. ośw. a nawet u Tronu przeciw ~~proj~~ dmitypowym semenaryom nauczyc. – uchwalono ostrzejszej treści, że trzeba wygotować memoryał i przez deputacyę wręczyć go w środę u Ministra wyz. i ośw. aby nasze stanowisko było zanacznie w tej sprawie bardziej.
P. Kol. Pałka nakreśli punktowi treść memoryału i nadeśle nam, a my z tem udamy się do Dyr. wojsk. pom. (delegatów ruskich).

V. List agitacyjny posła Ks. Stojałowskiego, wydrukowany w ~~Proc~~ 2 naszego organu – przeciw potwierdzeniu płac nauczyc., a wyjednie mowę tego wrzejcy nam posła z centrum, ~~wydrukowano~~ wypowiedzianą na wiecu w Mszanach d. 24/2 1907 – odczytał Prezes.
Słuchaliśmy oburzeni na kłamstwa i insynuacyi – i uchwaliliśmy
a) ogłosić tę mowę w miejscowych dziennikach,
b) wnieść interpelacyę w Sejmie przez posłów Bojtę i Stapińskiego
c) odbić sprawę adwokatowi w celu sądowej ochrony przez prokuratorię.

VII. Co poufnej polityki wyborczej bydlał jednogłośnie
a.) bydlał życzenie, aby Kol. Preses kandydował do parlamentu.
I P. Prezes zostegł sobie do namysłu czas do przyszłej soboty.
b.) Przyjęto z aprobatą odezwę prezydyalną umieszczoną w Nr 2 Głosu nauczyc. na str. 79 co do funduszu dyskrecyonalnego.
c.) Wyrażono opinię, że należy starannie pilnować, aby Klub demokr. postawił centralną kandydaturę nauczycielską.
c.) Zatwierdzono uczasamowaną uchwałę z d. 23/2 co do misyi udzielonej Kol. Preresowi na utworzenie poufnego komitetu wyborczego.

VIII. ~~Inne~~ Wnioski.
a.) P. Zajączkowski żąda rozdzielenia zysku od biurowych za nadzór. Zarządzie i wydadcza gotowość pomocy osobistej. Przyjęto.
b.) Posiedzenia sobotnie uchwalono rozpoczynać o godzinie 4. popoł. bez osobnych zaproszeń.

Wpisano 9/3 1907.
Białowiąz.
sekr.

Protokół X.
Wydz. Wyk
z d. 16/3 1907.

I. Obecni p.p. Nowak, Sleczkowska, Andrzejewiczowa, Zajączkowski, Patka, Białowiąski.
II. Protokół IX ty z dnia 9/3 1907 przyjęto i wykonano.
III. Co do odznak, ostatecznie wybrano godło Nr 2 przedstawiający „rorę z książką i literami Z N Z" z prac Kołgi i Broszkiewicza z Szra, Uchwalono podziękowanie autorom i ogłoszenie w Nrze 3 Głosu". Wykonanie poruczono Prezydyum.
IV. Legitymacye mają mieć tosamo godło – i powinny z nasadzie być bezpłatnie członkom doręczane. Tę sprawę zresztą oddano do bliższego załatwienia.
V. Na odezwę dyrekcyi wzaj. pomocy uczących nauczycieli, z daty 11/3. 1907. L. 283 wzywającą nas, aby razem z Radą, a nawet w Jej imieniu przedłożyć sentencyi uchwały zajmowej co do dzielności pracy seminaryów i rozszerzenia autonomii ch. Rady oz. Kraj – uchwalono, aby Prezydyum odpisało w tym duchu, że sprawa ta już zbyt dawna i bezcelowa, bo taki ogólnikowy protest na niczy się nie zda, skoro podczas obrad sejmowych społeczeństwo w tej sprawie milczało, a nie wypłynęły ani kongresu, ani zjazdów, ani kontrdemonstracyj. Nasze zaś ogólnikowe protesty mogłyby może nawet nam zaszkodzić w opinii publicznej, a nawet utrudnić taniczą regulacyj płac w sejmie przeprowadzonej.

Załatwione
L. 136
ex 16/3 1907.

VI. W sprawie powołania pełnego Naczelnego Zarządu, Kasy, Pasku honorowego i komisyi rewizyjnej, postanowiono, aby sesyje te odbyć na w Zielone Święta.
W ogólnych razach uchwalono nast. porządek dzienny:

1. Sprawozdanie z czynności Wydziału Wykonawczego.

2. Sprawozdanie ~~Admi~~ ze stanu kasy Nacz. Zarządu.
3. Sprawozdanie z Administracyi i Redakcyi Głosu Naucz. (za r. 1907).
4. O potrzebie wydania ustawy dyscyplinarnej. – Do referatu zgłasza się kol. Pałka
5. O potrzebie wydania pragmatyki służbowej. – Ogólny zarys poda kol. Bieroński.
6. ~~O wydaniu~~ O sposobie rozbudzenia życia i pracy w Kołach i Ogniskach, które powinnyby już teraz omawiać ~~sprawy~~ projekty ustawy dyscyplinarnej, pragmatyki służbowej, oraz nadsyłać nam uwagi o nowej regulacyi płac, o potrzebie ~~nab~~ starań co do zniżenia lat służby, wywalczenia 2 miejsc w Radzie sz. kraj. dla nauczycieli ludowych itp.
7. Omówienie programu zjazdu delegatów w r. 1907 w jesieni lub w lecie.
8. Projekt Regulaminu dla Kraj. Sądu Honorowego – przygotuje P. Zajączkow.
9. Omawiano też sprawę udziału nacz. Zarządu w projektowanej ~~...~~ konferencyi delegatów ~~...~~ wszystkich Towarzystw nauczycielskich krajów koronnych – w Wiedniu odbyć się mającej i wyrażono nadzieję, że związek tych towarzystw będzie w możności wywalczenia płac równych, państwowych i pragmatyki służbowej. –

Wpisałem 16/3 1907.
Bieroński sekr.

Protokół XI

Wydz. Wykon. z d. ~~14~~ 13/4 1907.

I. Obecni Pp. Nowak, Sterzkowska, Pałka, Bieroński – jako gość osobno p. Szczuciński.

II. Prezes zdaje sprawę z posiedzenia Wydziału Wykonaw. wiecowego w dniu 4/4 1907, odbytego we Lwowie w lokalu „Ogniska." Wydział wykonawczy weźmie w rękę sprawę tymcz. nauczycieli, aby w Radzie sz. Kr. wyznaczono im płacę stosunkowo podwyższoną do płac stałych w III. II i I klasie. – W tej sprawie uchwalono:
a). Poleca się p. Szczucińskiemu wygotowanie memoryału do dnia 20/4 (na sessyę).
b) Memoryał ten wręczy deputacya w Prezydyum ck. R. S. Kr. – W skład deputacyi wejdą ~~członkowie~~ reprezentanci naucz. tymczasowego z p. Szczucińskim, ~~...~~ a poprowadzi deputacyę tę Prezes Związku lub przezeń delegowany zastępca.

III. Rezygnacyę p. Zajączkowskiego, który z powodu niedyspozycyi w zdrowiu usuwa się z grona członków Nacz. Zarządu, przyjęto. Również dawniej już zgłoszoną rezygnacyę p. Zaleskiego, który usuwa się z Nacz. Zarządu z powodów odeń niezawisłych [bo urzędowych] przyjęto do wiadomości. Obie te sprawy rozpatrzy Wydział Wykonawczy na najbliższem posiedzeniu 20/4 br. w celu postawienia wniosków powołania innych na ich miejsce członków. Powołanie to zapadnie na pełnym Zarządzie w Zielone Święta.

IV. Na projekt sekretarza V. Bierońskiego uchwalono umieścić w Nrze 4 Głosu następujące okólniki do Kół i Ognisk:
a.) Aby nadsyłali wpisowe i wkładki zaległe.

b/ Aby otwierały czytelnie i z nich nabywały tu krótkie, treściwe sprawozdania i wnioski.

c/ Aby podawały tu aktualne opisy uczynionych krzywd nauczycieli.

d/ Aby organizowały Koła pow. gdzie są 2 ognisko w powiecie, oraz działały na zasadzie powiaty z kierunku organizacyjnym.

e/ Aby z urzędu do Wydziału wszystkie Zarządy Kół i Ogniw przysyłały Głosu jako organ miejscowy.

V. - Uchwalono umieścić w 4tym Głosu Programu pogrzebu Wacław. Zarządu ~~wyp~~ mającego na 19 maja 1907 tj. na niedzielę o godzinie 9 rano z bramy Tow. Rynek 17 - II p. z nadmianką, że pasażerowie otrzymają prost bezpłatnie na bilet kolejowy III ~~ci~~ klasę.

VI. Uchwalono wprowadzić Konto poczt. na wszelkie dochody i ~~wydatki~~ tak Wacł. Zarządu jak i Głosu nauczycielskiego.

VII. Uchwalono pokryć z funduszów organ. powszechnych kosztów ~~konferencyjnych~~ delegatów [~~z~~ nauczycielskich] mających się udać do Lwowa w sprawie płac pobytowych dla tymczasowego nauczycielstwa. Uchwała ta zapadła na pisemną prośbę tymczasowego nauczycielstwa wniesioną tu przez P. Lwowskiego o 100 K na tenże cel. Przytem zauważono, że deputacya z Królewa i kraju nie powinna przekraczać liczby 4 osób, do których dobrać 5tą osobę ze Lwowa.

VIII. P. Prezes udziela głosu P. [~~Pokrzywnickiemu~~] jako referentowi o odznakach, a ten, podaje do wiadomości, że znowu otrzymał 3 wybrane odznaka nasza ~~otr~~ 2gi nie nadają się bo są jéj potrzebne w innych Towarzystwach, a przesłał na blance otrzymanej ~~na~~ gotowe nasze nowe bezbłędnie wyrażenie. W pracowni Maturynskiego nadarmo się artysta, który od ręki odznakę symboliczną wykonać i ta się nadaje b. dobrze

Będzie to [~~wiązka~~ tarcza] z napisem Z. N. L. a przez tarczę leżą pióro i pochodnia nieco wystające poza obręb tarczy. Przy tej decyzyi byli: Prezes sekretarz i p. Zdeski. - Rysownik otrzyma [~~od~~] nam wzorzec.

IX. Co do sprawy bieżącej, żali się sekretarz Biernacki, że nie ma pomocników, a winne ten, na którego kwestyi tj. drugi sekretarz p. Zajączkowski przeznaczał godności. Biernacki oznajmia, że wzrost jest przeznaczonym, ciężko nowo chorym, a ztąd powstała bieżąca zmuszony koniecznie opuścić, czego żałują lekarze. Oświadcza więc, że jeszcze na razie do pełnego zdrowia pobierze biurowemi robotami, ale następnie poprosi o uwolnienie do wyzdrowienia. Omawia też całą sprawę urządzenia prac biurowych z technicznym pobytem pojęć i jaźń przekazywaniem zakupna szafy i biurka na papiery i księgi kasowe, których nie można oddawać do domu prywatnego tj. ~~chorym~~ [~~chorym~~] chałturom lub chorobliwym, bo ci na swojem miejscu uwzględnić. - Zresztą nie mógłby, jako dotychczasowy dyrektor biura w inny sposób przyjąć na siebie odpowiedzialności razem z Prezesem za prowidzony i prowadzony tok czynności i kasy biurka. ~~Wobec tego~~ [~~Wobec tego~~] [~~Wobec tego~~] [~~Wobec tego~~]

patabnié w ten sposób, że mroczną deklaracyę Ogniska przez dyr. Jarickiego z Krosna, prawdziwy p. Wincentemu Adamiewskiemu w Jadliskach Kierownikowi szkoły z upoważnieniem obrońcy sprawy przy tworzeniu aktów. —

Wpisano 13/4 1907
Biuro.

Protokół XII

Protokół XII
Wydz. Wykon.
z d. 20/4 1907.

Obecni: Prezes, Skarbkowska, Pałka, Piwowski, Franciszkański. Pomimo Prezes otwarł
I. odbitki na sessyę Nr. 4, obejmuje prezydyatura P. Skarbkowska.
II. Protokół XI odczytano i przyjęto.
III. Okólniki do str. 4 „Głosu" odczytane przez sekretarza przyjęto.
IV. Memoryał do C.K. Sz. Kr. opracowany przez Kol. Franciszkańskiego, przyjęto, przyczem uchwalono zwrócić Ogniska: w Przemyślu i Ropczycach, aby pozwiązały po jednym tymczasowym nauczycielu do deputacyi, która uda się w dniach najbliższych udać się ma do Lwowa. Zamawia się, że memoryał opiera się na żądaniu 80% płacy dla tymczasowych nauczycieli.

Wpisano 21/4 1907.

V. - Program sessyi Nad. Zarządu na 19 maja 1907 prosić się mającego, odczytany przez sekretarza, przyjęto z przemówieniem do str. 4 Głosu.

VI. Interpelacye Pp. Pałki i Mikulskiego, aby do 3 tygodni były sprawdzone Nad. Zarządu i Głosu uporządkowane i w księgi wpisane, oraz registratura biura została ostatecznie uporządkowaną - uchwalono.

VII. Na interpelacyę p. Mikulskiego w sprawie odbywania pogromadzeń tymcz. nauczycielstwa, na które nie otrzymał

osobnego upoważnienia, dał odpowiedź Kol. Franciszkański, jako główny działacz w tej sprawie.

VIII. W sprawie memoryału i deputacyi, co do uzyskania potrójnego stanu w szkołach krakowskich, uchwalono odłożyć tę sprawę miejscowym Ogniskom, które winno memoryał wygotować i wręczyć Nacz. Zarządowi, który wyśle go tejsamej deputacyi, jaka uda się do Lwowa w sprawie płac dla tymczasowego nauczycielstwa.

IX. Odczytanie postulatów, któreby należało przedłożyć na obecnie mającej się wkrótce konferencyi nauczycielskiej, powstawiono na następną sessyę sobotnią, wyznaczając na sessyę obecną Zarządu 19/5 1907.

X. W sprawie listu Głogowskiego, jednego z prezesów Kraj. Komitetu wiecowego, umieszczonego w gazecie Rosoła w dniu wczorajszym, a protestującego przeciw postępowaniu Prezesa Pawełka p. Nowaka jako prezesa wiecu — jednogłośnie uchwalono głębokie oburzenie na wiarołomstwo i obłudę tegoż pana Głogowskiego — i uchwalono zażądać od prezydyum Komitetu odpisu dwóch ostatnich protokółów, a zwłaszcza ustępów odnoszących się do protestu, a następnie rezolucyi i poparcia jakie pełny Komitet powiecny uchwalił wobec osoby prezesa Nowaka. —

Napisano 20/4 1907 do Lwowa do sekr. Ogniska, o odpisy

Wpisano 20/4 1907
Piwowarczyk

Protokół XIII.

z dnia 27/4 1907
Sobota.
Wydział Wykonaw.

I. Protokół XII z dnia 20/4 1907 odczytano.

II. Obecni: Pp. Nowak, Pałka, Bieroński, Mikulski, Szumciński:

II. ~~Ex~~. Co do podwójnego etatu uchwalono ponieść nauczycielstwo, aby żądali tworzenia osobnych szkół gdzie są paraletki 3 lata itp. ~~tembardziej~~ i ~~2~~. żądać obsadzenia posad nieobsadzonych.

Również zaznaczono, że w Sejmie starać się będziemy o stabilizacyę z urzędu po patencie w rok.-

Co do etatu podwójnego oczekujemy opinii Ogniska ~~Ogn~~ miejs.-

III. ~~Co~~ Memoryał p. Szumcińskiego przyjęto (~~ze zmianą~~ zasadą co do wysokości żądania dla tymcz. nauczycielstwa). Memoryał wręczy deputacya a ~~memory~~ „Głos" wydrukuje w Nrze 4.

Naczelny Zarząd mianuje z Krakowa do deputacyi Pp. Mikulskiego i Szumcińskiego z Krakowa, z Przemyśla(1) i Ropczyc(1) i Lwowa po 1 lub 2.

Deputacyę poprowadzi p. kol. Mikulski.

Zawiadomić Komitet wiecowy, że wysyłamy deputacyę i mogą się przyłączyć w dniu wyznaczonym. Najlepiej, aby się przyłączył Rusin.

4. Sekretarz podaje bieżące sprawy biurowe w tygodniu załatwione.

5. Prezes podnosi sprawę rozdziału wydatków na lokal, a to wspólnie: Związek (Nacz. Zarząd) i Ogniska miejscowego. Oznaczymy po zestawieniu rachunku kwoty spółki.

6. Co do „Głosu" P. Prezes omawia redagowanie Nru 4, ~~więc~~ oraz za r. 1906 daliśmy 19 zamiast 12 arkuszy, stąd za r. 1906

nie ma dochodu. Musimy z wnioskami przyjść na Nacz. Zarząd: prenumeratę podnieść i płatnego redaktora zamianować.

Na interpelacyę P. Mikulskiego, czy p. Zaleski jest dalej redaktorem, wyjaśnia Prezes, że sam jest redaktorem, bo p. Zaleski zrezygnował - P. Mikulski chce wiedzieć dokładnie, co jest. ~~P. M.~~ P. Prezes wyjaśnia sprawę, ~~że~~

P. Mikulski pyta: Kto jest właścicielem „Głosu"?

P. Prezes wyjaśnia, że za r. 1906 był sam właścicielem „Głosu" bo sam dał kredyt i ryzyko. Od r. 1907 jest „Głos" organem Związku na ~~jego~~ rachunek Związku.

P. Mikulski żąda rachunku „Głosu za r. 1906". - P. Prezes oznajmia, że to był rachunek osobisty, ale rachunek zda na Naczelnym Zarządzie.

P. Mikulski żąda wznowienia Komisyi redakcyjnej. Z wnioskiem na Naczelny Zarząd 19/5 1907. Proponuje zmianę na dwutygodnik i podnieść prenumeratę.

P. Mikulski radzi utworzenie biblioteczki redakcyjnej z nadsyłanych pism i książek.

7. Na interpelacyę p. Mikulskiego, czy od Prezydyum Komitetu Wiecowego otrzymało Prezes już odpisy protestu Głogoszewskiego, oznajmia sekretarz, że pisał w sobotę zeszłą do sekr. Popowicza, który nie odpisał. Uchwalono wezwać telegraficznie.

8. Omawiano sprawy kandydatur nauczycielskich do Rady państwa - i uchwalono rezerwę wobec chaosu politycznych ~~pat~~ walk.-

9. Co do Komisyj, Konta i rachunków mamy rzeczy wygotować na nast. sessyę sobotną.

Wpisałem 27/4 1907
Bieroński

Protokół XIV.

z d. 11/5 1907. I Obecni Pp. Nowak, Andrusikiewicz, Mikulski, Lewicński, Bierzyński.
Środa
Wyjechał Wyton. II. Protokół ostatni zatwierdzono

III. P. Preses przedstawia sprawę przeniesień na mocy art. 9. i oznajmia, że jest wezwany do Lwowa do deputacji do ch. Stanowiska i ch. Rady st. Kraj. bo tam są motywy polityczne. Wyjechał upraszą, aby Pan Preses jechał koniecznie.

IV. Sesyę Nacz. Zarządu z 17/5 1907 odwołać ze względu na wybory ect. — Kartkami korespondencyjnemi zawiadomić o dalszego zawieszenia i oznaczenia dnia sesyi.

Wyjechał Bierzyński

Protokół XV.

z d. 15/6
1907. I. Obecni: Pp. Nowak, Skierkowska, Pałka, Kaszycki, Bierzyński, Andrusikiewicz i Wiewiorka.

II. Protokół ostatni z dnia 11/5 1907 zatwierdzono.

Związek austr. nauczycielski. — III. Przyjęto do wiadomości prezydyalne zarządzenie z czynności bieżących, a mianowicie: przedstawienie sprawy stosunku z innemi towarzystwami, jak np. (Lehrer bund) Związku nauczycielstwa z Kiedrzyna, który dąży do utworzenia państwowego austryackiego związku nauczycielskiego. Rzecz wreszcie przedstawiona jest w celu 5, Głosu za mną.

Zarazem z tem odczytano pismo Związku Wiedeńskiego z dnia 13/6 1907 L. 539 odwołujące aż do jesieni zjazd delegatów towarzystw nauczycielskich, a to z powodu mającego potrwania w parlamencie i na zajęciu wielu stanowisk nauczycielstwa.—

Sesya Nacz. Zarządu na dzień 29/6 br. 907 Piątka

V. Co do sesyi pełnego Nacz. Zarządu uchwalono: na dzień 29/6 1907 (Sobota) z programem już wcześniej ogłoszonym.

VI. Odczytano interpelacyę Koła pow. krakowskiego z dnia 28/5 1907 z zarzutami, że deputacya rzeczona w Sejmie, którą prowadził prezes Nowak, sprzeciwiła się zrównaniu płac wszystkich z miejskimi nauczycielami.
Uchwalono: ~~żądać~~ oddać pod kraj. Sąd honorowy i o tem zawiadomić Prezydyum Koła, że tych dwóch Panów (Nowickiego Vincentego i Kasprzyckiego) uważa się za oszczerców.—

VII. Krzywdy: a. Z Majdanu o pokrzywdzenie klasy IV. i pytanie co robimy dalej.
Uchwalono, że żądali zrównania płac i o to dalej walczyć ~~trzeba~~ będziemy.
b.) Tomaszów Rejestrowy nauczyciel w Łęgu ad Bartyn — opisuje z prośbą, że przedłużenie roku ob. do 15 lipca jest nadzwyczajnie — o czem odbiór się może do ch. R. Sz. Kraj.
c. Nauczyciel Matsomori ustawicznie raty jak starać się o posady.
VII. Wiewiorski. P. Pałka żali się na wrogą działalność dyr. Marjana Kopy i ks. katech. Bilińskiego. Uchwalono aby z miejscowem Ogniskiem sprawę obradzali i potem nam tu przedłożyli.—

VIII. Uchwalono posiedzenie na sobotę (tydzień) 5 godzina.

IX. Omówienie wniosku na nadzwyczajny Zarząd – co do osoby redaktora „Głosu" – oraz co do ceny „Głosu" od lipca.
a.) P. Ilcewiczowska zajęła rozszerzenia Głosu na ~~dwutygodnik~~ i utworzenia programu szerszego z działem pedagogiczno-oświatowym.
b. Pan Pałka zwraca uwagę na to, że redaktor nam powinien program na który się zgodzimy na pełnym zarządzie i na zjeździe delegatów. Zgoda wyboru ~~od redaktora i wydawcy~~
c.) P. Prezes proponowała na redaktora Bieroński, ten ale dziękując za zaufanie, oświadcza, że na cel uboższość organu naszego Związku, ale obecnie w bieżącym stanie pracy nie mógłby np. już od lipca ~~redagowanego~~ objąć tej pracy tak odpowiedzialnej – chyba po wakacyjnym wypoczynku.
d) Sprawę redakcji załatwiono w sobotę przyszłą, ale w nadziei uchwalono 2 tygodnik od stycznia 1907. –

Wpisano 15/6 907
Bieroński

Protokół XI
z dnia 22/6 1907

Obecni: Nowak, Ilcewiczowska, Andrusiewiczowa, Pałka, Bieroński.
I. Protokół ostatni przyjęto.
II. Przyjęto nadesłane od Kół i Wydziałów sprawozdania, co do przystąpienia do Centr. Związku nauczycielskiego. –
Uchwalono umieszczenie obwieszczenia w Nr. 6. „Głosu".
III. Co do nadesłanych opinii kwestii nauczycielskich na tle wyborów – uchwalono zebrać fakta i potem je przesłać do bliższej jeho interpelacyi w parlamencie.

IV. Sprawa redaktora uznała omówiona z przodu, że Bieroński ~~chory~~ z powodu choroby nie może objąć obowiązków redaktorskich. Wobec tego „Głos" postaje w ręku dotychczasowego redaktora P. Nowaka.

V. Co do propozycji członków do nadzw. Zarządu z miejsca: Ilcewiczowej i Zajączkowskiego: z Podgóra Karola Balickiego – (u dyr. Jordanowskiego) i Teofila Orzechowskiego. Ewentualnie na miejsce dyr. Pierzchalskiego p. Michałowskiego Stan (Szkoła Św. Floryana).
VI. Na tem posiedzenie zakończono.

Bieroński

Protokół XVI.

z d. 7/9. 1907.

Wydziału Wykonaw.

I. Obecni Pp. Nowak, Sleczkowska, Pałka, Bieroński.

II. Prezes oznajmia, że podczas feryi sprawy załatwiano prezydyalnie, a następnie informuje się u Wydziału co do kwestyi, czy rozwijać mamy starania o popieranie wniosku posła Tomaszewskiego, co do 5 pięcioleci w kwocie łącznej 900 Koron.

Pięciolecia

Uchwalono popierać cicho, bo ten sposób jest korzystniejszy, od dzisiejszych 6ciu dodatków. W zasadzie trzymać się uchwał wiecu.

III. Uchwalono wnieść do Sejmu natychmiast nast. petycye:

Petycye do Sejmu

a.) Co do zniżenia lat służby na 35. (prosić na referenta P. Balickiego)

b.) Co do zaopatrzenia wdów i sierot (prosić ref. Jakimowskiego).

c/. O wydanie pragmatyki służ. i dyscyplinarnej ustawy (prosić referenta p. Pałkę z Bochni).

d.) O zniesienie systemu płac 4° klasowego i zastąpienie statusem 3 rany urzędniczych (Bieroński).

Związek naucz. słowiańskich

IV. – Co do Moraw. Związku naucz. (Ustredni Spolek) uchwalono odpisać zgodnie z ich intencyą tj. że na kongresie naucz. w Wiedniu i my do Związku słow. naucz. przystąpimy.

Interpelacye w Sejmie o krzywdy

V. Wydział zgadza się z propozycyą Prezesa, aby w Sejmie kraj. wnieść interpelacye na ręce posłów Bojki i Stapińskiego, co do krzywd naszych, a to:

a). Co do awansu b.) Prześladowania za organizacyę.

c.) i politykę ~~d.)~~ przy wyborach (o prawa obywat.)

Mylne doniesienia i opisy krzywd.

VI. Co do obrony prawnej w sprawie krzywd nam opisywanych z kraju, uchwalono pouczyć w „Głosie" aby tylko aktualne rzeczy nam donosili, bośmy się już wiele razy zawiedli i rozczarowali, gdy

sprawa była przesadnie lub wprost fałszywie nam podaną. My nie możemy się wobec Władz kompromitować, bo to osłabia Związek.

Regulamin kraj. Sądu honor.

VII. Mianowano referentem dla Regulaminu Sądu honorowego p. Spławińską, na przedstawienie p. Sleczkowskiej.

Sprawa honorowa Głogoszewski-Nowak

VIII. Sprawa honorowa (Głogoszewski-Prezes) już jest załatwioną, co oznajmia Prezes z zadowoleniem. P. Głogoszewski publicznie pismem (i w Głosie) zmieści przeproszenie.

IX Następne posiedzenie będzie za zaproszeniem.

Wpisałem 7/9 907

Win Bieroński.

Protokół XVII.

12. X. 1907.

I. Obecni: Pp. Nowak, Pałka, Kaszycki, Sleczkowska, Szczuciński, Dielienthal, Bieroński.

II. Sprawa kongresu w Wiedniu na 2/11 907.

Odczytano pisma Prezydyum Lehrer-Bundu w Wiedniu i uchwalono natychmiast jednomyślnie:

Kongres Wiedeński 2/XI 1907.

a). Zażądać w prezydyum kongresu także miejsca dla Prezesa naszego Związku.

b.) Zażądać, aby bez różnicy odcieni politycznych nie samych wolnomyślnych (Freisinnigen) posłów zaproszono, ale z wszystkich klubów parlam.

III. Uchwalono wydać N^ra IX i X Głosu razem – aby także przed konferencyą krajową omówić tam ważne wnioski.

IV. Prezes oznajmia, że Rusini już nie stawiają żądań jak dawniej, tylko proszą o konferencyę wspólną i chcą razem pracować zgodnie ze Związkiem.

40

Termin Zgrom. Delegatów na 28. XII. 1907.

Mandaty do Sejmu dla nauczycieli.

VI. Termin Zgromadzenia Delegatów Kół i Ognisk oznaczono na 28. XII. 1907. Równocześnie np. na drugi dzień 29. XII. 1907. odbędzie się sessya Delegacyi Polsko-Ruskiej.

VII. Uchwalono wnieść interpelacye do Sejmu przez kluby o 4 mandaty dla nauczycieli ludowych, wobec tego, że jest projekt rozdziału mandatów według zawodów i np. dla kilkudziesięciu notaryuszów, zagwarantowano już 2 mandaty. – Petycyę ma opracować p. kolega Kaszycki. Ogniska niech się też o to upomną.

VIII. Sesya będzie 19. X. w sobotę.

Wpisałem 12/X. 1907.
Bieroński

XVIII Protokół

z d. 19. X. 1907.

Wezwanie Krakow. Ogniska do uporządkowania rachunków i inwentarza.

I. Obecni Pp. Nowak, Sleczkowska, Lielienthal, Szemeiński, Bieroński.

II. Wniosek nagły: „Wzywa się Zarząd Krakow. Ogniska, aby sprawy rachunkowe z Zarządem Nacz. załatwił, jak również uporządkował inwentarz daru „Krakowskiego Tow. naucz." i to natychmiast". Uchwalono – i obecnemu sekretarzowi Ogniska p. Szemeińskiemu przekazano do zakomunikowania na Zarządzie na najbliższej sessyi Ogn.

Jeszcze kongresowe sprawy – jedność działania. Regulamin.

III. W sprawie udziału w kongresie Wiedeńskim 2. XI rb. uchwalono wykonać uchwały Pełnego Nacz. Zarządu z dnia 29 czerwca 1907 tj. wysłać Delegatów i żądać naszej reprezentacyi w prezydyum Kongresu. Regulamin dla Delegatów opracuje Bieroński na następną sessyę.

Deputacya do Sejmu z petycyami.

IV. Petycyę w 4 sprawach do Sejmu opracowaną w całości przez kolegę Bierońskiego (bo nikt z referentów swej pracy nie zrobił) – przyjmuje się i uchwala przesłanie jej do Sejmu, oraz wysłanie deputacyi, którą osobiście dobierze Prezes i poprowadzi.

Regulamin dla Towarzystwa naszego – ma zrobić p. Własijczuk

V. Co do Regulaminu Tow. uprosić o referat wiceprezesa O. Własijczuka. Prezes mówi, że w drodze do Wiednia rzecz tę całą omówi i nam zda sprawę.

Regulamin dla Sądów honorowych

VI. P. Szpławińska przez P. Sleczkowską przedstawia projekt (szkic) Regulaminu dla krajowego Sądu honorowego. Rzecz tę Prezes wziął do rozpatrzenia, a sekretarz B. żąda, aby zarazem uchwalić Regulamin dla Powiatowych Sądów honorowych. – Uchwalono prosić o to Bierońskiego.

VII. P. Andruszkiewiczowej, udzielono urlopu od sessyj z powodu wyjazdu z Krakowa na urlop dłuższy.

Wpisałem 19/X. 1907
W. Bieroński

XIX Protokół

z d. 25/X 1907.

Regulamin do Wiednia.

I. Obecni Pp. Nowak, Pałka, Sleczkowska, Szemeiński, Bieroński, Kaszycki.

II. Regulamin w 7 mim paragrafach dla Delegatów na Kongres do Wiednia 2/XI. 1907, ułożony przez sekr. przyjęto i oddano Prezesowi.

III. Bieżące sprawy, a mianowicie prace biurowe i konieczność pomocy biurowej dla sekr. B. uchwalono. Również uchwalono zasadę, aby

41

Praca dyrektora biura Kongresowego

nie przyjmował dalej ofiary ze strony Odezi Pierwińskiego, który lat 2 tyle czasu i pracy bezpłatnie poświęca, ale nie wyrzekać honorarjum. Uchwalono, a Prezes na przyjęć przykrościom na następną sessyę.

Wpisałem 25/X. 1907.
H. Pierowski.

XX
Protokół
25/X. 1907.

I. Obecni Pp. Nowak, Skarbkowska, Balicki, Strelinthal, Siemieński, Pierowski.

II. Regulamin dla Wiedeńskiego Kongresu (dla delegatów) poważnie odczytano i przyjęto z §. 5 i 6, następnie uznano za wskazane, aby nasz Prezes potrzebował na Kongresie potrzebę II-go Kongresu dla uzupełnienia programatyki i ustawy dyscyplinarnej.

O drugi kongres dla programatyki i ustawy dyscyplinarnej.

III. Omówiono szereg spraw bieżących i odczytano kilka listów o kongresach i papierach przez kraj — polecając odpisać informacyjnie. Zrobi to urzędu Prezes i Sekretarz

Kongresy z kraju

Wpisano 25/X. 907
H. Pierowski.

XXI
Protokół
z d. 9/XI. 1907.

I. Obecni: Nowak, Pałka, Skarbkowska, Siemieński, Pierowski

II. Prezes otwarł sprawozdanie z kongresu w Wiedniu 2/XI, na którym przybyli osobiście miejsce w Prezydyum kongresu. Sprawozdanie było w Dziennikach i Echu w Głosie № XI. Wydział wyraża Prezesowi zupełnie i uznanie za ten udział, akceptując całe postępowanie Jego w tej sprawie.

Prezes był w Wiedniu w prezydyum kongresu 2/XI 907.

Uznanie

III. Sprawę kongresu szkolnego, jaki mamy zamiar urządzić w r. 1908, omówiono szczegółowo. Na nast. sessyi wszyscy przetrząsamy biurowe konkursu na pracę, któreby szczegółowo obejmowały rzeczy konkursem objęte tj. na referaty.

Kongres szkolny w 1908 r. - Konkurs na prace kongresowe

IV. Program Zgromadzenia delegatów 28. XII. 1907 obejmować ma(ć) ma być ogłoszonym w dzie XI Głosu:

Program Zgromadzenia delegatów 28. XII. 1907.

Rano

1. Nabożeństwo o godz. 8. rano w św. obrzędzie.
2. Zagajenie o godz. 9. tybór sekretarzy i przyjęcie Regulaminu obrad delegatów.
3. Sprawozdanie Wydz. Zarządu z czynności od 2-go list. 1906 do 28-go grudnia 1907.
4. Sprawozdanie prezydyalne z Kongresu w Wiedniu 2/XI. 1907.
5. Zmiana statutu.
6. Sprawozdanie z wniosków, uchwalonych na I-szym delegatów 1-go list. 1907.
7. Regulamin Kraj. Sądu honorowego — i sądów hon. powiat. Popołudniu.
8. Organizacja stanowej samorządowej.
9. Ustawa dyscyplinarna samorządowa.
10. Sprawozdanie z „Głosu"
11. I

Wyrażam
Bum

XXII

Protokół Wydz. pod. 16/XI. 1907.

Petycya do Koła Edukacyjnego przyjęcie

Kryzysy wyższe. Interpelacye i publikacye.

I. Obecni Pp. Nowak, Skarbkowska, Kasprzycki, Balicki, Biernacki, Całka.

II. Prezes jemne wyjaśnia dalsze akty po kongresie wiedeńskim, a to, że wnieśiony odezwę do Koła pols. (na ręce Petelenza); do Klubu bud. na ręce Stapińskiego. Zgodzono się.

III. Sprawę wojskowych kwater nauczycielom na ćwiczeniach wyznaczonych referuje prezes. Uchwalono wnieść w Parlamencie interpelacye na ręce posła Stapińskiego.

IV. Omawiano statut, względnie S.S. co do emerytur i zwrotek.

Wreszcie: emerytur przyjąć — zwrotki mie wcale %. (1/4% lec obmyślić inny sposób na następ. sessyę.

Kongres szkolny.

V. Według propozycyi Biernackiego uznano za stosowne wyłączenie do konkursu na prace dla „Kongresu szkolnego.

a/. Narodowe wychowanie. b.) Reforma seminaryów naucz. jednolitych. c). Jednolita szkoła ludowa (czyli uwzględnienie 2 typowych szkół). d/ Zniesienie podręczników. e/. Ogólna oświata. Premie 200, 100 i 50 K.

VI Wnioski na dalsza sessyę.

Sprzątem
Biernacki

XXIII.

Protokół W.W. pod. 23. XI. 1907.

Statut jemne.

Delegacya polsko-ruska.

I. Obecni: Pp. Nowak, Całka, Kasprzycki, Liebenthal, Biernacki.

II. Protokół XXII przyjęty, i dalej omawiał prezes kongres wiedeński.

III. Co do statutu dyskusya jemne nie wyczerpana. Referentem wybrano p. Balickiego, bo p. Kasprzycki wcześnie powrócił.

IV. Co do ruskiej sprawy, prezes ją omawia. W dyskusyi uchwalono aby 29/XII. (niedziela) po naszym pjśmie odbyć posiedzenie delegacyi polsko-ruskiej. Referatu zdobi Biernacki.

V. Uchwalono w Czasie I poruszyć sprawę wkładek, aby się ogniskowały Oddziały i Koła. Biernacki mówi, że to przejść w Oddziale ok. 1 XI

VI. Sessya dalsza o godzinie 3 w sobotę 30/XI.

Sprzątem Biernacki

XXIV

Protokół WW. pod. 30. XI. 1907.

Protest przeciw Oświatowi

Pogrzeb posły Głombińskiego. Pp. Wyspiańskiego i Stypendyum.

1. Obecni: Nowak, Całka, Kasprzycki, Biernacki, Balicki.
2. Protokół XXIII przyjęty.
3. Protest przeciw Prusakom — wniosek referatu (Biernackiego) przyjęty do str. 11. Czasu.
4. Na pogrzeb śp. posły Wyspiańskiego, delegowano Prezesa i Naczelny Zarząd. Zamiast wieńca dano 20 Koron na stypendyum im. Wyspiańskiego.
5. Regulamin Kraj. Sądu honorowego — referuje Biernacki. Przyjęto i polecono Biernackiemu opracowanie jemne Regulaminu dla powiatowego Sądu honorowego.

Regulamin krajowego Sądu honorowego.

Sprzątem Biernacki

XXV

Protokół WW. p. d. 7/XII. 1907.

Jemne Statut jemne Regulamin Sądu hon. Wnioski z Kraju.

1. Obecni: Pp. Nowak, Całka, Kasprzycki, Balicki (w domu u chorego sekretarza Biernackiego)
2. Protokół XXIV przyjęto.
3. Omawiano statut. (dla referenta P. Balickiego)
4. Regulamin dla powiatowego Sądu honor. przyjęto.
5. Omawiano wnioski nadesłane z Kraju.

Sprzątano Biernacki

XXVII

Protokół W. W.

z dn. 14. XII. 1907.

I. Obecni Pp. Nowak, Pałka, Balicki, Siemieński, Bierwiński (w domu chorego W. Bierwińskiego).

2. Omawiano dalej: statut, Kongres i

3. Regulamin dla Delegacyi Polsko-ruskiej – według projektu Bierwińskiego.

4. Wiosti z Bochni (: o mandaty do Sejmu).

jeszcze zjazd II-gi

Wpisałem
Bierwiński

XXVIII

Protokół Wydziału W.

z dnia 21. XII. 1907.

1. Obecni Nowak, Pałka, Balicki, Bierwiński (w domu u chorego Bierwińskiego.

2. Statut. Referuje P. Balicki:

Na wnioski prezesa rozstrzyga się do wtorku, uchwałom:

według klas płac, a to w klasie I. miesięcznie 1·20 K

II . . . . 1·00

III . . . . 0·80

IV . . . . 0·60

Tymczasowi i emerytom płacą według klasy IV kwotę 0·60 K.

3. Wybory 28/XII - 1907.

a.) Z Naczelnej Zasady Według S. 44. Statutu, ~~wybranych 8~~

3. ustąpili tj. 1). Zaleski 2) Zajączkowski. 3). Weiss.

Wylosowano więc 5-ciu członków. ~~Byli~~ Tymi są:

1. Parzyński
2. Mikulski.
3. Silberthal
4 Kasryaki
5. Andrzejewicz.

Komisyjne ustępujących przez rezygnacyi (3 ech) i z kooptowania 5 ciu

Wydział tymczasowy – proponuje 8 miu a tymi są.

Do Nacz. Zarządu

Proponowani: 1. Dreiński Jan – Kraków.
2. Popiołowski Jan "
3. Silberthal Adolf "
4. Tournelle Jadwiga obyw. (Żywiec)
5. Balicki Karol (Podgórze)
6. Krupiński Podgórze
7. Grabowiecki (Skawinowice ad Bochnia)
8. Müllerowa Kraków

Proponowani

Do Komisyi rewizyjnej krajowej:

1. Rudnicki Maryan – Kraków
2. Wróny Tadeusz "
3. ~~Jagiellończyk~~ "
4. Polakiewicz Kazimierz Wieliczka
5. Bielski Jan – Podgórze

Proponowani.

Do Kraj. Sądu Honorowego.

1. Nowak Stan – Kraków
2. Spławińska – Kraków
3. Pałka Stan – Bochnia
4. Balicki Karol – Podgórze
5. Borucki Aleks. – Wadowice
6. Zajączkowski Wacław – Zwierzyniec
7 Hay – Kraków

Wysłano 21/XII 907
Bierwiński

XXVIII

Protokół sessyi pełnego Nacz. Zarządu z dnia 29. XII. 1908.

I. Prezes Stan. Nowak wita członków wezwaniem do pracy związkowej z całem poświęceniem i wytrwałością i konstatuje, że jest komplet więc wybory i obrady odbyć się mogą legalnie.

II. Obecni Pp. 1. Nowak. 2. Śleczkowska. 3. Dreziński. 4. Balicki. 5. Baścik, 6. Pałka. 7. Broszkiewicz. 8. Kostelecki. 9. Tatara. 10. Wierzbicki. 11. Robak. 12. Szczuciński. 13. Grabowiecki. 14. Koczur Feliks. 15. Krotochwil. 16. Szpakowski. 17. Borucki.

III. Wybory.

Wydział Wykonawczy: A).

1. a.) Prezesem jednogłośnie wybrano: Stan. Nowaka.
2. b.) Wprezesem I. Onufrego Własijczuka.
3. c.) Wprezesem II. Mieczysławę Śleczkowską.
4. d.) Sekretarzem I. gim. Winc. Bierońskiego – nieobecnego z powodu ciężkiej choroby.
5. Sekretarzem II. gim. Drezińskiego Jana.
6. Buchalterem: Szpakowskiego.
7. Zast. buch. ~~Stan. Pałka~~ Szczucińskiego.
8. Skarbnikiem: Balickiego Karola.
9. Zast. skarb.: Pałkę Stanisława.
10. Wierzbickiego członkiem Wydziału Wykonawczego.
11. Robaka " " "
12. Kosteleckiego " " "

B.) Do Naczeln. Zarządu kooptowano kol. Wiktora Krotochwila z Czortkowa.

C.) Dyrektorem biura zamianowano sekr. Winc. Bierońskiego a na wniosek kol. Balickiego, poparty przez kol. Tatarę i Polakiewicza wyznaczono dyktorowi biura miesięczne honoraryum na razie 60 K, a w miarę wzrostu funduszów 80 aż do 100 K, a to od 1/1 1907, zaś za dotychczasową czynność ofiarować sekr. Bierońskiemu 200 K. Uchwała jednogłośna na wniosek kol. Balickiego.

Mianowanie Dyrektora biura sekr. kol. Winc. Bierońskiego

D.) Naczelnym redaktorem „Głosu naucz." mianowano p. Stan. Nowaka, jednogłośnie, na wniosek kol. Balickiego.

Mianowanie redaktorem kol. prezesa Stanisława Nowaka.

IV. Statut zmieniony przez delegacyę Związku 28. II. 1907. poleca się do wykończenia Wydziałowi Wykonaw. tj. korekty stylizacyi i przedłożenia ck. Namiestnictwu we Lwowie

Statut.

V. Delegatami do Komisyi polsko-ruskiej wybrano: 1. Nowaka. 2. Pałkę. 3. Kosteleckiego. 4. Bierońskiego. a ich zastępcami: Balickiego i Smulikowskiego. Zaznaczono przytem, że w Komisyi tej są wykluczone stanowczo sprawy narodowościowe i polityczne, a natomiast omawiać sprawy poruszone na zjeździe 28/XII 907.

Delegaci do Komisyi Polsko-Ruskiej.

VI.

Stałą Redakcyę „Głosu" stanowią: Bieroński, Dreziński, Spławińska, Robak. Redakcya ma wolną rękę działania w duchu Związku.

Redakcya stała „Głosu naucz."

45

Korespondenci „Głosu".

Na korespondentów zaproszono: Pp. 1. Bierońskiego. 2. Robaka. 3. Kosteleckiego. 4. Śleczkowską. 5. Pałkę. 6. Spławińską. 7. Grabowieckiego. 8. Kratochwila. 9. Tatarę. 10. Balickiego. 11. Polakiewicza. 12. Boruckiego. 13. Smulikowskiego. 14. Czabanowskiego. 15. Jakimowskiego. 16. Seweryna z Jeleśni. 17. Tuornelle Jadwigę z Żywca — i udzielono Redakcyi prawo kooptowania, względnie zapraszania na korespondentów. —

VII. Na tem posiedzenie zamknięto z wyrażeniem uznania i podziękowania dla Prezesa Nowaka, który nadal ciężkie i odpowiedzialne zadanie bierze na siebie.

Uwaga. Protokół ten wpisałem z notatek protokolarnych spisanych na sessyi 28. XII. 1907 przez kolegę Robaka i przezeń mi wręczonych. Notatki oryginalne są w osobnej kopercie w foliale (teczce) Zjazdu II go. (Sekretarz Związku Winc. Bieroński był chory, na urlopie).

Wpisano 3/I 1908.
Winc. Bieroński.

1908.

I. Posiedzenie Wydziału Wykonaw. z dnia 4. I. 1908.

I. W domu skarbnika kol. Balickiego, ul. Karmelicka l. 35. Obecni Pp. Nowak, Wierzbicki, Kostelecki, Bieroński, Robak, Śleczkowska, Szpakowski (i Pałka, który zachorował i wrócił do Bochni.

II. O zmianie statutu. Referent p. Balicki przedstawia zmiany uchwalone przez delegatów 28. XII. 1908. Do wykończenia odda go dyrektorowi biura Bierońskiemu. — O statucie.

III. O Kongresie szkolnym. Omawiano zasadnicze kwestye. Uznano za potrzebne tworzenie Komitetów obywatelskich po powiatach w celu zdobycia opinii przychylnej tej sprawie i wciągnięcia do pracy wybitnych ludzi. Odezwę napisze kol. Kostelecki. — O kongresie naszym.

IV. Kasowość Nacz. Zarządu. Uchwalono otworzyć rachunek Conta pocztowej kasy oszczędności. — Kasowość Nacz. Zarządu.

V. Prezes oznajmia, że najbliższe posiedzenie będzie razem z sessyą Krajowego Sądu honorowego.

Wpisałem 4/I. 1908
W. Bieroński

II. Posiedzenie Wydziału Wykon. z d. 31. I. 1908. i Kraj. Sądu honorow.

I. Obecni: Nowak, Balicki, Wierzbicki, Robak, Pałka, Dreziński, Bieroński.

II. „O kasach sierocych nauczycielskich u nas — według programu nauczycielstwa szkół średnich" referuje kol. Balicki, przedstawiając korzyści asekuracyi wzajemnej na wypadek śmierci.

Program asekuracyi w Związku.

Wydział szeroko omawia tę sprawę i uchwala wyczekać na rezultaty starań nauczycieli szkół średnich, którzy jeszcze nie mają statutu, lecz dopiero program. Uchwalono wydrukować artykuł z kwestyonaryuszem do Ognisk, aby wybadać zdanie w kraju. Rzecz obrobi dalej referent kol. Balicki.

III. Sprawy bieżące, a mianowicie osobisto prawne, przyjęto według sprawozdania dyrektora biura.

Artykuł o wyborach

IV. Uchwalono umieścić artykuł lub okólnik od Nacz. Zarządu w sprawie wyborów z ostrzeżeniem, aby nauczycielstwo było rozważne i szło w usługi agitacyjne, a gdzie zdoła, aby o mandat się starało.

~~Konsty~~ Ukonstytuowanie się Kraj. Sądu honorowego

IV. Równocześnie, a raczej po sessyi Wydziału, odbyło się ukonstytuowanie się Kraj. Sądu honorowego: Protokół spisał osobno kolega Balicki.

Obecni byli: Pp. Nowak[1], Spławińska[2], Balicki[3], Zajączkowski[4], Hay[5]. i Bieroński jako dyrektor biura dla informacyi. Nieobecność usprawiedliwili: Pałka i Borucki.

Wybrano: prezesem Nowak; zast. Spławińska; sekr. Balicki.

Prezes przydzielił sprawy:

a). L. 229 ex 1907 Dziennika podawczego - sprawa: Nowak-Woźny-Szafrański - ma sędzia Hay. [Ognisko zam. Krak.]

b.) L. 299/ex 1907. Własijczuk-Lindner - ma sędzia Balicki. [: Ognisko Jaworów].

c.) L. 408 ex 1907 - Rekurs Tomasza Łukasika (Ognisko Dębica) ma sędzia Spławińska. -

Wpisałem 31/I. 908
Wm Bieroński -

III Posiedzenie Wydziału Wyk. 14/2. 1908.

I. Obecni: Nowak, Pałka, Robak, Bieroński, Kostelecki.

II. Omawiano jeszcze sprawę Kongresu szkolnego, a mianowicie kongresy powiatowe, ale uchwała nie zapadła stanowczą, czy one są wskazane.

Kongresy powiatowe nierozstrzygnięte.

III. Sprawę asekuracyi w Związku, jeszcze nie zadecydowano, aż po próbach w Tow. naucz. szkół średnich.

Lustracya Ognisk m. i Kół pow.

IV. Mówiono o potrzebie lustracyi Ognisk i Kół. Uchwalono rzecz zasadniczo później omówić.

Wpisałem 14/2 908
W. Bieroński -

IV. Posiedzenie W. Wykon. z dnia 14/3. 1908.

I. Obecni: Nowak, Śleczkowska, Balicki, Pałka, Kostelecki, Robak, Szpakowski, Wierzbicki, Bieroński, Dreziński.

II. Przerwę w obradach miesięczną usprawiedliwił prezes tem, że z powodu wyborów nie mieliśmy lokalu wolnego i byliśmy absorbowani.

Dyplom dla członka honor. Stef. Zaleskiego

III. Co do mianowania członka honorowego Zaleskiego Stefana, uchwalono jednomyślnie: sporządzenie i wręczenie dyplomu i na ten cel otwarto dla prezydyum kredyt do 50 Koron. Zajmie się tą sprawą osobna komisya: Nowak, Balicki, Bieroński. Udać się do kolegi Broszkiewicza w N. Sączu o wymalowanie dyplomu tego.

~~Wiceprez~~

IV. Co do stosunku Związku do nowego Wiceprezydenta ck. R. S. Kraj. Dra Ignacego Dembowskiego,

Wobec nowego Wicepr. R. S. Kr. Dra Dembowskiego nasze stanowisko.

uchwalono zachowanie rezerwy i wyczekiwania. Prezes jako redaktor „Głosu nauczyc." oznajmia, że w Nrze 6, będzie portret ustępującego prezydenta Dra Platika, a codo jego następcy będzie przedruk jego mowy inauguracyjnej Dra Dembowskiego — z Gazety Narodowej Nr. 57. — Uchwalo umieścić przedruk bez komentarzy i podkreśleń.

Kongres nauc. Zasady. Tematy.

V. Sprawę kongresu omawiano informatywnie, a mianowicie co do tytułów tematów, które ma się na kongresie przerobić. Zasadniczo przydano się na to, aby prelegentami byli wybitne jednostki z pośród nauczycielskich, a głównym tematem, aby była: reforma szkolnictwa ludowego i oświaty pozaszkolnej w kraju, w duchu narodowym.

Bieżące (: Udziela - Boruta)

VI. Z bieżących spraw: uchwalono nie reagować na wycieczki „Boruty" i „Gazety Szkolnej" (Rusin) a sprawę (Udziela - Tarnowiecką) ustnie, że się nie nadaje do „Głosu" ani do załatwienia naszego.

Ulgi w kolejach i odpisywanie paleglości.

VII. Co do ulg w płaceniu 1/3 części wkładek do kasy stacz. Zarządu, oraz odpisywania paleglości, uchwalono pozostawić sprawę tę Komisji Kontrolnej, która ma się udać do Tarnowa na spotkanie „Ogniska" pp. Nowak i Pałka, aby ducha tam krzepić i o wkładkach prace przedstawić.

List Ks. Kraupy, katechety w Krakowie

VIII. Prezes przedstawia list Ks. Kraupy przesłany do wiedzy z różnymi załącznikami, w tonie 6. obrażającym. Przekazano sprawę sądowi honorowemu, a wyjaśnienie

jemuż list zwrócono prezesowi w celu prowadzenia sprawy na drodze postępowania sądowego, przyczem zauważono, że sprawa powstała jakby zadawniona, a to wobec faktu, że dziś mowa już 14 marca 1908, a list był z dnia 29/XII 1907 j: tj. podczas zjazdu delegatów prasy i rezerwy.

Interpelacye: „Głos" regularnie. „Sesye — częściej".

IX. Kolega Kierzbicki interpeluje imieniem ogniska i koła zielickiego, aby „Głos" wychodził regularniej i aby sesye pełnego Zarządu odbywały się częściej.
Prezes jako redaktor, wyjaśnia że czasem spóźnia się Głos z powodu technicznych, od redaktora niezależnych — a sesye C. Z. tyle razy są, ile starczą środków i wymagają sprawy nagłe.

Tarnów dnia 14/3 908
Wincenty Bieroński
V. przewodniczący W. W.

posiedzenie W. W. z d. 28. 3. 1908.

1. Obecni: Nowak, Balicki, Robak, Sleczkowska, Bieroński.

Akcya w Wiedniu o §. 55 ust. pat. sz.

II. Sprawa §. 55 u. p. sz. w parlamencie. Uchwalono, wobec interpelacyi prezydyum Lehrer-Brandu w Wiedniu — wysłać listy do posłów i klubów naszych w parlamencie, z prośbą o poparcie przy wnioskach o nagłość sprawy.
Prezes obiecał ustnie sprawę otrzymania zapytania: Drem Petelenzem i Stapińskim, do innych napisać, a prezes Związku austr. nauczycielskiego Kolegi Kesslera o tem powiadomić — a do „Głosu" podać notatkę o tem, co się robi.

Sprawy bieżące.

a) Szkoła w Kazimierzu.

b) Dyplom dla członka honorowego.

III. a) Uporządkowano przedmiot do uzyskania kosztorysu na odfotografowanie szkoły z Kazimierza w Bestwinie powiatu bialskiego, w celu dalszego postępowania.

b) Powinna Koleżanka Broszkiewicz nie może zająć się dyplomem dla Kol. Zaleskiego, poleconą tę sprawę komitetowi z pp. Nowak, Balickiego i Bierońskiego.

Zjazd kongres szkolny.

IV. Sprawę kongresu - na późniejszą sesyę odłożono, z tem, że mamy przynieść z sobą wnioski na tematy dokładne.

Wpisała Z. Broszkiewicz.

VI te posiedzenie W. W. z d. 11/4. 1908.

I. Obecni: Nowak, Sleczkowska, Balicki, Robak, Pałka, Bieroński.

Do Związku nauczycielstwa słowiańskiego w Pradze przystępujemy.

II. Prezes przedstawia statut Związku nauczycielstwa słow. - Uchwalono, aby prezes podpisał w imieniu Związku naszego, że stan. Zarząd doń przystępuje. Wypełnione i przesłano do Pragi.

Petycya o zamykanie sklepów w niedzielę.

III. Petycyę Prezydyum Tow. „Eleuteria" - o zamknięcie sklepów w dni świąteczne - podpisano.

Kongres. Prace przygotowawcze.

IV. Kongres szkolny.

P. Sleczkowskiej dziękujemy, że przez urządzone w Krakowie pogadanki pedagogiczne, wyrabia dobrą opinię dla Kongresu naszego, do którego zebrać trzeba zdolności.

Udział poetki Konopnickiej.

Prezes zmawia, że z p. Sleczkowską był u poetki Konopnickiej, która udział swój, a może i referat (: niekreślony tematu) przyrzekła.

Prezes czyta ze swej notatki o następujące tematy projektowane:

1. Zapory i przeszkody tamujące rozwój szkolnictwa ludowego - oraz sposoby na ich usunięcie.

Tematy Prezesa.

2. Jakich nauczycieli powinniśmy mieć nasze społeczeństwo i jakimi środkami można ich pozyskać.
3. Jakiej reformy domaga się nasza szkoła ludowa.
4. Sprawa wychowania dziewcząt.
5. Stosunek społeczeństwa do szkoły ludowej.
6. Czy obecny stan wychowania naszej młodzieży polskiej odpowiada ideałom narodowym.

Wniosodawca nie upiera się na zatrzymaniu porządku tych tematów, ani ich stylizacyi, ale poddaje je pod rozwagę i krytykę najbliższej sesyi na czwartek ~~9~~ 16/4 1908 — na którą zaprosić ~~na~~ koniecznie pp. Kostelnickiego i Wiszniewskiego.

(Nadrz. sesya.)

Obecni powtórzyli tematy prezesowskie z uznaniem na dobór spraw aktualnych - potem zastanawiali się nad kongresowemi postulatami — bez rozstrzygnięcia kwestyi.

Wpisała Bieroński.

VII me nadzw. posiedzenie W. W. 10./4. 1908.

Tekst dyplomu dla kol. Zaleskiego

I. Obecni: Nowak, Balicki, Bieroński - jako komisya do dyplomu dla Zaleskiego. - Obecny artysta-nauczyciel,
II. który nieco przedstawia. Omówiono cechy dyplomu i zaaprobowano przez Bierońskiego ułożony tekst dyplomu dla Zaleskiego.

Wpisałem H. Bieroński.

VIII nadzw. posiedzenie 13./4. 1908.

Pogrzeb śp. J. E. Namiestnika Dra Andrzeja Potockiego.

I. Obecni: Nowak, Sleczkowska, Balicki, Robak, Bieroński.
II. Z powodu tragicznej śmierci J. E. Namiestnika Dra Andr. Potockiego, wyrazy obrzędu uchwalono wysłać depeszę kond. (a razem aprobowano ją przez kol. Balickiego, a przez Prezesa podpisaną) — oraz wziąć udział w pogrzebie przez deputacyę

49 w Krzeszowicach — Deputacyę prowadzi Bieroński, bo prezes idzie z Radą miasta Krakowa.

Wpisałem Prezes

II.te posiedzenie Wydziału W. z d. 14/4. 1908.

I. Obecni pp. Nowak, Sleerkowska, Kostelecki, ~~Ob~~ Robak, ~~Ba~~ Pałka, Hirnbicki, Bieroński. Sessya 5 godzinna.

II. Aprobowano ugodę z artystą co do kontr'dyplomu dla Zaleskiego.

Odmowa udzielenia nowej firmy na reszty Himmelblaua.

III. Prezes przedstawia, że księgarz Himmelblau chce nam dać pewną krotę za firmę Związku na resztach szkolnych. Odmówiono zasadniczo, bo nie można się narażać na zarzuty i bojkoty, że dajemy firmę żydowi.

Tematy kongresu.

IV. Odczytano tematy prezesowskie i szczegółowo je przedyskutowano, omawiając „taktykę" kongresową. W zasadzie uchwalono 3 główne tematy z podreferatami. I tak.

1.szy temat: „Reforma szkolnictwa ludowego" z subreferatami: a). Pod względem administracyjno-organizacyjnym.
2) b.) „ „ pedagogicznym.
3) c.) „ „ fizycznego wychowania.
4) d.) „ „ narodowego wychowania.
5) e). „ „ wychowania dziewcząt.
6) f.) „ „ wychowania nauczycieli (lek.)

2-gi temat: „Szkoła ludowa, a społeczeństwo; ich wzajemne prawa i obowiązki.

3ci temat: „Środki, zmierzające do podniesienia naszej oświaty ludowej."

Na referentów proponowano p.p.o.a. sp. z ogr. ludowego: posła Bujkę, prof. Dra Twardowskiego, Dra Piaseckiego, prezyd. Dra Lea, pp. Konopnicką, Dra Bandrowskiego, Porucono prezydyum wybadać te osobistości. P. Balicki poleca gorąco nacz. Udzielę.

Wprisatem Bieroński

XI.te posiedzenie W. W. z d. 24/4 1908.

I. Obecni pp. Nowak, Sleerkowska, Pałka, Balicki, Hirnbicki, Robak, Bieroński.

Referent na kongres nasz-

II. Prezes zdaje sprawę, co do referentów, a to, że zaledwie miał czas zamówić się z inspektorem Udzielą /z Podgórza/ na dyżurnie naszego członka Kol. Balickiego. Z odbytej konferencji z p. Udzielą, był wynik, że to byłoby dla kongresu zbyt Związek nazwę niewłaściwe i niepomyślne, bo sięgnęłoby na Związek wycieczki i zarzuty różne – więc, chociaż właśnie dlatego, że p. Udziela jest tej sprawie bardzo życzliwym, referatu nie weźmie.

Insp. Udziela nie radzi oddawać mu referatu.

III. Zwór zmieniono 3 na 4 tematy i projektowano:

Sześć tematy kongresowe.

a) Na rano:
1. Czy wychowanie obecne młodzieży odpowiada potrzebom czasu i naszym celom narodowym?
2. Szkoła ludowa a społeczeństwo; ich prawa i obowiązki.
3. Środki, zmierzające do podniesienia oświaty ludowej.

b.) na popołudnie (Kongresu)
4. Reforma naszego szkolnictwa – wraz z subreferatami, zgromadzonymi na sesyi 14/4 1908.

Sześć referencji w projekcie.

Podano referentów zaprosić: Strobową, Dulębiankę, Adama Szymańskiego, Witkiewicza, Balickiego prof. (juniora), prof. Jana Majerę, Dra Dunina Kasprzyca.

Na poreferentów pozostających zostali pp. 1. Balicki. 2. Pałka. 3. Bieroński. 4. Sleerkowska. 5. Borucki. 6. Korniowski (Jasło) 7. Thomellowa (Żyrzyce). 8. Dembkowski-Sanok. 9. Patzyński-Kraków. 10. Kostelecki-Tarnów. 11. Gościniowska-Krakowska. 12. Majcher-Stryj. 13. Borzkiewicz-N. Sącz. 14. Klein-Przemyśl. 15. Smolkowa-Jarosław. 16. Bobak-Biała.

Korreferenci Kongresu.

17, Robak-Krakow. 18. Rudto-Strzein. 19. Kluś-Biała. 20. Cisrewski-Lwów.
21. Andruszkiewiczowa-Krakow. 22. Grabowiecki-Brodnica.
Z tych wybiorse się subreferentów i korreferentów.
Wpisałem
W Biernacki

XII

posiedzenie W. W.
z d. 9/5. 1908.

Sprawa bursy w Rzeszowie. i wnioski Ogniska na Kongres nasz.

I. Obecni pp. Nowak, Pałka, Balicki, Trombicki, Biernacki, Robak.

II. Prezes czyta list Oddziału pedag. z Rzeszowie w sprawie bursy. Uchwalono przesłać ~~resz~~ ich do Prezyd. Tow. Ped. we Lwowie.

III. Prezes podaje program (po cześku) zjazdu z Pradze. Polecono do tłumaczenia.

IV. Wnioski Ogniska Rzeszowskiego na kongres - oddano w ręce ref. p. Pałki.

Ognisko lwowskie
a) odpisanie długu
b) aprobata ich książeczek
c) obniżenie wkładek niedopuszczalne.

a) V. Lwów. Ognisko prosi o odpisanie należytości za r. 1907, bo nie są w stanie ściągnąć - albo Ognisko zorleciłe. Wyjątkowo odpisano, ale bez ~~zapisu na pr.~~ protokułu na przyszłość.

b) Lwów. Ognisko o ~~apr~~ pozwolenie na wydawnictwo książeczek popularyzujących wiedzę. Zawołano z zastrzeżeniem, że Ognisko bierze na siebie pełną odpowiedzialność za treść i bezpartyjność wydawnictwa, w duchu przyjętym.

c) Samowolne obniżanie wkładek na 60 h dla wszystkich, sprzeciwia się obowiązującej uchwale zjazdu delegatów 27/28/XII. 1907 - i nie może być aprobowane przez Radę Zarząd.

Ognisko Chyrów. Obniżanie wkładek niedopuszczalne.

VI. Chyrowskie Ognisko chce płacić i ściągać od członków tylko 1/3 części wkładek, bo, nie chce gromadzić fundusz ustawie, a tylko stosownie doradzać iść z pomocą. Referat biurowy rozwierdzono tj. ponowno, że to sprzeciwia się uchwale delegatów 28/12 907 i ostatnia

cele i działalność prywatkowe.

Dyscyplinarki, do zbadania.

VII. Listy kolegów: Rembisza i Jeziorka, o przerwienie Sturbowem (na wybory) przedłużono przywilejum do zbadania, powierzenia odnośnych, a wreszcie przedstawienia sprawy w Prezyd. Rady szk. Ks. lub nawet w sądzie przez adwokata.

Opinia garet o projekcie naszych prac i zamiarze zwołania Kongresu.

VIII. Prezes odczytuje str. 397. „Krytyki" pisanej przychylnie o naszym pismie i radzonej nam, abyśmy wzięli na uwagę „Przestrzegania warszawski" w sprawie szkolnictwa ogłoszony. Uznaliśmy nieco tę nie dla naszych stosunków.

Rozdział prac kongresowych.

IX. Co do kongresu - wyznaczono p. Pałkę do referatu:
1. „Reforma szkolnictwa średniego." punkt subref. 1.
1. Prof. Dr. Twardowskiego uprosić do punktu 1.
2. i dyr. Tarczyńskiego — 2.
3. Dr. Piaseckiego - do subreferatu. punkt 3.
4. P. Głowińskiej " " p. 4.
5. P. Sleczkowska " " p. 5.
6. P. I.: prezes pisze nazwisko subref. do p. 6.
Odezwę z art. I. „Głosu" należy wydrukować do referentów i subreferentów — i dołączyć ją do osobnego listu przewodniego.

Referentów głównych i korreferentów na 1. 2. 3 temat zamyka - nie radzi cytowano, bo jeszcze brak informacyj: na wymienia pytań lub ustne wywiady. —

Wpisałem
W. Biernacki

XIII

posiedzenie W. W.

z d. 23. V. 1908.

I. Obecni pp. Nowak, Sleczkowska, Wierzbicki, Balicki, Robak, Bieroński.

II. Kongres słowiańskiego nauczycielstwa w Pradze w dniach 9 do 14 sierpnia 1908. Uchwalono:

Udział w Kongresie naucz. słowiańskiego w Pradze.

a). Wziąć udział przez delegatów Nacz. Zarządu.

b.) Zażądać wyjaśnień z Pragi.

c.) Wezwać nasze Ogniska i Koła do obesłania delegatów

d.) Zrobić do ich jednodniówki nasze sprawozdanie o związku w myśl ich życzeń. Opracuje sekretarz B.

e). Zażądać dla związku 2 subreferatów, a to: w sekcyi 2 litera b.) „Wpływ narodu na szkolnictwo." oraz w sekcyi 3 punkt a). O domowem wychowaniu etc.

f.) Rezolucye na plenum obrad, przygotować zwłaszcza co do referatu o narodowem wychowaniu.

Odroczenie naszego Kongresu szkolnego.

III. Na umotywowany przez sekr. Bierońskiego wniosek, odroczono nasz Kongres, który powinien się odbyć dopiero po doświadczeniu jakie zdobędziemy na kongresie w Pradze i Lwowie.

Zwołanie sessyi pełnego Nacz. Zarządu na 28/6 1908.

IV. Pełna sessya Nacz. Zarządu odbędzie się 28. VI. 1908 (w sobotę) o godzinie 9 rano, a popołudniu o godzinie 4 posiedzenia: Kraj. Sądu honorowego i kraj Komisyi rewizyjnej i skarbowej.

V. Udział naszego Nacz. Zarządu w kongresie peda-

I. Obecni Pp. Nowak, Sleczkowska, Balicki, Robak, Kostelecki, Bieroński.

X^te posiedzenie z d. 21. IV. 1908.

II. Prezes oznajmia, że wziął udział w Zgromadzeniu Tow. Bursy naucz., w tym celu, aby tam zrobić porządek i zmienić Statut, który jest już przestarzały i nieodpowiedni. Wydział z uznaniem to do wiadomości przyjął.

Udział prezesa w Tow. bursy naucz.

III. Prezes zdaje sprawę z rokowań z posłem Drem Petelenzem, który jest w Kole Polskiem referentem sprawy zmiany §. 55. ustawy sz. pań. – i że jeszcze 27/4 będzie z nim o tem konferował. Jest nadzieja, że Koło Polskie poprze tę rzecz.

Koło Polskie poprze §. 55 ust. p. sz.

IV. Omawiano dyspozycye do tematu kongresowego pt. Reforma szkolnictwa ludowego." Uznano za wskazane:

Dyspozycye do tematu kongresowego „Reforma szkolnictwa lud."

do p. 1. „Pod względem administracyjno-organizacyjnym:"
a.) Udział naucz. lud. w Radzie Sz. Kr. przez wybór naucz. lud. b.) Jednolita szkoła ludowa. c). Budowa i org. szkół kosztem kraju. d.) Utworzenie Rady ped. kraj. e). Organizacya szkoły lud. bez względu na odległość. f.) Liczba 60 dzieci na jed. naucz. jako maksimum. g.) Reforma szkół wydziałowych. g.) Zmiana Planu nauk. i instrukcyi. h). Zniesienie typów.

do p. 2. „Pod względem pedagogicznym:" a) Usunięcie przeciążenia nauczycieli i dzieci. b.) Kształcenie celowe charakterów itp.

do p. 3. Pod względem fizycznego wychowania. a). Lekarze szkolni. b.) Hygiena. c). Szkoły dla kalek i anormalnych. d.) Gimnastyka i dla dziewcząt.

do p. 4. „Pod względem narodowego wychowania.
a). Zwiększenie materyału nauk. patryot. w książkach.
b.) Wolność urządzania obchodów narodowych.
c). „ śpiewania w szkole pieśni nar. (bo nie wszędzie...) wolno –

d.) Uwzględnienie wyższych celów przedszkola narodow. państwa
e). Pouczenie o obowiązkach obywatelskich.
f.) Swoboda w kierunku pątr. wych. narodowego.

do punktu 5. „Pod względem wychowania dziewcząt.
a). Oddanie wychowania dziewcząt kobietom nawet
w szpitalach wojskich.
b.) Uprzywilejowanie ich wychowania przez kursa specjalne,
jak u Czechach, zamiast naszej nauki dopełniającej.
c.) Zniesienie patrz. emilków.
d.) Ograniczenie liczby uczennic w klasie do 40.

do punktu 6. „Pod względem wychowania nauczycieli."
a.) Znieść typowość seminaryów, zaprowadzonych ustawą
nową sz. pr. z r. 1905.
b.) Znieść kursa przygotowawcze, a przyjmować lepszy materyał
kandydatów z klasy VI średniej (lub całej wydziałowej).
c). Rozszerzyć studya seminaryjne.
f.) Gruntowną reformę seminaryów przeprowadzić

IV. Co do innych tematów, pozostawia się swobodę autorom, jednakowoż z uznaniem jest przyjmuje się z wdzięcznością ustne, aby pomocnia jest do litości przykładów na sprawę tematom objąć się mającej.

V. Na sesyi najbliższej przejmuje sprawę biuro.

Lwów dnia 21/4 1908
Bieroński.

Delegacya Związku na Kongresie pedagog. we Lwowie 17. VIII. 1908.

gogicznym we Lwowie w lipcu 1908. Naczelny Zarząd wyśle delegatów, a do Prezydyum Tow. Pedagogicznego napisze, że uprawnia II zjazd delegatów 28. XII. 1908. uchwalił odbyć własny kongres, a nie wspólnie z Tow. Pedagogicznem, ale uchwalił w kongresie lwowskim wziąć udział jako gości. Wyjaśnienie odnośne umieścić w „Głosie" przed lipcem 1908.

VI. Wnioski do Pragi, dopiero opracujemy po przetłumaczeniu wszystkich odezw i referatów.

Referatem Bieroński.

XIII.

posiedzenie VI. VII. z dn. 6/6. 1908.

I. Obecni Pp. Nowak, Hlebowska, Pałka, Balicki, Robak, Bieroński.

Jestem o Radzie.

II. Zajmować statutu Tow. Związku nauczycielstwa stowarzyszeń. Sekretarz Bieroński, że żądał 2 razy.

III. Celem utworzenia programu jazdy do Pragi, poruczono p. Robakowi utworzenie Komitetu miejscowego, do którego należy zaprosić prof. Magiera znającego czeski język.

Jestem o Lwów. Delegaci mianowani na kongres pedagogiczny.

IV. Uchwalono stanowczo obesłać kongres lwowski delegatami. Pojadą: 1.) Nowak. 2. Hlebowska. 3. Pałka. 4. Kostelecki. 5. Robak. 6. Bieroński. Koszta podróży zwróci kasa Nacz. Zarządu, o ile delegaci zajmują zwrotu. Zadało zaprosić do delegacyi naszej ze Lwowa Śp. Batabana, Smolikowskiego, Popowicza i Cisowskiego, a z Krotoszyna z Gorzkowa, Crabanowskiego z Trembowli. Zabrać legitymacye (20-30) na wypadek potrzeby wydania tychże we Lwowie

przybyłym związkowcom.

Deputacya nasza na audyencyi u Wicepr. Rady sz. Kr. Dra Dembowskiego.

V. Wobec wiadomości, że w dniach 8 i 9 czerwca 1908 będzie w Krakowie Wicepr. Dr Dembowski w celu udzielania audyencyi publicznych, uchwalono wysłać deputacyę złożoną z prezydyum Związku tj. Nowaka, Sleczkowskiej i Bierońskiego, z poleceniem przedstawienia naszych piekących spraw aktualnych, jak: 1. Zniesienie systemu płac miejscowo-klasowego przez przyznanie płac 3 rang (przynajmniej) urzędników państw. 2. Polepszenie płac tymcz. nauczycielstwa w klasie I. II i III do 70, 80 i 90% – 3.) Zniesienie kursów wakacyjnych dla niekwal. nauczycielek. 4.) Zniżenie lat służby na 35.) – 5) Polepszenie emerytur wdów, sierót i samych emerytów do wysokości dzisiejszej ustawy. 6). Zasilanie z funduszów kraj. budowy tanich mieszkań dla nauczycieli w miastach większych. 7. Przyznanie pięcioleci od patentu kwalif. 8. Szybszą organizacyę szkół, mianowań nauczycieli i załatwienia agend bieżących w Radzie szkolnej krajowej. 9. Poparcie tych naszych memoryałów w Sejmie. 10. Wydanie pragmatyki służbowej nauczycielskiej. 11. Zaliczki na płace nauczycielskie. 12.

Wpisałem 6/6 1908
Wn. Bieroński.

XIV posiedzenie W. W. z dnia 14. VI. 1908.

I. Obecni Pp. Nowak, Sleczkowska, Robak, Pałka, Bieroński, Wierzbicki, Kostelecki, Balicki, Szpakowski.

Sprawozdanie z audyencyi 8. VI. 1908.

II. Prezes zdaje sprawę z audyencyi naszej /: Vide sessya XIII z dnia 6/6 1908). Pan Wiceprezydent przyjął nas uprzejmie i

życzliwie, obiecując poprzeć przedstawione mu sprawy o ile tylko to będzie wykonalnem, „bo nie wszystko, co potrzebne, da się odrazu zrobić". Tylko sprawę 3 rang, uważa za niepomyślne hasło i radzi inny system przedstawić. – Sprawozdanie z audyencyi będzie zresztą w Głosie Nrze 10 lub 11. –

Jeszcze kongres w Pradze:
a) Reprezentacya
b.) Delegacya
c). Uczestnicy.

III. Prezes przedstawia znowu nowe odezwy z Komitetu pragskiego. To będzie w tłumaczeniu w Głosie wraz z odezwą naszą, że jedziemy do Pragi razem z Krakowa.

Delegaci Ognisk i Kół przyłączą się do reprezentacyi Nacz. Zarządu, do której wyznaczono z urzędu 7 osób, za zwrotem kosztów podróży, o ile tego zażądają.

Pojadą z prezydyum: 1. Nowak, 2. Sleczkowska. 3. Bieroński. z Wydziału: 1. Balicki. 2. Pałka. 3. Kostelecki. 4. Robak.

Tym przydzieli prezes czynności ścisłe, które będą obowiązani wykonać, abyśmy mieli jasny pogląd i sprawozdanie z kongresu.

Porządek dzienny sessyi Naczel. Zarządu na 28. VI. 1908.

IV. – Uchwalono porządek dzienny sessyi Nacz. Zarządu na 28. czerwca 1908 do Krakowa zaproszonego:

1. Odczytanie protokołu sessyi Nacz. Z. z d. 29. XII. 1908.
2. Sprawozdanie z czynności (Wydziału W. Nacz. Zarządu) od zjazdu delegatów 28. XII 1907, oraz kasowe.
3. Omówienie memoryałów do Rady sz. Kr. i Sejmu kraj.
4. O Kongresie szkolnym naszego Związku.
5. O zjeździe (słow. naucz.) w Pradze – w sierpniu 1908.
6. O udziale w kongresie pedag. w lipcu we Lwowie.
7. O programie III zjazdu naszych delegatów.
8. Wnioski.
9. Wręczenie dyplomu członkowi honorowemu kol. Stef. Zaleskiemu.

Wpisałem 14/6 1908
Bieroński

54

XVI te posiedzenie nadzw. Wydziału Wyk. odbyło się 28/6 1908 o godzinie 8 do 9 przed główną sesyą Nacz. Zarządu - w celu informacyjnym, co do biegu obrad i uchwalenia tychże bez przerwy. -

XVII.

Posiedzenie II-ciego pełnego Naczelnego Zarządu kr. Związku z dnia 28 czerwca 1908.

A. Obecni, ~~obcy~~ zamiejscowi:

1. Bałaban - Lwów.
2. Baścik - Zator
3. Broszkiewicz - N. Sącz.
4. Balicki - Podgórze.
5. Jakimowski - Stanisławów.
6. Kirczow - Łańczyn.
7. Smulikowski - Lwów.
8. Koczur - Milówka.
9. Tatara - Wieliczka.
10. Własijczuk - Jaworów.
11. Krotochwil - Czortków.
12. Pałka - Bochnia
13. Wierzbicki - Wieliczka.

Miejscowi. 14. Grabowiecki - Bochnia.

15. Nowak - Kraków.
16. Bieroński - Kraków
17. Sleczkowska - Kraków.
18. Szpakowski - Kraków.
19. Robak - Kraków
20. Szczuciński - Kraków (ale z Cichego z urlopu)

Usprawiedliwili nieobecność

21. Borucki - Wadowice - chory.
22. Kostelecki - Tarnów - przeszkodzony.

Nieusprawiedliwili

23. ~~24.~~ Gotwald - Bochnia 24. Dreziński - Kraków.

B.) Porządek obrad z Głosu N-11 przyjęto, obrady rozpoczęto o godz. 9 rano.

I. Prezes zagaja obrady powitaniem serdecznem, a wyjaśnia, że 6 miesięcy nie zwoływał sessyi ze względu na koszta i na to, że uważa wspólnie z Wydziałem Wyk. za słuszne, aby dla pełnego Zarządu materyał przygotować. Zdaje sprawę z czynności Wydziału W. i prezydyalnych ogólnie i wzywa do współpracy w organizacyi w kraju, do czego w pierwszym rzędzie są powołanymi członkowie Nacz. Zarządu. — Zagajenienie.

Poufnie poza porządkiem dziennym podaje do wiadomości, że Rada szk. krajowa już u siebie ukuła nowy Statut dla dwutypowych seminaryów nauczycielskich, ale trzyma go w tajemnicy. Prezes uważa to za niebezpieczne i zapowiada, że skoro rzecz się wyjawi, trzeba będzie publicznie przeciwdziałać, co też Naczelny Zarząd potwierdza. — Poufność

I.b.) Protokół z ostatniej sesyi z d. 29/XII 1907 przyjęto do zatwierdzającej wiadomości. — Protokół z d. 29/12 1907 przyjęty

2. Sprawozdanie z czynności Wydziału Wykonawczego i kasowe" referowane przez Bierońskiego przyjęto jednomyślnie do zatwierdzającej wiadomości z udzieleniem absolutoryum i uznania Wydziałowi Wyk. Sprawozdanie to wywołało żywą dyskusyę i interpelacye, wynikiem czego zapadły różne uchwały. — Absolutoryum ze sprawozdań Wydz. Wyk.

~~Ze sprawozdania kasowego notuje się, że ogólny dochód w r.~~

Kwestyonaryusz do Ognisk i Kół.

Kolega Broszkiewicz proponuje, aby do Kwestyonaryusza przedstawionego przez ref. Bierońskiego – w sprawozdaniu Wydziału Wyk. dodać pytanie: Ilu jest prenumeratorów „Głosu" w Ognisku? – Przyjęto.

Żeby w Głosie często upominać się o wyrównanie zaległości. Również przyjęto.

Kol. Kirczow, żeby Ogniska kontrolować. Przyjęto.

Kol. Własijczuk (po polsku) i Kirczow (po rusku) szczegółowo omawiają przyczyny i przeszkody, które w 28 powiatach wschodnich – przeważnie ruskich, utrudniają organizacyę związkową. Przedstawiają nieuświadomienie sił niekwalifikowanych, obojętność starych, szowinizm stowarzyszeniowy, a również i zamęt polityczny. Twierdzą, że dzielni koledzy mogliby to usunąć i te powiaty zorganizować.

Prezes stwierdza obraz ten, opowiadając swą umyślną wycieczkę do Sanoka, gdzie mimo energicznej akcyi nie zdołał przeprowadzić organizacyi. Ale nie traci nadziei, że się to zwalczy.

Sekretarz N. Z. prosi kolegów ze wschodnich powiatów, aby podali do biura nazwiska dzielnych organizatorów dla martwych powiatów.

Kol. Smulikowski, przekonywująco omawia brak lustratorów, jako przyczynę słabego ruchu organizacyi i stawia wnioski, co do ustanowienia tychże, oraz wydawania okólników do Kół i Ognisk z poddawaniem im inicyatywy do ruchu i pracy tz. strawy.

Prezes oznajmia, że Wydział Wyk. w licznych artykułach w organie związkowym, oraz w nim umieszczanych okólnikach, daje taką strawę, lecz nie wszystkie

Ogniska i Koła z niej korzystają. Widocznie okólników tych nie studyują, chociaż „Głos" otrzymują z urzędu do bibliotek swoich, według uchwały Zjazdu delegatów.

Kol. Kirczów (po rusku) ponownie uzupełnia wywody co do przeszkód w organizacyi związkowej, zaznaczając, że szowinizm stowarzyszeniowy ze strony polskiej, dużo kolegów Rusinów wstrzymuje od naszego Związku.

Prezes i Kolega Smulikowski polemizują z tymi wywodami, stwierdzając z żalem, że po obu stronach jest wina, a stąd płynie niezrozumienie celów związkowych, dla stanowych interesów, a nie polityki, obmyślonych.

Kol. Jakimowski zapytuje o „szkołę w karczmie" w Bestwice ad Biała, o czem było w sprawozdaniu Wydziału W.

Prezes wyjaśnia, że będzie rzecz w ilustr. piśmie i artykuł, a potem i w naszym organie.

Kolega Szczuciński, energicznie popiera lustracyę Kół i Ognisk, ale najpierw przez członków Nacz. Zarządu, jako gruntownie obeznanych z organizacyą. Potem oni mogą wyszukać mężów zaufania i wskazać na nich, jako działaczy, agitatorów odważnych. Kto ma odwagę, mówi Kol. Sz. niech idzie i robi agitacyę śmiałą, w imię prawdy i celów związkowych.

Kolega Robak, jako administrator „Głosu naucz." odpowiada na interpelacye i udowadnia opaskami, że poczty są tu winne, bo piszą, że adresat nieznany (unbekannt) a są też winni i sami nauczyciele, którzy niedokładne dają adresy lub na pocztach u siebie nie interweniują, a to ich rzecz.

Wobec tych wyjaśnień interpelacye cofnięto.

Kol. Tatara żąda, aby „Głos" z datą wychodził regularnie.
Prezes jako redaktor podaje trudności w drukarni Reformy, oraz oczekiwanie na aktualność spraw do numeru koniecznych, własne przeciążenie pracą itp. wobec czego nawet chętnie złożyłby redaktorstwo. Prosi o współpracownictwo.
Głosy: nie, nie! Prezes niech dalej redaguje!
Kol. Bataban radzi zmienić drukarnię, skoro ta nie jest dosyć słowną.
Kol. Wierzbicki, żąda interwencyi u dyrekcyi poczt ze skargą na niedoręczanie Głosu i zwroty – oraz, co do zaległych wkładek, żąda, aby w „Głosie" ogłaszać w sierpniu i styczniu półrocznie niekarne Ogniska.

Dyskusya do Sprawozdań W. W.

Kolega Łałka, aktualnie omawia sprawę lustracyi Ognisk i Kół i konstatuje z żalem, że samo nauczycielstwo za mało chodzi koło siebie, że śpi, że nie dba o organizacyę, ale chętnie wyciąga rękę po gotowe owoce dla niego zdobyte. Smutne, ale prawdziwe to rzeczy. Mimo tego, kolega Ł. obstaje za lustracyami.
V. Krotochwil, obstaje za tem, aby każde Ognisko musiało mieć „Głos" urzędowo jako organ związkowy, ale biedniejszym dawać go darmo.
Kol. Tatara popiera to zdanie i radzi, aby Ogniskom mającym poniżej 15 członków dawać „Głos" darmo.
Z dyskusyi tej uchwalono wnioski:

Rezolucye i uchwały

1.) Udziela się ~~abso~~ Wydziałowi Wyk. absolutoryum ~~ze sprawo~~ z czynności za I półr. 1908 według sprawozdania, z uznaniem.

2.) Poleca się wysłać „Kwestyonaryusz do Ognisk" według referatu sekretarza.
3.) Poleca się według uznania Wydziału Wyk. ogłaszanie Ognisk zalegających z wkładkami.
4.) Poleca się możliwie regularniejsze wydawanie organu i zezwala się na ferye złączyć dwutygodnik w miesięcznik.
5.) Poleca się ostrą interwencyę co do ginienia lub zwrotu „Głosu" przez poczty nasze.
6.) Uchwala się zaprowadzenie lustracyi Ognisk i Kół przez członków Nacz. Zarządu, którym Wydział Wyk. przydzieli stósowne okręgi Kraju.
7.) Zezwala się Wydziałowi Wyk. według swego uznania na bezpłatne wysyłanie „Głosu" Ogniskom biedniejszym, w zasadzie ~~względnie~~ poniżej 15 członków liczącym.

Prezes zarządza w obradach o godz. 1. przerwę 15 minut.

Memoryały i ich referenci.

III. Omówienie memoryałów do Sejmu i Rady Szkol. Krajowej.
Referuje sekr. Bieroński, krótko motywując punkt za punktem od 1 do 13.
Na wniosek kol. Szpakowskiego i Koczura przyjęto tytuły memoryałów bez dyskusyi, lecz z wyjaśnieniami lub dyspozycyami do niektórych, ~~Ił~~ oraz rozdzielono opracowanie memoryałów. I tak:

Memoryały.

1. Bieroński. 1-szy – „O przyznanie płac przynajmniej 3 rang urzędników państwowych.–" Ma zrobić Bieroński

2. Robak. 2-gi. Polepszenie płac tymcz. naucz. w klasie I. II i III do 70, 80 i 90% – zrobi p. Robak.

3. Balicki 3-ci. O zniesienie kursów wak. dla nieukwal. nauczycielek – ma zrobić p. Balicki.

Tu kol. Własijczuk udowadnia, że wszelkie kursy wakac. jak koszykarstwa ect. uchybiają nauczycielstwu, które ma szkołę, a nie fabrykacyę byleczego. Nauczyciel ma uczyć i wychowywać, a nie bawić się jakiemś partactwem. Niech robią z władze dla młodzieży starszej kursa specyalne, ale niech od nas nie żądają tausenkünstlerstwa i eksperymentów na nas i na dzieciach. Radzi to w memoryale zaakcentować. – Przyjęto.

4. Bieroński. 4-ty. „Zniżenie lat służby na 35. ma ref. Bieroński

5. Jakimowski. 5-ty. Podwyższenie emerytur tj. pensyi emerytów, wdów i sierot do wysokości ustawy z r. 1907. Ma zrobić p. Jakimowski.

6. Bieroński. 6. Zasiłki na budowę tanich mieszkań dla naucz. w większych miastach. Ma Bieroński.

7. Bieroński. 7. Przyznanie 5cioletnich dodatków od daty patentu kwalif., według wniosku b. posła Tomaszewskiego. Ma ~~Bieroński~~ Szczuciński

8. ~~Bieroński~~ Szczuciński 8. Szybszą organizacyę szkół i budowę kosztem kraju. Ma Bieroński.

9. Bieroński. 9. Przyspieszenie mianowań i załatwień agend bieżących w Radzie Sz. Kr. Ma Bieroński.

10. Wydanie pragmatyki służbowej. Ma kol. Pałka. 10. Pałka.

11. Udzielanie zaliczek na płace nauczycielskie. 11. Bieroński

12. Stabilizowanie z urzędu w rok po patencie naucz. 12. Szczuciński.

13. Udział nauczycielstwa ludowego w Radzie Sz. Kraj. przez wybór do niej nauczycieli ludowych. 13. Bieroński.

IV. Omówienie kongresu szkolnego naszego Związku.

Nasz kongres szkolny.

Sekretarz odczytał wszystkie uchwały Wydziału Wyk. i podał przezeń uchwalone tematy, które Naczelny Zarząd zatwierdza i oddaje dobór referentów Wydziałowi Wykonawczemu.

~~Artykuł Bierońskiego pt. „Nasz Krajowy Związek Wydziałowy"~~

Referenci nasi.

Do opracowań atoli zgłosili się do tematów I szego – kol. Balicki. II go Bieroński. III Bałaban IV go Pałka z subreferentami przez Wydział W. przedstawionymi, a to. a.) Dr Twardowski b.) Dyr. Parczyński c.) Dr Piasecki d.) Naucz. Spławińska. e). Dyr. Sleczkowska f.) N. N. przez prezesa mający się zgłosić.

V. Nasz udział (przez delegatów) w kongresie pedag. we Lwowie, w lipcu 1908.

Referat Wydziału W. przedstawiony przez sekretarza w tym kierunku, że bierzemy udział w kongresie nie zaś w urządzaniu kongresu na spółkę z Tow. Ped. Polskiem – przyjęto, lecz uchwalono,

że delegaci Wsz. Zarządu udadzą się do Lwowa, jeśli
opieyalne zaproszenie nadejdzie. Dlatego z komuni-
katem wstrzymać się trzeba.

Lwowski Kongres pedag.

Kol. Broszkiewicz - zapytuje odnośnie do tego, czy wyniska
zaproszone przez Oddziały Tow. Ped. na poziatowe
kongresy ped., mają brać udział w urządzaniu
tych Kongresów?

Uchwalono, że udział w obradach, ale nie w urządzaniu.

VI. Zjazd nauczycielstwa słowiańskiego w Pradze w r. 1908.

Referent Bieroński przedstawia przebieg sprawy, a na-
stępnie odczytuje gotowy artykuł pt. „Krajowy
Związek nauczycielstwa Ludowego w Galicyi" — napisany
na zaproszenie Komitetu z Pradze, a przeznaczony
do „Jednomiówki zjazdu słowiań. nauczycielstwa"
Nasz Zarząd patrzierdza przez w całości, atoli
w dyskusyi wytonuły się nast. zastrzeżenia nie co
do Jednodniówki i do niej napisanego sprawozdania
jako historyi naszego Związku, lecz co do samego
stanowiska, jakie nasz Związek przez swą dele-
gacyę, którą Naczelny Zarząd zatwierdza — za-
jąć w potrzebie. I tak:

Kol. Smulikowski nie protestuje przeciwko dele-
gacyi do Czech, ale w szerszym histor. poglądzie za-
kazuje niebezpieczeństwo ponadzenia pod egidą
Moskali ku którym Czesi gravitują i obawia
się, czy i ten Zjazd nie jest echem i dalszym

tego szeregu zjazdów jakie polityczne uprawiają dla
idei zgubnej, bo wszystkiej. Radzi ostrożność, bo
Czesi są moskalofilami przeważnie. Dlatego zgłasza
swój votum separatum i żąda, aby się nasza
delegacya miała na baczności i w danym razie
miała pod ręką protest, że pojechała nie
na politykę czesko-moskiewską, ale jako
nauczyciele na zjazd nauczycielski. Ob-
szarów czeskiego szychowania się nie możemy
przyjąć, bo mamy inne interesy. Źle też
byłoby potrzeć się zupełnie pod ich komendę.

Kol. Zatka, uważa obawy te, sądząc że i my
w Krajn z Kol. Rusinami mamy różnice na-
rodowościowe, a zyjemy z ugodzie i dążymy do
celów stanowych wspólnie dla potrzeb ludu
szkoły i szkolnictwa. Polityka osobno. My
się Czechom nie damy zmajoryzować.

Kol. Wasijczuk, w którym wyrażnie rzeki
to zasadnie ostrożności, że a gdyby nas tam
chciano stosunkowo wypolitykować, to się
nawet cofniemy, ale równych praw tam
zająć musimy. Nam chodzi o poznanie
ich siły i kultury. Sądzimy, że koledzy
niemieccy chcieli i chcą być górą ponad
słowiańskiemi stowarzyszeniami, co się
okazało na listopadowym kongresie wiedeń-
skim. Nauczycielstwo słowiańskie prze-
zwycięża, że z obustronnej racji musi ten objąć

Słowiańskie. Kolesby ruscy polecili kol. Matejczukowi, aby to zaznaczył, że każda nacya ma być tam w Pradze równo uprzywilejowaną. Czechom trzeba pomagać w walce z germanizmem, ale nie politykować z partyą rządową. Słowieńscy nauczyciele urażają zjazd słowiańskich nauczycieli prowokacyą swej wyższości, czy niechęci przeciw kongresowi wiedeńskiemu, więc trzeba dużo taktu i ostrożności. A Polacy radzi, żeby się przed wyjazdem zebrać i poufnie naradzić nad taktyką. Zgodzono się na to, żeby się zastrzec i zebrać.

Kol. Proszkiewicz, takie ma obawy co politykowanie Czechów i dlatego wybrać u siebie nie przyjął. Prosi, aby ucisk moskiewski tam podkreślono. Zgodzono się.

Kol. Peres wyjaśnia cele zjazdu i ograniczenie go przez statuty.

Kol. Całka - zaznacza, że 8go sierpnia mamy czas do namówienia się i zapytuje Kol. Ossinów, ilu wyślą delegatów.

Kol. Jakimowski - oznajmia, że organizacya ich „krajowa pomoc" wyśle 2 delegatów od siebie, ale pisze mimo jakie więcej osób.

Kol. Smulikowski - żąda, aby z Przedmiotu zabrać z Dnia to omówionym i potem ogłosić to z naszym organie, jako moment i objaw solidarności kolei. wobec Czechów.

Kol. Robak objaśnia szczegóły podróży. Czesi nam nadsyłają wszystkie referaty; więc je tłumaczymy, skasowany i wtedy ich rezolucyi obmyślimy sposób naszego zachowania się i zastrzeżenia. Żąda mającą się Nacz. Zarządu z ich bytności w Pradze, jak tego nawet Tow. Pedag. krowskie radziło. aby mamy prawo do więcej mandatów.

Zgodzono się na to.

Kierski proponuje przyjęcie referatu kol. Brzezińskiego i wniosku wysłania 7 delegatów wskazanych przez bytność Czk. - Uchwalono.

Sekretarz podaje, że komitet pragski zgodził się na 2 subreferaty. Nacz. Zarząd wybiera pp. Balickiego i Biernackiego - i wysyła do wystawy pracy i przedstawienia bytności W.

VII. Program III go Zjazdu del. naszego Związku według referatu sekretarza Zarządu, przyjęto, przedstawiając termin zjazdu bytności W.

VIII. Wnioski Nacz. Zarządowi przedłożone przez referenta-sekretarza zmianiono bytność W. bytom. - przyjęto, a to:

1.) Odpisanie radzieckości na r. 1907 krowskiemu Ogniskowi. Vide L. 255 ex 23/5 1908.

2.) Zezwolenie terminu na wydawnictwa popularyzujące wiekę cit. Vide L. 256 ex 23/5 1908.

Subreferenci do Zjazdu: Balicki Biernacki.

Program III go zjazdu del. Związku.

Wnioski

Ognisko Lwów.

Ogn. w Sydni

3.) Ornajmienie Zarządowi Ogniska w Sydni, że w zasadzie Naczelny Zarząd nie może zmieniać ustawek, bo to należy do sfery Zjazdu delegatów. Nie mogliśmy się też zgodzić na to, żeby Ognisko płaciło „jakieś" daniny tylko dla wład. Zarządu. Przyjęto z tem, że obwiesnik w tym względzie należy wystósować do Ognisk z Kół w organie naszym.

4.) Koleżce Franciszkowi Kuśmierskiemu ze Stańkowej op. Brzostek, zasadniczo — co bezsię też z obwieszczenia je zbiorowa petycya do tronu z powodu jubileuszu cesarskiego, o powrót pięcioletnich dodatków zabranych nauczycielstwu za ery Dra Bobrzyńskiego —, nie jest wskazaną i motywy do osiągnięcia skutku dodatniego; natomiast każda jednostka może iść z prośbą o łaskę, jeśli rzeczywiście może mieć powody jasne. — Referat przyjęto.

Do tronu o pięciolecia!?

5.) Nadesłaną Ogniska myślenickiego, zapatrz w Woli Rakowskiej z dnia 17 maja 1908, aby gromadnie iść do Lwowa tj. wysłać prezesów Ognisk z Kół do Lwowa w czasie obrad sejmowych i tam upominać się o 3 rangi, i inne postulaty — Szczegóły doręczyć do powrotu posłom po sesji prezydyi — polecając wydziałowi wykonawczemu, aby dał w Głosie stósowne pouczenie.

Zbiorowa deputacya do Lwowa — ze wszystkich Ognisk i Kół.!?

6.) Odezwę do Koła pols. w Wiedniu z dnia 25/3 1908 wysłaną do Prezydyum i wybitnych posłów parlamentarnych z prośbą o wniosek nagły co do zmiany §. 55 ust. pos. parl. szkolnej —

Odezwa do Koła pol. w Wiedniu

patryotycznego z uznaniem dla wydziału wykonawczego.

7.) Projekt koleżanki zmarłego dyr. Teodora Bernadzikiewicza w sprawie dodatku do Głosu „O wychowaniu szkolnem" przyjęto z tem, że wydział wykonawczy poleci zmarłemu do czasu artykułów treści aktualnej. Prosić projektodawcę o takie prace na zarie, a inne sprawy wziąść później pod rozwagę.

Projekt zm. Bernadzikiewicza O wychowaniu sz.

8.) Q. wniosek wydziału wyk. (ref. Bieroński), aby się natychmiast odnieść do Rady Sz. Kr. o przestrzeganie przepisów pierwszeństwa dla kandydatów seminar. przed nieukwalif. nauczycielkami — uchwalono jednomyślnie, bo są dowody, że w okręgach takiemi siłami przepełnionych, odmawiają posad seminaryom ukończonym.

O posady dla seminarystów.

9. Sprawozdanie o zatwierdzeniu (przez Ck. Namiestnictwo z d. 4/6 1908 L. 67112/XI) zmienionego Statutu, przyjęto z poleceniem wydrukowania zmian (w Głosie nauczy.)

Zmieniony Statut zatwierdzony

10.) Wniosek koleżanki Kocemby, aby zwrócić się do Lwowa w Prosbie petycyę z żądaniem przeznaczenia 40% podatku od alkoholu tylko na oświatę i polepszenie bytu nauczycielskiego — nie otrzymał większości. Rzecz ta przyjdzie na obrady w swoim czasie do wydziału wykonawczego.

o 40% podatku alkoholowego — na oświatę

11.) Wniosek Kol. Smulikowskiego, aby w swoim czasie wziąść udział w uroczystości zatwierdzenia ustaw Słowackiego, oraz w 100 rocznicy — przyjęto

Cześć Słowackiemu

Wniosek o nagłość §. fn 55 u. sz. p. w Parlamencie.

12.) Wniosek kol. Baścika, aby się starać o wniosek nagły co do zmiany §. fn 55 u. p. sz. w Parlamencie, – uznano za słuszny i polecono Prezydyum Nacz. Zarządu o dalsze kroki w tym kierunku. Prezes obiecał i wyjaśnia, że poseł Dr Petelenz ma tę rzecz w rękach.

Odezwa o „Wydawnictwa Ogniska hrowskiego"

13.) Odezwę Ogniska hrowskiego o popieranie ich wydawnictw – przyjęto z poleceniem wydrukowania w Głosie – z poparciem.

Kongresy powiatowe.

14.) Wniosek kol. Baścika przemawiającego za kongresami powiatowymi, przekazano Wydziałowi Wykonawczemu.

15.) Na wniosek kol. Tatary, Balickiego i Pałki wyrażono pełne uznanie Prezesowi i sekretarzowi Wiarku, na co Prezes oznajmia, że uznaniem tem dzielimy się słusznie z całym Wydziałem Wykonawczym, który choć ~~w mej~~ w małej grupie, ale b. gorliwie pracuje, przy czem wymienia Pp. Steczkowską, Pałkę, Balickiego, Robaka i Wierzbickiego, którzy pilnie na sesye Wydziału przychodzą.

16.) Ze względu na znaczne ofiary jakie członkowie zamiejscowi ponoszą przez przyjazd na sesyę, uchwalił Nacz. Zarząd na wniosek prezydyalny przyznać członkom zamiejscowym, oprócz biletu III klasy jazdy kolejowej, także po 6 K dziennej dyety.

Zakończenie i dyplom honor.

IX Podpisano dyplom hon. dla kol. Stefana Zaleskiego i polecono wręczenie go Wydziałowi Wykonawczemu.

Na tem zakończono obrady, które trwały od godziny 9 do 5½ tj 10½ godziny.

Prezes zamyka obrady z radosnem uznaniem, że program wyczerpany, a życząc członkom pomyślnego powrotu i wesołego wywczasu, poleca im gorąco sprawy związkowe.

Wpisałem 28/6 i 29/6 1908
Winc. Bieroński
Sekr. Nacz. Zarz.

XVIII posiedzenie Wydz. Wyk. z 4/7 1908.

I. Obecni: Nowak, Pałka, Wierzbicki, Robak, Bieroński.

II. Prezes przedstawia sprawę statutu dla dwutypowych seminaryów nauczycielskich, utożonego w Radzie Sz. Kr. w 3 dniach „jakby na kolanie" i bez opinii i współpracy nauczycielstwa. Prezes uznaje za stósowne zareagować przeciwko temu, choćby to nawet realnego nie odniosło skutku. My chcemy mieć sumienie czyste i spokojne, żeśmy protestowali przeciw takiej tajnej robocie.

Protest przeciwko dwutypowemu statutowi semin. nauczycielskich.

Uchwalono protest założyć

a) do ck. Rady szk. Kraj. przeciw tej inicyatywie bez współudziału nauczycielstwa.

b.) do ck. Min. oświaty w Wiedniu z prośbą, aby statutowi temu (bez opinii naucz. utożonemu) odmówiła aprobaty.

c.) Rzecz zreferuje Prezes.

Subreferat Bierońskiego „Jednolite wychowanie".

III. Bieroński czyta subreferat na Kongres Słow. naucz. w Pradze. Tytuł: „Jednolite wychowanie". Przyjęto z uwagą, że trzeba typy szkół scharakteryzować silniej. Subreferent oznajmia, że to zrobi.

Subreferat Balickiego „Domowe wychowanie".

IV. Kolega Balicki podaje ustnie treść swego subreferatu pt: „Domowe wychowanie". Omówiono, co w nim ~~jest~~ ma być i że jako subreferat ma nasze stosunki omawiać. Subreferent ma opracować rzecz na najbliższą sesyę.

Do Pragi jedzie z nami czł. hon. Zaleski Stefan.

V. Zamiast P. Sleczkowskiej, która usprawiedliwia się trudami podróży etc. — jedzie do Pragi na kongres: członek honorowy kol. Stefan Zaleski.

Wręczono dyplom kol. Stef. Zales.

VI. Wielu wręczenia dyplomu kol. Stef. Zaleskiemu: udają się bezpośrednio po tem posiedzeniu: Nowak, Balicki, Bieroński.

Urlop na ferye kol. Wierzbickiemu.

VII. Urlopu na ferye udzielono kol. Wierzbickiemu, który udaje się do kąpiel.

IX. Sesyę następną oznaczono na środę 8/7 1908 w Krakowie.

Wpisałem: Bieroński.

XIX posiedzenie W. W. 8/7 1908.

I. Obecni: Nowak, Pałka, Balicki, Robak, Bieroński i jako gość (dla spraw Kongresu w Pradze) kol. prof. gim. Jan Magiera.

Jeszcze subreferat kol. Balickiego.

II. Kolega Balicki odczytał ~~szkic~~ wstęp do swego subreferatu, a resztę ustnie omawiał po raz wtóry. Długa dyskusya zakończyła się uchwałą: kol. Balicki ma uwzględnić nasze stosunki i do dnia 10/7 przedłożyć prezesowi swój subreferat, który wspólnie przejrzą i prześlą do Pragi. Tu także prof. Magiera dawał swoje uwagi.

Do Pragi jedzie z nami prof. Magiera.

III. Do Pragi — jedzie z nami — jako tłumacz prof. Magiera — Omówiono też szczegóły podróży i zachowania się w Pradze. P. Kol. Robak zajmie się podróżą. Podziękowano mu z góry.

Koszta del. N. Z. do Pragi

IV. Koszta podróży do Pragi dla 7 min reprezentantów Nacz. Zarządu oznaczono, jak na sesyę Naczelnego Zarządu po 6 K dyety (8 dni) dziennie i zwrot biletu kol. III klasą.

V.

Wpisałem 8/7 1908
W. Bieroński

XX

posiedzenie W. Wyk.
2/8 1908.

Artykuł w Nr. 13 i 14 „Głosu" mowa posła Heyzyńskiego.

I. Obecni: Nowak, Balicki, Hostelecki, Falka, Bierwiński.

II. Prezes – zapytuje o opinię, co do artykułu w Nrze 13 i 14 Głosu, z protestem przeciw mowie parlamentarnej ks. posła Heyzyńskiego, który zawiódł obchodom mianowicie prowadzenie ect.

Uchwalono: Przyjąć wyczekujące stanowisko, nie wnosić protestów dalszych ani do Lwowa, ani na zjeździe z Pragi.

b.) Prezes powiadomi o tem zjednoczonych parlamentarnych.

c.) Z Czechami porozumieć się narazie, aby nich pokornie zbadać.

III. Co do zachowania się z Prezydyum.

a.) Co do Rosola, który jedzie do Pragi, uchwalono, aby się porozumiał z Prezydyum poinformował o Rosole i do skandalów nie dopuścić, aby nam mu głosu by nie dano.

b.) Prezes oznajmia, że na zapytanie z Pragi oznajmił, iż odpisał, że Związek nasz na Czternastnicie delegatów całym Związku stow. nauczycieli, za wyjątkiem 7 delegatów, którzy jadą do Pragi, a na Sgo, powstał kolega Majchera z Dobrego. Wydział aprobuje to zarządzenie.

Praga. Nasze zachowanie.

c.) Do Wielkiego Zarządu Związku stowarzyszeń nauczycieli ~~ma~~ zaproponowano P. Nowaka (do prezydyum) i Bierwińskiego (do Wydziału).

d.) Co do przyszłego Zjazdu stow. naucz. na 2 lata, uchwalono zaprosić Zjazd do Krakowa. (Prawo). Prezes powiadomi o tem z Prezydentem nauczycieli miasta i w Krakowie zajmie się sprawą do Krakowa.

e.) Wnioski nasze z Pragi, uchwalimy tam na miejscu.

f.) Wreszcie uczestniczy nasi z Pragi, mimo iż jeden z nich delegacji związku – i głosami solidarnie.

g.) Wernisaży wieniec dla Romanickiego do Pragi.

h.) Do Pragi dać znać, żeby nam nocleg na dobrze [illegible] przygotowali (dla nas 7 mi razem)

IV. Następną sesyę odbędziemy, gdy referaty do memoryałów sejmowych będą gotowe.

Przewodniczący Bierwiński

XXI. W. W.
5/IX. 908.

Protokół

Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 5. września 1908. Obecni p.p.: Nowak, Falka, Balicki, Wierzbicki, Szczuciński, Robak.

Pan Prezes zawiadamia, że Towarzystwo Pedagogiczne zaprosiło na swój Zjazd delegatów (29. sierpnia) tylko Redakcyę „Głosu nauczycielstwa ludowego", pomimo jednak nie zaproszono naszego Zarządu, Prezes nie pojechał, a wysłał tylko telegram gratulacyjny z życzeniami pomyślnych obrad.

Pan Prezes powiadamia, aby Wydz. Wykon. zastanowił się nad urządzeniem uroczystości na cześć Trentowskiego filozofa i pedagoga polskiego jako w setną rocznicę urodzin. Uchwalono omówić bliżej tę sprawę na następnem posiedzeniu.

Pan Prezes zapytuje, czy ma jechać do Lwowa na zebranie partyi demokratycznych sejmowych, jakie ma się odbyć 14. 9. z powodu otwarcia Sejmu. Uchwalono, iż należy jechać

Na walny Zjazd delegatów Towarzystwa Szkoły Ludowej uchwalono mimo zaproszenia delegata nie wysyłać, a ograniczyć się na telegramie

Na ~~Zjazd~~ tutejszy Ajencyę do Rzeszowa wydz na posiedzenie Komisyi rolniczej uchwalono wysłać po delegatach: p. Nowaka i p. Falkę

Następnie odczytano memoryały, które na-czelny Zarząd Związku wysłał do Sejmu

Memoryały te wręczy p. prezes na miejscu we Lwowie posłom z lewicy demokratycznej.

XXII. W. W.

19/IX. 908.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 19. września 1908. Obecni p.p.: Nowak, Bieroński, Sleczkowska, Balicki, Robak, Szczuciński.

Na posiedzeniu zajmowano się głównie sprawą petycyi, jaką Komitet naucz. wydz. z p.p. Sycem, Planeckim, Tułasiewiczówną i Peterem na czele wniósł do Sejmu. Pan Prezes wyjaśnia całą sprawę, mianowicie: Na dzień 8. września zaprosił p. Syc do szkoły, w której jest nauczycielem, krakowskie nauczycielstwo szkół wydziałowych, dalej z Podgórza, Wieliczki i innych miejscowości. Na zaproszenie to zjawiło się 8 osób z Krakowa i Podgórza. Referentem na tem zebraniu był p. Syc, który odczytał gotową już petycyę do Sejmu o podwyższenie poborów nauczycielstwu szkół wydziałowych. Większość zgromadzonych przyjęła odczytaną petycyę i zgodziła się na wysłanie jej do Sejmu, ale pod warunkiem, jeżeli Krajowy Związek weźmie ją do programu swych petycyj. Wybrano też osobny Komitet, złożony z czterech osób. Komitet ten wysłał do Wydziału Wykonawczego petycyę z prośbą, by Wydział sprawę i rozpoczętą akcyę włączył do swojego programu prac i poparł w drodze i środkami, jakie ma do rozporządzenia.

Pismo to ma datę 14. września, pisane jest ręką p. Syca, a umieszczono na niem tylko trzy podpisy komitetowych bez nazwiska p. Syca. Pismo to wręczył jeden z komitetowych prezesowi Związku dnia 15. września na które otrzymał z miejsca od prezesa oświadczenie, że akcyę tę uważa za bardzo szkodliwą i że pismo to weźmie Wydział pod rozwagę na swem posiedzeniu w dniu 19. września. Już jednak 18. września Komitet rzeczony wysłał do szkół wydziałowych list kartkowy z doniesieniem że „Związek nauczycieli w Krakowie przyjął tę sprawę do swego programu. Komitet popełnił też przez to oszustwo, bo wprowadził w błąd nauczycielstwo, uważające działanie bez Związku za działanie seperatystyczne. Obecnie po wyjaśnieniu prezesa nastąpiła długa dyskusya nad całą sprawą. W dyskusyi wszyscy mówcy podnosili niezwykłą szkodliwość tej niesolidarnej działalności kilku osób. Wydział, mając dowody w ręku, uznał, że Komitet działa podstępnie, a cała jego akcya jest szkodliwa dla postulatów całego nauczycielstwa i ma celu rozbicie solidarności nauczycielskiej. Dlatego też odrzucił Wydział tę akcyę i postanowił

przestrzedz nauczycielstwo przed tą nieuczciwą robotą upoważniając prezesa Związku do umieszczenia w dziennikach odpowiedniego Komunikatu.

Następnie omawiano sprawę deputacyi do Sejmu o poparcie wniesionych memoryałów.

Na tem posiedzenie zakończono.

W Krakowie dnia 19. września 1908

Józef Robak
spisał protokół

Protokół

z posiedzenia Wydziału Tyg. Nar. odbytego dnia 10. października 1908. Obecni p.p.: Nowak, Kleczkowska, Balicki, Dzierzbicki, Gałka, Robak Szymeczyński.

Prezes powitawszy gorące współczucie przemiłe zmarłem dnia 6. października ś.p. Wincentem Bierońskiem, sekretarzem Krajowego Związku naucz. podnosi, że przez śmierć jego na nauczycielstwo traci pracownika w obronie praw nauczycielskich i oświatowych, a Wydział Główny Zarząd najgorliwszego swego członka, Komitet zmarłego wiernego przyjaciela. Następnie zagaja posiedzenie Wydziału celem wyrażenia żywego współczucia rodzinie zmarłego sekretarza. Powierza ś.p. Bieroński pracował w sprawach całego nauczycielstwa z wielkiem poświęceniem, wyrzeka- jąc się dla dobra nauczycielstwa, gdyż całe nauczycielstwo powinno stanąć w Wydziale w tem trudnem momencie pamięci ś.p. Bieroń- skiego. Niezwłocznie powołać komisję z Łysiaka naucz. king.: nekrolog i otworzyć składki na utworzenie fundusu ku uczczeniu pamięci ś.p. Bieroń. Z funduszu tego po- krywać wydziały następujące wydatki: a) przy- czyni się w całości lub częściowo do pokrycia kosztów pogrzebu, a przeważnie zakupna trwałego grobu i postawienia na nim odpowiedniego skromnego nagrobka. Jeżeliby z tego funduszu jeszcze jeszcze co pozostało, utworzy się stały fundusz imienia ś.p. Bieroń., który ogłosi Wydział Główny później, a to na pod- stawie opinii, jaka wyrazi p. Niemczyńskim z Kraju nadesłanie.

Na wniosek p. Gałki uchwalono wiązanie wieńców na posiedzenia Wydziału p.p.: Dreziń. i Szpakowskiego wraz z kwiatami polnymi, z uwagą, że wręczenie ich na posiedzeniu z dnia 27/XI. będzie się uważało za przerwanie się godności członka Wydziału.

P. Gałka żąda dalej, aby jak najspieszniej przez Biuro Wydz. powiadomiał pomiędzy sekretarza, skarbnika i T. K. uchwalono- wydział ten przeprowadzić na na- stępnem posiedzeniu, gdy przyjdą p.p. Dreziński i Szpakowski.

Pan Prezes podaje sprawę ze swych czynności w czasie pobytu we Lwowie w sprawach memorjału i deputacji do Sejmu i proponuje, aby wnieść petycję do Sejmu z żądaniem przedkładania przez Radę szkolną Krajową sprawozdania

o funduszu emerytalnym. P. Całka wyjaśnia kilka spraw odnoszących się do funduszu emerytalnego, wskazując na rozpoczętą już dawniej w tym kierunku akcyę przez „Szkolnictwo" i proponuje, aby sprawę tę po zebraniu odpowiedniego materyału i zbadaniu wziąć pod obrady na innem posiedzeniu. Uchwalono.

P. Wierzbicki wnosi, aby sprawę skrzywdzenia nauczycielstwa Dębnik z powodu nieprzyznania mu ~~p~~ należytego dodatku mieszkaniowego wziął Naczelny Zarząd Związku w program swej najbliższej pracy. Uchwalono.

P. Wierzbicki proponuje, aby krótkie sprawozdanie (rodzaj punktacyi) ~~się~~ z posiedzeń Wydziału Wykonawczego umieszczać w Głosie z wymienieniem obecnych, aby nauczycielstwo wiedziało, że się na Wydziale pracuje i ilu pracuje. Uchwalono.

P. Wierzbicki porusza sprawę nadto powolnego organizowania szkół z nieetatowych na etatowe, co zwiększa liczbę nauczycielstwa tymczasowego, źle wynagradzanego i opóźnia w stabilizacyę i prosi o poruszenie tej sprawy w „Głosie".

P. Wierzbicki przytacza fakty nieludzkiego traktowania kandydatów seminaryum nauczycielskiego w Krakowie przez ks. Ślepickiego i zapytuje, czy nie możnaby temu w jakiś sposób przeciwdziałać. Uchwalono poruszyć tę sprawę w „Głosie n. l.".

Na tem posiedzenie zakończono.

W Krakowie dnia 16. X. 1908.

Spisał protokół
Józef Probak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 27. października 1908. Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Balicki, Sleczkowska, Wierzbicki, Robak.

Odczytano pismo p.p. Drezińskiego i Szpakowskiego, w którem donoszą, że z powodu braku czasu nie mogą brać udziału w posiedzeniach Wydziału.

Nastąpiła dyskusya nad sposobem rozdziału pracy biurowej, przyczem wyrażono życzenie, że musi być utworzone ~~sto~~ biuro ze stałemi godzinami urzędowemi. Na wniosek p. Pałki uchwalono ~~[illegible]~~ co następuje:

1.) powołać p. Robaka na sekretarza Związku w miejsce śp. Bierońskiego aż do najbliższego Zjazdu delegatów. —

2.) wyznaczyć godziny urzędowe dla biura w dni powszednie od godz. 4 do 6, w niedzielę i święta od 11–1. z południe

3.) W godzinach urzędowych będzie stale w biurze p. Robak, a w razie możności i p. Balicki

4.) P. Robak będzie mieszkał przy biurze

5.) Skarbnik p. Balicki prowadzi swe prace bez pomocy buchaltera, a jedynie w porozumieniu się z prezesem i sekretarzem

6.) Protokół z każdego posiedzenia ma być na następnem posiedzeniu odczytany i podpisany

7.) Sprawę ruchu i kontroli ognisk i kół będzie miał w ewidencyi p. Pałka. Do pracy tej dostarczy mu sekretarz wykazów i dat, jakie są już zebrane.

8.) Na prowadzenie biura mają być sprawione odpowiednie szafy, o ileby dotychczasowe okazały się za szczupłe.

P. Nowak i Pałka zdają sprawozdanie z oświatowego wiecu odbytego 13. IX. w Rzeszowie.

P. Nowak proponuje urządzenie podobnego wiecu w Krakowie, na co zgodzono się z tem zastrzeżeniem, że inicyatywa ma wyjść nie ze Związku, natomiast Związek odpowiednią odezwą z Głosu poprze tę inicyatywę i dołoży starań, aby rezolucye uchwalone zostały w duchu nauczycielskim.

P. Sleczkowska wnosi, aby wziąć udział w konkursie, jaki ogłosi T.S.L. na wzorową szkołę wiejską. Uchwalono.

Ponieważ sprawdzono, że Dr Nieć z Dobczyc pobiera emeryturę uchwalono

przyjąć do zatwierdzającej wiadomości wniosek Ogniska dobczyckiego o przyjęcie Dr Niecia na członka swego.
Również przyjęto wniosek Ogniska Krakowskiego o wpisanie w grono członków p. Michalskiej, żony prezesa Ogniska p. Stanisława Michalskiego, ponieważ odchodząc z posady utrzymała odprawę.
P. Nowak proponuje, aby rozpocząć kroki celem zniesienia codziennych nabożeństw w miesiącach letnich z młodzieżą szkolną. Uchwalono, aby najpierw w tej sprawie pojawił się w Głosie odpowiedni artykuł. P. Balicki zobowiązał się przygotować go.
Na ten posiedzenie zakończono.
W Krakowie dnia 27. XI. 1908.

Józef Robak
spisał protokół.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 7. listopada 908. Obecni: Nowak, Pałka, Balicki, Śleczkowska, Wierzbicki, Robak. —

Pan Robak stawia wniosek, aby celem dalszego uczczenia pamięci śp. Bierońskiego umieścić w Głosie opracowany przez niego na Zjazd nauczycielstwa słowiańskiego w Pradze artykuł: „Wychowanie jednolite". Uchwalono.
Następnie odczytuje p. Robak nadeszłe pisma, co do których załatwienia potrzebna jest uchwała Wydziału Wykonawczego i tak:
1.) Pismo Pols. Tow. Ped. we Lwowie z prośbą, o skład Wydziału i Zarządu i ilość członków (do Szematyzmu) Uchwalono podać daty i liczby z jednodniówki wydanej w Pradze z okazyi Zjazdu Słowiańskiego nauczycielstwa.
2.) Prośbę Piekarczyka, naucz. ze Stroni (Wadowice) o poparcie jego podania o posadę w okręgu zam. Krakowskim, pragnie bowiem opuścić okręg wadowicki z powodu nieporozumień z insp. Ks. Karbowskim. Uchwalono odnieść się do p. ~~Brońskiewicza~~ Bruckiego w Wadowicach z prośbą o wyjaśnienie.
3.) Na pismo komitetu odniemczenia

Sekcyi Krakowskiej nehwalono wysłać na posiedzenie w tej sprawie dwu delegatów p. Nowaka i p. Balickiego.

p. Cajka prosi, aby prawie wszystkie artykuły do Statutu dotyczące zmian ustaw, brać na posiedzenia Wydziału i pilnować, że przez regulacyę najnowszą płac katechetów, nauczycielstwo zostawiono w I. i II. kl. płac pomimo stratę z tym wiernuku, że obecnie utrudnione będzie nawet starszym nauczycielom posuwanie do wyższych kategoryj płac z danej klasie płac. Należy przeto postarać się o autentyczne brzmienie postanowień odnośnej uchwalonej niedawno ustawy aby nauczycielstwo wyjaśnić przez. Zgodzono się.

p. Nowak omawia przebieg obrzędów sesyi sejmu galicyjskiego oświadczając, że dla nauczycielstwa nic zrobiono. Zasługuje mieć może Tow. Ped., które oficyalnie zrzekło się tym roku polepszenie płacy ze względu na klęski elementarne. Nehwalenie poprawy bytu emerytowanych nauczycieli i nauczycielek nie może zadowolnić nauczycielstwo, protoż kółko biorącem jest inicyatywę.

Zastanawiano się następnie nad sposobami rozbudzenia po poszczególnych kołach oświatowego i

uchwalono odnieść się do nauczycielstwa z gorącem przekonaniem, aby urządzeniu zebrania członków ognisk, na których to zebraniach ma się przygotować materyał i pomoce do pieśni oświatowych, które potem z widowiskiem powtórzą i wszystkich warstw społeczeństwa odbędą się po poszczególnych. Uchwalono prośbę i rezolucyę należy nadesłać Zarządowi Macierzystemu, który pragnie, aby ten ruch oświatowy wyszedł od nas. O zebraniach ognisk powinny one zawiadamiać Nadrzędny Zarząd, który w miarę możności i potrzeby chętnie wyśle delegata. p. Wierzbicki zawiadamia, że Ognisko Wielickie zwołuje na 19. listopada nie oświatowy z udziałem obszarników i księży i prosi o wysłanie na nie delegata. Uchwalono wysłać pana lub trzech delegatów wraz zaznaczono, że pole wzięcia udziału w pieśni należy też zaprosić włościan.

Na tem posiedzenie zakończono.

W Krakowie dnia 7. listopada 1908.

Józef Dobak
spisał protokół.

71

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 28. listopada 1908. Obecni p.p.: Nowak, Robak, Sleczkowska, Pałka, Wierzbicki, Balicki.

Odczytano i przyjęto protokół z ostatniego posiedzenia. W sprawie wynajmu lokalu uchwalono po wyjaśnieniach p. Nowaka i p. Robaka, że Naczelny Zarząd ma płacić 1/3 część ogólnej miesięcznej należytości t. z. 32 K, oprócz tego w swem biurze opał światło i obsługę. Następnie odczytano nadeszłe pisma, co do których załatwienia konieczną jest uchwała poprzednia Wydziału. Mianowicie:

1) Pismo p. Koseckiego, który imieniem Ogniska nauczycielskiego w Sędziszowie prosi o wyjaśnienie, czy Ognisko tamtejsze może dla swych członków sprowadzać w większej ilości artykuły i rekwizyta szkolne. Uchwalono zwrócić się w tej sprawie do syndyka ~~Tow.~~ Związku p. Dr Gertlera i po jego odpowiedzi dać wyjaśnienie.

2.) Pismo Urzędu parafialnego w Królówce do proboszczów tamtejszego dziekanatu o relacyę w sprawie zachowania się nauczycielstwa pod względem religijnym i wykonywania przez nie praktyk religijnych. Po wyjaśnieniu szczegółowem p. Pałki pismo złożono do aktów bez uchwał w tej sprawie.

3.) Pismo nauczycielstwa z Uszwi i okolicy odnoszące się do zatargu między tamtejszem nauczycielstwem a proboszczem w Uszwi. Sprawę oddano do zbadania p. Pałce.

P. Nowak zdaje sprawę z przebiegu wiecu oświatowego w Wieliczce, jaki tam odbył się 19. listopada, wyraża uznanie i podziękowanie Zarządowi Ogniska w Wieliczce za zainicyowanie wiecu i omawia obszerniej zapatrywanie ~~deleg~~ na oświatę i szkolnictwo ~~co~~ wygłoszone na wiecu przez delegata „Tow. Szkoły ludowej" p. Stępowskiego. Na wniosek p. Pałki uchwalono przejść obecnie nad tą sprawą do porządku dziennego, natomiast zebrać odpowiedni materyał na najbliższy zjazd delegatów Tow. Szkoły ludowej i tam należycie nargumentowane podnieść zarzuty.

4.) Pismo p. Gutowskiego z N. Sącza, który wyraża życzenie, aby Naczelny Zarząd wniósł energiczny protest przeciw sankcyi ustawy o poborach emerytów, uchwalonej na ubiegłej sesyi sejmowej. Uchwalono nie wnosić na razie takiego protestu, natomiast porozumieć się z zawiązanym niedawno „Komitetem nauczycieli emerytów" i w myśl ich życzeń dalsze czynić kroki, a to dlatego, aby po wniesieniu protestu w razie niesankcyonowania rze=

czonej ustawy nie obwiniano Związku o udaremnienie tego skromnego podwyższenia pobowów emerytom.
Pan Pałka prosi aby w osobnym okólniku wezwać ogniska do nadesłania w terminie do 20. grudnia dokładnego adresu prezesa, jego zastępcy i sekretarza, liczby członków i sprawozdania z działalności za rok 1908.
Uchwalono. Skarbnik ma 15. grudnia otrzymać księgi swoje.
Odczytano referat p. Balickiego o konieczności zniesienia obowiązkowych nabożeństw z młodzieżą szkolną w dni powszednie w miesiącach letnich. Uchwalono po uwzględnieniu pewnych wskazanych poprawek na podstawie przedłożonego referatu wnieść odpowiedni memoryał do Rady szkolnej krajowej i do episkopatów.
Uchwalono w końcu tegoroczny zjazd delegatów odbyć nie w dniu 28. grudnia (gdy w szkołach wschodniej Galicyi jest nauka) lecz w czasie Małych wakacyj.
Na tem posiedzenie zakończono.
W Krakowie dnia 28. listopada 1908

Spisał protokół
Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 12. grudnia 1908. Obecni p.p.: Balicki, Nowak, Pałka, Robak, Śleczkowska, Kostelecki. —

—

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.
P. Prezes przedstawia sprawę zatargu Capika z tamtejszym księdzem (Uszew) nadmieniając, że sprawę tę wzięło też miejscowe nauczycielstwo jako swoją, oraz że w sprawie tej był u niego prezes Koła powiatowego z Brzeska z prośbą o zajęcie się nią przez Związek. Pan Pałka, który wszystko bliżej zbadał, radzi przejść nad całą sprawą do porządku dziennego zwłaszcza, że brak jest pewnych i wiarygodnych informacyi. Uchwalono też w tym duchu odpowiedzieć brzeskiemu Kołu powiatowemu.
Pan Prezes wyraża życzenie, aby ogłosić okólnik w Głosie z wezwaniem, aby pokrzywdzeni nauczyciele swoje krzywdy przedstawiali Naczelnemu Zarządowi za pośrednictwem Ognisk, które będą obowiązane przed nadesłaniem relacyi Naczelnemu Zarządowi krzywdę wszechstronnie

i dokładnie zbadać.
Uchwalono wnieść rekurs przeciw nie przyznaniu kwartału pozgonnego wdowie po śp. Bierońskim.
Odnośnie do pisma Bursy dla synów nauczycieli z prośbą o przystąpienie na członka uchwalono w zasadzie przystąpić jednak dopiero po nadesłaniu statutu Bursy.
Uchwalono odnieść się do Rady szkolnej Krajowej z prośbą o przysyłanie Dziennika urzędowego.
Na pismo Ogniska w Starym Sączu, aby Naczelny Zarząd w Głosie zażądał opinii co do zlania się z Towarzystwem Pedagogicznem uchwalono zawiadomić Ognisko Starosądeckie, aby swoje życzenie przesłali organowi Tow. Ped. Szkole.
Pan Prezes stawia wniosek, aby na porządek dzienny III. Krajowego Zgromadzenia delegatów wziąć też sprawę dwutypowości seminaryów.
Uchwalono ułożono
Następnie ~~uchwalono~~ program III. Zjazdu delegatów: rozdzielono niektóre referaty. Sprawę typów weźmie p. Bałka, sprawę programu działalności Związku na rok 1909 p. Kostelecki.
Wreszcie uchwalono na dzień 19. grudnia zwołać posiedzenie Krajowego Sądu honorowego.

W Krakowie dnia 12. grudnia 1908.

Zast. sekret.
Józef Probab

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 2. stycznia 1909. Obecni p.p.: Nowak, Paćka, Sleczkowska, Balicki, Wierzbicki, Robak, Procnea (zaproszony)

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.
Następnie omówiono obszernie i gruntownie sprawę przystąpienia Związku do spółki, zainicyowanej przez inżyniera p. Procnera, któraby miała na celu prowadzenie fabryki przerobów papieru na zeszyty, druki, bloki, koperty, papiery listowe i t.p.
Pan Procnea przedstawił dokładnie swój projekt z obliczeniem rentowności spółki i wskazał zarys kontraktu, zawrzeć się mającego. Po długiej i wyczerpującej dyskusji uchwalono: upoważnić p.p.: Nowaka, Balickiego i Robaka do przeprowadzenia dalszych układów i podpisania kontraktu po bliższem rozpatrzeniu całej sprawy z doradcami prawnymi.
Uchwalono na najbliższem posiedzeniu przeprowadzić losowanie członków Naczelnego Zarządu w myśl § 44 statutu

Uchwalono wreszcie odbyć następne posiedzenie 16. stycznia, pozostawiając dzień 9 stycznia na posiedzenie Krajowego Sądu honorowego.

W Krakowie dnia 2. stycznia 1909

Józef Robak
spisał protokół

Protokół

Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 16. stycznia 1909. Obecni p.p.: Balicki, Pałka, Nowak, Robak, Wierzbicki, Śleczkowska.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Po przemowie prezesa p. Nowaka uchwalono na najbliższym zjeździe delegatów umieścić między wnioskami Wydziału Wykonawczego sprawę zniżek kolejowych dla nauczycielstwa. Uchwalono również między tymi wnioskami pomieścić sprawę zniesienia nabożeństw młodzieży szkolnej w miesiącach maju, czerwcu i wrześniu w dni powszednie.
Uchwalono listem poleconym wezwać p. Kosteleckiego na najbliższe posiedzenie z gotowym referatem zjazdowym.
Pan Pałka omawia rozgoryczenie wśród nauczycielstwa, powstające z powodu nieregularnego wydawania „Głosu nauczycielstwa ludowego" oraz wyraża życzenie, aby artykuły, przeznaczone do „Głosu" przed wydrukowaniem odczytywano na posiedzeniu Wydziału Wykonawczego.
Pan Robak odczytuje pismo nadesłane

z Wydziału Krakowskiego „Ogniska nauczycielskiego" w sprawach, dotyczących Głosu i jego treści oraz kierunku i wyjaśnia, że Wydział Ogniska sądzi, iż lepiej będzie, gdy Prezes Związku nie będzie równocześnie odpowiedzialnym redaktorem pisma ze względu na ogrom obowiązków, połączonych z tymi urzędami. Pani Śleczkowska, jako członek Wydziału Ogniska, wyjaśnia życzenia objęte nadesłanem pismem i radzi w Głosie poświęcić więcej miejsca sprawom oświatowym i pedagogicznym. Pan Nowak przyznaje słuszność wielu przytoczonym zarzutom, lecz zaznacza, że w dużej mierze winę nieregularnego wydawania ponosi drukarnia, wobec czego starać się będzie przenieść do innej, a już stanowczo przeczy jakoby w Głosie nie były poruszane sprawy oświatowe i pedagogiczne i nadmienia wreszcie, że z nowym rokiem wybierze się stały Komitet redakcyjny.
Uchwalono odnieść się do p. Bałabana, aby przyjął referat o sprawozdaniu z „Głosu nauczycielstwa ludowego" co do jego kierunku i wartości pod względem treści.
Pan Robak radzi, aby na życzenia i prośby poszczególnych Ognisk nie wskazywać

im obecnie programu wieców oświatowych, lecz aby sprawę programu tych wieców objął p. Kostelecki swoim referatem o programie działalności w roku 1909. Uchwalono. Nastąpiło losowanie 8 członków Naczelnego Zarządu z pomiędzy 15 wybranych na I. Zgromadzeniu delegatów (16ty i p. Bieroński) Losowanie odbyło się z pomiędzy następujących 15 członków:

1. Bałaban Józef
2. Baścik Michał
3. Borucki Aleksand
4. Broszkiewicz Józef
5. Gottwald
6. Jakimowski
7. Kirczow
8. Kostelecki Karol
9. Pałka Stanisław
10. Smulikowski Leon
11. Śleczkowska Miecz
12. Szczuciński Fran.
13. Tatara Jan Kanty
14. Własijczuk Onufry
15. Nowak Stanisław

Wylosowani zostali:

1. Tatara Jan K
2. Jakimowski
3. Własijczuk
4. Bałaban
5. Broszkiewicz
6. Borucki
7. Szczuciński
8. Kostelecki.

Wobec tego zostają w Naczelnym Zarządzie
a) wybrani na I. Zgromadzeniu delegatów:

1. Smulikowski
2. Nowak
3. Baścik
4. Kirczow
5. Gottwald
6. Śleczkowska
7. Pałka

b) Wybrani na II. Zgrom. del.:

8 Balicki
9. Grabowiecki
10 Robak
11. Koczno
12. Wierzbicki
13. Krotochwil
14 Szpakowski } rezygnują
15 Dreziński }

Należy więc dokonać na III. Zgromadzeniu delegatów wyboru:

a) 8 członków Naczel. Zarz. w miejsce 8 wylosowanych
b) 2 " " " " 2 rezygnujących
c) 1 " " " " 1 zmarłego

razem 11 członków

Na wniosek p. Śleczkowskiej uchwalono zaprosić na III. Zjazd delegatów posłów Krakowskich oraz innych wybitniejszych z Galicyi a zajmujących się sprawami szkolnictwa i nauczycielstwa ludowego, dalej delegatów Krakowskich do Rady szkolnej Krajowej, redakcye dzienników i pism nauczycielskich oraz osoby interesujące się sprawami oświatowemi.

W Krakowie dnia 16. stycznia 1909.

Józef Robak
spisał protokół.

Protokół

Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 23. stycznia 1909. Obecni p.p.: Nowak, Śleczkowska, Robak, Pałka, Wierzbicki, Balicki.

—

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. Po dłuższej dyskusyi reasumowano poprzednią uchwałę co do zaproszenia posłów a to w tym kierunku, że na III. Zjazd zaprosić należy nie tylko posłów krakowskich, ale ~~tak~~ wogóle posłów sejmowych bez względu na ich przekonania polityczne. Następnie omówiono nadesłane z Ognisk wnioski i oddano referat o wnioskach na III. Zjazd delegatów p. Balickiemu. W referacie swym ma referent poruszyć najpierw wnioski Wydziału Wykonawczego a później wnioski, nadesłane z kraju. Następnie omawiano wnioski, jakie Wydział wykonawczy przedstawi III. Zjazdowi delegatów. Wnioski te wystylizuje p. Balicki.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 30. stycznia 1909. Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Śleczkowska, Wierzbicki, Balicki, Kostelecki.

—

Protokół odczytany przyjęto. Następnie po dłuższej dyskusyi uchwalono:

1) Sprawę wkładek oddać w zasadzie Komisyi wnioskowej, przyczem zgodzono się na przeprowadzenie na III. Zjeździe delegatów następującej wysokości wkładek:

dla I. klasy płac 1 K miesięcznie
" II. " " 80 h "
" III. " " 60 h "
" IV " " 40 h "

2) W sprawie pisma z Ogniska nauczycielskiego w Podgórzu uchwalono odpisać zaległe wkładki 600 K pod warunkiem, że zmniejszone wkładki, jakie uchwali III. Zjazd delegatów, będą regularnie płacone.

3) W sprawie żądania Ogniska we Lwowie przedstawionego przez p. Smulikowskiego, uchwalono podpisać akt, stwierdzający, że Ognisko Lwowskie

Protokół

Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 23. stycznia 9
Obecni p.p.: Nowak, Śleczkowska, Robak, Pałka, Wierzbicki, Balicki.

—

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. Po dłuższej dyskusyi reasumowano poprzednią uchwałę co do zaproszenia posłów a to w tym kierunku, że na III. Zjazd zaprosić należy nie tylko posłów krakowskich ale ~~tak~~ wogóle posłów sejmowych bez względu na ich przekonania polityczne. Następnie omówiono nadesłane z Ogniska wnioski i oddano referat o wnioskach na III. Zjazd delegatów p. Balickiemu. W referacie swym ma referent poruszyć najpierw wnioski Wydziału Wykonawczego a później wnioski, nadesłane z kraju. Następnie omawiano wnioski, jakie Wydział wykonawczy przedstawi III. Zjazdowi delegatów. Wnioski te wystylizuje p. Balicki.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 30. stycznia 1909. Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Śleczkowska, Wierzbicki, Balicki, Kostelecki.

—

Protokół odczytany przyjęto. Następnie po dłuższej dyskusyi uchwalono:

1) Sprawę wkładek oddać w zasadzie Komisyi wnioskowej, przyczem zgodzono się na przeprowadzenie na III. Zjeździe delegatów następującej wysokości wkładek:

dla I. klasy płac 1 K miesięcznie
" II. " " 80 h "
" III. " " 60 h "
" IV " " 40 h "

2.) W sprawie pisma z Ogniska nauczycielskiego w Podgórzu uchwalono odpisać zaległe wkładki 600 K pod warunkiem, że zmniejszone wkładki, jakie uchwali III. Zjazd delegatów, będą regularnie płacone.

3) W sprawie żądania Ogniska we Lwowie przedstawionego przez p. Smulikowskiego, uchwalono podpisać akt, stwierdzający, że Ognisko Lwowskie

78

jest samoistną organizacyą, zarządzającą swoimi funduszami.

4.) Przedstawioną sprawę budowy własnego sanatoryum (projekt przedłoży Ognisko krowskie) przekazano do załatwienia Naczelnemu Zarządowi.

Na tem posiedzenie zakończono.

W Krakowie dnia 31. stycznia 1909.

Karol Kostelecki
sprawca protokółu

Protokół

III. Zjazdu

z III. krajowego Zjazdu delegatów K. Z. N. L. w Galicyi, odbytego w dniu 31 stycznia 1909 r. w Krakowie w sali Rady miejskiej, przy udziale 150 uczestników z całego kraju.

Z ubolewaniem zaznaczyć wypada, że z wielu zaproszonych posłów sejmowych i delegatów do Rady szkolnej kraj. na zgromadzenie, przybyli tylko posłowie: dr. Bandrowski, dr. Leo i dr. Wasung. Delegat Konopiński oraz p. German usprawiedliwili swoją nieobecność.

Przewodniczył zgromadzeniu prezes „Związku“ kol. Stanisław Nowak, sekretarzowali kol. Leon Grabowiecki ze Stanisławic i kol. Henryk Kanarek z Krakowa.

Przewodniczący wita serdecznemi słowy delegatów nauczycielstwa, którzy z odległych zakątków kraju zjechali do stolicy w pokaźnej liczbie jako reprezentanci imponującej rzeszy związkowych nauczycieli. Należy podnieść, że w ubiegłym roku „Związek“ oparł się na silniejszych podstawach, że zorganizowane nauczycielstwo odczuło i zrozumiało doniosłość idei solidarności. U pokaźnej jednak części nauczycielstwa w kraju wielka idea organizacyi nie znalazła jeszcze oddźwięku, wskutek czego organizacya nasza nie rozwinęła się tak, jakby sobie życzyć należało. Ten odłam nauczycielstwa staje się w ten sposób podporą zgubnego dla społeczeństwa i oświaty ludowej systemu, dążącego do rozbicia szeregów nauczycielskich. Jako dalszy powód powstrzymania ruchu organizacyjnego wskazał na ogólną apatyę, która ogarnęła całe nasze społeczeństwo, a czego dowody widzimy w upadkach i rozbiciach naszych stronnictw politycznych. Wyraża nadzieję, że nasz stan pierwszy z tej apatyi się obudzi i wkrótce rozwinie organizacyę zawodową w całym kraju.

W ubiegłym roku wnosił naczelny Zarząd liczne memoryały w sprawach ważnych i nie cierpiących zwłoki do Sejmu, ale z przykrością stwierdzić należy, że postulatami naucz. w ubiegłej sesyi Sejm zajmował się nadzwyczajnie mało, że sposób, w jaki Sejm załatwił sprawę emerytów, wdów i sierót po nauczycielach, nauczycielstwo odczuło jako ciężką obelgę ze strony sejmu. Żebracze podwyższenie w kwocie 6 h. (!) dziennie emerytom — toż to przecież naigrawanie się z nędzy nieszczęśliwych. O sierotach zaś zupełnie Sejm zapomniał.

Sejm od 40 przeszło lat prowadzi systematyczną „politykę ciemnoty“ i w ten sposób kraj nasz w porównaniu z kulturalnym Zachodem cofa się ustawicznie. Nawet i obecny Sejm niby demokratyczny popiera niejako tę politykę, skoro nic dla podniesienia naszej oświaty nie uchwalił. Sejm ten nie umie także liczyć. Wskutek oszczędności czynionych stale na budżecie oświatowym kraj nasz wykazuje dotychczas kompromitującą cyfrę analfabetów; ciemny chłop galicyjski niema pojęcia o racyonalnej gospodarce rolnej, wskutek czego wydajność gleby naszej w porównaniu z krajami kulturalnymi jest bez porównania mniejszą i kraj traci przez to przeszło 111 mil. K. rocznie, jak wykazuje statystyka rządowa. Nizki stan oświaty odbija się również niekorzystnie na stosunkach ekonomicznych całego kraju. Jeżeli porównamy daty statystyczne, odnoszące się do wydatków na oświatę ludową w różnych krajach koronnych, przekonamy się, że Galicya znajduje się w rzędzie najbardziej upośledzonych, że stoi ona pod tym względem nawet niżej, aniżeli znany ze wsteczności Ty-

rol. Podczas gdy w Czechach przy obliczeniu wydatków na oświatę ludową przypada na głowę 6·36 K., w Galicyi tylko 1·79 K., a więc $3^1/_2$ razy mniej. Z wielką szkodą dla oświaty jest fakt, że w Sejmie niema ani jednego nauczyciela lud., który jako fachowiec w sprawach szkolnictwa ludowego mógłby się stać nadzwyczaj pożyteczną siłą.

To też coraz częściej słyszeć się dają obecnie głosy krytyki i to ze stron bardzo poważnych i kompetentnych, że tu wskażę tylko na mowę, jaką wygłosił dr. German, długoletni członek R. S. K. i znawca szkolnictwa na zgromadzeniu odbytem niedawno we Lwowie. Biurokratyzm R. S. K. wytwarza coraz nieznośniejsze stosunki w szkolnictwie krajowem, zatem społeczeństwo powinno jak najrychlej rozpocząć akcyę samoobrony, ażeby największy skarb, a mianowicie prawdziwą oświatę narodową oczyścić z wszelkich szkodliwych wpływów.

Przewodniczący apeluje do delegatów, aby rozwinęli żywą i energiczną pracę organizacyjną, aby wszczepiali nasze idee tam, dokąd dotychczas przystępu nie mają, bo tylko tą drogą może w naszym kraju nastąpić uzdrowienie stosunków, bo tylko w ten sposób zakwitnie prawdziwa oświata ludowa i nauczycielstwo będzie mogło obalić system — system gniecenia wszelkiej swobodniejszej myśli, deprawacyi charakterów i wytwarzania ducha serwilizmu wśród nauczycielstwa. Wkońcu poświęcił prezes wspomnienie pośmiertne zmarłym w ubiegłym roku kolegom: ś. p. Bierońskiemu, Machowi, Glińskiemu, Tworzydle, oraz (Promykowi), Kazimierzowi Prószyńskiemu.

Porządek dzienny i Regulamin obrad przyjęło Zgromadzenie jednogłośnie, poczem kol. Wierzbicki złożył sprawozdanie z działalności Zarządu Naczelnego, z którego okazało się, że w Związku zorganizowanych jest 57 powiatów politycznych, tworzących 10 kół pow. i 142 Ognisk, a liczba członków wynosi około dwie trzecie ogółu nauczycielstwa. Na wniosek kol. Müllera uchwalono jednomyślnie Zarządowi wotum zaufania.

Następnie wygłosił kol. Pałka z Bochni gruntownie i znakomicie opracowany referat o dwutypowych seminaryach, kreśląc historyę szkolnictwa w kraju i charakteryzując w dosadnych słowach politykę stronnictw konserwatywnych w dziedzinie szkolnictwa ludowego. Głównem zadaniem tych stronnictw było systematyczne kurczenie oświaty ludu przez obniżanie poziomu wykształcenia nauczycieli, a koroną tej polityki było uchwalenie w r. 1907 ustawy o dwutypowych seminaryach. Po referacie wywiązała się długa i ożywiona dyskusya, w której zabierali głos: kol. Gatlik, wyrażając życzenie, by referat wygłoszony umieścić w „Głosie naucz. lud.“, a przez to całemu nauczycielstwu raz jeszcze przypomnieć o krzywdzie wyrządzonej oświacie, kol. Dzikowska proponuje, aby nauczycielstwo całej Austryi zapoznać z treścią referatu, kol. Bernardy doradza bojkot seminaryów niższego typu. Kol. Müller podnosi, że nauczycielstwo nie może się obecnie zadowolić niedostatecznem wykształceniem, jakie dają dzisiejsze seminarya swoim wychowankom, ponieważ nie stoi ono w żadnym stosunku do zadania, jakie spełnić powinien nauczyciel-wychowawca w społeczeństwie. To też zauważyć można znamienny prąd wśród młodszej szczególnie generacyi nauczycieli(lek), którzy celem pogłębienia swojej wiedzy teoretycznej i fachowej zapisują się coraz liczniej na uniwersytet w charakterze słuchaczów zwyczajnych i nadzwyczajnych.

Poseł Bandrowski nie przeczy, że sejm obecny, który bądź co bądź jest zdemokratyzowany (?), w ubiegłej sesyi mało się zajmował sprawami oświaty. Stało się to dlatego, że na pierwszy plan wysunęła się sprawa reformy wyborczej i dyskusya z powodu klęsk elementarnych. Mowca zapewnia jednak nauczycielstwo, że w sejmowej Komisyi szkolnej z powodu zmiany konfiguracyi politycznej panuje nastrój inny niż dawniej. Sprawy, które dziś omawiają delegaci nauczycielstwa, były również przedmiotem dyskusyi na posiedzeniach Komisyi sejmowej, między innemi omawiano też nieszczęsną uchwałę o dwutypowych

seminaryach. Udało się też przeprowadzić w komisyi szkolnej uchwałę wzywającą R. S. K. do zwołania ankiety, któraby się zajęła zreformowaniem szkolnictwa ludowego. Prezes Związku w odpowiedzi posłowi Bandrowskiemu zaapelował do niego, aby w swem stronnictwie, którego jest głową, zajmowano się więcej sprawami naszej oświaty, popierano usiłowania Związku w akcyi przeciw typom szkół i seminaryów i czuwano nad rychłem zwołaniem tej ankiety.

Kol. Baścik interpeluje posła Bandrowskiego w sprawie niezdrowych poglądów, nurtujących w T. S. L. odnośnie do nauczycielstwa i szkolnictwa, co wywołało długą dyskusyę, w której zabierało głos wielu uczestników Zjazdu, zarzucając T. S. L., że szerzy fuszerką oświatową przez tworzenie szkółek początkowych a wprowadzając do nich siły niefachowe nieukwalifikowane podkopuje powagę nauczycielstwa wśród ludu. Poseł Bandrowski, jako prezes T. S. L. broni tej instytucyi i wyjaśnia cel szkółek początkowych, które po pewnym czasie znikają, a w ich miejsce organizuje R. S. K. szkoły krajowe. Mowca wzywa nauczycielstwo, aby przez gremialne wstąpienie do Towarzystwa wzięło w swoje ręce sprawy T. S. L.

Przewodniczący wyjaśnia p. Bandrowskiemu, dlaczego to delegaci nauczycielstwa występują z żalami przeciw T. S. L. Nauczycielstwo związkowe domaga się sprawiedliwej i prawdziwej oświaty równej dla całego narodu jako konieczność do odrodzenia i podniesienia kraju, a tymczasem T. S. L. zakładaniem szkółek początkowych z nieukwalifikowanemi siłami nauczycielskiemi staje po stronie nie nauczycielstwa ale czynników decydujących o naszem szkolnictwie i naszej oświacie, a które to czynniki zupełnie zgadzają się, gdy szkoła po wielu latach męczącej nauki nie daje nic więcej prócz nabycia sztuki czytania i pisania, która to sztuka nie jest oświatą lecz tylko środkiem do oświaty. Również nie może zgodzić się nauczycielstwo i obojętnie zachować się wobec tego, że z zarządu T. S. L. pojawiają się głosy, ubliżające w wysokim stopniu stanowi nauczycielskiemu, jak to miało miejsce na wiecu oświatowym w Wieliczce, gdzie przedstawiciel zarządu T. S. L. publicznie oświadczył, że zarządowi równie mili są żandarmi, kaprale, pastuchy jak i nauczyciele, gdy tylko podejmują się uczenia dziatwy szkolnej“. Podobne zasady rozsiewano za pośrednictwem organu T. S. L. *Przewodnika Oświatowego*. Nauczycielstwo związkowe dąży usilnie do podniesienia oświaty, a to jest tylko możebne przez podniesienie stanu nauczycielskiego. Ono musi dbać o swoją godność.

Dr. Bandrowski wyjaśniwszy, że redaktor *Przewodnika Oświatowego* wypowiedział na wiecu swoje własne zapatrywania, z któremi nie zgadza się zarząd T. S. L., że co do tego wypowiedzenia zwrócił mu zarząd uwagę. Wyjaśnia dalej, że T. S. L. z braku funduszów i konieczności zakłada szkółki początkowe

tam, gdzie jest najciemniej, które z widowni znikają. Oświadcza, że o fuszerce oświatowej w T. S. L. niema mowy i apeluje do nauczycielslwa, aby w zgodzie razem z T. S. L. pracowało wspólnie nad oświatą.

W dalszej dyskusyi kol. Koczur wykazuje w wysokim stopniu niesprawiedliwe rozporządzenie Rady szkol. kraj. co do przyjmowania nauczycieli na kursa wydziałowe. Niesprawiedliwość ta przechodzi nawet granice logiki, co mowca dosadnie scharakteryzował na rażących przykładach. Wykazuje dalej krzywdy nauczycieli tymczasowych, którzy stale są wyzyskiwani, a w końcu zwraca uwagę na dwulicowe stanowisko, jakie zajęli posłowie narodowo-demokratyczni w sprawie niższotypowych seminaryów.

Kol. Nakelny poddał krytyce obojętność społeczeństwa wobec oświaty, czego dowodem brak na sali ludzi wybitne zajmujących stanowiska w kraju, jak posłów.

Kol. Westfalewicz konstatuje z przykrością, że na sali obrad znajduje się tylko trzech posłów, co jest oznaką, że posłowie nie interesują się sprawami oświaty naszej i proponuje Związkowi trzymać się w rezerwie wobec stronnictw politycznych.

Kol. Smulikowski zaznacza, że oświata ludowa wtedy dopiero dźwignie się z upadku, gdy do Sejmu wejdą prawdziwi reprezentanci ludu, gdy sejmowa ordynacya wyborcza oprze się na zasadzie czteroprzymiotnikowego głosowania.

Kol. Broszkiewicz występuje przeciw fachowym kursom dla nauczycieli, jak powroźniczym, koszykarskim i t. p., bo to mija się z zadaniem nauczyciela i wnosi, ażeby takie kursa nauczycielstwo bojkotowało.

Kol. Gruca krytykuje autonomiczną działalność Rady szkolnej krajowej i proponuje zwrócić się do rządu o upaństwowienie naszego szkolnictwa, gdy wszelkie nasze zabiegi o podniesienie tegoż nie odniosą skutku.

Kol. Grabowiecki zaznacza, że nauczycielstwo bacznie śledzić będzie, jakie stanowisko zajmują posłowie w Sejmie wobec postulatów nauczycielskich i szkolnictwa ludowego, a jeżeli będzie doznawało samych zawodów ze strony Sejmu, będzie się musiało zwrócić do rządu centralnego, który okazuje większe zrozumienie dla oświaty i swych funkcyonaryuszów. Mowca wyraża nadzieję, że wtedy dopiero znikną z widowni dwutypowe szkoły ludowe i seminarya. Na zachodzie reformuje się szkoły zgodnie z duchem czasu, zwołuje się ankiety z inicyatywy nietylko ludzi prywatnych, ale i rządu, na których głos stanowczy mają nauczyciele fachowcy; ich wskazówki są cennym materyałem dla sfer decydujących, a u nas niestety ignoruje się zupełnie tę jedynie racyonalną gospodarkę oświatową.

Poseł Leo w przemowie swej sprzeciwia się apelowaniu do rządu centralnego. Byłoby to — zdaniem posła Lea — krokiem niepatryotycznym, niegodnym Polaka, bo Niemiec, ani Włoch nigdy nie rozwiążą należycie kwestyi naszej oświaty narodowej.

Jedynem wyjściem jest poprawa stosunków w kraju. Mowca bronił zawsze tezy, że kardynalnym obowiązkiem posła jest zbliżyć oświatę do Zachodu i przed 20 laty ogłosił studyum o finansach krajowych, gdzie wykazał, jak mało Sejm dla oświaty zrobił. Obowiązkiem nauczyciela jest kroczenie z postępem i akcyą w kierunku przekształcenia stosunków w kraju. Jeżeli nauczycielstwo popierać będzie tę akcyę, to odda największą przysługę krajowi.

Dziś nie można jeszcze mówić, jakoby Sejm nasz był demokratycznym, ponieważ wyszedł on z wyborów kuryalnych. — Przeprowadzenie sejmowej ordynacyi wyborczej będzie skutecznym środkiem, zmierzającym do załatwienia postulatów nauczycielskich i oświatowych. Mowca jest stanowczym przeciwnikiem upaństwowienia szkół i żąda autonomii edukacyjnej, ale koniecznie powinno się zmienić ludzi i przestrzega przed wygłaszaniem haseł desperackich, jakoby ideał i zbawienie szkoły było w oddaniu tejże w ręce rządu.

Prezes Nowak w ciętej odpowiedzi na wywody p. Lea zaznaczył, że nauczycielstwo związkowe zgadza się w zupełności z jego zapatrywaniami, iż nauczycielstwo powinno iść z postępem i popierać akcyę w celu odrodzenia Sejmu i kraju. Jednak nie może pozwolić na to, ażeby nauczycielstwo miało być posądzone o brak patryotyzmu, a to tylko z tego powodu, iż niektórzy delegaci radzą zwrócić się w ostateczności do rządu o upaństwowienie szkoły, gdy stronnictwa polityczne i społeczeństwo nasze nie poprą usiłowań nauczycielstwa i nie zdobędą dla naszego szkolnictwa ludowego gruntownej reformy.

Jeżeli więc nauczycielstwo zwróci się w tej sprawie do rządu to tylko z smutnej konieczności i spełni tym krokiem prawdziwie patryotyczny czyn, bo będzie się starało ratować naszą oświatę ludową przed zupełnem zaprzepaszczeniem jej ze strony czynników decydujących, które stworzyły dla ludu wiejskiego „niższy typ“ szkoły a obecnie jeszcze w celu pogłębienia ciemnoty „uszczęśliwiają“ kraj niższotypowemi seminaryami. Szkolnictwo średnie mimo tego, że jest rządowe, jest daleko wiecej patryotyczne, niż nasze szkolnictwo ludowe. A chociaż szkolnictwo nasze ludowe jest autonomiczne, to jednak rządzą niem i kierują czynniki czysto rządowe, bo c. k. Rada szkolna kraj. c. k. Rady szkolne okręgowe z c. k. inspektorami szkolnymi. I dziwna rzecz, że u nas nikomu nie przychodzi na myśl posądzić te czynniki i instytucye rządowe, sterujące naszą oświatą autonomiczną o brak patryotyzmu, lecz tylko zarzut ten czyni się nauczycielstwu, gdy zamierza z konieczności odnieść się do rządu o ratunek naszego szkolnictwa. Nauczycielstwo czuje najlepiej, jak straszliwie zaprzepaszczona jest w naszym kraju oświata ludu, ale wszelkiemi siłami nie dopuszcza się go w kraju do wypowiedzenia swych spostrzeżeń i zapatrywań tam, gdzieby one skutek

odnieść mogły. Biedne to szkolnictwo ludowe najniesłuszniej dostało się pod ścisły nadzór władzy politycznej, bo Radę szkolną krajową, jako naczelną sterniczkę oświatową opanowali przeważnie starostowie z przeróżnych miejscowości galicyjskich, z których wielu na swem pierwotnem stanowisku było już... za ciasno. Oświadcza dalej publicznie, że Związek pierwszy wzniecił w kraju uświadomienie o szkodliwości typów szkolnych i seminaryjnych. Jego więc też zasługą jest, że coraz więcej poważnych głosów podnosi się przeciw tak szkodliwemu ustrojowi. Obecnie znowu Związek nasz pierwszy występuje w kraju z żądaniem uniwersyteckiego wykształcenia dla nauczycielstwa ludowego, bo widzi w tem niezbędny warunek, do podniesienia godności naszego stanu, naszej kultury i odrodzenia naszego narodu. Mając przed sobą cel jasno zakreślony programem zawodowym, Związek wytrwale w obranym kierunku kroczyć będzie, nie oglądając się na nikogo i nie spocznie tak długo, dopóki nie osiągnie tego celu. (Z przykrością zaznaczyć wypada, że „Nowa Reforma“, podając w całości przemówienie dra Lea, uznała za stosowne pominąć zupełnem milczeniem tę ciętą odpowiedź prezesa Nowaka, którą nagrodzono hucznymi oklaskami. (*Przyp. sprawozdawcy*).

Następnie uchwalono przez aklamacyę rezolucye, postawione przez referenta. Rezolucye te będą dokładnie podane później w *Głosie*, ponieważ referat kol. Pałki zostanie w całości wydrukowany.

Kol. Bałaban złożył sprawozdanie z wydawnictwa *Głosu nauczycielstwa lud.* Podając statystykę artykułów zaznaczył, że rok ubiegły 1908 był dla naszego pisma rokiem przełomowym, gdyż z miesięcznika przeszedł na dwutygodnik. Zmiana ta nader korzystnie oddziałała tak na samo pismo a jeszcze więcej na ciąg spraw naszego Związku. Czytelnik bowiem zamiast raz, był dwa razy na miesiąc informowany o bieżących sprawach Związku; prócz tego omawiano sprawy aktualne i będące na czasie. Trzeba tu zaznaczyć, że redakcya nie pominęła żadnej sprawy żywotnej dla nauczycielstwa i skrzętnie notowała wszelkie zjawiska i zdarzenia tyczące się ogólnych spraw nauczycielstwa, czy też ściśle związkowych. Nieobce jej też były sprawy seminaryów nauczycielskich jak i najwyższej naszej Magistratury szkolnej. Za bardzo szczęśliwy pomysł uważa umieszczanie konterfektów z życiorysem ludzi zasłużonych bądź to w szkolnictwie, bądź na polu naszej zawodowej organizacyi. Jest wielu cichych pracowników, którzy na to w całej pełni zasługują. Niejeden z zasłużonych mężów chętniej widziałby uznanie, oddane nieraz pracą całego życia, podniesione w piśmie związkowem, aniżeli uczczone nadaniem mu srebrnej czy złotej blaszki. Zaszczytu tego dostąpili ludzie ogromnej zawodowej pracy i czynu obywatelskiego, a to Stefan Zaleski, dr. E. Płażek i nieodżałowanej pamięci ś. p. Wincenty Bieroński.

W końcu uchwaliło zgromadzenie następującą rezolucyę sprawozdawcy: „Za bezinteresowną i umiejętną redakcyę *Głosu nauczycielstwa ludowego* Walny Zjazd Delegatów wyraża redaktorowi pełne uznanie i podziękowanie“.

Na tem zakończono posiedzenie przed południem, poczem nastąpiło wspólne zdjęcie fotograficzne delegatów.

Obrady popołudniowe

Z przedpołudniowego posiedzenia sprawozdanie jeszcze uzupełniamy, że wybrano na niem osobną Komisyę wnioskową, złożoną z 16 członków (kol.: Bernady, St. Michalski, Pałka, Nakielny, Borucki, Michalski (z Wieliczki), Majcher, Świba, Bahrówna, Kosiński, Smulikowski, Balicki, Józef Nowak, Depowski, Koczur, Cwakliński), która w godzinach południowych odbyła osobne posiedzenie w sprawie wniosków, jakie do naczel. zarządu z kraju nadeszły, a które kol. Balicki (członek Wydziału wykon.) uporządkowane do ostatecznego zreferowania i wydania opinii przedstawił. Uzupełniamy również, że wniosek referenta kol. Bałabana w sprawie *Głosu*, iżby Redakcya uwzględniała i umieszczała w organie także artykuły z dziedziny pedagogiki, jako umiejętności ścisłej i artykuły odnoszące się do praktyki nauczycielskiej, a dalej rezolucyę kol. Bernadego, by Wydział wykonawczy dołożył starań, iżby *Głos* jak najbardziej był między nauczycielstwem rozpowszechnionym i poczytnym, iżby *Głos* umieszczał więcej krzywd jakich nauczycielstwo doznaje ze strony duchowieństwa, inspektorów i starostw, by drukowano skrzętnie sprawozdania, nadsyłane z Ognisk i Kół, by organ zmienić jaknajprędzej na tygodnik — po ożywionej dyskusyi wnioski i rezolucye te przekazano przyszłemu Wydziałowi wykonawczemu do rozpatrzenia i ewentualnego uwzględnienia.

Posiedzenie popołudniowe rozpoczęto o godz. 4-tej sprawozdaniem krajowej komisyi rewizyjnej, przedstawionem przez kol. Polakiewicza z Wieliczki. Według tego sprawozdania dochody Związku wynosiły 3.058 K 54 h, rozchody zaś 2.853 K 38 h — czysty zatem dochód przedstawia kwotę 205 K 16 h. Wydawnictwo *Głosu* okazuje niedobór 479 K 23 h, który pokryje się z za-

ległej prenumeraty i należytości za inseraty. Po dyskusyi, która toczyła się głównie nad wyszukaniem sposobu, ażeby wkładki członków mogły regularnie wpływać tak do zarządów Ognisk, jak i z Ognisk przypadające należytości naczelnemu Zarządowi i żeby w przyszłości uniknąć przez to zaległości a w której to dyskusyi zabierali głos kol. Broszkiewicz, Tatara, Baścik, Natoński, Kostelecki. Kolmann, uchwalono na wniosek referenta naczelnemu Zarządowi absolutoryum. — (Dokładne sprawozdanie Komisyi rewizyjnej będzie później w *Głosie* osobno wydrukowane).

Z porządku dziennego kol. Kostelecki referował o programie działalności Związku w r. 1909, z czem zarazem połączył sprawę kongresu szkolnego, zadecydowanego już na poprzedniem zgromadzeniu delegatów. Wyczerpująco skreślił referent, któremi sprawami nauczycielskiemi, a przez Sejm niezałatwionemi zajmie się przyszły naczelny Zarząd Związku, a z których na pierwszy plan wysuwa się: zrównanie płac z czterema ostatniemi rangami urzędników państwowych, i tym rangom odpowiadające zaopatrzenie wdów i sierót nauczycielskich — pragmatyka służbowa — zniżenie lat służby i t. d. Omówił dalej obszernie warunki, które niezbędne są, iżby te postulaty przeprowadzić jak najprędzej można, a które to warunki krystalizują się jedynie w silnej organizacyi zawodowej, jaką propaguje i rozwija nasz Związek. Omówił dalej przeszkody, na jakie nasza organizacya związkowa napotyka i walczyć z niemi musi, a do których z jednej strony przedewszystkiem należy brak charakterów i uświadomienia u wielu kolegów, koleżanek, mnóstwo zakorzenionych wad jak serwilizm, tchórzostwo, brak koleżeńskiego pożycia i zaufania, z drugiej zaś strony straszliwy system, zastosowany ze strony władz, i decydujących czynników do galicyjskiego nauczycielstwa ludowego, oparty na rozbijaniu, gnębieniu, protekcyi i t. d. Wskazał dalej, ze Związek nasz zakreślił sobie już w programie swej działalności w najbliższej przyszłości zajęcie się także zasadniczemi sprawami oświatowemi, mającemi dla kraju i oświaty niezmierne znaczenie, bo polegają na zburzeniu w wysokim stopniu wadliwego naszego ustroju szkolnictwa ludowego i przeprowadzeniu gruntownej reformy tegoż, o czem traktuje już referat o typach szkolnych i seminaryjnych kol. Pałki, a do przeprowadzenia czego Związek dążyć będzie uświadomieniem ludu i całego społeczeństwa przez urządzanie wieców, odczytów, pogadanek (na wzór Ogniska krakowskiego) i t. p., a wkońcu kongres szkolny. Rok przyszły należy też specyalnie poświęcić sprawom organizacyi, ugruntować ją silniej, nie spuszczając z bacznego oka spraw i postulatów związkowych, które jeszcze nie zostały zrealizowane. W szczególności należy oświecać, uświadamiać i kształcić nauczycielstwo nie tylko w kierunku poznania i upominania się o swoje prawa ale także obywatelskiego i sumiennego spełniania swych obowiązków tak w szkole jak i poza nią.

Program tej przyszłej działalności Związku streścił referent w następujących wnioskach:

I. Walny zjazd uznaje potrzebę wytężenia wszystkich sił naczelnego Zarządu, Zarządów Kół powiatowych i Ognisk w kierunku ugruntowania organizacyi i pracy nad jej rozszerzeniem tak, iżby objęła całe nauczycielstwo w kraju. W tym celu:

a) zbierze odpowiedni materyał, dotyczący wrogiego występowania inspektorów szk. okr., Rad szk. okr. i innych władz przeciw organizacyi, upomni się o prawo wolnego rozwoju, przysługującego Towarzystwu. ze względu na zatwierdzony przez c. k. namiestnictwo statut i pociągnie do odpowiedzialności ludzi i władze, przeciwdziałające rozwojowi organizacyi;

b) zajmie się ułożeniem szeregu odczytów i referatów, które mają być przedmiotem obrad i dyskusyi na Zgromadzeniach Kół pow. i Ognisk;

c) uznaje potrzebę obowiązkowego prenumerowania *Głosu* przez wszystkich członków Organizacyi;

d) uznaje potrzebę odczytywania ważniejszych artykułów *Głosu* na Walnych Zgromadzeniach Kół i Ognisk.

e) uznaje potrzebę zwoływania zebrań towarzyskich Ognisk przynajmniej raz na miesiąc;

f) uznaje potrzebę zakładania bibliotek kół pow. ewentualnie Ognisk;

g) uznaje potrzeby ustanowienia lustratorów w poszczególnych okręgach celem dopilnowania wykonania swoich zarządzeń.

II. Celem przeprowadzenia akcyi w kierunku zniesienia 2 typowych szkół i sem. naucz. mają się odbywać w każdym okręgu wiece powiatowe, któreby zaznajomiły społeczeństwo ze szkodliwą dla ogólnej oświaty ustawą i pobudziły do jej zmiany.

Na żądanie Ognisk względnie Kół pow. wysyła Nasz Zarząd delegata na urządzony wiec.

III. Wiece te należy uważać jako pracę przygotowawczą do uchwalonego już kongresu szkolnego, który urządzić należy w 1910 roku równocześnie ze Zjazdem nauczycielstwa słowiańskiego w Krakowie z zatwierdzonym już programem.

IV. Walny Zjazd uznaje konieczność nawiązania stosunków z Tow. Nauczycieli szkół wyższych i przekazuje czynność w tym kierunku Naczelnemu Zarządowi.

Wnioski te po wyczerpującej dyskusyi przyjęto i uchwalono.

W ożywionej dyskusyi brali udział: kol. Mazur, Gąsiecki, Broszkiewicz, Pudło, Kolman, Westfalewicz, Luśniak, Gatlik, Polakiewicz, Michalski, Pałka i Słowik.

Kol. Mazur stawia rezolucyą, ażeby celem wciągnięcia do Związku obojętnego i luzem chodzącego nauczycielstwa polecić Ogniskom i Kołom, aby wytężyły wszystkie siły i sposoby w tym kierunku, iżby to nauczycielstwo przystąpiło do Związku. Jako skuteczny środek do osiągnięcia tego celu proponuje wydać gorącą odezwę do tych niesolidarnych kolegów i koleżanek i użyć

podwójnych kart, z których jedna bylaby zapełniona odezwą, a druga służyłaby na odpowiedź.

Kol. Gąsiecki proponuje, ażeby w przyszłości Wydział wyk. wszelkie korespodencye i porozumienia z Ogniskami przeprowadzał tylko za pośrednictwem zarządów Kół, co ma na celu podniesienie znaczenia Kół powiatowych.

Kol. Broszkiewicz wyraża ubolewanie, i przedstawia z praktyki, że bardzo często księża katecheci są dotkliwymi wrogami naszej organizacyi związkowej; mają bowiem wielki wpływ na nauczycielki, które odciągają od Związku. W tym duchu skarżył się także kol. Westfalewicz i inni.

Kol. Luśniak wyraża ubolewanie z powodu usuwania się od Związku niektórych kolegów wydziałowych, którzy niedawno wyłamali się z solidarności, wnosząc na własną rękę egoistyczną petycyę do sejmu. W dyskusyi wyjaśniono, że do Związku prawie całe nauczycielstwo wydziałowe należy, że są jednak niekarne, samolubne jednostki, które mimo tego, że należą do Związku, dadzą się ułudzić owemu napiętnowanemu niejednokrotnie w *Głosie* niestety koledze, który jest niepoprawny i w kreciej robocie przeciw solidarnej akcyi całego nauczycielstwa nie ustaje.

Kol. Gatlik ubolewa, że od organizacyi usuwają się koleżanki, wątpiąc czy ich 10% do Związku należy.

W sprawie tej przemawiał także kol. Broszkiewicz i żąda zbadania, jaki procent wogóle nauczycielek do Związku należy i wysnucia stąd odpowiedniej konsekwencyi.

W obronie koleżanek przemówiła kol, Barówna przedstawiając, że w Ognisku Jasielskiem stosunek i procent koleżanek korzystnie się przedstawia.

Z kolei nastąpiły wybory. Do Komisyi skrutacyjnej powołano pp.: Bahrównę, Luśniaka, Broszkiewicza i Robaka. Odbyły się mianowicie wybory 11 członków Naczelnego Zarządu, a to: 8 w miejsce wylosowanych, 2 w miejsce rezygnujących i 1 w miejsce zmarłego. Wylosowani zostali: Tatara, Jakimowski, Bałaban, Kostelecki, Broszkiewicz, Własijczuk, Borucki, Szczuciński. Zrezygnowali: Dreziński i Szpakowski. Umarł: Bieroński. W ich miejsce wybrani zostali do Naczelnego Zarządu: a) na trzy lata: 1. Bałaban Józef (Lwów), 2. Broszkiewicz Antoni (Nowy Sącz), 3. Kostelecki Karol (Tarnów), 4. Szkodziński Jan (Kraków), 5. Andruszkiewiczowa Eugenia (Kraków), 6. Müller Eugeniusz (Kraków), 7. Seidl Bronisław (Okocim), 8. Depowski Józef (Zakrzówek); *b*) na dwa lata: 9. Swiba Kazimierz (Podgórze), 10. Taroni Feliks (Podgórze); *c*) na jeden rok: 11. Magiera Józef (Bobowa). Oprócz powyżej wybranych należą do Naczelnego Zarządu: *a)* Wybrani na I. Zjeździe delegatów: 12. Nowak Stanisław (Kraków), 13. Pałka Stanisław (Bochnia), 14. Sleczkowska Mieczysława (Kraków), 15. Kirczow Paweł, 16. Gottwald Franciszek (Rzeszów), 17. Baścik Michał (Zator), 18. Smulikowski Julian Lwów; *b)* Wybrani na II. Zjeździe delegatów: 19. Balicki K. (Podgórze), 20. Robak J. (Kraków), 21. Wierzbicki J. (Wieliczka), 22. Grabowiecki L. (Stanisławice), 23. Koczur F. (Milówka), 24. Krotochwil W. (Stryj).

Do krajowego Sądu honorowego zostali wybrani na III. Zjeździe delegatów: 1. Balicki Karol (Podgórze), 2. Jodłowski Kazim. (Podgórze), 3. Kotrubski (Zator), 4. Nowak Stanisław (Kraków), 5. Pałka Stanisław (Bochnia), 6. Śleczkowska Miecz. (Kraków), 7. Zajączkowski W. (Zwierzyniec).

Do krajowej komisyi rewizyjnej wybrani zostali na rok 1909: 1. Bieleś (Podgórze), 2. Horaczkówna Ludmiła (Kraków), 3. Kolmann (Rzezawa), 4. Polakiewicz Kazimierz (Wieliczka), 5. Rudnicki Maryan (Kraków).

Naczelny Zarząd, złożony z 24 osób, odnowiony członkami wybranymi na III. Zjeździe delegatów, ukonstytuował się następująco: Prezes: Nowak Stanisław, pierwszy wiceprezes: Śleczkowska Mieczysława, drugi wiceprezes: Pałka Stanisław, sekretarz: Robak Józef, zastępca sekretarza: Szkodziński Jan, skarbnik: Balicki Karol, jego zastępca: Świba Kazimierz, buchalter: Taroni Feliks, jego zastępca: Depowski Józef.

Do Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu weszli: Nowak, Śleczkowska, Pałka, Robak, Szkodziński, Balicki, Taroni, Swiba. Depowski, Kostelecki i Müller.

O wnioskach referował kol. Majcher, wybrany przez Komisyę wnioskową. Wniosków razem wpłynęło: z Wydziału wykonawczego 7, a z Ognisk i Kół pow. 32. Wydział wykonawczy w swych wnioskach przedstawił: 1. sprawę wyznaczenia wkładek na rok 1909. Na mocy licznych z kraju życzeń przedstawił, ażeby je zniżono i tak: w I klasie płac ma być 1 K, w II kl. 80 hal., w III kl. 60 hal., a w IV klasie i dla tymczasowego nauczycielstwa 40 hal. Projekt ten uchwalono, ale po burzliwej dyskusyi bardzo nieznaczną większością głosów. Domagano się bowiem licznie zostawienia dawniejszych wkładek, a nawet jeszcze wyższych a to z tego powodu, że do organizacyi koniecznie potrzebne są pieniądze. Ostatecznie po dwukrotnem głosowaniu przeszedł ten projekt pod warunkiem, że tylko na 1 rok i dla próby, ażeby narzekaniom na wysokość wkładek tamę położyć;

2) ażeby Rada szk. kraj. przyznała tym nauczycielom i nauczycielkom, którzy z jej winy zdawali egzamin kwalifikacyjny zamiast w wrześniu 1908 dopiero w styczniu b. r. podwyższenie poborów od 1. października 1908 (uchwalono);

3) postarać się o stałe zniżki na kolejach dla nauczycielstwa, jak to mają urzędnicy państwowi (uchwalono);

4) ażeby utworzyć w Związku osobny fundusz im. ś. p. W. Bierońskiego i na ten cel z kasy naczelnego Zarządu przyłączyć się kwotą 100 kor. do pieniędzy, które z kraju wpłynęły uchwalono z tem, żeby tylko opędzić koszta wystawienia pomnika i zakupna grobu, a resztę pieniędzy oddać rodzinie zmarłego;

5) założyć syndykat prawny w sprawach służbowych (uchw.);

6) przystąpić do spółki, która ma otworzyć fabrykę zeszytów i przerobu papieru (uchwalono);

7) żądać zniesienia w szkołach nabożeństw przedszkolnych w maju, czerwcu i wrześniu (uchwalono).

Poszczególne wnioski Wydziału będą później szerzej, a zwłaszcza ostatni, przedstawione.

Wnioski, które z kraju nadeszły (z Ogniska krakowskiego, z Wadowic, Myślenic, Grybowa, Andrychowa, Zatora, Wieliczki, Rzeszowa, Jasła, Krościenka, Krzeszowic, Cieszanowa, Podgórza, Jasionki, Tarnobrzegu, Padwi nar.) poruszają mniejwięcej tesame sprawy, które Wydział przedstawił lub o które się już stara. Najwięcej wpłynęło w sprawie zniesienia Kół powiatowych, którą to sprawę ostatecznie uchwalono odroczyć do następnego zgromadzenia, a to z powodu, że zdania były bardzo podzielone.

Wkońcu uchwalono, aby IV krajowe Zgromadzenie delegatów Związku odbyło się w Rzeszowie.

O godz. 9-tej wieczorem zamknął prezes zgromadzenie gorącym apelem do delegatów, aby solidarnie pracowali nad rozwojem organizacyi i nieśli uświadomienie w szeregach nauczycielstwa. Imieniem Zjazdu kol. Polakiewicz (dyr. z Wieliczki) złożył pełne uznanie i podziękowanie prezesowi Nowakowi za zasługi i pracę dla nauczycielstwa, poczem zebrani przed rozejściem się odśpiewali pieśń związkową.

Józef Polak

1909.

I. posiedzenie Naczelnego Zarządu 31./I. 909.

Protokół

z posiedzenia Naczelnego Zarządu

Krajowego Związku nauczycielstwa ludowego, odbytego dnia 31. stycznia 1909. w sali obrad Rady miasta Krakowa. Obecni p.p.: Nowak, Bałaban, Broszkiewicz, Pałka, Robak, Wierzbicki, Kostelecki, Balicki, Müller, Świba, Taroni, Depowski, Smulikowski, Baścik, Grabowiecki, Koczno, Seidl, Przewodniczy p. Nowak.

Posiedzenie niniejsze było Konstytuującem. Wybrano prezesem p. Nowaka, I. wiceprezesem Śleczkowską, II. wiceprezesem Pałkę, sekretarzem Robaka, zastępcą sekretarza Szkodzińskiego, skarbnikiem Balickiego, jego zastępcą Świbę, buchalterem Taroniego, jego zastępcą Depowskiego. Do Wydziału wykonawczego Naczelnego Zarządu ~~zostali~~ weszli: a) z urzędu: Nowak, Śleczkowska, Pałka, Robak, Szkodziński, Balicki, Taroni; b) z wyboru: Świba, Kostelecki, Depowski, Müller.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak
spisał protokół.

Ukonstytuowanie

Wydział wykonawczy

I.
Posiedzenie W. Wyk.
20. II. 1909.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 20. lutego 1909 pod przewodnictwem p. Nowaka, a później p. Pałki.

Obecni p.p.: Nowak, Śleczkowska, Balicki, Szkodziński, Taroni, Robak, Świba, Kostelecki. —

Powitanie nowych członków

Pan Prezes wita nowo wybranych członków Naczelnego Zarządu wyrażając nadzieję, że pracą swą w Wydziale Wykonawczym przyczynią się do rozwoju Związku i wzmocnienia organizacyi zawodowej. Składa podziękowanie referentom na III. Zjeździe delegatów. Wreszcie zaznacza, że okazuje się konieczna potrzeba podziału Naczelnego Zarządu na sekcye z oznaczeniem zakresu ich działania. Naczelny Zarząd czeka wielka praca, zbliża się bowiem termin zjazdu nauczycielstwa słowiańskiego i kongresu szkolnego dla spraw szkolnictwa ludowego oraz pozostaje do zorganizowania wiele powiatów w Galicyi.

Ankieta dla reformy szkolnictwa ludowego

Przechodząc do uchwał III. zjazdu delegatów nadmienia, że przyjęto na nim między innymi wniosek z poprawką Dr Leo, aby Naczelny Zarząd poczynił odpowiednie

starania w tym kierunku, żeby Rada szkolna krajowa do ankiety, jaka dla spraw reformy szkolnictwa ludowego, w myśl uchwały sejmowej, w niedługim czasie ma być zwołaną, powołała delegatów Związku. Pan Prezes wyjaśnia zarazem, że akcyę około przygotowania prac do ankiety rozpoczęło już Towarzystwo Pedagogiczne we Lwowie, tu zaś w Krakowie utworzył poseł Bandrowski Komitet, który ma przygotować także odpowiedni materyał do wspomnianej ankiety. Do Komitetu tego zaprosił poseł Bandrowski p.p.: Maciołowskiego, Parczyńskiego i Nowaka F. Pan Prezes zapytuje więc Wydział Wykonawczy, czy ma brać dalej udział w posiedzeniach owego Komitetu. Po długiej dyskusyi, w której zabierali głos p.p.: Balicki, Pałka, Śleczkowska, Kostelecki, Robak, Świba, Taroni i sam prezes uchwalono, aby p. Nowak brał nadal udział w posiedzeniach tego Komitetu, lecz aby na posiedzeniu najbliższem zastrzegł się, że uczestniczy w obradach jako Krakowski nauczyciel a nie jako prezes Związku, Związek ma pracę podobną sam rozpocząć i do niej zaprosić osobistości, zajmujące się szkolnictwem.

Uczestnictwo Związku w Komitecie Krakowskim

F i Wojtygę

Po odejściu p. Nowaka na posiedzenie

wspomnianego Komitetu objął przewodnictwo wiceprezes p. Pałka.

Fabryka zeszytów

Uchwalono uprosić p. Balickiego na delegata do zajmowania się szczególnie sprawą fabryki zeszytów i informowania Zarządu o wszystkich ważniejszych kwestyach dotyczących fabryki i Związku.

Memoryał w sprawie przyznania podwyższenia poborów nauczycielom, którzy złożyli egzamin kwalifikacyjne

Przystąpiono do rozdziału referatów, odnoszących się do wniosków, uchwalonych na III. Zjeździe delegatów. Memoryał do Rady szk. Krajowej, aby ta wyasygnowała podwyższenie poborów od października a nie od lutego tym nauczycielom (Kon), którzy z winy Rady szkolnej Krajowej składali egzamin nie we wrześniu 1908, lecz dopiero w styczniu 1909 - opracuje p. Taroni.

Memoryał w sprawie zniżek kolejowych

Memoryał do Ministerstwa Kolei w sprawie przyznania nauczycielstwu ludowemu zniżek kolejowych opracuje p. Robak po zasięgnięciu informacyi na najbliższem posiedzeniu od p. Nowaka, który był już w tej sprawie w dyrekcyi kolejowej.

Utworzenie syndykatu Związku załatwi się na następnem posiedzeniu

Zniesienie nabożeństw w maju, czerwcu i wrześniu

Uchwalono ~~w~~ referacie w sprawie zniesienia nabożeństw codziennych w miesiącach letnich (maj - czerwiec - wrzesień) i uczestniczenia dzieci w procesyach

w dni krzyżowe i dzień św. Marka, domagać się zniesienia tylko obowiązkowych nabożeństw przed nauką w maju, czerwcu i wrześniu, a nie dotykać dni krzyżowych.

Dyżur w biurze

Uchwalono rozdzielić na najbliższem posiedzeniu dyżury w biurze Związku.

Teczki dla Ognisk

Uchwalono ~~wreszcie~~ zakupić dla biura teczki na akta dla każdego Ogniska osobno. Zajmą się tem p.p.: Taroni, Balicki i Robak.

Godziny posiedzeń Wydz. Wyk.

Uchwalono, aby posiedzenia Wydziału Wykonawczego odbywały się z reguły w sobotę od godziny 3-6 a o ileby porządek dzienny nie został wyczerpany, posiedzenia nie należy przedłużać, lecz sprawy odłożyć do załatwienia na następnem posiedzeniu.

Porządek dzienny najbliższego posiedzenia

Porządek dzienny następnego posiedzenia, które odbędzie się w sobotę 27. lutego, obejmie:

1.) Odczytanie protokółu z ostatniego posiedzenia;
2.) Odczytanie wpływów;
3.) Sprawozdanie ze sposobu załatwienia spraw z ostatniego posiedzenia;
4.) Utworzenie Komisyi redakcyjnej
5.) Utworzenie Sekcyj Nacz. Zarządu
6.) Dyskusyę nad sposobem

szybkiej organizacyi powiatów niezorganizowanych.
7.) Dyskusyę na temat: Reorganizacya istniejących obecnie władz szkolnych. Będzie to przygotowanie do referatu na ankietę w sprawie reformy szkolnictwa ludowego;
8.) Interpelacye i wnioski.
Na tem posiedzenie zakończono.
W Krakowie dnia 20. lutego 1909.

S. Nowak
prezes

Józef Robak
sekret.

Protokół

pos. W. Wyk. 27. II. 1909.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 27. lutego 1909 pod przewodnictwem p. Nowaka. Obecni: Sleczkowska, Balicki, Swiba, Taroni, Pałka, Kostelecki, Robak, Depowski.

— . —

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Podpisywanie protokółu

Uchwalono zarazem, że w roku bieżącym protokół podpisywać będą własnoręcznie prezes lub jego zastępca i sekretarz.
P. Müller usprawiedliwił swą nieobecność na dzisiejszem posiedzeniu.

Syndykat prawny

Uchwalono utworzyć przy Krajowym Związku nauczycielstwa ludowego syndykat prawny z nazwą: „Sekcya obrony prawnej dla spraw zawodowych członków Związku". Do Sekcyi tej powołano p.p.: Pałkę, Kosteleckiego i Taroniego z prawem kooptacyi, nadto będzie wchodził w skład Sekcyi adwokat Dr Gertler, z którym prezes zawrze umorzę co do sposobu płacenia i wysokości honoraryum. Działalność i praca Sekcyi będzie się rozciągała na sprawy zawodowe z wyłączeniem spraw osobistych. W dyskusyi nad utworzeniem syndykatu zabierali głos p.p.: Nowak, Pałka, Balicki, Robak, Kostelecki, Taroni.

Sprawa zniżek kolejowych dla nauczycielstwa

podobnych tym, jakie mają urzędnicy, załatwioną została w ten sposób, że Wydział Wykonawczy oddał tę sprawę do przeprowadzenia p.p. Robakowi i Szkodzińskiemu, którzy mają porozumieć się z Czechami i Niemcami, względnie wygotować memoryał do Rady Kolejowej i Ministerstwa Kolejowego i przesłać go Czechom i Niemcom, aby ci poczynili w tej mierze odpowiednie starania bądź to w Klubów poselskich bądź też u poszczególnych posłów. Ze swej strony zwróci się Związek w tej sprawie z prośbą o poparcie do Koła Polskiego, Namiestnictwa i Rady szkolnej Krajowej w sposób, jaki okaże się najskuteczniejszym. W dyskusji nad tą sprawą zabierali głos p.p.: Nowak, Balicki, Szkodziński, Pałka, Robak, Kostelecki.

Zniżki Kolejowe

Referat Pałki o seminaryach

Uchwalono postarać się ~~w pism~~ o wydrukowanie referatu p. Pałki o typach szkolnych i seminaryjnych w pismach ludowych, czem zajmie się p. Robak. Gdyby redakcye odmówiły należy zarządzić odbicie 10.000 egzemplarzy ~~i~~ celem dołączenia do pism i rozrzucenia broszurki po kraju, głównie pomiędzy włościan. W dyskusyi nad tą sprawą zabierali głos p.p.: Nowak, Pałka, Robak, Depowski, Balicki, Śleczkowska.

P. Prezes Nowak zdaje sprawę z posiedzenia Komitetu, jaki utworzył poseł Bandrowski dla

przygotowania materyałów do ankiety w sprawach szkolnictwa ludowego, a w którym to komitecie zasiada i prezes jako Krakowski nauczyciel. Na ostatniem posiedzeniu tego Komitetu dyskutowano nad organizacyą Rady szkolnej Krajowej, przyczem wyrażono życzenie, aby wszyscy członkowie Rady szkolnej Krajowej pochodzili z wyboru.

Komitet posła Bandrowskiego

P. Robak odczytuje wpływy. Między innymi zwraca uwagę na ogłoszony w dziennikach protest Ogniska grybowskiego przeciw uchwale III. Zjazdu delegatów, obniżającej wkładki. Uchwalono wytknąć to Zarządowi tamtejszego Ogniska jako czyn niesolidarny; ogniska mogą spowodowaną przez to nadwyżkę zatrzymać na swoje potrzeby, lecz nie powinny z tego powodu ogłaszać protestów.

Protest Ogniska grybowskiego

P. Taroni odczytał przygotowany memoryał w sprawie zaasygnowania poborów tym nauczycielom, którzy nie z własnej winy składali w bardzo spóźnionym terminie egzamina kwalifikacyjne – od listopada 1908, poczem uchwalono po dyskusyi, w której zabierali głos p.p. Kostelecki, Depowski, Balicki, Szkodziński, Robak, Pałka – wnieść memoryał i ogłosić go w „Głosie".

Memoryał w sprawie zaasygnowania podwyższenia poborów

Uchwalono jak najwcześniej wydrukować w Głosie wiadomy artykuł o zniesieniu

nabożeństwa z młodzieżą szkolną przed nauką w miesiącach letnich.

Nastąpiła obszerna dyskusya nad utworzeniem Komisyi redakcyjnej.

P. Kostecki kreśli zadanie i cel takiej Komisyi, która nadawać powinna kierunek „Głosowi", przysposabiać artykuły aktualne obdzielać pracami innych; kierunek Głosu powinien być zgodny z życzeniami ogółu nauczycielstwa. Należy też w Głosie potworzyć odpowiednie działy i przydzielić je do prowadzenia ~~pojedynczym~~ członkom Komisyi redakcyjnej.

Komisya redakcyjna

P. Kostelecki nie ma nic przeciwko dzisiejszemu kierunkowi „Głosu" i jego redagowaniu, pragnie jednak stworzeniem Komisyi ułatwić pracę redaktorowi i tem samem Głos rozwinąć.

P. Śleczkowska nie godzi się w zupełności na kierunek Głosu. Poruszane w nim często osobiste sprawy ujemnie wpływają na prenumeratorów, wobec czego tak mały jest % nauczycielek-prenumeratorek. Dziwi też p. Śleczkowską przedrukowywanie stronniczych artykułów z innych pism, wreszcie żali się, że mało miejsca poświęca się w Głosie sprawom pedagogicznym.

P. Pałka konstatuje, że nauczycielki utrudniają ogromnie należyty rozwój organizacyi. Związku i wnosi, aby Komisyę redakcyjną utworzyć ~~na dzi~~

P. Śleczkowska w odpowiedzi p. Pałce zaznacza, że jedynie zmiana w redagowaniu kierunku Głosu przyciągnie nauczycielki – a szkodnicy organizacyi znajdują się też w szeregach nauczycieli.

P. Kostelecki domaga się stanowczo, aby pracę członków Komisyi redakcyjnej w miarę możności finansowej wynagradzano.

P. Taroni zaznacza, że Głos naucz. lud. powinien być spójnią, łączącą i nęcącą członków Związku. Artykuły, przeznaczone do druku, powinny być na Komisyi red. odczytane.

P. Świba radzi zaprosić do pracy redakcyjnej także inne osoby, a nie tylko związkowe nauczycielstwo.

P. Nowak cieszy się utworzeniem Komisyi red., nie wierzy jednak w jej pracę znając niesumienność nauczycielstwa w dopełnieniu przyjętego zobowiązania. Zastrzega się też przeciwko kontrolowaniu ~~jego~~ swoich artykułów, w takim bowiem razie byłby zmuszony złożyć urząd odpowiedzialnego redaktora. Również podaje motywy, dla których zamieszcza artykuły o nauczycielkach, odsuwających się coraz więcej od organizacyi.

Wreszcie uchwalono stworzyć Komisyę redakcyjną, która rozdzieli swe prace sama

przyczem zwrócono uwagę na to, aby Komisya redakcyjna odbyła zawsze posiedzenie na tydzień przed terminem wyjścia Głosu. Do Komisyi redakcyjnej zgłosili się p.p.: Kostelecki, Pałka, Sleczkowska,

Nieprzyjęcie Ks. Gadowskiego

P. Kostelecki zgłasza wniosek o przyjęcie Ks. Gadowskiego, profesora seminaryum nauk w Tarnowie, na członka Ogniska nauczycielskiego w Tarnowie. Wniosku nie uchwalono, ponieważ uchwała taka byłaby sprzeczna ze statutem Związku.

Sprawozdania skarbnika

P. Pałka domaga się, aby skarbnik co miesiąca składał sprawozdanie ze stanu funduszów Związku. Uchwalono wydelegowano p. Sleczkowską do Komitetu Tow. naucz. szkół wyższych, który przygotowuje prace do reformy szkół realnych.

Praca biurowa

Uchwalono, by do pomocy sekretarzowi był codziennie w biurze przynajmniej przez dwie godziny p. Szkodziński. Co do wynagrodzenia porozumie się z nim p. prezes.

Wreszcie uchwalono odbyć następne posiedzenie Wydziału Wykonawczego w sobotę dnia 6. marca 1909 z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokółu,
2. " wpływów;
3. Sprawozdanie ze sposobu załatwienia spraw z poprzedniego posiedzenia,
4. Utworzenie Sekcyj Naczelnego Zarządu (referent p. Taroni)
5. Reorganizacya władz szkolnych
6. Sodalicye maryańskie – a nauczycielstwo
7. Wnioski i interpelacye.

Na tem posiedzenie zakończono.

W Krakowie dnia 27. lutego 1909

Józef Robak
sekretarz

Protokół

Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 6. marca 1909 pod przewodnictwem Prezesa Związku p. Nowaka. Obecni p.p.: Balicki, Depowski, Kostelecki, Nowak, Pańka, Robak, Sroka, Sierakowska, Szkudzińska. Niebecni p.p.: Müller i Tarani. —

— . —

Po odczytaniu protokółu uchwalono wykreślić z niego

Z przemówienia

sprawozdanie p. Nowaka, z którem tenże miał rzecz Rzeno powiedzieć, iż nie wierzy w pracę Komitetu redakcyjnego znajduje uchwalenie nauczycielstwa z posiedzenia przyjętego zobowiązania. P. Nowak wyjaśnił przytem, że miał na myśli jedynie pojedyncze wypadki, które zdarzyły się prasom co do wspomnienia przyjętego zobowiązania, ale nie czynił zarzutu tego ogółowi nauczycielstwa. Zarazem uchwalono, aby protokół Komitetu uchwały, z dyskusyi zaś tylko najważniejsze szczegóły, tudzież jeżeli którego z obecnych zdania sprawozdania stanowczego przemówienia w protokole.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia był następujący:

1. Odczytanie protokółu;
2. " wpływów.

3. Sprawozdanie ze sposobu załatwienia spraw z poprzedniego posiedzenia.
4. Utworzenie sekcyj Naczelnego Zarządu (referent p. Tarani)
5. Dyskusya nad reorganizacyą władz szkolnych (referent p. Pańka.)
6. Sodalicye maryańskie — a nauczycielstwo.
7. Wnioski i interpelacye.

Ad 1. Protokół z poprawką wyżej nadmienioną przyjęto.

Ad 2. P. Pańka domaga się, aby odczytano na posiedzeniu wpływy przygotowane, jak z odpowiedniem wnioskiem. Uchwalono.

Ad 3. P. Nowak zawiadamia, że p. Gerber zgodził się być sprawdzicielem Związku, a wynagrodzenie postanowione później oznaczone.

P. Robak oświadcza, że redakcya Gazety Ludowej może zgodzić się na przedrukowanie referatu p. Pańki o typach szkolnych i seminaryjnych dopiero po wydrukowaniu go w całości w Głosie nauczycielstwa ludowego.

P. Sierakowska — odnośnie do sprawy rozszerzania przez T. S. L. między ludem Książek Pewera o treści pomniejszającej godność nauczyciela nie radzi, po przeczytaniu tych dokładniej zwrócić się do T. S. L. z pytaniem, jak sobie tego przykrego objawu nauczyciele z Borzęcka. Uchwalono zawiadomienia nie wnosić.

P. Sierakowska zdaje sprawę z posiedzenia

Komitetu Tow. Naucz. szkół wyższych w sprawie reformy szkoły średniej. Zaznacza przytem, że Komitet Opra= cował gotowy plan nowy naukowy w szkole średniej. Wywiązała się długa dyskusya nad sposobami organizacyi świetlic niezorganizowanych. Nekro= lowo przygotował konieczne szkice wnętrz świetlic i świetlic niezorganizowanych, a które szkice jak będzie należy odnieść się do już istnie= jących Ognisk Lecz niezrzeszonych, te najpierw zor= ganizować, a przy pomocy tych organizować za= siadujące ze zorganizowanymi świetlicami nie= zorganizowane. Wydać nakazano jak najwcześniej w ile możności wyjątki delegatów Naczel= nego Zarządu na Zgromadzenie Ognisk. Nekro= lowo też złożył Komitet wypracowania * mapy Galicyi z uwidocznieniem Ognisk. Spo= rządzeniem mapy zajmą się p.p. Szczodrzyń= scy i Robak

Ad 5te Następnie przedstawił p. Balicki ogólny zarys re= organizacyi istniejącej obecnie Rady szkolnej kra= jowej, a zebrawszy uwagi i zapatrywania, jakie wyłoniły się w czasie dyskusyi sprawie gotowy wstąpi w Radzie szkolnej Krajowej.

Ad 4. Punkt 4 porządku dziennego przenie= siono na następne posiedzenie z powodu nieobecności referenta p. Tarowicego.

Następne posiedzenie odbędzie się 20. marca.

W Krakowie dnia 6. marca 1909

Szczodrzyński
prezes

Robak

Protokół

198

Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 20. marca 1909 pod przewodnictwem Prezesa Związku p. Nowaka. Obecni p.p.: Balicki, Deporski, Kostecki, Nowak, Pawlica, Robak, Sierakowska, Szczodrzyński, Tarowi i Budzanowski, prezes Krajowego Ogniska nauczycielskiego i redaktor „Bytu", organu tegoż Towarzystwa. Nieobecni p.p.: Müller i Śliwa.

P. Budzanowski przedstawia dzieje powstania loteryi na Sanatoryum nauczycielskie i konieczność agi= tacyi nauczycielstwa w kierunku rozprzedaży jak największej ilości losów oraz zwraca się do Naczel= nego Zarządu Związku z prośbą, by ten przyłą= czył również do tej akcyi. P. Budzanowski zazna= cza zarazem, że Naczelny Zarząd będzie mógł przystąpić do Komitetu dla Sanatoryum nauczy= cielskiego Delegatów z głosem stanowczym w sprawach umieszczania chorych nauczycieli (lek) do Sanatoryum. Ilość osób, które z grona członków Związku będą mogły być przyjęte do Sanatoryum, będzie pozostawała w stosunku prostym do wielkości dochodów z loteryi, przy= sporzonych przez Związek. P. Budzanowski udziela następnie wyjaśnień na zapytania obecnych w sprawie loteryi. Po odejściu

P. Budzanowskiego wywiązała się obszerna dyskusya nad sprawą przystąpienia do akcyi „Krajowego Ogniska nauczycielskiego". Uchwalono do akcyi tej nie przyłączać się, zaproszono nas bowiem za późno, Krajowe Ognisko nauczycielskie rozpoczęło prace bez nas, więc niech też i bez nas pracę swą ukończy nadto nie ma obecnie żadnej rękojmi kto będzie zarządzał funduszami zebranymi z loteryi i w jaki sposób administruje się tymi funduszami obecnie. Uchwalono nadto nie ogłaszać żadnych dalszych komunikatów o loteryi w Głosie nauczycielstwa ludowego, stojąc konsekwentnie na stanowisku zajętem już i określonem w notatce Kronikarskiej w N° 1. Głosu nauczycielstwa ludowego" z roku 1908. na stronicy 18 i 19.

Odczytany protokół przyjęto z poprawką p. Śleczkowskiej, że na ostatniem posiedzeniu uchwalono jej wniosek o wybranie komisyi, któraby się zajęła opracowaniem planów naukowych dla szkół ludowych. Odnośnie do zapytania p. Nowaka do której kategoryi opłacających wkładki należy zaliczyć emerytów wobec uchwały ostatniego zjazdu delegatów dotyczącej obniżenia wkładek

uchwalono, by emeryt płacić wkładki tej klasy płac, w której służył w chwili przejścia w stan spoczynku.

Uchwalono wnieść rekurs do Ministerstwa z powodu nieprzyznania Kw. pozgonnego p. Bierońskiej przez Radę szkolną Krajową.

P. Szkodziński we wniosku nagłym zapytuje czy Naczelny Zarząd nie byłby skłonny przyczynić się odpowiednią kwotą do przyspieszenia budowy „Domu nauczycielskiego" w Krakowie, którą to akcyę rozpoczyna Ognisko Krakowskie i zwołało już w tym celu walne zgromadzenie na dzień 26. marca. Uchwalono moralnie popierać akcyę Krakowskiego Ogniska, jednak nie dawać na ten cel pieniędzy, gdyż i inne Ogniska z kraju zwróciłyby się wtedy do Naczelnego Zarządu z podobnem, zupełnie wobec tego uzasadnionem żądaniem.

P. Kostelecki stawia wniosek o reasumpcyę poprzedniej uchwały co do nieprzyjęcia Ks. Gadowskiego na członka Tarnowskiego Ogniska, gdyż ten wykazał że jest nauczycielem szkoły ćwiczeń. Po dyskusyi cofnął p. Kostelecki swój wniosek.

Pan Kostelecki wnosi, aby Naczelny Zarząd Związku naucz. porozumiał się ze Związkiem Katechetów we Lwowie w sprawie wspólnego działania około zniesienia nabożeństwa z młodzieżą w dni powszednie w miesiącach letnich. Uchwalono.

Na tem posiedzenie zakończono.

W Krakowie dnia 20. marca 1909.

Nowak Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 27. marca 1909. pod przewodnictwem Prezesa Związku p. Nowaka. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Taroni, Robak, Pałka, Depowski. Nieobecni p.p.: Szkodziński, Śleczkowska, Swiba, Müller.

— . —

Protokół z ostatniej Konferencyi przyjęto. P. Robak odczytał wpływy. Uchwalono wysłać na wieś oświatową w Chrzanowie, zwołany przez tamtejszy oddział Towarzystwa Pedagogicznego 3 delegatów. Delegatami wybrano p.p.: Nowaka, Depowskiego i Pałkę. Uchwalono uprosić p. Broszkiewicza w Nowym Sączu, aby wziął udział w Walnem Zgromadzeniu Ogniska w Muszynie jako delegat Naczelnego Zarządu. Uchwalono odnieść się do Ogniska lwowskiego, aby ono wybrało delegata, któryby miał obowiązek strzeżenia praw członków Związku w Radzie szkolnej Krajowej oraz pośredniczyć osobiście w Radzie szkolnej Krajowej w załatwieniu spraw członków Związku. Co do ustanowienia takiego delegata we Wiedniu uchwalono odnieść się z zapytaniem do posła-nauczyciela p. Bieniowskiego, czyby nie zechciał osobistą interwencyą spraw członków w Ministerstwie

Związku pilnować.
P. Balicki przedłożył sprawozdanie z obrotu w fabryce zeszytów Związku. Uchwalono umieścić w najbliższym numerze Głosu naucz. odezwę informacyjną w sprawie zeszytów.
Uchwalono wprowadzić w Głosie dział: odpowiedzi od redakcyi – i odpowiedzi od Administracyi
Uchwalono bezwarunkowo w najbliższym czasie wydać legitymacye dla członków Zw. i przyjęto przedłożony wzór legitymacyi.
P. Taroni referuje sprawę utworzenia Sekcyi. W myśl propozycyi referenta uchwalono utworzyć trzy sekcye: A.) Sekcyę prawnej porady (syndykat), w skład której weszli p.p.: Taroni, Pałka, Kostelecki Dr Gertteg; B:) Organizacyjną, w skład jej weszli p.p. Szkodziński, Pałka, Kostelecki Robak; C.) Oświatową, do której weszli p.p.: Balicki, Sleczkowska, Depowski, Świba, Pałka. Wszystkie Sekcye mają prawo kooptacyi. Sekcye zwoła p. Prezes w niedługim czasie celem ukonstytuowania i rozpoczęcia pracy.
Następnie przeprowadzono obszerną dyskusyę na podstawie referatu p. Pałki nad organizacyą Rad szkolnych okrę-

miejscowych. gowej.
W Krakowie dnia 27. marca 1909.

Snowak Józef Robak

Protokół

Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 24. Kwietnia 1909. Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Śleczkowska, Kostelecki, Balicki, Szkodziński, Robak, Taroni. Nieobecni p.p. Świba i Müller usprawiedliwili swoją nieobecność.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Po odczytaniu i przydzieleniu wpływów złożyli p.p. Nowak i Pałka sprawozdanie z wiecu oświatowego w Chrzanowie. Pan Balicki złożył sprawozdanie z fabryk zeszytów.

Uchwalono nie powoływać nikogo do Wydziału Wykonawczego w miejsce chorego p. Müllera, albowiem statut nie przewiduje takiego zastępstwa.

Na wniosek p. Taroniego uchwalono ogłosić do Ognisk jeszcze raz okólnik, aby nadesłały dokładny spis członków. Należy też koniecznie przyspieszyć wygotowanie legitymacyi dla członków.

Komisya redakcyjna

Nastąpiła długa dyskusya na temat rekollekcyi nauczycielskich, głównie zaś artykułu w tej sprawie umieszczonego w Głosie nauczycielstwa ludowego, przyczem p. Pałka postawił wniosek, który następnie uchwalono, aby wszelkie artykuły do Głosu przeznaczone, a poruszające sprawy zasadnicze były stanowczo omówione na posiedzeniu Komisyi redakcyjnej. Po wyjaśnieniach p. Nowaka, p. Pałka złożył godność członka Komisyi redakcyjnej. Na wniosek p. Śleczkowskiej uchwalono, aby Komisya redakcyjna zbierała się na posiedzenia co drugą sobotę.

Panowie Kostelecki i Pałka interpelują Pana Prezesa, kiedy skarbnik otrzyma kasę. Pan Prezes wyjaśnia, że ~~uczyni~~ nastąpi to w najbliższym czasie.

Uchwalono wreszcie zwołać na najbliższą sobotę sekcyę oświatową, któraby przeprowadziła dyskusyę i uchwaliła odpowiednie wnioski na ankietę szkolną.

Na tem posiedzenie zakończono.

W Krakowie dnia 24. Kwietnia 1909.

Snowak

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 22. maja 1909. Obecni p.p.: Nowak, Paika, Kostelecki, Batycki, Szkadziński, Dezpotski, Robak. — · —

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Pan Robak odczytał pismo, między innymi przychylną odpowiedź Dyrekcji Kolei państwowej na pismo z prośbą nadzoru nad młodzieżą przyjeżdżającą do szkół w Krakowie i Podgórzu podczas wakacji. — Uchwalono upomnić p. Batkana, by jako delegat Naczelnego Zarządu Związku przy nadzwyczajnym Zjeździe członków Stowarzyszenia naucz. celi szkół wyższych we Lwowie w dniu 30. maja. Uchwalono — na prośbę Zarządu Ogniska nauczycielskiego w Tymowej — darować członkom tamtejszego Ogniska składki zaległe po dzień 31. grudnia 1908 pod warunkiem, że od stycznia 1909 składki regularnie uiszczali. Zarazem przemianowano delegatem Naczelnego Zarządu na walne Zgromadzenie tamtejszego Ogniska p. Seidla Stanisława z Olocimia. Zgromadzenie ma się odbyć dnia 5. czerwca.

P. Nowak złożył sprawozdanie z podróży do Wiednia na posiedzenie prezydyum Związku wszystkich organizacyj nauczycielskich w Austryi, które

ma odbyć się dnia 8. maja. Na posiedzeniu tem, poświęconem głównie sanacyi finansów Krajowych, uchwalono prowadzić nadal energiczną akcyę w tym kierunku, aby rząd centralny objął 50% wydatków na cele szkolnictwa ludowego. Celem poparcia akcyi mają wszystkie organizacye i ich oddziały wysłać do Min. Wyznań i Oświaty odpowiednie petycye. Wobec tego uchwalono na dzisiejszem posiedzeniu odnieść się okólnikiem w najbliższym numerze „Głosu" do Ognisk i Kół pozaszkolnych z zagranicy, aby dla tych posiedzeń mogły się znaleźć w mózgu i pozwoliły krótką uchwałę, której treść poda Naczelny Zarząd. Naczelny Zarząd wydrukuje odpowiednio redagowaną petycyę i wyśle ją Ogniskom do podpisania i zaopatrzenia pieczęcią, poczem zebrane z powrotem prześle razem do ministerstwa Wyznań i Oświaty. Naczelny Zarząd równocześnie postara się będzie o pośrednictwo dla tej sprawy Koła Polskiego. Osobno przejdzie z tej sprawie do Prezydyum Deputacyi Związku nauczycielstwa ludowego z dnia 9. czerwca.

Nadesłany Korespondencyjny z Wiednia ze Związku niemieckich nauczycieli

z sprawie Kat do reformy szkolnictwa ludowego z Austryi niemożebno na posiedzenie p. Bałki odroczyć do przedłożenia na następne posiedzenie. Podjął się tego p. Babicki.

Następnie przeprowadzono obszerną dyskusyę nad proponowanemi zmianami niektórych §§ o ustawy o konferencyach okręgowych i krajowych. Referował p. Babicki, w dyskusyi zabierali głos p.p. Bałka, Kostelecki, Deporski, Nowak, Robak, Niemczewski; by p. Babicki przystąpił ostatecznie do układu brzmienia wszystkich §§ zmienionych mających i aby w najbliższym numerze „Głosu“ umieszczony był ten sprawie artykuł.

Wreszcie omówiono sprawę audicyi szkolnej, która odbyła się w dniach 14. i 15. maja i niemożebność na najbliższem posiedzeniu przeprowadzenia dyskusyi i przygotowania odpowiednich wniosków na tegoż audicyę, dotyczącą szkół 4 klasowych i wydziałowych.

W Krakowie dnia 22. maja 1909.

J. Nowak

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 5. czerwca 1909. Obecni p.p.: Babicki, Deporski, Kostelecki, Nowak, Bałka, Robak, Sroka, Szkudziński, Pleszkowska. Nieobecny p. Taroni usprawiedliwił swoją nieobecność.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia obejmował:

1.) Odczytanie protokółu;
2.) " wpływów;
3.) Sprawozdanie z załatwionych wpływów;
4.) " o niemieckich kwestyonariuszach (p. Babicki);
5.) Sprawozdanie z pierwszego Walnego Zgromadzenia Ogniska z Pilźnie (Kostelecki);
6.) Wybór deputacyi do Wiednia w sprawie pokrycia przez państwo 500 tys. wydatków na szkolnictwo;
7.) Omówienie najbliższej (drugiej) audicyi szkolnej;
8.) Sprawa ~~Banku~~ [illegible] oraz nauczycielskiego z Rzeszowie (p. Nowak);
9.) Sprawa wieców w Krakowie;
10.) Wnioski i interpelacye.

Po odczytaniu sprawozdań uchwalono przesłać Zarządowi Domu Ogniska i Kół, aby wszystkie zawiadomienia o miejscach ich odbyć zgromadzeniach nadsyłali Naczelnemu Zarządowi przynajmniej na tydzień przed zgromadzeniem, aby Naczelny Zarząd miał czas wysłać na danym razie Delegata.

P. Balicki przedłożył sprawozdanie wraz z uwagami o niemieckich Wschodnio-Marchach, dotyczące dat statystycznych o galicyjskiem szkolnictwie, poczem uchwalono nie zbierać z każdej szkoły i od każdego nauczyciela odpowiedzi na poszczególne pytania, nie ograniczyć się do jednej - ogólnej odpowiedzi ogólnej na każde pytanie. Zgodnie z tem odpowiedzi zajmą się p.p.: Balicki, Śreba, Tarom, Pańka i Kostelecki. Różnicę uchwalono zwrócić się do niemieckiego Lehrervereinu, prowadzącego tę sprawę, aby przedłużono dla naszego Związku termin nadesłania żądanych odpowiedzi, wyznaczony na do 15. czerwca.

P. Kostelecki złożył sprawozdanie z zgromadzenia Ogniska z Pilzna. Uchwalono, aby z deputacji Związku nawiązać

cielstwa Słowiańskiego, jakie dnia 9. czerwca odbędzie się do Wiednia z sprawie pertraktowania przez państwo 500 tys. wydatków na cele szkolnictwa ludowego, wziął udział p. Pańka z ramienia naszego Związku.

Przeprowadzono następnie obszerną dyskusyę nad reorganizacyą sekcyi miejskich i prowincyonalnych, która to sprawa będzie przedmiotem obrad drugiej auktoryi szkolnej, zwołanej na 19. czerwca i uchwalono wydać przed auktoryą Głos z odpowiednim artykułem.

Uchwalono wysłać delegata na sześć zagranicznych, zwołany przez wszystkie Koła prowincyonalne na 6 czerwca. Wybrano p. Nowak.

Wysłuchała się obszerne i długa dyskusya nad sprawą wieców nauczycielstwa krakowskiego, z której zabierali głos p.p.: Nowak, Skrudziński, Kostelecki, Pańka, Pobal, Skrzekowska poczem uchwalono udać się do wydziału krakowskiego Ogniska z prośbą, aby Ogniska krakowskie nie pozwoliło wypowiedzieć się miejscowemu oddziałowi Towarzystwa Pedagogicznego w przedmiocie na najbliższym czasie wieców wyborczego, na którym należy omówić sprawę Pragmatyki szkolnej

[sprawę reformy szkół wydziałowych

ludowych i seminaryów nauczycielskich, sprawę języka niemieckiego, reformy podręczników publicznych oraz nie mniej ważne będą kwestye młodzieży zawiedbanej i umysłowo moralnie upośledzonej. Gdyby Wydz. Ped. nie mógł odbyć swych posiedzeń plenarnych, należy stanowczo postarać się o przerwę w pierwszych dniach września, a w każdym razie przed jesienią.

Jednomyślnie potwierdzi p. Kostelecki opracowane memoryały w sprawie zwiększenia obowiązkowych nabożeństw w dni powszednie i młodzieży szkolnej w miesiącach letnich.

Wreszcie na wniosek p. Robaka uchwalono ogłosić odezwę do nauczycielstwa w sprawie Dnia Grunwaldzkiego i przesłać Ognisku, aby jeden stały do wszelkich ewentualnych przemówień na ten cel.

W Krakowie dnia 5. czerwca 1909.

Józef Robak
sekretarz

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 28. czerwca 1909. Przewodniczy p. Nowak. Obecni p. p.: Bałka, Depowski, Kostelecki, Taroni, Śleszkowska, Balicki, Robak. Nieobecni p. p.: Szyba, Szkudziński, Müller.

— . —

Odczytany protokół przyjęto.

Po wyjaśnieniach p. Nowaka uchwalono 20 K wynagrodzenia dla buchaltera, który księgi kasowe skontrolował.

Przeprowadzono obszerną dyskusyę nad tem czy odnośnie do zaproszenia P. Tow. Ped. mamy wziąć udział w kongresie pedagogicznym. W dyskusyi zabierali głos wszyscy obecni, poczem uchwalono zasadniczo wziąć udział w kongresie pod warunkiem, że nasi delegaci będą mogli przedtem wybadać na miejscu sytuacyę. Stanowczą decyzyę powziąć ma Tow. Ped. na nadzwyczajnem zebraniu 10 lipca, a to na najbliższem posiedzeniu Wydziału dnia 7. lipca. W odniesieniu do pisma miejskiego Tow. „Wzajemna Pomoc“ czy nie należałoby zwołać posiedzenia Komitetu Wykonawczego przed naczelnego z roku 1907 uchwalono zaopatrzyć przedmiotem tego Komitetu

wraz z Komisyą polsko-ruską na dzień 27 lipca 1909 w Przemyślu. Zarazem wybrano do Komisyi polsko-ruskiej (Delegacyi) p.p.: Nowaka, Pałkę, Kosteleckiego i Smulikowskiego, zastępcami p.p.: Balickiego i Popowicza.

P. Pałka złożył sprawozdanie z deputacyi Wydziału Związku nauczycielstwa ludowego słowiańskiego w Austryi, jaka w dniu 9. czerwca bawiła we Wiedniu w parlamencie celem pozyskania posłów słowiańskich dla sprawy pokrywania przez państwo 50% wydatków na szkolnictwo ludowe. Obszerniejsze sprawozdanie ma być umieszczone w „Głosie".

Uchwalono wreszcie uprosić p. Balickiego by dokładnie przeglądnął i poprawił memoryały zeszłoroczne, wniesie się je bowiem w tym roku osobno.

Na tem posiedzenie zakończono:

W Krakowie dnia 28. czerwca 1909.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 7. lipca 1909. Przewodniczy p. Nowak. Obecni p.p.: Taroni, Balicki, Depowski, Pałka.

Pan Prezes zdaje sprawę ze swych czynności co do udziału ~~swego~~ Związku w Kongresie Pedagogicznym. Odczytuje list p. Batabena. Po dyskusyi uchwalono jednogłośnie nie brać oficyalnego udziału w Kongresie i podać do tego motywa.

Przedłożone przez p. Balickiego skorygowane memoryały przyjęto.

Pan Balicki przedłożył sprawozdanie z fabryki zeszytów.

Wreszcie przyjęto przedłożone przez p. Balickiego pytania i uwagi własne w sprawie kwestyonaryusza co do reformy szkolnictwa ludowego.

Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 22. września 1909. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Pałka, Depowski, Taroni, Robak, Szkodziński. Nieobecni p.p.: Śleczkowska, Świba, Depowski, Müller, Kostelecki.

— . —

Przewodniczący p. Nowak poświęca wspomnienie zmarłemu wiceprezesowi Związku nauczycielstwa słowiańskiego w Austryi śp. Michałowi Sozańskiemu, a pamięć jego uczczono przez powstanie. Następnie dyskutowano obszernie nad petycyami jakie na tegoroczną sesyę Sejmu Krajowego wnosi Komitet wykonawczy wiecu nauczycielskiego wraz z następującemi stowarzyszeniami nauczycielskiemi: 1) Krajowy Związek nauczycielstwa ludowego w Galicyi, z siedzibą w Krakowie, 2) Wzajemna Pomicz uczytelska 3) Ruskie Towarzystwo Pedagogiczne. Uchwalono: 1) Z Krakowa weźmie udział w deputacyi do Sejmu p. Nowak z p. Szkodzińskim; 2) Odnieść się do Lwowa do Kol. Popowicza, by zebrał innych członków deputacyi i porozumiał się w tej sprawie z Rusinami; 3) Posłów, którym wręczy się poszczególne memoryały, oznaczy sama Deputacya. Uchwalono też wnieść memoryał do Sejmu w sprawie dwutypowości

szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich.

Zastanawiano się nad sprawą zawarcia bliższych stosunków ze stronnictwem ludowem. Uchwalono porozumienie się z ludowcami.

Rozstrząsano sprawę dyscyplinarki Kolegów Hawlickiego i Notza i uchwalono wezwać ich, aby wnieśli rekurs przeciw orzeczeniu Rady szkolnej Krajowej.

P. Prezes Nowak złożył sprawozdanie z wieców oświatowych, na których był obecny i zaznaczył, że konieczną jest obecność delegatów Naczelnego Zarządu na takich wiecach, którzyby zagrzewali nauczycielstwo do solidarności i pracy.

Na tem posiedzenie zakończono.

W Krakowie dnia 22. września 1909

Józef Robak
sekretarz

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 23. października 1909 r. obecni p.p.: Nowak, Pańka, Balicki, Popowski, Szkudziński, Robak. Nieobecni p.p.: Faron, Śmiła, Sierzchowska, Müller, Kostelecki. Trzej ostatni usprawiedliwili swoją nieobecność.

Protokół z ostatniej Konferencyi przyjęto.

Odczytano wpływy i uchwalono:

1.) Zamianować 5 delegatów Naczelnego Zarządu na Polski Kongres Pedagogiczny, jaki odbędzie się we Lwowie 1. i 2 listopada; a mianowicie p.p.: Balabana, Pańkę, Popowicza, Robaka i Smolikowskiego.

2.) Delegować na uroczystość jubileuszową Konarskiego we Lwowie w dniu 30. i 31. października tych samych członków.

3.) Przyjąć w zasadzie ofertę Fabryki wyrobów chemicznych „Iskra" w Krakowie w sprawie popierania przez nasz Związek ahamentów i gum arabskich wyrabianych w niej, zastrzegając sobie bliższe i szczegółowe omówienie z właścicielami Fabryki warunków, pod jakimi zawarta zostanie ewentualna umowa kontraktowa. Delegaci Naczelnego Zarządu mają też przed zawarciem umowy oglądnąć fabrykę.

P. Balicki przedłożył sprawozdanie ze stanu fabryki zeszytów, i ilustrujące to sprawozdanie pytania i cyframi, poczem przystąpiono do obszernej dyskusyi, z której stwierdzono bardzo dobry rozwój fabryki, a pewne uwagi, dotyczące zarządzeń na ekspedycyę zeszytów, polecono zbadać p. Balickiemu. W dyskusyi zabierali głos prawie wszyscy obecni.

P. Nowak przedłożył sprawozdanie ze stanu ośrodków w Nowym Sączu i Brzesku, na których był obecny.

Odczytano prośbę p. Śmiła, kierownika szkoły w okręgu żydaczowskim, za zawieszonego posłuszeństwie, o udzielenie mu pomocy prawnej ze strony Związku. Na wniosek p. Pańki uchwalono: 1) wnieść natychmiast rekurs przez adwokata przeciw niesłusznej suspensie; 2.) oddać sprawę do parlamentu pod pis Dokumentu, w którym podano przewinienia nauczyciela, które spowodowały zawieszenie; 3.) wydatkować ten dokument w całości p. Gromie nauczycielu ludowemu w Dobrzu, za co się nauczyciela ludowego w Galicyi suspenduje.

Uchwalono pokryć 40 K zadatku na mieszkanie przy ul. Krakowskiej, gdzie Biuro miało być przeniesione, pozostało jednak nadal przy ul. Kanonicznej.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 13. listopada 1909.
Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Depowski, Balicki, Szkodziński, Robak. Nieobecni p.p.: Kostelecki, Śleczkowska, Müller, Taroni, Śriba.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. Odczytano nadeszłe pisma. Pan Balicki przedłożył odpis okólnika posła Battaglii, który imieniem centralnego Związku fabrycznego zwrócił się do Rad szkolnych okręgowych z prośbą o przeciwdziałanie agitacyi nauczycielstwa za wyrobami Związkowej fabryki zeszytów. W sprawie tej zabierali głos p.p.: Nowak, Pałka, Robak, Balicki, Depowski, poczem uchwalono: 1.) odpowiedzieć po porozumieniu się ze spółką fabryczną p. Battaglii w dziennikach w dniach najbliższych; 2.) podobną odpowiedź z dodatkowemi wyjaśnieniami umieścić w najbliższym num. „Głosu naucz. lud.“. 3.) Odezwę do społeczeństwa oplakatować.
Uchwalono w dniu 15. listopada wieczorem zwiedzić fabrykę wyrobów chemicznych „Iskra“, której dyrekcya zwróciła się do Związku z prośbą względnie ofertą o popieranie fabryki wśród nauczycielstwa w zamian za odpowiednią prowizyę od obrotu brutto. Delegowano do zwiedzenia p.p.: Nowaka, Balickiego, Robaka, Depowskiego i Szkodzińskiego.
Prezes p. Nowak omawia obszernie ostatnią dyskusyę w Sejmie nad pragmatyką służbową, zwłaszcza przemówienie wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej Dr Dembowskiego. Zarazem zaznacza p. Nowak, że w najbliższym num. „Głosu“ pomieszczona zostanie odpowiedź p. Dembowskiemu. Z powodu zbierania materyału do odnośnego artykułu „Głos“ wyjdzie dopiero z początkiem grudnia w podwójnej objętości.
Uchwalono wnieść na najbliższą sesyę memoryał do Sejmu w sprawie dwutypowych seminaryów nauczycielskich. Opracowania memoryału podjął się p. Pałka.
Odnośnie do propozycyi p. Nowaka uchwalono na wniosek p. Pałki nie wnosić memoryału do Sejmu w kwestyi pokrywania przez rząd centralny 50% wydatków na cele szkolnictwa ludowego w Austryi. P. Pałka stawia wniosek, aby nie zwoływać w tej sprawie wiecu do Lwowa, lecz zainicyować ogólny wiec nauczycielstwa ludowego austryackiego we Wiedniu. Nad wnioskiem

uchwalił Wydział zastanowić się później.
P. Pałka wnosi, aby zwrócić uwagę nauczycielstwu tymczasowemu, że należą mu się za przeniesienie z jednej klasy płac do drugiej koszta przeniesienia, podczas gdy inspektorowie każą nauczycielstwu robić podania o posadę.
P. Pałka stawia wniosek, aby na najbliższe posiedzenie sekretarz przygotował wszystkie uchwały, jakie zapadły w ciągu b. r. w sprawie zjazdu nauczycielstwa słowiańskiego w roku 1910. – uchwalono.
Uchwalono zwołać z końcem grudnia pełny Naczelny Zarząd.
P. Balicki oświadcza, że rezygnuje z godności skarbnika i prosi o zadecydowanie, czy może nadal zasiadać w Wydziale Wykonawczym. Z powodu braku w tej chwili przepisanego kompletu rezygnacyi nie załatwiono.
Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 27. listopada 1909. Przewodniczy Prezes Związku p. Nowak. Obecni p.p.: Depowski, Balicki, Pałka, Robak, Szkodziński, Taroni. Nieobecni p.p.: Müller, Kostelecki, Swiba, Śleczkowska. Nieobecność usprawiedliwili: Śleczkowska i Müller.

— · —

Odczytano protokół i przyjęto go z poprawką p. Pałki, że na poprzedniem zebraniu nie stawiał p. Pałka wniosku w sprawie wiecu nauczycielstwa ogólno-austryackiego w Wiedniu, jak również nie stawiał wniosku w sprawach nauczycielstwa tymczasowego.
Omówiono następnie zasady i warunki zawrzeć się mającego kontraktu z fabryką wyrobów chemicznych „Iskra". Obecny na posiedzeniu jeden z dyrektorów tej fabryki p. Dobrzański przyrzekł Związkowi imieniem fabryki za popieranie wśród nauczycielstwa i młodzieży szkolnej atramentów i gum arabskich, wyrabianych w fabryce 1% (jeden procent) od obrotu brutto gdy kwota brutto dosięgnie cyfry 10.000 K (dziesięć tysięcy koron), 2% (dwa procent) od obrotu brutto przy kwocie 20.000 K, a 3% (trzy procent) gdy obrót brutto

dojdzie z roku ponad 20000 K (od datra-
mentów i gum arabskich). Delegat fabryki
p. Dobrzański zaznacza, że agitacya i re-
klama ze strony Związku ograniczałaby się
w miesiącach zimowych tylko do Krakowa,
nie można bowiem z powodu mrozu wysy-
łać atramentu na prowincyę, gdzie obec-
nie w czasie zimy należałoby przygo-
towywać przez odpowiednią agitacyę za-
mówienia na sezon wiosenny. P. Do-
brzański odnośnie do żądania p. Robaka
wyjaśnia, że z roku 1908 obrót bez
atramentów i gum wynosił około 7000 K.
W dyskusyi nad tą sprawą zabierali głos p.p.
Nowak, Pałka, Robak, Balicki, Cepro-
ski, Szkodziński, Taroni. Na wniosek
p. Pałki uchwalono upoważnić p.p. No-
waka, Balickiego, Szkodzińskiego i Ro-
baka do przejrzenia zimowej fabryki
Ikra. Zimowy ma zobowiązał się prze-
gotować w miesiącu czerwcu delegat fabryki.
Po odejściu p. Dobrzańskiego załatwiono
sprawy bieżące a mianowicie:
1.) Zgodzono się na propozycyę ruskiej
„Wzajemnej Pomocy", aby w grudniu
odbyło się posiedzenie delegacyi polsko-
ruskich dla omówienia programu
działalności nauczycielstwa gali-

cyjskiego z roku 1910, i oznaczono zarazem
jako miejsce posiedzenia: Kraków, zaś dzień
ustanowi się po porozumieniu się z
Rusinami.
P. Nowak przedłożył zestawienie wydatków, które
przyjęto.
Uchwalono na zaproszenie wiedeńskiego Komitetu dla reformy
szkoły ludowej wysłać delegatów na zebranie do
Wiednia w dniu 1. stycznia 1910.
Po odejściu p. Nowaka przewodniczy wiceprezes p.
Pałka. Uchwalono wysłać delegatów na zebranie
Wydziału Związku nauczycielstwa słowiańskiego
w Austryi odnośnie do pisma sekret. Związku p.
Hajnego.
Uchwalono zwołać posiedzenie pełnego Naczelne-
go Zarządu na dzień 27. grudnia. Następnego
dnia (28. grudnia) odbędzie się wspólne tego po-
siedzenie delegacyi polsko-ruskich, dnia
30 grudnia posiedzenie prezydyum Związku
nauczycielstwa słowiańskiego w Austryi, a dnia
1. stycznia 1910. posiedzenie delegatów or-
ganizacyj nauczycielskich w Austryi we Wie-
dniu.
Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu odbytego dnia 11. grudnia 1909 r. obecni p.p.: Nowak, Pańka, Balicki, Dąbrowski, Szkodziński, Robak; nieobecni p.p.: Śleszkowska, Faroni, Kostelecki, Müller, Sziba. Ostatniej pierwsza ona jąz nieobecność usprawiedliwiła.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Następnie po referacie poprzedniej uchwały odbyć posiedzenie Pełnego Naczelnego Zarządu i Komisyi polsko-ruskiej w grudniu, lecz w styczniu 1910 r. — Nastąpiła obszerna dyskusya nad programem przyszłorocznego Zjazdu nauczycielstwa polskiego z Krakowie. Polecono zarazem sekretarzowi, by na podstawie odbytej dyskusyi przedstawił na najbliższe posiedzenie ogólny program Zjazdu.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykon., odbytego dnia 18. grudnia 1909 r. Obecni p.p.: Nowak, Pańka, Balicki, Dąbrowski, Faroni, Szkodziński, Robak. Nieobecni p.p.: Śleszkowska, Kostelecki, Müller, Sziba,

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Odnośnie do pisma Dyrekcyi ruskiego Gen. „Wzajemna Pomoc" by posiedzenie delegacyi polsko-ruskich odbyło się dnia 2. Stycznia 1910 r. uchwalono odbyć to posiedzenie 2 Stycznia lecz o dniu późniejszym czyli się mającym.

P. Balicki przedłożył sprawozdanie z Jubileuszu zeszłoroczny.

Następnie omówiono szczegółowo program Zjazdu Nauczycielstwa Polsk. z r. 1910. Program ten przedłożony zostanie do aprobaty Prezydyum Wydziału Związku Polsk. na posiedzeniu z dniu 30. grudnia. Na zebranie zjadą p.p.: Pańka i Nowak.

Uchwalono wreszcie wysłać Dwóch Delegatów p.p. Nowaka i Kamarka na posiedzenie Komitetu Wiedeńskiego dla reformy szkół ludowych.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 8. stycznia 1910 pod przewodnictwem prezesa Związku p. St. Nowaka.

Obecni p.p.: Taroni, Szkodziński, Balicki, Depowski, Nowak, Robak.

Nieobecni p.p.: Śleczkowska, Müller, Kostelecki, Swiba i Pałka. Trzej pierwsi usprawiedliwili swoją nieobecność.

— . —

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Na wniosek p. Nowaka uchwalono zrobić odbitkę artykułu: Głos w sprawie pragmatyki służbowej umieszczonego w „Głosie nauczycielstwa ludowego" w 2000 egzemplarzy i rozesłać ją wszystkim posłom sejmowym, członkom Rady szkolnej Krajowej i wybitnym osobistościom, zajmującym się sprawami szkolnemi. W dyskusyi nad tą sprawą zabierali głos p.p.: Nowak, Balicki, Robak, Depowski, Taroni.

Uchwalono na najbliższym Zjeździe delegatów umieścić na porządku dziennym sprawę zebrania w Galicyi dat statystycznych przy pomocy odnośnego kwestyonaryusza w celu przeprowadzenia ~~prac~~ systematycznej, na datach statystycznych opartej, akcyi w kierunku reformy szkolnictwa ludowego.

Uchwalono zwołać posiedzenie delegacyi polsko-ruskiej na dzień 30. stycznia b. r. do Rzeszowa, posiedzenie pełnego Naczelnego Zarządu na dzień 31. stycznia do Rzeszowa, a Zjazd delegatów odbyć w Rzeszowie w dniu 1. lutego.

Uchwalono następujący program Zgromadzenia Delegatów w dniu 1. lutego:

1. Nabożeństwo o godz. 8. rano
2. Zagajenie o godz. 9. rano
3. Powołanie dwu sekretarzy Zgrom.
4. Przyjęcie regulaminu obrad
5. Sprawozdanie z czynności Naczelnego Zarządu.
6. Sprawa reformy szkolnictwa ludowego, ~~w Austryi~~
7. Sprawozdanie Krajowej Komisyi rewizyjnej.
8. Sprawozdanie z wydawnictwa „Głosu nauczycielstwa ludowego" jako organu Związku.
9. ~~Ułożenie~~ omówienie programu działalności na rok 1910.
10. Sprawozdanie z obrotu i ruchu fabryki zeszytów Crocnera i Ski.
11.) Ustanowienie wkładek na rok 1910
12. Wybory:

a) 8 członków Naczelnego Zarządu w miejsce ustępujących t.j. wybranych na I. Krajowem Zgromadzeniu delegatów (Nowaka, Baścika, Pałki, Śleczkowskiej, Kirczowa, Gottwalda, Smulikowskiego i Magiery;
b.) 7 członków Krajowego Sądu honorowego;
c.) 5 członków Krajowej Komisyi rewizyjnej.
13.) Wnioski.
14. Zakończenie.

Na wniosek p. Szkodzińskiego uchwalono utworzyć „Komitet Zjazdu nauczycielstwa słowiańskiego".

Na wniosek p. Balickiego polecono p.p. Szkodzińskiemu i Robakowi przygotowanie na najbliższe posiedzenie listy osób, które należałoby powołać do tegoż Komitetu.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykon. Naczelnego Zarządu, które odbędzie się dnia 15. stycznia 1910. Obecni p.p.: Nowak, ~~[illegible]~~, Robak, Taroni, Szkodziński, Depowski, Pałka, Balicki, Kanarek.

Nieobecni p.p.: Śleczkowska, Müller, Kostelecki, Świba. Trzej pierwsi usprawiedliwili swoją nieobecność.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

P. Kanarek przedstawił ważność i sposób przeprowadzenia akcyi zmierzającej do reformy szkolnictwa ludowego na podstawie szczegółowych pytań ujętych w kwestyonaryusz.

Uchwalono na wniosek p. Balickiego:

1.) umieścić na porządku dziennym omawianą dziś sprawę p.t.: Sprawa reformy szkolnictwa ludowego. Referat opracuje p. Kanarek.

2.) wydrukować 200 egzempl. kwestyonaryusza na Zjazd delegatów;

3.) utworzyć osobny Komitet dla reformy szkolnictwa ludowego z prawem kooptacyi.

W dyskusyi nad powyższymi wnioskami zabierali głos p.p.: Nowak, Robak, Taroni, Depowski, Szkodziński, Kanarek.

Przeprowadzono następnie dyskusyę nad programem Zjazdu delegatów, mającego odbyć się w dniu 1. lutego i uchwalono

dodatkowo umieścić na porządku dziennym temat: „O kształceniu charakterów". — Wyszukaniem referenta zajmie się p. Nowak. Uchwalono zaproponować Zjazdowi delegatów pozostawienie na rok 1910. dotychczasowych wkładek. —

Punkt 9. programu Zjazdu: O programie działalności Związku w roku 1910. opracuje p. Nowak.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 22. stycznia 1910. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Depowski, Taroni, Robak, Nieobecni p.p.: Sleczkowska, Kostelecki, Müller, Świba, Szkodziński.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. P. Nowak omawia sprawę dostarczania dla nauczycielstwa węgla. Uchwalono poruszyć tę sprawę na Zjeździe delegatów. P. Balicki przedstawił obszernie sprawę zawiązać się mającej we Lwowie Spółki Fabrykantów zeszytów i zapytuje, czy Prowincja ma do tej Ski przystąpić. Uchwalono również poruszyć tę sprawę na Zjeździe delegatów w referacie p. Balickiego o Fabryce.

Uchwalono urządzić Kongres szkolny w czasie rocznicy grunwaldzkiej. Program przedstawił w ogólnych zarysach p. Nowak. —

Wreszcie omówiono szczegółowo niektóre punkta programu Zjazdu delegatów i uchwalono zwołać na piątek 28. b.m. posiedzenie Krajowej Komisji rewizyjnej, a na sobotę dnia 29. stycznia

wieczorem Krajowy Sąd honorowy.
W Krakowie dnia 22. Stycznia 1910.

Józef Robak

Pełny Naczelny Zarz. 31. I. 1910.

Protokół

z posiedzenia pełnego Naczelnego Zarządu Związku, odbytego dnia 31. stycznia 1910. w sali „Sokoła" w Rzeszowie.

Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Pańka, Seidl, Krotochwil, Andruszkiewiczowa, Gottwald, Grabowiecki, Smulikowski, Bałaban, Szkodziński, Koczur, Wierzbicki, Polakiewicz, Bieleś, Kirczow, Depowski, Broszkiewicz, Robak,

Nieobecni pp: Taroni, Swiba, Müller, Sleczkowska, Kostelecki, Baścik i Magiera. Ostatni nie usprawiedliwił swojej nieobecności. —

Zagajenie prezesa

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. — Posiedzenie dzisiejsze zagaił prezes Związku p. Nowak obszerniejszem przemówieniem, w którem przedstawił obraz całorocznej działalności Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, podając zarazem powody, dlaczego nie zwoływano cały rok posiedzenia pełnego Naczelnego Zarządu.

Sprawozdanie sekretarza

Szczegółowe sprawozdanie z czynności przedłożył p. Robak wspominając między innemi o akcji w Sejmie, o pragmatyce służbowej, zniżkach kolejowych, ankietach, kongresie szkolnym, zjeździe sło=

krakowskiego nauczycielstwa i t. d. —
Na sprawozdaniu prezesa Nowaka i sekretarza Rozbaka wywiązała się długa, ożywiona dyskusja, w której wzięli udział wszyscy obecni. —
P. Balaban podniósłszy prace i zasługi dla Związku p. Śleczkowskiej i p. Müllera postawił wniosek, aby im, uniemożliwionym na posiedzeniu z powodu choroby, przesłać telegraficznie koleżeńskie pozdrowienie z życzeniami rychłego powrotu do zdrowia. Uchwalono jednomyślnie.
P. Balaban sądzi, że powinno się sprawozdanie drukować przed Zjazdem. Czuje się, że fabryki zwracają się do nas o poparcie, co świadczy o wpływie nauczycielstwa. Pragnie, aby i nauczycielstwo wzięło udział w tegorocznem strzelaniu gruntalnem.
P. Kocsur również pragnie widzieć sprawozdanie drukowane, bo obecnie nie ma dokładnie, ilu członków Związek liczy. Jeżeli Ognisko zasypia należy tam wysłać delegata Zarządu.
P. Balaban wyraża zdziwienie, że tylko raz zwołano posiedzenie pełnego Naczelnego Zarządu. Zauważa, że prezes i sekretarz nie podołają tak ogromnej pracy, należy zapisać i wziąć ludzi do pracy — wydatek sowicie się opłaci.
P. Bartka stwierdza, że i Wrotnowe biuro nie pomoże tamo, jeżeli nauczycielstwo nie okaże więcej zapału i leniwstwa w sprawach zastrzeżonych i organizacyjnych.
P. Seidl radzi, aby korespondencyjne wysyłać prędzej.
P. Balaban proponuje, aby okólniki wysyłano Ogniskom także oddzielnie nie tylko za pośrednictwem Głosu.
P. Krotochwil: sprawozdania z Ognisk możnaby wydawać także ze Starostwa, o ile pozwoli to ustalenie liczby członków. —
Pp. Kiterow i Kierzbicki są za oznaczeniem stałych terminów dla Walnych Zgrom. Ognisk.
P. Bacik stwierdza, że sekretarz ma za wiele pracy i jeszcze wycieczki wiedzą, co normalnej pracy biurowej przeszkadza. Radzi mianować mężów zaufania i częściej zwoływać pełny Zarząd. Jest za umieszczaniem sprawozdań w „Głosie" z posiedzeń. —
P. Bronkiewicz przedstawia sytuację w powiecie sądeckim. —
P. Kierzbicki interpeluje o tok mianowania w sprawie pragmatyki służbowej. —
Po odpowiedziach i wyjaśnieniach prezesa i sekretarza uchwalono zgłoszone wnioski i sprawozdanie Wydziału Wykonawczego przyjęto do wiadomości, na czem zakończono obrady przedpołudniowe. —

Sprawozdanie Komisyi rewizyjnej

Obrady popołudniowe rozpoczęto sprawozdaniem Komisyi rewizyjnej, przedłożonem przez pp. Polakiewicza i Bielesia. Dochody wynosiły ogółem w r. 1909. 5516 K 67 h, wydatki 3515 K 35 h, nadwyżka dochodów wynosi 2001·32 K. — Fundusz żelazny wynosi w dniu 31. grudnia 1909 — 1096 K 60 h.
Fundusz dla nauczycieli piersiowo-chorych 17 K 76 h.
Fundusz wdów i sierót 31 K 98 h. —
Fundusze Ogniska w Żydaczowie 23·24 K.
P. Smulikowski zapytuje Komisyę, czemu nie daje zestawienia porównawczego z lat ubiegłych.
P. Baścik wyraża zadowolenie z dobrego stanu finansów Związku
P. Koczna prosi, aby podawano w Głosie zaległości Ognisk. —
P. Seidl zapytuje o płacę sekretarza.
P. Nowak wyjaśnia, że lepiej jest, jeżeli sekretarz zamiast płacy pobiera remuneracyę.

Remuneracya sekretarza za r. 1908 i 1909.

Uchwalono za koniec roku 1908 i za rok 1909 wypłacić sekretarzowi remuneracyę 600 K oraz wyrazić mu uznanie za jego gorliwą pracę. — Uchwalono wypłacić 100 K z funduszu dyskrecyonalnego nauczycielowi Smulowi

Smul.

Po dalszej dyskusyi, w której zabierali głos pp. Paika, Wierzbicki, Balicki, Robak, Andruszkiewiczowa, Bałaban, Krotochwil i Smulikowski sprawozdanie Komisyi rewizyjnej przyjęto do zatwierdzającej wiadomości.

Sprawozdanie ze stanu fabryki zeszytów

Sprawozdanie z fabryki zeszytów. —

przedłożył p. Balicki stwierdzając bardzo pomyślny rozwój fabryki, czego najlepszym dowodem jest to, że po ~~jedno~~ niecałorocznem istnieniu (bo 6 miesiącach:) przypadło Związkowi tytułem prowizyi — 1666 K 40 h. W dyskusyi zabierali głos pp.: Andruszkiewiczowa, Bałaban, Smulikowski, Koczna, Wierzbicki, Robak, Balicki, Nowak, Baścik, Seidl. poczem wyrażono podziękowanie p. Balickiemu za gorliwe zajmowanie się sprawami fabryki. —

Sprawozdanie z wydawnictwa „Głosu"

Sprawozdanie z „Głosu"

przedłożył p. Nowak usprawiedliwiając jego nieregularne wychodzenie i rozbicie się utworzonej już Komisyi redakcyjnej. Wydział Wykonawczy był niezadowolony z numeru z artykułem o rekollekcyach nauczycielskich, wobec czego redaktor uważa za stosowne zapytać pełny Naczelny Zarząd, czy ten godzi się

na duchu i kierunek „Głosu". —
P. Smulikowski konstatuje, że „Głos" jest najlepiej redagowanem pismem zanerzyelskiem. I niego płynęły stale wytyczne wszystkie wiadomości o szkolnictwie, a artykuły „Głosu" przedrukowywały inne pisma. Należałoby rozważać się co dziać Kronikarski i ruch Czytelniczy. Kwestye redakcyjne powinna planować artykuły na przyszłość. —
P. Balaban radby widzieć w „Głosie" sprawy nie tylko naszego szkolnictwa dotyczące, ale i obcego. — Spóźnianie się numerów powoduje może fakt, że w jednej osobie mieści się i prezes i redaktor. Artykuły „Głosu" powinny być celowe, nie przypadkowe. Należy też pedagogice poświęcić więcej miejsca w „Głosie". P. Andrusz-Kiesiorowa nie godzi się na ton „Głosu"; należy zaniechać napaści osobistych i więcej miejsca poświęcić pedagogii.
P. Brzoskiewicz konstatuje, że z powodu artykułu redakcyjnego była dyskusya na Wydziale Wykonawczym i wreszcie o wyrażenie redaktorowi wotum nieufności — uchwalono.
Sprawę artykułu redakcyjnego omawiają w jeszcze p.p. Cichy, Deporski, Kosmus, Krotochwil, Rybak, Balicki, Basek, poczem uchwalono, by redagowaniem „Głosu" zajmował się nadal p. Kosmus.
Z administracyjnego sprawozdania dowiedziano się, że „Głos" przyniósł w roku 1909 - 201 K 57 h zysku głównie z tego powodu, że w r. 1909 ściągnięto około 2000 K za inseraty, także z lat ubiegłych. Uchwalono zaprowadzić dla „Głosu" konto prowizoryczne kosztem oszczędności

Referat Kanarka

Sprawy reformy szkolnictwa ludowego i wprowadzenia kwestyonaryusza uchwalono rozpatrzeć bliżej na jutrzejszym Zjeździe delegatów. Referentem dla tej sprawy będzie p. Kanarek.
Następnie przyjęto następujący program IV. Zjazdu delegatów, przedłożony przez Wydział Wykonawczy

Program IV. Zjazdu

Przed południem

1. Otwar. 8. nabożeństwo
2. " " 9. Zagajenie
3. Czytanie i sekretarzy
4. Uchwalenie regulaminu obrad
5. Sprawozdanie z czynności Nacz. Zarz.
6. Sprawa reformy szk. ludow. /: Kanarek :/
7. O kształceniu charakterów /: Smulikowski :/
8. Sprawozdanie Krajowej Komisji rewizyjnej
9. Sprawozdanie z wydawnictwa „Głosu".

Po południu

10. Złożenie programu działalności na r. 1910.
11. Sprawozdanie z obrotu fabryki zezwoleń
12. Ustanowienie składek na r. 1910.
13. Wybory:
14. Wnioski Naczelnego Zarządu
15. Wnioski członków
16. Zakończenie.

W dyskusji nad przedłożonym programem zabierali głos:

p. Bańcik z sprostowaniem niepełnego jego zdaniem tematu „O kształceniu charakterów";

p. Bałaban, p. Werbicki, p. Kierczyński do sformułowania tego punktu porządku dziennego lub złożenie go z referatem p. Komarki;

p. Andrusiewicz Leon z sprostowaniem zamieszczenia na porządku dziennym Zjazdu referatów o nowym regulaminie i o pragmatyce służbowej.

Przyjęto w całości program przedłożony przez Wydział. Wykonawczy.

Zjazd historyczny

Program Zjazdu Stow. nauczycielstwa przedłożył p. Rybak. Przyjęto go.

Wystawa etnograficzna

Uchwalono sprowadzić Macierz Ogniska do zajęcia przygotowaniem ogólnej wystawy etnograficznej

Sekretarze Zjazdu

Uchwalono powołać na sekretarzy IV. Zjazdu pp: Andrusiewiczównę i Grabowieckiego

Uchwalono z mocy ustępującego członkom Naczelnego Zarządu zaproponować Zjazdowi delegatów następujących:

Propozycje na członków Naczelnego Zarządu

1.) Nowaka Stanisława z Krakowa
2.) Pałkę Stanisława z Bochni
3.) Świtkowskiego Juliana ze Lwowa
4.) Bańcika Michała z Zalasa
5.) Kierczyńskiego Karola z Jastrowia
6.) Lisowiaka Michała z Brzeżan
7.) Westfalewicz Wład. ze Złoczowa
8.) Hartlichego Maks. ze Stryja

Uchwalono przedłożyć IV. Zjazdowi delegatów następujące wnioski do uchwalenia:

Wnioski

1.) Naczelny Zarząd przedłoży na V. Zjeździe delegatów sprawozdanie z czynności i sprawozdanie kasowe
2.) Doroczne walne zgromadzenia Ognisk mają odbywać się najpóźniej do 15. lutego każdego roku, a sprawozdania Ognisk mają być przesłane Naczelnemu Zarządowi do końca lutego
3.) Zjazd delegatów ma odbywać się co roku w miesiącu lipcu.
4.) Zobowiązuje się zebranych na IV. Zjeździe delegatów do jak najżywszego zajęcia się sprawą organizacyi Ognisk

5.) Wydział Wykon. ma jak najczęściej umieszczać w „Głosie" sprawozdania ze swych czynności.
6.) Zjazd delegatów uchwala, by Ogniska zajęły się żywo zbieraniem składek od członków na „Dar Grunwaldzki"
6.) Zjazd delegatów uchwala, by Naczelny Zarząd postarał się o mężów zaufania we Lwowie i we Wiedniu, którzyby u odnośnych władz szkolnych i w parlamencie interweniowali i informowali się o sprawach nauczycielskich
7.) Wkładki na rok 1910 pozostawia się w dotychczasowej wysokości
8.) Emeryci mają wpłacić wkładki tej miejscowości, w której zostali spensyonowani.
9.) Naczelny Zarząd ma wnieść do Sejmu memoryał o utworzenie osobnego statusu dla nauczycieli religii. —
10.) Zjazd delegatów uchwali wezwać Ogniska do energicznej akcji za budową własnych domów Ognisk naucz.
P. Bałaban złożył wreszcie prezesowi Nowakowi podziękowanie za jego trudy i pracę, poczem posiedzenie zamknięto.

Rzeszów dnia 31. stycznia 1911.

Józef Robak

Protokół

IV. Zjazd

z IV. krajowego Zgromadzenia delegatów krajowego Związku nauczycielstwa ludowego w Galicyi z siedzibą w Krakowie odbytego w dniu 1. lutego 1910 w Sali „Sokoła“ w Rzeszowie.

Czwarty Zjazd delegatów Związku odbył się przy bardzo licznym udziale uczestników. Wzięło w nim udział około 150 delegatów „Ognisk“ nauczycielskich i „Kół powiatowych“ z całego kraju, z powiatów nawet najodleglejszych. Przybył delegat Zarządu Głównego Towarz. Szkoły Ludowej prof. Pęckowski, delegat Ligi pomocy przemysłowej prof. Bromowicz. Jako komisarz starostwa obecny był na zgromadzeniu rzeszowski inspektor szkolny okręgowy p. Zagrodzki.

Zgromadzenie zagaił prezes Związku p. Nowak, witając zebranych delegatów oraz gości i skreślając najważniejsze zadania, które Związek spełnił w roku ubiegłym i które w najbliższej przyszłości będzie się starał spełnić. Podniósł więc, że praca Związku nie ograniczała się tylko do samych spraw czysto-zawodowych, ale w myśl naszego statutu i „Programu zawodowego“ objęła ona także troskę i starania około rychłego odrodzenia schorzałego szkolnictwa ludowego i oświaty ludowej a tem samem około podniesienia pod każdym względem naszego kraju. Wiece oświatowe, urządzane po powiatach staraniem naszych Ognisk, świadczą najlepiej o tej pracy, o tej trosce, mając za główne zadanie: uświadomienie naszego ludu i całego społeczeństwa o prawdziwym stanie naszego szkolnictwa a przez to wciągnięcie go do tejże akcyi. Uświadomienie to uskutecznia nasz Związek również z dobrym skutkiem za pośrednictwem swego organu „Głosu nauczycielstwa ludow.“, który w czasie zeszłorocznych ankiet szkolnych, zwołanych przez Radę szkolną krajową, w tym kierunku oddał wielkie usługi. „Jak wogóle Związek nasz pojmuje tę pracę obywatelską na polu odrodzenia naszego szkolnictwa ludowego i jak się tą sprawą

zajmuje, to dokładniej i obszerniej — mówił prezes Nowak — przedstawimy w osobnem sprawozdaniu a nadto w referatach, które będą przedmiotem obrad dzisiejszego zebrania". —

Przy pracy oświatowej nie zapomniał naczelny zarząd wcale o postulatach nauczycielskich a starał się o ich zrealizowanie w kraju jużto samodzielnie, jużteż wspólnie z Komitetem wykonawczym krajowego wiecu z roku 1907 i delegacyą polsko-ruską. Prócz tego na szerszą skalę prowadzi Związek nasz akcyę w kierunku uregulowania poborów według czterech ostatnich rang urzędników państwowych wspólnie z Związkiem słowiańskim i nauczycielstwem niemieckiem.

W Sejmie krajowym czyniliśmy przedewszystkiem usilne starania o jak najszybsze usunięcie tego najniesprawiedliwszego i demoralizującego systemu płac miejscowo-klasowego, zastosowanego tylko do galicyjskiego nauczycielstwa. Jaką odpowiedź odnośnie do tej i innych spraw naszych otrzymała deputacya nauczycielska w Sejmie z ust p. marszałka i innych wpływowych posłów a zarazem czego spodziewać się można od teraźniejszego Sejmu, jest rzeczą wszystkim nam aż nazbyt dobrze wiadomą. Również znanem jest powszechnie, z jakiem przyjęciem spotkał się w Sejmie nasz memoryał w sprawie pragmatyki. Jak wiadomo, spowodował on żywą dyskusyę a nadto nową klasyfikacyę nauczycielstwa, przyczem pozwolono sobie nawet zaryzykować, że do naszego Związku nie należy „najpoważniejsza część" nauczycielstwa. Obowiązkiem naczelnego zarządu będzie odpowiedzieć godnie na te wszystkie ataki posłów sejmowych.

Naczelny zarząd czuwał bacznie nad sprawami nie tylko Związku ale zarazem całego nauczycielstwa, występując zawsze energicznie i otwarcie w obronie praw i przekonań wszystkich, o czem wymownie świadczy nasz organ.

Z wielką radością podnieść należy, że organizacya nasza związkowa w ubiegłym roku znaczne poczyniła postępy. Idea związkowa ogarnia coraz szersze kręgi naszego kraju, czego wymownym dowodem dochody naczelnego Zarządu. Gdy bowiem w r. 1908 wkładki i inne dochody wynosiły 3.058 K 54 h, to w roku ubiegłym przedstawiają te same źródła dochodu sumę 5.516 K 67 h.

Że organizacya rozwija się pomyślnie, dowodzi również tego i dzisiejszy tak liczny zjazd delegatów z Kół i Ognisk naszego Związku. Niechże ta idea nasza związkowa, która zawsze ożywiała nasze zgromadzenia i dzisiaj przyświeca nam w czasie obrad naszych! Temi słowy zakończył prezes swe przemówienie. Wreszcie wspomniał o ciężkiej stracie, poniesionej przez śmierć wybitnych członków Związku: ś. p. Romana Ciszewskiego, ś. p. Jadwigi Zielińskiej, ś. p. Jana Ambora oraz ś. p. Michała Sozańskiego. Zgromadzenie przez powstanie oddało cześć ich pamięci.

Imieniem Towarzystwa Szkoły Ludowej powitał zgromadzonych prof. P ę c k o w s k i, wskazując zarazem na wielką doniosłość pracy nauczycielskiej dla dobra i podniesienia kraju, zwłaszcza w czasach obecnych, gdy pragnienie kultury jest w społeczeństwie coraz silniejsze. W końcu wezwał mowca, aby w r. 1910 Grunwald stał się główną myślą, ożywiającą Ogniska.

P. P e l c (Rzeszów) witał zebranych imieniem rzeszowskiego „Koła powiatowego" i nauczycielstwa okolicznego, wskazując, że trzy dni zapisały się w pamięci nauczycielstwa rzeszowskiego powiatu, a to: pierwszy wielki wiec powiatowy naucz. w Rzeszowie w r. 1906, wyjazd bardzo licznej drużyny nauczycielstwa na ogólny krajowy wiec nauczycielski w lutym 1907 i Zjazd dzisiejszy.

P. R o b a k odczytał regulamin obrad, który przyjęto *en bloc*. Odczytano następnie listy i telegramy, z których niektóre podajemy:

„Dziękując najuprzejmiej za łaskawe zaproszenie przesyłamy tą drogą życzenia „Szczęść Boże".

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

Předsetnictvo Svazu slovanskeho učitelstva v Rakousku (Austryi) posilá bratrský pozdrav učitelstvu polskému shromážděnému na IV. zemskim sjezdu „d e l e g a t é v K r. Z w. N. L. w G a l." — a přeje poradám sjezdovým plneho zdaru. Czołem!

Černy, starosta. *Hajny,* jednatel.

„Na zaszczytne wezwanie wzięcia udziału w IV. kraj. zjeździe delegatów Związku nauczycielstwa lud. pospieszamy donieść, że instytucya nasza z żalem musi się wyrzec przedstawicielstwa w zjeździe wskutek niemożności wysłania delegatów. Składając zatem podziękowanie za zaprosiny, *Polski Związek nauczycielski w Warszawie* przesyła jednocześnie Zjazdowi delegatów gorące życzenia owocnej pracy na dobro szkolnictwa ludowego."

„Srdečny pozdrav pesilaji a uradam Vašim hojneho zdaru přeji Zemski ustředni Spolek jednot učitelských Kralostvi českeho. Na milou shledanou v Krakove.

Bohdan Skala.

Wyrażamy żal serdeczny, że nie możemy skorzystać z pamięci o nas i pozwalamy sobie wyrazić życzenie, ażeby prace Zjazdu przyczyniły się do postępu idei wychowawczych i osiągnięcia szczytnych haseł, w imię których nauczycielstwo polskie pracuje.

Z bratniem pozdrowieniem

Redakcya dwutygodnika „Ruch" w Warszawie.

„Z powodu nieustannych posiedzeń Sejmu i Komisyi szkolnej nie mogę przybyć; niemniej zasyłam życzenie skutecznych obrad i wytrwałości w dążeniach zapewnienia nauczycielstwu należytej Mu lepszej doli

Bandrowski.

„Przesyłając serdeczne życzenia pomyślnego wyniku obrad oświadczamy, że w walce o zrealizowanie postulatów ogólnych i zawodowych wedle sił i możności z towarzystwem współdziałać będziemy. Imieniem Klubu Sejmowego posłów ludowych

Stapiński, Bojko, Witos, Wasung.

„Proszę wybaczyć, że w zebraniu uczestniczyć nie mogę, lecz na porządku dziennym sprawa melioracyi i soli, przy których muszę przemawiać. Obradom „Szczęść Boże“, uczestnikom życzenia wytrwałości w ciężkim pochodzie ku lepszej doli.“ *Wasung.*

„Slovanskou zdravicé a české zdar Vašemu jednani. Za Ustřední Spolek jednot učitelskych na Moravé *Mrek*, předseda.

Wielmożny Panie Prezesie!

W przekonaniu, że krajowe Zgromadzenie delegatów Związku nauczycielstwa ludowego w Rzeszowie ma się odbyć w dniu świątecznym 2 lutego, nie skorzystałem w porę ze zaproszenia łaskawie mi nadesłanego. To stało się powodem, dla którego w 1 lutego ze strony zwierzchności gminnej miasta Rzeszowa na zgromadzeniu nikt się nie zjawił. W zastępstwie burmistrza przyjąłem ten obowiązek i cieszyłem się myślą, że mi przypadnie w udziale imieniem gminy powitać Czcigodnych Panów na wiecu rzeszowskim. Wskutek pomyłki, ku memu szczeremu ubolewaniu, stało się inaczej. Proszę uprzejmie przyjąć moje niniejsze wytłomaczenie, oraz

wyrazy szacunku i poważania

Dr Roman Krogulski, wiceburmistrz miasta.

Rzeszów, 3 lutego 1910.

Na sekretarzy powołano: p. Andruszkiewiczową i p. Grabowieckiego.

Sekretarz Związku p. Robak (Kraków) wygłosił obszerne sprawozdanie z czynności Naczelnego Zarządu z roku 1909 zaznaczając, że Naczelny Zarząd, wybrany na III. Zjeździe delegatów, powołany został nie tylko na wykonawcę uchwał Krajow. Zgromadzeń delegatów i postanowień statutowych, ale także miał być inicyatorem w sprawach tak Związku, jako też innych, dotyczących ogółu nauczycielstwa ludowego i szkolnictwa. To szczytne i trudne zadanie spełniał sumiennie Naczelny Zarząd przez swój Wydział wykonawczy, nie ograniczając się na załatwianiu różnych wniosków i uchwał Ognisk i Kół, licznych spraw, porady prawnej, rekursowych, dyscyplinarnych, lecz śledził też w tym roku szczególniej sprawy ogólne nauczycielskie i szkolne, mające na celu bądź to poprawę stosunków materyalnych nauczycielstwa, bądź też dźwignięcie oświaty i szkolnictwa. Ze sprawozdań umieszczanych w organie Związku widoczną jest i znaną ta działalność Naczelnego Zarządu, więc też p. Robak w ogólnych tylko zarysach przedstawił pracę i rozwój organizacyi. Organizacya liczy nauczycielska obecnie 148 Ognisk nauczycielskich i 21 Kół powiatowych. W roku 1909 przybyło 6 nowych Ognisk. W kilkunastu powiatach niezorganizowanych, znajdujących się we wschodniej części kraju, praca organizacyjna idzie powoli; tam bowiem ekonomiczne i zawodowe zorganizowanie nauczycielstwa utrudnia w wysokim stopniu waśń narodowa. Z kolegami Rusinami utrzymywał Naczelny Zarząd stały przyjazny stosunek przez delegacyę polsko-ruską.

W celu rozbudzenia zainteresowania się społeczeństwa sprawami szkolnictwa i nauczycielstwa zainicyował i przeprowadził Naczelny Zarząd szereg wieców oświatowych, na których omawiano obszernie dwutypowość szkół i seminaryów nauczycielskich, unarodowienie szkoły, reformę podręczników i planów naukowych, reformę szkół pospolitych i wydziałowych, sprawę nauki języka niemieckiego w szkołach ludowych, sprawę opieki nad młodzieżą moralnie zaniedbaną i umysłowo upośledzoną i t. d.

Wybitną rolę odegrał Związek na odbytych w roku 1909 ankietach szkolnych, zwołanych przez Radę szkolną stosownie do uchwalonej w Sejmie rezolucyi. Ankiety te miały rozpatrzyć braki naszego szkolnictwa i wyrazić opinię co do przyszłych reform szkolnych, zgodnie z interesem i potrzebami społeczeństwa. Otóż Naczelny Zarząd Związku za pośrednictwem swego organu dał uczestnikom ankiet bardzo obfity materyał do debat i przyczynił się do wyrażenia na ankietach tych zapatrywań i opinii, które zrealizowane, zdolne będą podnieść zaniedbane i opuszczone szkolnictwo ludowe do wyżyn przybytku nauki pod każdym względem użytecznego, szczerze narodowego i postępowego.

Naczelny Zarząd rozwinął w ubiegłym roku silną akcyę w kierunku poprawy i uregulowania stosunków materyalnych i prawnych nauczycielstwa ludowego. Akcyę tę prowadził Zarząd w dwu kierunkach: w kraju i w państwie. Na pierwszem miejscu tych starań umieszczono jak najszybsze zniesienie systemu płac miejscowo-klasowego, a zdobycia dla wszystkich nauczycieli poborów urzędników czterech rang. Sprawa ta nie jest łatwą do przeprowadzenia, wymaga bowiem znaczniejszej sumy, której kraj nie posiada podobno, i dlatego regulacya poborów i zniesienie systemu związaną jest ściśle ze sanacyą finansów krajowych. W sprawie tej pracują gorąco wszystkie organizacye nauczycielskie tak słowiańskie jak niemieckie, a Naczelny Zarząd uczestniczył we wspólnych naradach delegatów organizacyj nauczycielskich wszystkich krajów. W naradach tych wskazano jako jeden ze środków, ku polepszeniu doli nauczycielstwa zmierzających, pokrywanie przez państwo 50% wydatków na szkolnictwo ludowe.

Dla zjednania dla tej myśli Koła Polskiego i Unii słowiańskiej wziął Naczelny Zarząd udział w deputacyi Zw. naucz. słow.

Równolegle z akcyą powyższą starał się Nacz. Zarz. o poprawę materyalnych i prawnych stosunków nauczycielstwa przez Sejm i Radę szkolną krajową. W tym celu wniesione zostały w ubiegłym roku następujące memoryały do Sejmu:

1) o przyznanie nauczycielstwu ludowemu zasadniczych płac czterech rang urzędników państwowych, a tem samem o zniesienie obecnego systemu miejscowo-klasowego, lub ewentualnie na razie o zniesienie klasy 4 płac;

2) o przyznanie nauczycielom i nauczycielkom stałym i tymczasowym dodatku drożyźnianego w wysokości 30% od dotych-

czasowych poborów do czasu, dokąd zrównanie z czterema rangami nie nastąpi;

3) w sprawie dodatków pięcioletnich;

4) w sprawie pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa;

5) w sprawie zmiany ustawy o Radzie szkolnej krajowej z dnia 15 lutego 1905 (wzgl. 9 maja 1907);

6) o szybszą organizacyę szkół i budowę tychże kosztem kraju;

7) o zniżenie lat służby na 35:

8) o zniesienie wakacyjnych kursów dla nauczycielek nieukwalifikowanych;

9) w sprawie udzielania nauczycielstwu ludowemu zaliczek na płace;

10) w sprawie zasiłków bezzwrotnych i pożyczek bezprocentowych na budowę tanich mieszkań nauczycielskich;

11) o podwyższenie zaopatrzenia emerytów, wdów i sierót nauczycielskich;

12) o podwyższenie płac nauczycielstwu tymczasowemu całego kraju;

13) w sprawie dwutypowości szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich. —

Memoryały powyższe poparła w Sejmie deputacya nauczycielstwa w dniu 25. września 1909.

Naczelny Zarząd ma tę wielką zasługę, że sprawa pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego weszła nareszcie w stadyum przygotowawcze w Sejmie. W organie Związku wykazano dobitnie jej konieczność i podano zarazem jej ogólne zasady. Kompletny projekt pragmatyki zostanie obecnie opracowany i Sejmowi wręczony.

Wspomniał dalej p. Robak o przedsięwziętych pracach przygotowawczych do Zjazdu nauczycielstwa słowiańsk. o związkowej fabryce zeszytów, o staraniach w celu uzyskania zniżek kolejowych dla naucz., o utworzonej przy Naczelnym Zarządzie „Sekcyi obrony prawnej dla spraw zawodowych członków Związku“, która wiele spraw załatwiła w roku ubiegłym, wiele z pomyślnym rezultatem, — o akcyi w kierunku reformy konferencyi okręgowych i krajowych, omówił wreszcie wiele spraw mniejszych, załatwionych przez Naczelny Zarząd i zakończył apelem do solidarnego i zgodnego działania i gorącej pracy w Związku, którego idea czysta i rzetelna musi zwyciężyć, musi nieświadomych przekonać i chwiejnych wzmocnić, a w następstwie tego zsolidaryzować nauczycielstwo całego kraju; ideą związkową bowiem jest: podniesienie godności stanu nauczycielskiego, zapewnienie mu dobrego bytu materyalnego i praw obywatelskich.

W dyskusyi nad sprawozdaniem p. Czajkówna (Bochnia) wzywała nauczycielki do żywszej działalności w organizacyi zawodowej.

Na wniosek p. Biby (Myślenice) uchwalono wśród oklasków naczelnemu Zarządowi absolutoryum oraz uznanie i podziękowanie za prace, podjęte dla dobra nauczycielstwa i podniesienia szkolnictwa.

Nastąpił referat p. Kanarka (Kraków) na temat: Sprawa reformy szkolnictwa ludowego. W referacie, opracowanym bardzo gruntownie i wygłoszonym z werwą, wskazał i umotywował dobitnie referent konieczność podjęcia przez samo nauczycielstwo energicznej a poważnej akcyi w kierunku reformy szkolnictwa ludowego podobnie, jak czyni to już specyalny komitet we Wiedniu.

Nad referatem (który osobno na mocy uchwały Zjazdu podajemy w „Głosie naucz. lud.“) wywiązała się ożywiona i długa dyskusya. Brali w niej udział: Baścik (Myślenice), Westfalewicz (Zborowice), Majcher (Dobczyce), Gattlik (Regulice), Nowak (Kraków), Kostelecki (Tarnów), Robak (Kraków), Nakielny (Bochnia), Ogorzały (Słopnice), Piotrowski (Kraków), Koczur (Milówka), Balicki (Podgórze), Sanok (N. Targ), Wierzbicki (Wieliczka), Wyrzykowski (Hryszów), Gutwein (Czudec), Pałka (Bochnia), poczem uchwalono następujące wnioski:

1) Powołuje się do życia Towarzystwa Reformy szkoły ludowej (członkami mogą być też jednostki z poza sfer nauczycielskich).

2) Zanim statut T. R. S. L. będzie wypracowany i zatwierdzony przez Namiestnictwo, uchwala Zjazd delegatów utworzenie komitetu T. R. S. L. z prawem kooptacyi w łonie Związku nauczycielstwa ludowego z siedzibą w Krakowie, celem natychmiastowego rozpoczęcia akcyi.

3) W każdem Ognisku należy utworzyć sekcyę T. R. S. L., której zadaniem będzie zebranie i uporządkowanie materyału statystycznego i przesłania kwestyonaryuszy komitetowi w Krakowie.

4) Celem zainteresowania i pouczenia nauczycielstwa o ważności dat statystycznych, jako przygotowawczej akcyi przeprowadzenia reformy szkoły ludowej, odbędzie się w każdym okręgu szkolnym (Ognisko) już w bieżącym miesiącu zgromadzenie nauczycieli i nauczycielek z porządkiem dziennym: „Sprawa reformy szkoły ludowej.“

5) Delegaci obowiązują się rozwinąć żywą agitacyę w swoich okręgach, a w razie potrzeby wysłać kosztem Ogniska jednego z kolegów do szkół w okręgu, celem zebrania jak największej ilości należycie wypełnionych kwestyonaryuszy.

6) Również uchwala się wystosować w sprawie reformy szkoły ludowej odezwę do nauczycielstwa i umieścić odpowiednie artykuły w „Głosie Nauczycielskim“.

7) Zjazd delegatów wzywa Naczelny Zarząd K. Z. N. L. ażeby w jaknajkrótszym czasie wydrukował i rozesłał taką ilość kwe-

styonaryuszy, ilu jest nauczycieli i nauczycielek w Galicyi (w języku polskim i ruskim).

8) Na pokrycie kosztów druku kwestyonaryuszy i przesyłki uchwala Zjazd delegatów jednorazowy podatek w kwocie 50 h, który złoży każdy członek K. Z. N. L.

9) Zjazd delegatów upoważnia Naczelny Zarząd K. Z. N. L., aby wziął udział w akcyi zainicyowanej przez niemieckie organizacye nauczycieli a dążącej do reformy szkoły ludowej w całej Austryi, również uchwala się poczynić starania, ażeby nauczycielstwo polskie i ruskie wzięło jak najliczniejszy udział w mającym się odbyć państwowym wiecu nauczycielskim, na którym każda narodowość w Austryi zamieszkała, będzie miała zagwarantowaną autonomię, a tem samem przedstawiciele nauczycielstwa będą mieli prawo przemawiania w swym ojczystym języku.

P. Smulikowski (Lwów) wygłosił referat: „O kształceniu charakteru nauczycielstwa“, pełen pięknych i głębokich myśli, a nie pozbawiony gryzącej ironii i satyry na temat stosunków obecnych, wśród których kształci się charakter nauczycieli. Ponieważ uchwałono i ten referat, nagrodzony hucznymi oklaskami, umieścić w organie Związku, przeto nie podajemy treści jego. Będzie drukowany w najbliższym num. „Głosu“.

Pp. Polakiewicz i Bieleś przedłożyli sprawozdanie Komisyi rewizyjnej, które dosłownie poniżej podajemy:

Sprawozdanie dla IV. Zjazdu Delegatów, komisyi rewizyjnej z lustracyi funduszu Związku nauczycielstwa krajowego, według stanu z dnia 31. grudnia 1909 r.

DOCHODY:

1. Saldo w dochodach według sprawozdania komisyi lustr. z d. 30/I 1909 r., a przyjęte na Zjeździe delegatów 31/I 1909	K.	205·16
2. Wpisowe i 1/3 wkładek członków i poszczególnych Ognisk w 1909 r.	„	5155·81
3. Procenta od efektów	„	129·20
4. Inne różne dochody	„	26·50
Razem . . .	K.	5516·67

WYDATKI:

Wydatki Zarządu naczelnego	K.	3515·35
Nadwyżka w dochodach w 1909	„	2001·32
Rachunek z nadwyżki:		
1. Fundusz żelazny po 31/12 1909	K.	1096·60
2. Nadwyżka we funduszu obrotowym	„	904·72
Razem . . .	K.	2001·32

Komisya zaznacza, że w wydatkach w roku 1909 w kwocie K. 3515·35 mieści się kwota 1000 K., którą Zarząd główny wypłacił w dniach 18/1, 16/3, 14/4 i 22/4 — jako część udziału do fabryki związkowej zeszytów i przyborów szkolnych w firmie „Antoni Procner i Ska“, a na to kwity znajdują się w kasie Związku.

Fundusz żelazny w kwocie K. 1096·60 ulokowany jest w walorach, a mianowicie:

1. Obligacya długu państwa z r. 1868 Nr. 479989	K.	200·—
2. „ „ „ „ „ 479990	„	200·—
3. „ „ „ „ „ 479991	„	200·—
4. Książeczka Kasy Tow. Zaliczkowego w Krakowie Nr. 6379 z kwotą	„	496·60
Razem fundusz żel. po 31/12 1909 . . .	K.	1096·60

Fundusz obrotowy umieszczony jest chwilowo na książeczkę Kasy Tow. Zaliczkowego w Krakowie Nr. 6155 w kw. K. 904·72.

Oprócz tego posiada Zarząd główny w przechowaniu swojem:

1. Fundusz dla nauczycieli piersiowo-chorych .	K.	17·—
i odsetki za rok 1909 Nr. ks. 6151 . . .	„	—·76
Razem . . .	K.	17·76
2. Fundusz wdów i sierót	K.	30·60
Odsetki za rok 1909 Nr. ks. 6150 . . .	„	1·38
Razem . . .	K.	31·98
3. Pozostałość kasowa Ogniska w Żydaczowie, książeczka Kasy Oszcz. Tow. Zaliczkowego w Krakowie Nr. 6380	K.	22·25
Odsetki od tej kwoty za rok 1909 . . .	„	—·99
Razem . . .	K.	23·24

Na podstawie powyższego zamknięcia rachunkowego Komisya uchwala:

I. Zjazd delegatów przyjmuje powyższe zamknięcie do wiadomości i udziela Naczelnemu Zarządowi absolutoryum za r. 1909.

W dalszym ciągu komisya zauważa, że w r. 1909 wkładki z Ognisk do Naczelnego Zarządu wpływały znacznie lepiej, aniżeli w roku 1908, co jest dowodem wielkiej żywotności Związku i organizacyi nauczycielskiej. — Pożądaną nadzwyczaj jest rzeczą by wszystkie Ogniska do swego obowiązku i punktualności więcej się poczuwały; dlatego komisya stawia wniosek:

II. Zjazd delegatów uchwala: Poleca się Zarządowi Naczelnemu, aby sporządził i prowadził ewidencyę każdego Ogniska, co do jego należytości i wpłat, a to na podstawie sprawozdania kasowego, które powinno każde Ognisko przedłożyć Zarządowi Naczelnemu do końca lutego każdego roku.

III. Zjazd delegatów uchwala: Poleca się komisyi szkontru-

jącej, aby przynajmniej dwa razy do roku przeprowadzała szkontrum funduszów w terminach, które przewodniczący komisyi wyznaczy. Wniosek ten stawia komisya na propozycyę prezydyum, celem zapobieżenia wszelkim insynuacyom. —

W Krakowie dnia 28. stycznia 1910.

Komisya szkontrująca:

Ludmiła Horaczek. *Jan Bieleś.*
Kazim. Polakiewicz. *Maryan Rudnicki.*

Wnioski Komisyi szkontrującej zostały jednomyślnie uchwalone, poczem nastąpił

Sprawozdanie z wydawnictwa „Głosu naucz. lud.“, referat kol. p. A. Gorzyckiej, wygłoszony na IV. kraj. Zgromadzeniu Delegatów K. Z. N. L.

Nim przystąpię do właściwego omówienia organu krajowego związku nauczycielstwa ludowego, pragnę zaznaczyć, że szczytny mój obowiązek spełniam z prawdziwą przyjemnością. Jeśli bowiem poprzedzający mnie mówcy w referatach swoich wykazywali braki na polu szkolnictwa i uzasadniali potrzeby nauczycielstwa, a zarazem wskazywali drogi, któremi kroczyć należy celem osiągnięcia lepszej doli, to referat mój opiera się już na konkretnych danych, będących jawnym, a zarazem realnym wynikiem zabiegów tych wszystkich, którzy mieli odwagę z pośród milczących męczenników pracy oświatowej zawołać: precz z krzywdą, precz z bezprawiem, precz z obniżeniem wartości szkolnictwa i nauczycielstwa.

Aby to wołanie było donośnem i obudzało z uśpienia i niemocy całe zastępy nauczycielstwa — założono pismo — „Głos nauczycielstwa ludowego“.

Już samo powstanie, a w dalszym ciągu kilkuletnie utrzymanie się pisma z prenumeraty członków krajowego Związku nauczycieli świadczy, że znaczna część nauczycieli zrozumiała wreszcie, że tylko siłą zbiorową potrafi pokonać i usunąć swe materyalne, jak i moralne dolegliwości.

Łącznikiem tej siły zbiorowej, w której się wszystkie sprawy poszczególnych Ognisk w jedną sprawę szkolnictwa krajowego łączą, jest „Głos nauczycielstwa ludowego“.

Pismo to jest zarazem terenem, na którym wyświetlane bywają wszelkie zamachy samowoli silniejszych nad słabszymi. Jest wskaźnikiem, jak i którędy kroczyć nam należy, aby uzyskać pełnię praw obywatelskich.

Wykazuje nam tamy, stawiane na drodze rozwojowej postępowego szkolnictwa, jego braki i niedomagania, a odsłaniając niejedną ranę, któraby pod różaną powłoką obłudy długo jeszcze niszczyła organizm społeczny — przyczynia się do jej, jeśli nie zupełnego, to bodaj częściowego zagojenia.

Tak tedy organ Związku, będąc pośrednikiem myśli nauczycielstwa, obrazem stanu szkolnictwa galicyjskiego, obrońcą, oskarżycielem krzywd, strażnikiem wychowania narodowego i wyrazem protestu przeciw istniejącemu stanowi rzeczy, jest już nie słowem, ale czynem. Jest faktem zrealizowanej części naszego programu.

Wystarczy się przypatrzyć jednemu tylko rocznikowi „Głosu“, aby się przekonać, że redakcya jego zdaje sobie dokładnie sprawę z zadania, jakie na się włożyła i że wywiązuje się z niego z całą świadomością celu, jakoteż z głębokiem poczuciem obywatelskiej koleżańskości.

Usunąwszy wszelki interes osobisty, rzuciwszy pod nogi wszelkie ewentualne łaski władz przełożonych, stoi redakcya „Głosu“ niezachwianie na nakreślonem sobie stanowisku.

Z prometejską odwagą szermierzy światła i sprawiedliwości zwalcza z odkrytą przyłbicą wszystko to, co pod pozorem praw i ustaw bezprawnie się dokonuje.

Artykuły „Głosu“ dadzą się podzielić na trzy główne działy:

Do pierwszego należą: artykuły, dotyczące najżywotniejszych spraw nauczycielstwa, szkolnictwa i warunków, wśród których istnieje.

Do drugiego działu zaliczyć należy sprawy, poruszające stosunek nauczycieli do swych bezpośrednich i pośrednich przełożonych, tudzież wynikające z tego stosunku kolizye.

Trzeci dział obejmuje sprawy Związku, poszczególnych Ognisk, jakoteż korespondencye członków Związku i daje pogląd na ogólny ruch nauczycielski w całym kraju.

Nie podobna tu nawet w najogólniejszych zarysach streścić artykuły choćby jednego rocznika „Głosu“. Pozwolę sobie jednak bodaj niektóre z nich podkreślić, a tem samem wskazać na ich doniosłość.

Już w I. zeszycie „Głosu“ z r. 1909 uderza nas artykuł p. t. „Skąpstwo sejmu galic. na cele szkolnictwa“.

Autor tego artykułu, opierając się na sprawozdaniu sejmowej komisyi budżetowej, podpisanem przez hr. Kazimierza Badeniego i Głąbińskiego, wykazuje w zestawieniu statystycznem, że Galicya stoi pod względem wydatków na szkolnictwo ludowe na najniższym stopniu w porównaniu z innymi krajami Austryi. Kiedy bowiem wydatki innych krajów na szkolnictwo przewyższają połowę, a biedniejszych krajów trzecią część ogólnej liczby dochodów, to w Galicyi nie dochodzą nawet do jednej trzeciej części. Przejrzyście zestawiona tabela tego artykułu wykazuje nam też, że w Galicyi przypada na oświatę od jednej głowy 1·79 K, podczas gdy w Czechach przypada 6·36, w Tryeście 5·57, w Salzburgu 5·47 i t. p. Nawet Bukowinie, znanej z nizkiego stanu kulturalnego, ustępuje Galicya. Smutny ten artykuł kończy autor cytatami słów konserwatywnych posłów sejmowych, którzy, jakby dla ironii, jednak z całym cynizmem biadają nad nadmiarem wydatków na szkolnictwo i domagają się zaprowadzenia opłat od uczniów szkoły ludowej. Przyczem jeszcze autor zaznacza, że na ogólną sumę 10,901.796 K, wydawanej na szkolnictwo krajowe w Galicyi kwoty, rząd tytułem ustąpienia dochodu wódczanego, wyraźnie przeznaczonego na oświatę ludową, daje 5,500.227 K.

Z całego szeregu artykułów, dotyczących dwutypowości szkół, podaje „Głos“ swoim czytelnikom krótki rys historyczny szkolnictwa ludowego i odsłania w całej nagości dążenie stronnictwa konserwatywnego do tamowania oświaty.

Dzięki tym zabiegom konserwy, ciemnota do dziś grubą warstwą otacza horyzonty myślowe ludu. Kurczenie się oświaty rozpoczęło się od chwili, jak rząd poruczył polskiemu sejmowi opiekę nad szkołami i trwa ono do dziś dnia, a ostatecznym wynikiem tych usiłowań zapadła uchwała sejmowa, dotycząca wprowadzenia dwutypowości seminaryów nauczycielskich. I oto, jak mówi autor, uczczenie stuletniej rocznicy Komisyi Edukacyjnej, która się domagała szerzenia oświaty równej dla wszystkich obywateli kraju. A uważała się jako dźwignią dla odrodzenia narodowego — dla założenia upadłej ojczyzny.

Zatwierdzenie ustawy dla dwutypowych seminaryów nazywa autor artykułu 3-go Nru „Głosu“ z r, 1909 „Zwycięstwem wstecznictwa“. Przebija się tu prawdziwy ból i smutek z powodu zwycięstwa wrogów oświaty. Ubolewając nad obojętnością społeczeństwa w sprawach wychowawczych, nawołuje nauczycielstwo do wspólnej a wytrwałej pracy przeciw obniżaniu stopnia wykształcenia tych, których zadaniem jest nieść wśród ludu oświatę na szerokich podstawach prawdziwej wiedzy.

Ankieta szkolna, omawiana również w licznych artykułach „Głosu“ (r. 1909) okazuje w całej swej osnowie tylko dalszy związek z pragnieniem utrzymania przy życiu, wypieszczonego przez konserwę benjaminka, w postaci dwutypowych szkół i seminaryów nauczycielskich.

Podając skład członków poszczególnych ankiet, poznajemy z artykułów „Głosu“ całą misterną robotę pewnych sfer, z której starano się usunąć, a właściwie niedopuścić do niej ludzi, którzyby mieli odwagę swoim oporem wprowadzić dysonans w tę harmonijną pod względem przekonaniowościowym całość.

Jeśli mimo to ozwały się głosy w drugiej ankiecie za reformami szkolnictwa, to jednak ankieta rozeszła się bez powzięty konkretnych uchwał, a ograniczyła się do oświadczenia ekscel. namiestnika Bobrzyńskiego, że wyniki obrad zastosuje o ile to będzie możliwem.

Zaznaczyć tu jeszcze należy, że artykuły „Głosu“, dotyczące ankiety, były tak rzeczowe i tak cenny podawały materyał, że pod względem uzasadnienia pedagogicznego, jak też jasnego ustosunkowania potrzeb ludności do stanu oświaty i kierunku, w jakim ta ma być podawana, stanowiły, że się tak wyrażę, podręcznik dla szczęśliwców, do ankiety dopuszczonych. Natomiast niedopuszczono autorów tych artykułów, ani też przedstawicieli Związku, mimo to, że reprezentuje on $^2/_3$ nauczycielstwa ludowego.

Artykuły, odnoszące się do przymusowych rekolekcyi, jakoteż przymusowego uczęszczania dziatwy na mszę św. nacechowane są głębokiem zrozumieniem potrzeb duchowych ludzi wierzących.

Poruszyły one cały szereg spraw, z których jasno wynika, że pewnym jednostkom, stojącym na czele władz, zależy na tem, aby nie tylko praca nauczyciela była poddana nieustannej kontroli, ale aby i duch jego, skrępowany żądaniami władz, nie miał swobody nawet pod względem dowolnego wyboru miejsca i sposobu dla wykonywania praktyk religijnych.

A to samo odnosi się do dziatwy, która ze szkodą dla własnego zdrowia w wilgotne poranki, często bez śniadania, pod przymusem szkolnym, a nieraz bez woli własnej i rodziców, tudzież z ujmą dla nauki — na mszę codziennie uczęszczać musi.

Zdając sobie jasno sprawę z tego, że artykuły powyższe, umyślnie fałszywie interpretowane, mogą się stać bronią dla przeciwników (co też miało miejsce) Związku, redakcya umieściła w przekonaniu, że wszelkie więzy, bezprawnie nałożone dla skrępowania ducha jednostek, należy targać i usuwać.

(W tem miejscu odezwały się gromkie oklaski delegatów).

Pragmatyce służbowej, tej nieustannie krwawiącej ranie na ciele nauczycielstwa ludowego, poświęcił „Głos“ w 3. numerach obszerne artykuły. Autor przedstawia w jaskrawych barwach krzywdę, jaka się w tym kierunku dzieje. Dyplomatycznie co prawda, ale dosadnie wykazuje nieżyczliwość wiceprezydenta R. S. K. dla podwładnego mu nauczycielstwa.

Obowiązkiem jego byłoby raczej stać na straży interesów jego podwładnych. Niestety — z licznych przykładów występuje wcale niedwuznacznie coś przeciwnego.

Brak pragmatyki służbowej naraża nauczycielstwo na nieobliczalne straty materyalne, upokorzenia moralne i podkopuje jego wiarę w najprymitywniejsze zasady sprawiedliwości, w stosunku do jego pracy.

Omawiając memoryał nauczycielstwa ludowego, wystosowany do sejmu r. 1909, którego ton miał zaszkodzić „nawet słusznym wymaganiom nauczycielstwa“ (jak się wyraził p. wiceprezydent R. S. K.) wykazuje autor całym szeregiem autentycznych faktów, że wszystko, co było poruszane w memoryale, jest oparte na niezbitych faktach, które zlewają się w jeden potężny, a bolesny okrzyk: „precz z krzywdzącym systemem dla najpożyteczniejszych pracowników na polu wychowawczo-narodowem!“

Włosy się jeżą na głowie od nieprawdopodobnych, a jednak prawdziwych wypadków, które się nader często w stosunkach służbowych nauczycieli zdarzają. Pragmatyka służbowa (a nie regulamin) mogła temu zapobiedz.

Zaznaczyć tu jeszcze muszę, że artykuły o pragmatyce służbowej, noszące cechy głębokiego współczucia autora, dają bo-

lesny, a wzruszający obraz stanu służbowego nauczycielstwa ludowego w Galicyi.

Artykuły, odnoszące się do spraw nauczycielek, są nieco w odmiennym pisane tonie jak tamte.

Jeśli bowiem w artykułach, odnoszących się do szkolnictwa czy nauczycielstwa wogóle, przebija się szczera życzliwość autorów, to artykuły, dotyczące nauczycielek, owiewa zimna obojętność. Jest to poniekąd zupełnie wytłumaczalne, gdyż nauczycielki, otoczone murem klerykalizmu, nie znają i nie rozumieją spraw najbliżej je obchodzących. Tem samem nie biorę udziału w tej walce o lepszy byt.

Nie zrzeszają się, jakkolwiek są w przeważającej liczbie w stosunku do nauczycieli, to jednak nader mały tylko procent przystępuje do zawodowego tow. nauczycieli.

To też artykuły wspomniane mają raczej charakter krytykujący, jak potępiający, przemawia z nich jednak groźba, że jeżeli nauczycielki nie przyłączą się do ogólnego ruchu nauczycielstwa, zostaną same. Pojawiły się nawet na walnym zjeździe r. 1908, a ponownie na zjeździe dzisiejszym głosy, aby nauczycielki wyeliminowano ze Związku. Z powodu takiego jednak postawienia kwestyi ułatwiłoby się tylko robotę tym wszystkim, dla których zrzeszenie się nauczycielstwa jest solą w oku.

Dlatego też apeluję z tego miejsca do obecnych koleżanek, aby w imię dobra własnego przystępowały do poszczególnych Ognisk i wykazały, że zarówno, jak na polu oświatowej pracy nie ustępują w niczem swoim kolegom, tak też potrafią z nimi walczyć w jednym szeregu o dobro dla całego nauczycielstwa i szkolnictwa.

O dziale drugim i trzecim nie będę bliżej mówiła, gdyż jest nadto zróżniczkowany pod względem jakości i nie da się w ogólne zarysy ująć. Zaznaczę tylko, że tak jeden jak i drugi jest zapełniony obfitym materyałem, dotyczącym spraw poszczególnych nauczycieli, jak też ogólnego ruchu nauczycielskiego i wiadomości bieżących.

Całość „Głosu“ reprezentuje godnie zasady, w myśl których krajowy Związek nauczycieli powstał.

Obfity zasób źródłowych materyałów, dotyczących szkolnictwa współczesnego, nadaje temu dwutygodnikowi charakter poważny i znaczenie wartości naukowej. Szczególnie zaś artykuły jasno i przystępnie pisane, są często zabarwione gorzką ironią, z poza której przeziera nieraz wiele uczucia, a często i wiara w lepszą przyszłość. I ta wiara, ta nadzieja sprawia, że redakcya w trudnych warunkach wśród wszechstronnych ataków z całem oddaniem się sprawie pracuje.

Sądzę, że będę wyrazem całego zgromadzenia, jeśli złożę z tego miejsca serdeczne podziękowanie i wyraz uznania Redakcyi „Głosu nauczycielstwa ludowego“ za tę pracę użyteczną

za wytrwanie na swojem stanowisku za gorącą nieraz obronę niejednego z nas.

W myśl tego referatu uchwalono następujące wnioski:

1) Walny zjazd wyraża szczere uznanie za wytrwałą, a nader użyteczną pracę około redagowania „Głosu nauczycielstwa ludowego“.

2) Zjazd uchwala, aby redakcya dołożyła wszelkich starań co do zmiany „Głosu“ z dwutygodnika na tygodnik.

3) Zjazd obowiązuje przewodniczących wszystkich poszczególnych Ognisk, aby zarządzili dla swoich członków miesięczne zebrania, na którychby ważniejsze artykuły „Głosu“ były omawiane.

4) Zjazd solidaryzuje się z redakcyą co do treści i formy artykułów, dotyczących przymusowych rekolekcyi nauczycielskich.

5) Zjazd wyraża uznanie i wdzięczność dla dzienników krajowych, umieszczających w swych łamach artykuły z „Głosu naucz. ludow.“, a przedewszystkiem Redakcyi „Kurjera Lwowskiego“.

Referentce podziękowano oklaskami za umiejętną ocenę organu Związku, poczem wywiązała się dyskusya, w której wszyscy udział w niej biorący, wyrazili uznanie i podziękowanie redaktorowi za redagowanie „Głosu“, które to podziękowanie przemieniło się w wielką owacyę. Wyrażono również uznanie i cześć autorowi artykułów o przymusowych rekolekcyach, w sprawie ankiety szkolnej i pragmatyki służbowej, poczem przyjęto wnioski referentki i dodatkowy wniosek kol. Tomaszewskiego, który brzmi: „Zgromadzenie delegatów solidaryzuje się w zupełności z treścią i tonem redagowania swego organu „Głos naucz. lud.“, a szczególnie z artykułem, traktującym o rekolekcyach przymusowych, tudzież uznaje ton memoryału, wniesionego do Sejmu w sprawie pragmatyki służbowej, za właściwy pod każdym względem“.

Wyrażono również ogólne życzenie, aby „Głos“ jak najprędzej zamieniono na tygodnik.

Prezes wyjaśniwszy wkońcu niektóre szczegóły, serdecznie podziękował za gorące uznanie i pochwały, przyrzekając, że dołoży starań, aby organ Związku utrzymać zawsze na właściwej wyżynie i by spełnić życzenia, na zgromadzeniu podniesione.

Podano tutuj do wiadomości sprawozdanie z administracyi „Głosu“, które wykazuje za rok 1909 czysty zysk w kwocie 201 K 57 h.

Na popołudniowych obradach, którym przewodniczył wicep. k. Pałka, przystąpiono do 10-go punktu porządku dziennego: „Ułożenie programu działalności na rok 1910“, referowany przez prezesa kol. Nowaka. Streszczenie tego referatu jest następujące:

Referent, przedstawił wyczerpująco i gruntownie, że najważniejszem zadaniem w przyszłości naszego Związku musi być energiczna akcya w kierunku jak najszybszego zorganizowania całego nauczycielstwa w Galicyi w karne szeregi związkowe. Jest to główny warunek do zrealizowania wszystkich postulatów, które sobie Związek nasz zakreślił. Dzisiaj bowiem tylko siła ma znaczenie, z silnymi się liczą, silni zwyciężają a słabych i rozbitych wszędzie lekceważą. W interesie więc własnego stanu, jak również w interesie naszego szkolnictwa ludowego i kraju, naczelny Zarząd Związku musi w najbliższym czasie usilnie pracować nad z szeregowaniem całego nauczycielstwa w własnej organizacyi zawodowej bez wszelkich opiekunów, bo taką organizacyą jest nasz krajowy Związek. Wskazawszy na najświeższych faktach korzyści z organizacyj zawodowych, wezwał zgromadzonych do poparcia w kraju tej akcyi naczelnego Zarządu a to tem bardziej, że organizacya nasza, która w ostatnim roku znaczne poczyniła postępy, musi w swym pochodzie i rozwoju walczyć z licznymi i poważnymi wrogami, którzy za wszelką cenę starają się jej zaszkodzić i ją obalić. Jest jednak nadzieja, że nasza idea związkowa w krótkim czasie odniesie zupełny tryumf i to do tego stopnia, że nawet ci, co twierdzą, że Związek nie mieści w sobie najpoważniejszej części nauczycielstwa, uznają jego powagę i zmienią swój sąd o nim wkrótce.

Równie ważnem zadaniem w najbliższych czasach naczelnego Zarządu będzie: usuwać krzywdy, w które nasz stan tak bardzo obfituje i zająć się losem pokrzywdzonych, spiesząc im z poradą i obroną prawną. Najcięższą krzywdą, która jest jakby najboleśniejszą i ciągle jątrzącą się raną na organizmie naszego stanu, to obecny system miejscowo-klasowy płac, dający szerokie pole do nadużyć i do demoralizacyi. Dopóki ten system nie zostanie zniesiony, a na jego miejsce nie wejdzie sprawiedliwy system według czterech ostatnich rang urzędniczych, dopóty nie może być mowy, aby ta straszna rana się zabliźniła i nauczycielstwo mogło być zadowolone.

Wskazał dalej referent na inne ogólne krzywdy nauczycielskie, oraz w jaki sposób Związek starał się w Sejmie i w kraju o usunięcie tychże i jaką dano mu odpowiedź.

Przekonanie większości sejmowej, wyrażone przez usta ekscelencyi p. marszałka kraju do deputacyi naszej, że regulacyę płac z r. 1907 uważa za bardzo wydatną i epokową, nie może uspokoić nauczycielstwa, lecz owszem musi pobudzić do tem energiczniejszego szukania innych dróg, innych sposobów, aby zdobyć sobie sprawiedliwe wyposażenie. W tym też celu nasz Związek porozumiał się już z innemi organizacyami w państwie i wspólnie z niemi t. j. z Związkiem słowiańskiego nauczycielstwa i Związkiem niemieckiego nauczycielstwa w Austryi czyni dalsze starania, ażeby rząd centralny przez parlament sprawą tą się zajął i ją uregulował, a to przez przejęcie 50% wydatków na płace nauczycielstwa ludowego. Do akcyi tej musimy wciągnąć szerokie warstwy społeczeństwa i ją spopularyzować, a to znowu najlepiej na wiecach oświatowych, które w dalszym ciągu w kraju urządzać musimy.

Przedstawiwszy dalej na barwnych przykładach z najnowszych czasów osobiste krzywdy nauczycielskie, podał referent do wiadomości, że Związek dla tych spraw ma w Krakowie swego syndyka w osobie adwokata dra Gertlera, który wiele spraw nauczycielskich prowadzi i już niejedną z dobrym skutkiem przeprowadził. Prócz tego przy naczelnym zarządzie jest także biuro porady prawnej dla nauczycielstwa.

Z osobistych krzywd najpowszechniej zdarza się w naszej Galicyi pomijanie przy posuwaniu do wyższego stopnia płac. Nadużycia ze strony władz w tym kierunku są bardzo częste, nauczyciel musi bowiem „podobać się“, gdy ma otrzymać większe pobory, inaczej wyprzedzą go znacznie młodsi koledzy. Pokrzywdzeni pod tym względem powinni wnieść do Rady szkolnej kraj. odpowiednio sformułowane przedstawienie swej krzywdy z prośbą o jej usunięcie. Gdy Rada szkolna kraj. odmówi, wtedy należy rekurs wnieść do ministeryum a nawet do Trybunału, a sprawa powinna przybrać pomyślny obrót. Świeży przykład tego podał referent do wiadomości, załatwiony w tych dniach a przeprowadzony pomyślnie przez nasz syndykat.

Z żalem prezes Nowak zaznaczył, że związkowe nauczycielstwo nie może pochwalić się szczerą życzliwością żadnego z stronnictw politycznych naszego kraju. Nie mamy też w Sejmie takich naszych rzeczników, do których Związek nasz mógłby się odnosić z całą ufnością w sprawach naszych, liczyć stanowczo na ich obronę i poparcie. Najlepszym tego dowodem, że prezes stronnictwa ludowego, któremu nauczycielstwo bardzo sprzyjało i je popierało, kiedy w Sejmie w sprawie pragmatyki nauczycielskiej sam się do głosu zapisał, (zdaje się że w obronie Związku) to jednak z tego przemówienia zrezygnował, nie jawiąc się na sali... Z tego też powodu możemy otwarcie skonstatować i oświadczyć, że nauczycielstwo związkowe pod względem politycznym musi zająć stanowisko zupełnie samodzielne i nie może o żadne stronnictwo polityczne się opierać.

W dalszym ciągu przystąpił referent do spraw szkolnych oświatowych. Wskazał najpierw, że czynniki rządzące i wpływ w kraju posiadające, wysilają się, aby w tej sprawie nic się nie zmieniło. Najlepiej o tem świadczy nasz Sejm, który trzy razy zbierał się już na długie sesye, jednak oficyalnie sprawami szkolnictwa ludowego dotąd „nie miał czasu“ się zająć. Ankiety szkolne, które przeszłego roku odbyły się w Radzie szkolnej krajowej, przechodzą powoli w niepamięć i bezowocnie. Nauczycielstwo zatem musi przejąć na siebie ten obowiązek obywatelski i patryotyczny. Naczelny zarząd, widząc tę obojętność i lekceważenie spraw oświatowych w kraju, rozwija energiczną akcyę w kierunku odrodzenia szkolnictwa ludowego, jak świadczy referat kol. Kanarka. Sprawę tak wielką i poważną musimy na szerszą skalę rozwinąć. W kraju na wiecach oświatowych pobudzimy społeczeństwo do poparcia naszej pracy, naszej akcyi a potem — jak ptaki zerwiemy się znowu do lotu — i podążymy tłumnie na olbrzymi wiec demonstracyjny do Wiednia i przedstawimy przed szerokim światem nie tylko opłakany stan naszego szkolnictwa ludowego i oświaty ludowej, ale także smutne położenie galicyjskiego nauczycielstwa. (huczne oklaski) Niech nasze skargi słyszy rząd centralny i niech dotrą do tronu cesarskiego! Niezawodnie akcya ta w pewnych sferach i niektórych stronnictwach wywoła gniew i oburzenie, a przeciwko nam podniosą się liczne krzyki, lecz my nie róbmy sobie nic z tego gniewu i krzyku, lecz trzymajmy się słów św. Augustyna, filozofa świętego, który powiedział: **„Jeżeli prawda ma być skandalem, to róbmy skandal!“** (huczne brawa) Referent zachęcił dalej gorąco delegatów do wpływania na ogół znowu nauczycielstwa, aby na ten wiec wiedeński jak najliczniej wyruszyło.

Celem poparcia i uzupełnienia tej wielkiej naszej akcyi, którą prowadzimy wspólnie z nauczycielstwem całej Austryi, czynimy przygotowania do urządzenia Kongresu szkolnego w Krakowie w czasie uroczystości grunwaldzkich, a dalej do zjazdu słowiańskiego nauczycielstwa z Austryi, który także w Krakowie w lecie tego roku się odbędzie. Na tych zgromadzeniach przedstawimy również z całą szczerością prawdziwy stan naszego szkolnictwa ludowego i położenie nasze, a liczymy na pomoc całego nauczycielstwa związkowego. Podniósł dalej referent kol. Nowak, że naczelny Zarząd Związku w najbliższym już czasie rozpocznie działalność także na polu ekonomicznem. Zsolidaryzowane tak liczne ciało, jak nauczycielskie w tym kierunku może bardzo wiele zdziałać, ukrócając samowolę różnych producentów i hamując ich w zapędach wyzyskiwania słabszej ludności konsumentów. Działanie solidarne na tem polu może związkowemu nauczycielstwu przynieść wielkie korzyści, a nadto możemy tym sposobem oddać wielkie usługi sprawie socyalnej, bo wpłyniemy na obniżenie cen produktów. Naczelny Zarząd przygotowuje już dla Związku dostawę węgla kamiennego. Rozchodzić się będzie tylko o to, żeby nauczycielstwo tę akcyę, podobnie jak zeszytową skutecznie poparło.

W dyskusyi nad referatem prezesa kol. Nowaka zaznaczył kol. Markowicz, że domaganie się sprawiedliwej pragmatyki służbowej, którą żadną miarą nie mogą być ustawy wraz z regulaminem — jak to w Sejmie starano się posłów przekonać — powinno być jedną z pierwszych trosk naczelnego Zarządu.

Kol. Baścik, omawiając stosunki, panujące na Śląsku, stawia wniosek, aby naczelny Zarząd starał się przez Związek słowiańskiego nauczycielstwa usunąć spór czesko-polski na tej ziemi. Ten sam mowca przemawiał także i postawił wniosek w sprawie zachowania się nauczycielstwa związkowego względem stronnictw politycznych i stawia odpowiednio sformułowany wniosek, który uchwalono. Wniosek ten, jak i kol. Tomaszewskiego, w sprawie stworzenia funduszu im. Kisielewskiego znajduje się w osobnej części sprawozdania o wnioskach.

Jako uzupełnienie powyższego referatu p. Nowaka przedstawił i objaśnił p. Robak program zjazdu nauczycielstwa słowiańskiego w Krakowie. Mianowicie na pierwszym wielkim Zjeździe nauczycielstwa słowiańskiego w Pradze w sierpniu 1908 r. utworzono Związek nauczycielstwa słowiańskiego w Austryi. Członkami Związku tego są zawodowe organizacye nauczycielskie słowiańskie wszystkich krajów. Do Związku słowiańskiego należy też nasz Związek. Otóż na Zjeździe w Pradze w 1908 r. uchwalono, że następne Walne Zgromadzenie Związku i uroczysty Zjazd nauczycielstwa słowiańskiego odbędzie się w Krakowie w 1910 r. Program Zjazdu jest w ogólnych zarysach następujący:

We wtorek dnia 18 sierpnia 1910.

Posiedzenie Wydziału „Związku nauczycielstwa słowiańskiego w Austryi“.

W środę dnia 19 sierpnia 1910.

Walne Zgromadzenie Związku n. sł. (zebranie delegatów tych organizacyj, które są członkami Związku):

1) Zagajenie.
2) Przyjęcie regulaminu obrad.
3) Sprawozdanie z czynności Wydziału.
4) „ kasowe.
5) Program działalności Związku nauczycielstwa słowiańskiego:
   a) w społeczeństwie;
   b) wśród nauczycielstwa.
6) Pragmatyka służbowa i ustawą dyscyplinarna.
7) Wnioski Wydziału Związku;
   a) zmiana statutu Związku;
   b) wkładki organizacyj naucz. do Związku;
   c) zniżki kolejowe dla naucz.;
   d) nauczycielskie kursa uniwersyteckie;
   e) wycieczki nauczycielskie;
   f) nauka języków słowiańskich;
   g) nauczycielskie schroniska i sanatorya;
   h) słowiańskie biuro inseratowe nauczycielskie.
8) Oznaczenie miejsca przyszłego Zjazdu.
9) Wnioski samoistne.
10) Wybory na czas 1910—1912.
11) Posiedzenie nowego Wydziału.
12) Wieczorek powitalny dla przybyłych gości na Zjazd.

Czwartek dnia 11 sierpnia.

Uroczysty Zjazd nauczycielstwa słowiańskiego z Austryi.

1) Zagajenie.
2) Wybór honorowych prezesów.
3) Powołanie sekretarzy.
4) Przemówienie delegatów i reprezentantów.
5) Obraz szkoły ludowej w Austryi:
   a) dzisiejszej;
   b) przyszłej.
6) Bankiet.

Po południu:

7) Zwiedzanie miasta i jego pamiątek.
8) Wieczór uroczyste przedstawienie w teatrze miejskim.

Piątek d. 12 sierpnia i sobota 13 sierpnia.

Dalsze zwiedzanie miasta oraz wycieczki: a) do Wieliczki, b) do Okocima, c) do Tatr.

Referaty będą wygłoszone w różnych językach słowiańskich. Szczegółowy program zostanie ogłoszony w niedługim czasie; możliwem jest bowiem, że termin Zjazdu zostanie jeszcze przybliżony do dni uroczystości grunwaldzkich po porozumieniu się z członkami Wydziału Związku stow.

W dyskusyi nad poruszonemi kwestyami zabierali głos: Markowicz (Łęki dolne), Baścik (Zator), Tomaszewski (Frysztak), Polakiewicz (Wieliczka), Wichman (Chrzanów), Grzybała (Kraków).

Sprawozdanie z IV kraj zgromadzenia Delegatów K. Z. N. L. z ruchu i obrotu fabryki zeszytów szkolnych, pod zaregestr. firmą Sp. komand.: „A. Procner i Ska, fabryka przerobu papieru dla kraj. Związku naucz. lud. w Galicyi".

(Ref. kol. Balicki).

Na mocy uchwały III. zjazdu delegatów w Krakowie Związek naucz. przystąpił do spółki tej fabryki z udziałem 6000 K, na poczet którego wpłacił gotówką 1000 K, przeznaczając na pokrycie reszty 5000 K zyski, przypadające mu w myśl § 6. ust. 3 kontr. z 5% od niespłaconej jeszcze kwoty.

Zyski Związku naucz., jako cichego spólnika płynące z rachunku wydatków i strat są następujące:

1) Prowizya od obrotu brutto, t. j. ilości sprzedanych zeszytów i innych przerobów papieru według skali, ustanowionej kontraktem od 1% do 4%.

2) 4% odsetki od włożonego kapitału (udziału).

3) Udział w czystym zysku w wysokości $^1/_6$ części (według stosunku udziałów 18:12:6 tysięcy koron — § 9 kontr.)

Kontrakt Spółki zawarty został na okres 5 lat. Po upływie tego czasu Spka może uledz zmianie lub istnieć dalej na dotychczasowych zasadach.

Fabryka puszczoną została w ruch w styczniu 1909 r., a 28 lutego 1909 uroczyście poświęcona, w czem wzięli udział przedstawiciele miasta z p. prezydentem miasta, przedstawiciele Izby handl., izby rękodzieln., szkół średnich, przem., wydz. i lud. Nastrój był poważny i szczerze życzono jak najpomyślniejszego rozwoju tej nowej placówce w dziedzinie przemysłu rdzennie krajowego, wyrażając radość, że nauczycielstwo ludowe w kraju i w tym kierunku skrzętnie działa. — Od tej chwili datuje się pocieszający rozwój fabryki. Wprawdzie początek był trudny, obrót bowiem do 1. lipca 1909 wynosił zaledwie 2583 K 15 h. Trudności te jednak pokonano dzięki fachowej rutynie p. inżyniera Procnera i poparciu nauczycielstwa.

W pierwszych miesiącach robiono więc tylko zapasy na nowy sezon, t. j. na I. płr. w 1909 r. Odtąd ruch się wzmaga.

Zamówieniom nie można było sprostać, zapasy się wyczerpały. Okazała się potrzeba powiększenia personalu robotniczego i nowych maszyn. Trzeba było więc ciągle czynić wkłady, bo gotówka jeszcze za wyroby nie wpływała. Lecz i te trudność opanowano, tak że rok 1909 wykazuje według przygodnego obliczenia ksiąg (bilans zostanie ogłoszony w swoim czasie) sukces zupełnie zadawalający, jak wykazuje stan z dniem 31 grudnia 1909, a mianowicie:

Obrót wynosi ogółem 85.028 K 44 h. (Na taką sumę wystawiono rachunki za wszelkie przeroby papieru).

Zeszytów dla szkół lud. zrobiono 2,227.702.

Z tego sprzedano 1,610.000. Pozostało zatem w zapasie (w inwentarzu) na r. 1910 617.702.

Wartość inwentarza w towarze wyrobionym i surowym wynosi	65.906 K 48 h
w maszynach i urządzeniu	19.100 „ — „
razem	85.006 K 48 h

W myśl kontraktu przypada zatem Związkowi naucz. według oznaczonej skali 2% prowizyi od sumy 85.028 K 44 h, jako obrotu brutto 1666 K 40 h, które się wlicza na rachunek udziału niewypłaconych jeszcze 5000 K. Bilans ten wykazuje dla kraj. Związku naucz. lud. czysty zysk w kwocie **1666·40 K.** która to kwota pozostanie w obrocie fabryki jako uzupełnienie udziału naszego.

Inne zyski, jak odsetki od udziału i $^1/_6$ czystego zysku, który jest minimalny ze względu na inwestycye, poczynione dla uruchomienia fabryki, wykazuje roczny bilans w kwocie **382·01 K.**

Jest to właściwie sukces za jedno tylko półrocze 1909 r., który rozwój fabryki najlepiej illustruje.

Umieszczenie też jej dotychczasowe okazało się już za niewystarczające i Ska dąży usilnie do nabycia lub budowy własnego domu. Nie mając jednak na ten cel potrzebnego kapitału, stara się o pożyczkę 30.000 K z funduszu pożyczkowego dla przemysłu i handlu w Wydziale krajowym.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Walny zjazd delegatów kraj. tw. n. lud. uchwala następujące rezolucye:

1) Ze względu na prawidłowy tok nauki pisania w szkole, wymagający jednakich zeszytów, odpowiadających pod względem formy, liniamentu i wagi papieru przepisom Rady szkolnej krajowej,

ze względu, że tylko nauczycielstwo ludowe powołane jest do przestrzegania tych przepisów,

ze względu, że szkoła musi pośredniczyć dzieciom w zaopatrywaniu się w zeszyty dla uniknięcia wprowadzenia do szkoły zeszytów najrozmaitszego gatunku i formatu nawet z monstrualnymi napisami, jakie różni kupcy w swych składach posiadają, tudzież zeszytów zagranicznego wyrobu,

ze względu, że tylko nasza fabryka daje gwarancyę, że wyrabia zeszyty przepisowe, pozostaje bowiem pod ścisłą kontrolą nauczycielstwa związkowego, podczas gdy inni wytwórcy tej gwarancyi nie dają i nawet, jak sprawdziliśmy, nie dorównują zeszytom naszej fabryki,

ze względu, że fabryka nasza jest w całem tego słowa znaczeniu krajową, czego dowodem jest i to, że Liga pomocy przemysłowej bezinteresownie udzieliła nam swej marki, chociaż nasza marka związkowa jest już dostateczną rękojmią, że fabryka jest krajową, a obowiązkiem nauczycielstwa lud. jest popieranie przemysłu krajowego, rodzimego,

ze względu wreszcie i na własny interes Związku, zgromadzenie delegatów uchwala popierać jedynie i wyłącznie zeszyty fabryki A. Procner i Ska, fabr. przerobu papieru dla kraj. zw. naucz. lud. w Galicyi.

2) Ze względu, że inni wytwórcy zeszytów nie ustają w walce, by osłabić tę fabrykę i dążą do utworzenia Spółki wytwórców, a więc kartelu, który spowodowałby ograniczenie wytwórczości naszej fabryki, a co gorsza — znaczne podwyższenie cen zeszytów,

zgromadzenie delegatów uchwala, aby fabryka po firmą A. Procner i Ska pod żadnym warunkiem obecnie do takiej Spółki nie przystępowała.

Nadmienić tu również należy, że z chwilą założenia fabryki, której nasz Związek jest spólnikiem, inni wytwórcy zeszytów w kraju podjęli silną walkę, nie przebierając w środkach, aby, jeżeli już nie zniszczyć, to w każdym razie utrudnić zbyt naszej fabryce. Zaalarmowali więc krajowe instytucye przemysłowe i wymogli na Radzie szkolnej krajowej znane rozporządzenie. I rzecz znamienna, że najzaciętszą walkę przeciw nam podjęła jedna z fabryk, która wyrabia najgorsze zeszyty.

Wnioski referenta p. Balickiego przyjęto po dyskusyi, w której zabierali głos: Różycki (Prokocim), Dobek (Limanowa), Wargacki (Tarnobrzeg), Sanok (N. Targ), Nowak (Kraków), Gorzycka (Lwów), Smulikowski (Lwów), Koczur (Milówka), Gatlik (Regulice), Broszkiewicz. Obecny na zgromadzeniu delegat „Ligi Pomocy przem.“, prof. Bromowicz, wyjaśnił stanowisko „Ligi“ względem związkowej fabryki zeszytów, udowadniając, że było ono zawsze życzliwe.

Punkt 12 porządku dziennego o ustanowieniu wkładek na rok 1910 przekazano Komisyi wnioskowej do zreferowania.

Prof. Bromowicz wygłosił odczyt na temat: Wpływ nauczycielstwa na uprzemysłowienie kraju.

W dyskusyi wzięli udział: Nowak, Piotrowski, Kosiński, Pałka, poczem uchwalono rezolucyę, wzywającą nauczycielstwo, aby z energią poparło akcyę uprzemysłowienia kraju.

Nastąpiły wybory:

Do komisyi skrutacyjnej powołano: Zawiszę, Taroniego, Krężołkównę i Piotrowskiego.

Do Naczelnego Zarządu zostali wybrani:

a) na trzy lata: 1) Baścik Michał (Zator). 2) Hawlicki Maksym. (Żarnowa ad Strzyżów). 3) Kirczow Paweł (Kurniki ad Jaworów). 4) Kosiński Ryszard (Siołkowa ad Grybów). 5) Nowak Stanisław (Kraków). 6) Pałka Stanisław (Bochnia). 7) Pelc Michał (Rzeszów). 8) Smulikowski Julian (Lwów).

Pozostają w Naczelnym Zarządzie wybrani na III. Zgrom. delegatów:

b) przez dwa lata jeszcze: 9) Andruszkiewiczowa Eugenia (Kraków). 10) Bałaban Józef (Lwów). 11) Broszkiewicz Antoni (Nowy Sącz). 12) Depowski Józef (Zakrzówek). 13) Kostelecki Karol (Tarnów). 14) Müller Eugeniusz (Kraków). 15) Seidl Bronisław (Okocim). 16) Szkodziński Jan (Kraków).

c) wybrani na II. zgromadzeniu delegatów przez jeden rok jeszcze: 17) Balicki Karol (Kraków). 18) Grabowiecki Leon (Stanisławice). 19) Koczur Feliks (Milówka). 20) Krotochwil Wiktor (Stryj). 21) Robak Józef (Kraków). 22) Swiba Kazimierz (Podgórze). 23) Taroni Feliks (Dębniki). 24) Wierzbicki Józef (Wieliczka).

Do krajowej komisyi rewizyjnej zostali wybrani: 1) Bieleś Jan (Podgórze). 2) Horaczkówna Ludm. (Kraków). 3) Kotrubski Antoni (Zator). 4) Michalski Stan. (Kraków). 5) Polakiewicz Kazim. (Wieliczka).

Do kraj. Sądu honorowego: 1) Andruszkiewiczowa Eug. (Kraków). 2) Balicki Karol (Kraków). 3) Jodłowski Kazim. (Podgórze). 4) Kotrubski Feliks (Zator). 5) Nowak Stan. (Kraków). 6) Pałka Stanisław (Bochnia). 7) Zajączkowski W. (Zwierzyniec).

P. Krotochwil (Stryj) referował imieniem wybranej na przedpołudniowem zebraniu komisyi wnioskowej.

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisyi wnioskowej IV. zjazdu delegatów krajowego Związku nauczycielstwa ludowego w Galicyi, odbytego w Rzeszowie, dnia 1 lutego 1910 r.

Członkowie Komisyi wnioskowej: kol.: Balicki Karol, Kraków. Michalski Stan., Kraków. Robak Józef, Kraków. Smulikowski Julian, Lwów. Kłapa Ferd., Andrychów. Kuc Jan, Bobowa. Pałka Stan., Bochnia. Nakielny Józef, Bochnia. Sernicka, Jasionki. Broszkiewicz Antoni, Nowy Sącz. Koczur Feliks, Milówka. Seidl Bron., Okocim. Taroni Feliks, Podgórze. Świtalski Wincenty, Ropczyce. Lech Andrzej, Rzeszów. Krotochwil Wiktor, Stryj. Kostelecki Karol, Tarnów. Krężałkówna, Wieliczka. Westfalewicz Wład., Zborowice. Hawlicki Maks., Żarnowa.

Komisya wnioskowa ukonstytuowała się, wybierając: przewodniczącym kol. Balickiego, zastępcą przew. kol. Broszkiewicza, referentem i sekretarzem kol. Krotochwila.

W niezwykle ożywionej dyskusyi, w której zabierali głos wszyscy członkowie Komisyi, rozpatrzono najpierw wnioski Naczelnego Zarządu, przedłożone do uchwały IV. Zjazdowi delegatów, następnie wnioski samoistne „Ognisk“ i „Kół powiatowych“, a mianowicie:

„Ogniska“: w Ropczycach, Baranowie, Bochni, Andrychowie, Dobczycach, Starym Sączu, Pilźnie, Zatorze, Krakowie, „Koła powiatowego“ w Rzeszowie.

Nad większą częścią zgłoszonych samoistnych wniosków zmuszoną była Komisya przejść do porządku dziennego, ponieważ przeprowadzenie poruszonych w nich spraw jest już bądź to w toku, bądź też objęte są wnioskami Naczelnego Zarządu.

Przedłożone przez Naczelny Zarząd „k. Z. n. l.“ zaakceptowane przez Komisyę wnioskową i uchwalone przez IV. Zjazd delegatów w Rzeszowie w dniu 1 lutego 1910 roku wnioski:

1) Zjazd delegatów uchwala: Naczelny Zarząd przedłoży na przyszły V. Zjazd delegatów „k. Z. n. l.“ drukowane sprawozdanie ze swych czynności, tudzież sprawozdanie kasowe. — Uchwalono.

2) W związku z powyższą sprawą uchwala IV. Zjazd delegatów, ażeby doroczne Walne Zgromadzenie „Ognisk“ k. Z. n. l. odbywały się zawsze najpóźniej do 15 lutego, sprawozdanie z czynności „Ognisk“ na specyalnie w tym celu wydanych kwestyonaryuszach mają być przedkładane Naczelnemu Zarządowi wprost, najdalej do końca lutego każdego roku, a doroczny Zjazd delegatów odbywać się ma, stosownie do brzmienia statutu (§ 51) w miesiącu lipcu. — Uchwalono.

3) IV. Zjazd delegatów uchwala zobowiązać wszystkich obecnych dzisiaj delegatów do jak najżywszego zajęcia się sprawą poruszenia akcyi związkowej w swoich i sąsiednich „Ogniskach“. Uchwalono.

4) Dla dokładnego przedstawienia działalności Naczelnego Zarządu uchwala się, ażeby Wydział Wykonawczy Naczelnego Zarządu umieszczał możliwie najczęściej sprawozdania ze swych czynności w „Głosie naucz. lud.“ — Uchwalono.

5) IV. Zjazd delegatów zachęca gorąco „Ogniska“ k. Z. n. l. do składek na „Dar Grunwaldzki“; zarazem uchwala, ażeby datki na ten cel były ofiarowane ze wszystkich „Ognisk“ zbiorowo przez Naczelny Zarząd, z zastrzeżeniem użycia ich na kresy zachodnie. „Ogniska“ i „Koła powiatowe“, które dar ten już złożyły, mają wysokość ofiarowanej kwoty zgłosić Naczelnemu Zarządowi dla oznaczenia ogólnej sumy, jaką związkowe nauczycielstwo na „Dar Grunwaldzki“ ofiarowały. — Uchwalono.

6) IV. Zjazd delegatów uchwala, ażeby Naczelny Zarząd zamianował odpowiednich delegatów — mężów zaufania we Lwowie, którzyby interweniowali w Radzie szkolnej kraj. w sprawach, przez k. Z. n. l. poruszanych, tudzież w sprawach osobistyeh nauczycielstwa związk., oraz

7) takich samych delegatów — mężów zaufania dla interwencyi w Ministerstwie Wyznań i Oświaty we Wiedniu. — Uchwalono.

8) W myśl § 60 lit. h. statutu uchwala IV. Zjazd delegatów wkładki członków na rok 1910 w dotychczasowej wysokości bez zmiany. — Uchwalono.

9) Wysokość wkładek emerytów, bez względu na miejscowość ich obecnego zamieszkania, uchwala się w takim wymiarze, jaki obowiązuje miejscowość, w której się spensyonowali. — Uchwalono.

10) IV. Zjazd delegatów poleca Naczelnemu Zarządowi, ażeby wystosował memoryał do Sejmu o utworzenie dla nauczycieli religii osobnego statusu personalnego, gdyż wskutek postanowień obecnie obowiązującej ustawy otrzymują oni najwyższy wymiar płacy bez względu na ilość lat służby, co jest połączone z rażącą krzywdą dla nauczycielstwa świeckiego. — Uchwalono.

11) IV. Zjazd delegatów w uznaniu ważności i potrzeby budowy własnych domów dla „Ognisk“ wzywa Naczelny Zarząd do zachęcania „Ognisk“ i popierania akcyi w tym kierunku.— Uchwalono.

12) IV. Zjazd delegatów uchwala wzięcie udziału k. Z. n. l. w urządzić się mającej w r. b. we Lwowie wystawie etnograficznej, a szczegółową akcyę w tym kierunku powierza „Ognisku“ lwowskiemu. — Uchwalono.

Z nadesłanych wniosków „Ognisk“ i „Kół powiatowych“ akceptowała Komisya i poleciła do odczytania następujące:

Wnioski „Ognisk“ w Andrychowie, Baranowie i Ropczycach w sprawie zniesienia „Kół powiatowych“ zmodyfikowała Komisya następująco:

13) Zjazd delegatów uchwala: zamiast obecnych „Kół powiatowych“ utwarza się delegacyę „Ognisk“, która cztery razy do roku zjeżdża się dla wzajemnego porozumienia się co do wspólnej działalności. Delegacyę taką zwołuje zawsze Prezydyum najsilniejszego „Ogniska“ w powiecie. Dotychczasowe fundusze „Kół powiatowych“ przekazuje się Naczelnemu Zarządowi kraj. Zw. n. l.

Przy powyższym wniosku zgłosił kol. Westfalewicz „votum seperatum“ bez umotywowania.

Na plenum przekazano Naczeln. Zarz. rozpatrzenie sprawy i zmianę § 28—42 statutu do przedłożenia na następnym Zjeździe delegatów.

Wniosek „Koła powiat.“ w Rzeszowie.

14) Naczelny Zarząd odniesie się do Rady szkolnej krajowej, ażeby te szkoły, które obowiązuje plan szkół 2- 3- 4-klasowych przekształciła na 2- 3- 4-klasowe, a nauczycielom (kom) stałym, pracującym przy tychże szkołach nadała posady stałe nauczycieli (lek) kierujących w drodze urzędowej, bez ogłaszania konkursu. — Uchwalono.

15) IV. Zjazd delegatów uchwala: Naczelny Zarząd — niezależnie od starania o zrównanie płac nauczycielskich z płacami czterech rang płac urzędników państwowych — dołoży bezzwłocznie wszelkich sił w staraniu się o zmianę dotychczasowej ustawy o dodatku na pomieszkanie, który to dodatek nie jest do emerytury wliczalny, co jest wielką krzywdą dla nauczycielstwa. Kierownicy szkół, którzy mają pomieszkanie, w naturze, mają w razie przejścia w stan spoczynku otrzymać taki dodatek do emerytury swojej, jak wielkim jest dodatek na pomieszkanie stałych nauczycieli danej szkoły. (Nakielny Józef, Bochnia). — Uchwalono i polecono Nacz. Zarz. wystosować odpowiedni memoryał w tej sprawie.

16) IV. Zjazd delegatów poleca Naczelnemu Zarządowi, by we Lwowie i Krakowie otworzono rodzaj hotelu, domu gościnnego, by przyjeżdżający tam często w rozmaitych sprawach członkowie mogli znaleźć za jakąś niewysoką cenę nocleg. („Ognisko“ w Dobczycach). — Uchwalono, by N. Zarz. postarał się na razie o zniżki odpowiednie w hotelach — sprawa budowy domu załatwiona wyżej. „Ognisko“ lwowskie podało do wiadomości, że w swoim lokalu udziela członkom swoim takich noclegów.

17) IV. Zjazd delegatów uchwala: Naczelny Zarząd postara się w czasie odbyć się mającego w r. b. jubileuszowego obchodu Grunwaldzkiego o kwatery (noclegi) dla swoich członków, celem ułatwienia im wzięcia udziału w tej wielkiej narodowej uroczystości. (Kosiński). — Uchwalono wraz z rozszerzeniem wniosku przez kol. Nowaka, że Nacz. Zarząd ma wogóle zająć odpowiednie stanowisko w tym obchodzie.

Wreszcie jedna z koleżanek zgłosiła wniosek, ażeby „Ogni-

ska“ wysyłały na Zjazd delegatów częściej koleżanki, jako delegatów. Komisya wnioskowa, znając zapatrywanie Nacz. Zarządu na tę sprawę, nie zaleciła osobno tego wniosku do rozpatrzenia, zaznacza zaś, że Naczelny Zarząd rad zobaczy na przyszłych Zjazdach delegatów koleżanki w większej liczbie — pozostawia jednak sprawę wyboru poszczególnym „Ogniskom“. — Przyjęto do wiadomości.

Również i w t o k u o b r a d nad poszczególnymi punktami programu, wyłoniły się i zostały uchwalone następujące wnioski i rezolucye:

18) IV. Zjazd delegatów pozostawia z całem i pełnem zaufaniem Prezydyum Związku krajowego nauczycielstwa ludowego w Galicyi decyzyę, które stronnictwo polityczne ma popierać w przyszłości nauczycielstwo związkowe. — Uchwalono.

19) Dla wielkich zasług, jakie położył Czcigodny i Kochany nasz Prezes około organizacyi zawodowej, stawiam wniosek, aby IV. Zjazd delegatów nie głosował na prezesa kartkami, ale jednogłośnie, przez aklamacyę dopełnił wyboru kolegi Stanisława Nowaka na członka Naczelnego Zarządu (kol. Wisłocki, Dobromil). — Uchwalono z ogólnym aplauzem.

Z uwagi, że w roku bieżącym przypada 20-letnia rocznica, jak z przebolałej i zgniecionej piersi nauczycielskiej padł pierwszy okrzyk, nawołujący do skupienia się i samopomocy, a okrzykiem tym był I. Nr. „Szkolnictwa ludowego“, założonego przez ś. p. kol. Henryka Kisielewskiego, zaś 10-letnia rocznica śmierci nieodżałowanej pamięci tego kolegi, która pozbawiła nas tego wielkiego serca, IV. Zjazd delegatów, chcąc uczcić tę 20-letnią rocznicę rozbudzonego samopoczucia naszego i samopomocy, oraz uczcić pamięć pierwszego pioniera naszego ruchu, uchwala:

20) utworzyć na dzisiejszem zebraniu fundusz obrony prawnej pokrzywdzonych nauczycieli im. Henryka Kisielewskiego, którego zaczątkiem będą zebrane dzisiaj dobrowolne składki. — Uchwalono.

21) Uznając doniosłość współdziałania nauczycielstwa w pracy nad ekonomicznem odrodzeniem naszego społeczeństwa, a w szczególności nad uświadomieniem ekonomicznem młodzieży, wzywa IV. Zjazd delegatów całe nauczycielstwo galicyjskie, by w szkole w ramach programu nauki i poza szkołą, w swej, tak wydatnie podjętej już pracy społecznej, z całą energią poparło akcyę uprzemysłowienia kraju. (Prof. Bromowicz, Bochnia). — Uchwalono.

Na tem wyczerpano porządek dzienny o godzinie 9-tej wieczorem, poczem prezes kol. Nowak w serdecznych słowach żegnając Delegatów i z wezwaniem, aby solidarnie zawsze występowali w obronie Związku, zamknął zgromadzenie. Kolega Polakiewicz podziękował gorąco prezesowi za pracę dla Związku a po odśpiewaniu pieśni związkowej rozjechali się uczestnicy Zjazdu do swych siedzib, pokrzepieni na duchu i zachęceni do pracy związkowej.

Imieniem naczelnego Zarządu na tem miejscu wyrażamy serdeczne podziękowanie Szanownemu Zarządowi „Koła“ rzeszowskiego za gościnę i trudy, podjęte około przygotowania lokalu do obrad dla zgromadzenia delegatów.

281

282

284

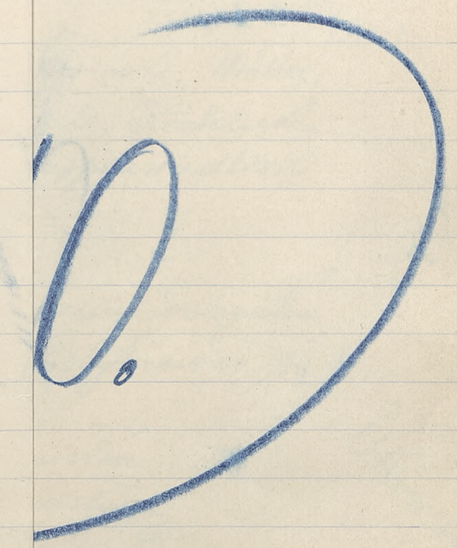

281

283

284

1910.

1910

Posiedzenie pełnego Nazwelnego Zarz. 1. lutego 1910. w Rzeszowie.

Protokół

z posiedzenia pełnego Nazwelnego Zarządu, odbytego dnia 1. lutego 1910 w sali „Sokoła" w Rzeszowie.

Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Smolikowski, Heidl, Krotochwil, Andruszkiewiczowa, Depowski, Bączek, Broszkiewicz, Szkodziński, Grabowiecki, Balicki, Taroni, Robak, Kurczow.

Nieobecni p.p.: Hawlicki, Kosiński, Müller, Kierzbicki, Koczur, Bałaban, Pelc, Kostelecki i Sroka. Trzej ostatni nie usprawiedliwili swojej nieobecności.

— . —

Wybrany na czwartem Zgromadzeniu Delegatów Związku Nazwelny Zarząd ukonstytuował się w następujący sposób:

Ukonstytuowanie

1.) Prezes: Nowak Stanisław.
2.) I. Wiceprezes: Pałka Stanisław
3.) II. " : Andruszkiewiczowa Eugenia
4.) I. Sekretarz: Robak Józef
5.) II. " : Szkodziński Jan
6.) Skarbnik: Balicki Karol
7.) Zastępca skarbnika: Kierzbicki Józef
8.) Buchalter: Taroni Feliks
9.) Zast. Buchaltera: Depowski Józef.

Członkowie Nazwelnego Zarządu:

10) Bałaban Józef
11.) Broszkiewicz Antoni
12.) Kostelecki Karol.

13) Müller Eugeniusz
14) Seidl Bronisław
15) Swiba Kazimierz
16) Grabowiecki Leon
17) Hawlicki Maksymilian
18) Smulikowski Julian
19) Kirczow Paweł.
20) Koczur Feliks.
21) Kosiński Ryszard.
22) Pelc Michał.
23) Baścik Michał.
24) Krotochwil Wiktor.

Wybór Wydziału Wykonawczego na rok 1910.

Do Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu zostali powołani:

1.) Prezes: Nowak Stanisław.
2.) I. Wiceprezes: Pałka Stanisław.
3.) II. " : Andruszkiewiczowa Eugenia.
4.) I. Sekretarz: Robak Józef.
5.) II. " : Szkodziński Jan.
6.) Skarbnik: Balicki Karol.
7.) Buchalter: Taroni Feliks.
8) Członkowie: Depowski Józef
9) " Seidl Bronisław
10) " Baścik Michał
11.) " Wierzbicki Józef.

Ukonstytuowanie Kraj. Komisyi rewizyjnej i Kraj. Sądu honorowego.

Uchwalono zwołać w lutym krajową komisyę rewizyjną i krajowy Sąd honorowy dla ukonstytuowania się.

Remuneracya dla p. Balickiego.

P. Krotochwil postawił wniosek, aby p. Balickiemu, jako delegatowi Naczelnego Zarządu do specyalnego zajmowania się sprawami Związkowej Fabryki zeszytów, przyznać pewien % przypadającej dla Związku prowizyi z roku 1909 tytułem remuneracyi za jego wydatną i gorliwą pracę w tym kierunku. Wniosek p. Krotochwila uchwalono, z tem, że wysokość procentu (remuneracyi) oznaczy sam Wydział Wykonawczy.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Wydz. Wykon.

12. lutego 1910

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 12. lutego 1910. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Taroni, Paika, Baścik, Robak, Depowski. Nieobecni p.p.: Andruszkiewiczowa, Szkodziński, Wierzbicki, Seidl. Trzej ostatni usprawiedliwili swoją nieobecność.

Przyjęcie protokółu.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Odczytano wpływy. —

Regulamin Wydz. Wyk.

Regulamin Wydziału Wykonawczego zobowiązał się opracować p. Paika. Regulamin ten zostanie przedłożony na jednem z najbliższych posiedzeń Wydziału Wykonawczego do uchwalenia.

Rezygnacya Wierzbickiego

Odnośnie do nadesłanego przez p. Wierzbickiego usprawiedliwienia nieobecności na dzisiejszem posiedzeniu z doniesieniem, że w sobotę nie może brać udziału w posiedzeniach Wydziału Wykonawczego, uchwalono nie przyjmować jego rezygnacyi z godności członka Wydziału Wykonawczego, lecz zwrócić się do niego z zapytaniem, czy nie mógłby on brać udziału w posiedzeniach, gdyby one odbywały się w piątek.

Budowa domu nauczycielskiego w Nowym Sączu.

Uchwalono nie dawać żadnej subwencyi ze strony Naczelnego Zarządu Komitetowi budowy domu Ogniska nauczycielskiego w Nowym

Sączu z tego względu, że w razie przyznania takiej subwencyi Ognisku nowosądeckiemu mogłyby się wszystkie Ogniska zwrócić do Naczelnego Zarządu z podobnemi żądaniami, a gdyby im odmówiono spotkałby się Naczelny Zarząd ze słusznym zarzutem popierania i zwyżkowania pewnych tylko Ognisk. Natychmiast uchwalono umieścić w „Głosie nauczycielstwa ludowego" odezwę Komitetu budowy domu naucz. w Nowym Sączu z prośbą o poparcie akcyi nowosądeckiego Ogniska.

Ruskie kwestyonaryusze

Uchwalono zwrócić się do p. Jakimowskiego z zapytaniem, czy Rusini zajmą się sami zebraniem odpowiednich dat statystycznych dla Komitetu reformy szkół przy pomocy ruskich kwestyonaryuszy.

Polskie kwestyonaryusze.

Przedłożony gotowy i wydrukowany projekt kwestyonaryusza polskiego przyjęto i uchwalono wydrukować na razie 8000 egzemplarzy tegoż, nadto 8000 kopert z odpowiednimi napisami do nauczycielstwa i 8000 kopert z adresem do Naczelnego Zarządu. Koperty drugie będą załączone do kwestyonaryusza.

Odezwa do nauczycielstwa w sprawie kwestyonaryusza

Uchwalono wydrukować osobno na kartkach ~~osobną~~ krótką ale gorącą odezwę do nauczycielstwa w sprawie poparcia naszej akcyi w tym kierunku. Odezwa

Komitet dla reformy szkolnictw.

Przydzielenie referatów na Zjazd słowiański

Komisya statutowa

Memoryał w sprawie przekształcania szkół.

Memoryał w sprawie osobnego statutu dla nauczycieli religii.

ta zostanie dołączona do każdego kwestyonaryusza.
Uchwalono utworzyć jeden Komitet ogólny dla reformy szkolnictwa, który na razie miałby za zadanie zestawienie odpowiedzi, otrzymanych z kraju na pytania w kwestyonaryuszu podane. Skład Komitetu ustalony zostanie na następnem posiedzeniu.
Sprawę przydzielenia referatów na Zjazd nauczycielstwa słowiańskiego odłożono na następne posiedzenia, a dziś upoważniono p. Nowaka do zwrócenia się z prośbą do p. Parczyńskiego, by przyjął referat: Obraz szkoły obecnej w Austryi.
Uchwalono umieścić na porządku dziennym najbliższego posiedzenia sprawę wyboru Komisyi statutowej.
Uchwalono przydzielić do opracowania p. Grabowieckiemu memoryał w sprawie przekształcania szkół, w których obowiązuje plan szk. 2-3-4 klasowych na szkoły 2-3-4 klasowe i nadawania nauczycielom stałym i kierującym tych szkół posad stałych w drodze urzędowej bez ogłaszania konkursu.
Uchwalono przydzielić do opracowania p. Broszkiewiczowi memoryał w sprawie utworzenia dla nauczycieli religii osobnego statutu, gdyż wskutek postanowień obecnie obowiązujących ustaw

otrzymują oni najwyższy wymiar płacy bez względu na ilość lat służby, co jest krzywdą dla nauczycielstwa świeckiego.
Uchwalono przydzielić do opracowania p. Krotochwilowi memoryał o zmianę ustawy w tym kierunku, aby dodatek na mieszkanie był wliczalny do emerytury.
Uchwalono przydzielić p. Pałce opracowanie gotowego projektu pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego.
Uchwalono umieścić w „Głosie" nauczycielstwa ludowego odpowiedniego artykułu celem uczczenia pamięci śp. Henryka Kisielewskiego i utworzenia funduszu obrony prawnej jego imienia.
Uchwalono drukować krótkie sprawozdania w „Głosie" z posiedzeń Wydziału Wykonawcz. tylko co miesiąca.
Przyjęto wreszcie przedłożony przez pp. Taronego i Robaka projekt kwestyonaryusza dla Ognisk celem zebrania dat statystycznych z ich działalności.
Uchwalono też ogłosić okólnik w „Głosie" w sprawie daru Grunwaldzkiego.
Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

(wliczania do emeryt.)
Memoryał w sprawie dodatku na mieszkanie.

Projekt pragmatyki służbowej.

Fundusz im. Kisielewskiego

Sprawozdania z posiedzeń.

Kwestyonaryusz dla Ognisk.

Wydział Wykon.
– 19. II. 1910. –

Protokół

z posiedzenia Komitetu Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 19. lutego 1910. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Depowski, Taroni, Paika, Seidl, Robak,

Nieobecni p.p.: Szkodziński, Baścik, Pierzbicki, Andruszkiewiczowa; usprawiedliwili swoją nieobecność p.p.: Szkodziński, Andruszkiewiczowa i Pierzbicki.

— . —

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

P. Robak odczytał wpływy.

Ruskie Kwestyonar.

Uchwalono odnieść się do ruskiej „Wzajimnoi Pomoczy" z prośbą, aby ta rozesłała ruskie kwestyonaryusze nie w ilości 2000, ale w 3000 egzemplarzy conajmniej, a zatem wszystkim kolegom Rusinom.

Nasze Kwestyonaryusze

Pan Nowak przedłożył kosztorys dla uchwalonego przez Zjazd kwestyonaryusza w sprawie zebrania dat statystycznych dla reformy szkół. Zarazem omówiono szczegółowo sprawę techniczną odnośnie do wysyłki kwestyonaryusza.

Termin Zjazdu nauczycielstwa słow.

W sprawie Zjazdu nauczycielstwa słowiańskiego proponowanego przez prezydyum Związku na sierpień 1910 uchwalono odnieść się do prezesa Černego i sekretarza Hajnego ze stanowczem żądaniem, aby Zjazd słowiański mógł się odbyć nie w sierpniu, ale w czasie od 18–22 lipca, bezpośrednio po uroczystościach grunwaldzkich.

Delegaci na posiedzenie we Wiedniu z końcem marca 1910.

Uchwalono wysłać dwu delegatów do Wiednia na posiedzenie delegatów różnych organizacyj nauczycielskich, które odbędzie się z końcem marca br. w sprawie reformy szkolnictwa ludowego w Austryi oraz w sprawie zwołania ogólno-austryackiego wiecu nauczycielstwa ludowego. Jednym z delegatów będzie p. Kanarek.

Legitymacye

Przyjęto tekst legitymacyj dla członków Związku i oświadczono się przeciw drukowaniu na odwrotnej stronicy legitymacyi pieśni Związku.

Sprawa węglowa.

Pan Nowak przedstawił projekt dostarczania nauczycielstwu po niskiej cenie dobrego węgla. Uchwalono zaprosić na najbliższe posiedzenie p. Olkusznika, który oświadczył gotowość przeprowadzenia odpowiednich pertraktacyj i zawarcia umowy w sprawie powyższej.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Wydz. Wykon.
26. lutego 1910.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 26. lutego 1910. Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Seidl, Balicki, Robak, Taroni, Balicki, Szkodziński, Baścik. Nieobecni p.p.: Andruszkiewiczowa, Wierzbicki. Oboje usprawiedliwili swoją nieobecność. –

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. –

Rezygnacya Wierzbickiego

Uchwalono nie przyjmować rezygnacyi p. Wierzbickiego z godności członka Wydziału Wykonawczego natomiast prosić go na posiedzenia sobotnie dopiero na godzinę 4tą.

Rabat dla Gutowskiego

Uchwalono przyznać p. Gutowskiemu 30% rabatu ze sprzedanych przez niego egzemplarzy „Doli nauczyciela ludowego".

Uchwalono przyjęcie do Związku naucz. Wierzbiańskiego powierzyć lwowskiemu Ognisku.

Komitet nauczyciel. w Tłumaczu

Uchwalono odpowiedzieć Komitetowi nauczycielskiemu w Tłumaczu, aby zawiązali najpierw Ognisko, a wtedy mogą zwrócić się do nas z życzeniami odnośnie do wiecu nauczycielskiego.

Uchwalono utworzyć Komisyę dla zmiany statutu, która będzie miała obowiązek zbierać w ciągu roku wszelkie uwagi i

Komisya statutowa

poprawki do zmiany statutu. Do Komisyi tej powołano p.p.: Balickiego i Taroniego. Na posiedzenie przybył obecnie zaproszony p. Olkusznik i przedstawił projekt dostarczania nauczycielstwu taniego i doborowego węgla przez Spółkę, w skład której wchodziliby: Związek nauczycielstwa ludowego i p. Olkusznik. W dyskusyi informacyjnej zabierali głos p.p.: Nowak, Robak, Balicki, Depowski, Pałka, Taroni, Szkodziński, poczem uchwalono, by Związek zawarł z p. Olkusznikiem Spółkę węglową na przeciąg jednego roku.

Sprawa węglowa

Zarazem delegowano p.p.: Nowaka, Taroniego i Balickiego do przeprowadzenia prac przygotowawczych do zawarcia odpowiedniej umowy na podstawie kontraktu.

Remuneracya dla Balickiego

Uchwalono przyznać p. Balickiemu, jako delegatowi do specyalnego zajmowania się sprawami Związkowej Fabryki zeszytów tytułem remuneracyi za jego sumienną i gorliwą pracę 10% z uzyskanego w roku 1909 przez Związek zysku z fabryki t.j. z kwoty 2048 K 41 h.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

Wydz. Wyk. 19. III. 1910.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 19. marca 1910. Obecni p.p.: Nowak, Paśka, Szkodziński, Balicki, Taroni, Robak, Wierzbicki.

Nieobecni: Andruszkiewiczowa, Depowski, Seidl i Baścik usprawiedliwili swoją nieobecność.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Odczytano wpływy i uchwalono:

Komitet reformy szkoln. we Wiedniu

1.) delegować p.p. Kanarka i Paśkę na posiedzenie delegatów organizacyj nauczycielskich we Wiedniu w dniu 10. kwietnia 1910.

Fabryka Karmańskiego

2.) delegować p.p. Nowaka, Balickiego i Robaka do oglądnięcia fabryki atramentów i farb Karmańskiego i przeprowadzenia ewentualnych pertraktacyj w celu zawarcia kontraktowej umowy w sprawie popierania przez Związek wyrobów tej fabryki w zamian za odpowiednią prowizyę;

Wiec: Alkohol a szkoła

3.) delegować p. Taroniego na posiedzenie Zarządu „Eleuteryi" dla omówienia zwołać się mającego wiecu antialkoholicznego z referatem głównym na temat: „Alkohol a szkoła". Przy tej sposobności uchwalono zarazem nie dawać żadnych pieniędzy na pokrycie kosztów wiecu, a ograniczyć się jedynie na

moralnem poparciu wspomnianej akcyi wiecowej.

Petycye w sprawie 4 rang.

Uchwalono rozwinąć gorącą agitacyę w kierunku poparcia zgłoszonego już w Radzie państwa wniosku o przyznanie nauczycielstwu ludowemu poborów urzędników 4 rang i pokrywania połowy wydatków na cele szkolnictwa ludowego przez państwo. Uchwalono wydrukować odpowiednią ilość petycyj i rozesłać Ogniskom i poszczególnym gminom (za pośrednictwem gron nauczycielskich) celem zebrania podpisów i pieczątki z Rad szkolnych miejscowych, o gdzie to będzie możliwem i z rad gminnych. Petycye te przesłane być mają posłom z odnośnych okręgów wyborczych. Nadto uda się do poszczególnych posłów deputacya nauczycielstwa z powiatu całego.

Uroczystości grunwaldzkie

Uchwalono umieścić w „Głosie naucz. lud." odezwę w sprawie rocznicy grunwaldzkiej z wezwaniem, aby pragnący wziąć udział w uroczystościach grunwaldzkich zgłaszali się do Naczelnego Zarządu o wyszukanie kwatery, o ile jej będą potrzebowali.

P. Nowak przedstawił dalsze

Węgiel

pertraktacye z p. Olkusznikiem w sprawie Spółki węglowej.
Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Wydz. Wykon.
2. kwietnia 1910.

Protokół

z posiedzenia Wydziału wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 2. kwietnia 1910. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Seidl, Depowski, Pałka Robak; nieobecni p.p.: Andruszkiewiczowa, Taroni, Szkodziński, Wierzbicki, Baścik usprawiedliwili swoją nieobecność. —

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.
Omówiono następnie obszernie sprawy, jakie mają być poruszone na Konferencyi delegatów organizacyi słowiańskich w Wiedniu w dniu 10. kwietnia i uchwalono zarazem, by p.p. Pałka imieniem Naczelnego Zarządu zaproponował przygotowanie wspólnej narady delegatów czeskich, polskich, niemieckich i t.d. w celu przygotowania projektu pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego.

Konferencya we Wiedniu 10. 4. 1910.

Uchwalono proponowanemu w lipcu Kongresowi szkolnemu dać nazwę: „Wiec oświatowy Grunwaldzki" i wyrażono zapatrywanie, że wiec ten powinien się odbyć przed głównemi uroczystościami grunwaldzkiemi. Jednym z referentów będzie Poseł Witos.

Wiec oświatowy Grunwaldzki

P. Balicki przedłożył sprawozdanie z obrotu w fabryce zeszytów. Po dyskusyi nad niem

Fabryka zeszytów

uchwalono następujące wnioski:

1.) Rozwinąć silniejszą agitacyę dla zbytu zeszytów w powiatach, w których dotąd zeszytów związkowych znajduje się niewiele.

2.) Nawiązać rokowania z Towarzystwem Wzaj. pomocy naucz. w Stanisławowie, by ponownie w naszej fabryce zeszyty zamawiało.

3.) Spowodować Spółkę fabryczną do obmyślenia reklamy skutecznie działającej na wszystkie warstwy społeczeństwa.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

Wydz. Wykon. 16. 4. 1910.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 16. Kwietnia 1910.

Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Szkodziński, Taroni, Balicki, Wierzbicki, Seidl, Robak, Andruszkiewiczowa.

Nieobecny p. Baścik usprawiedliwił swoją nieobecność.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Odczytano nadesłane pisma.

W sprawie pisma Krakowskiej Resursy urzędniczej z prośbą o wysłanie delegatów na konferencyę celem porozumienia się Towarzystw urzędniczych co do podjęcia wspólnej akcyi w kierunku wybudowania związkowego „Domu urzędniczego" uchwalono zasadniczo akcyę tę poprzeć i do niej ewentualnie przyłączyć się, o ile interesa Związku byłyby należycie zagwarantowane. Dla bliższego poinformowania się o projekcie i warunkach Resursy urzędniczej uchwalono wysłać na wspomnianą konferencyę p. Balickiego i p. Robaka jako delegatów Naczelnego Zarządu z zastrzeżeniem, że nie mogą oni na posiedzeniu w Resursie składać oficyalnych oświadczeń i dawać obowiązujących przyrzeczeń, a z przebiegu obrad mają złożyć sprawozdanie na najbliższem posiedzeniu.

Sekretarz przedłożył szkic petycyi, jaka ze strony gmin i rad szkolnych miejscowych

Związkowy Dom urzędniczy

Petycya do Rady Państwa o 4 rangi

ma być wniesiona do Rady Państwa w sprawie zrównania poborów nauczycielskich z płacami urzędników 11–8 rangi i w sprawie pokrywania przez państwo 50% wydatków na cele szkolnictwa ludowego. Petycyę z małemi poprawkami przyjęto.

Sprawozdanie Paiki z Wiednia

Pan Paika złożył sprawozdanie z obrad delegatów organizacyj nauczycielskich we Wiedniu w dniu 10. kwietnia w sprawie reformy szkolnictwa ludowego nadmieniając między innemi, że uchwalono przedłużyć termin do zestawienia materyałów statystycznych do końca ~~ta~~ lipca 1910.

Fabryka farb Karmańskiego

P.p. Nowak, Balicki i Robak złożyli sprawozdanie z poruczonej im czynności zwiedzenia fabryki farb Karmańskiego. Fabryka przedstawia się bardzo korzystnie i ofertę Zarządu fabryki w sprawie popierania jej wyrobów przez Związek należy przyjąć. Upoważniono zarazem dotychczasowych delegatów dla tej sprawy do prowadzenia nadal odpowiednich kroków celem zawarcia z fabryką kontraktowej umowy.

Grunwaldzki Wiec oświatowy

P. Robak wskazuje, że w tym samym czasie co Związek, mianowicie w czasie uroczystości grunwaldzkich, zamierza Koło VI. T. S. L. urządzić „Wiec oświatowy grunwaldzki". Uchwalono upoważnić prezesa p. Nowaka do porozumienia się z przewodniczącym Koła VI. Dr Wróblem w tej sprawie celem urządzenia ewentualnie wspólnie

proponowanego wiecu oświatowego w Krakowie.

Kongres hygieny w Paryżu

Odnośnie do przedłożonego kwestyonaryusza w sprawie Kongresu hygieny w Paryżu w dniach od 2–7 sierpnia 1910. uchwalono zwrócić się do p. Dr Bujwida, który udaje się na Kongres, aby zechciał dobitnie przedstawić ujemne strony hygieny szkolnej w naszym kraju.

Interpelacye Szkodzińskiego

P. Szkodziński interpeluje, dlaczego w biurze w oznaczonych godzinach biurowych od 4–6 nie można często zastać sekretarza. Zdarza się też często, że interesanci, przyjeżdżający nieraz z odległych stron, nie mogą załatwić spraw i bezskutecznie przed biurem godzinami wyczekują. Byli i tacy, którzy z tego powodu grozili wystąpieniem z Ogniska. Nadto zapytuje p. Szkodziński, dlaczego dotąd nie została wypłaconą sekretarzowi remuneracya, uchwalona przez pełny Naczelny Zarząd. Wreszcie wyraża życzenie, aby jak najwcześniej zaprowadzono ścisłą kontrolę Ognisk.

P. Robak wyjaśnił sprawę dyżurów w biurze, a zarazem zastrzegł się, że nie upoważniał p. Szkodzińskiego do wnoszenia interpelacyi odnośnie do remuneracyi.

Kredyt na wydaw. słowiańskie

Wreszcie uchwalono kredyt 250 K dla Sekcyi wydawniczej ~~do~~ Komitetu Zjazdu nauczycielstwa słowiańskiego w Krako-

nie na wydawnictwo kart widokowych.
Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak
sekretarz

Wydz. Wykon.
30. Kwietnia 1910.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 30. Kwietnia 1910. Obecni p.p.: Andruszkiewiczowa, Balicki, Depowski, Baścik, Pałka, Nowak, Wierzbicki, Robak, Szkodziński, Taroni, Seidl,

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Panowie Balicki, Nowak i Robak złożyli sprawozdanie z posiedzenia delegatów Stowarzyszeń urzędniczych w Krakowie, które odbyło się w dniu 22. Kwietnia w Resursie urzędniczej w sprawie zamierzonej budowy Związkowego Domu urzędniczego. Według przedłożonego przez Resursę projektu Dom urzędniczy byłby własnością Resursy urzędniczej, a inne Towarzystwa mieściłyby się w nim za czynszem, równającym się tylko stosunkowej cenie własnych kosztów budowy, amortyzacyi, konserwacyi etc. Oprócz tego oddawałaby Resursa główną dużą salę na cele ogólno-urzędnicze, na cele zaś towarzyskie w miarę możności za cenę kosztów własnych. Delegaci Związku nauczycielskiego i krakowskiego Ogniska nie złożyli obowiązującej deklaracji i nie zgodzili się na razie na podpisanie podania do Rady miejskiej o udzielenie gruntu oraz silnie zaakcentowali

Dom urzędniczy

możliwość przystąpienia Związku do akcji w sprawie budowy domu jedynie pod warunkiem, że dom będzie wspólną własnością wszystkich stowarzyszeń.

W dyskusji nad powyższem sprawozdaniem zaaprobowano stanowisko delegatów na wspomnianem posiedzeniu i zarazem uchwalono przesłać na piśmie następujące warunki przystąpienia Związku do akcji w sprawie budowy Domu Urzędniczego:

Dom urzędniczy

1.) jeżeli zostanie na podstawie osobnego statutu utworzony Związek Towarzystw urzędniczych względnie Komitet wykonawczy stowarzyszeń urzędniczych, przystępujących wspólnie do budowy domu. W skład proponowanego Komitetu wchodziliby w równej liczbie delegaci towarzystw, a celem jego byłoby zarządzanie Domem Urzędniczym;

2.) jeżeli przedłożone zostaną odnośnym towarzystwom plany Domu Urzędniczego po wysłuchaniu życzeń poszczególnych towarzystw co do rozmiaru i rodzaju potrzebnych im lokalów;

3.) jeżeli przedłożony zostanie Towarzystwom kosztorys Domu na podstawie wypracowanych planów sporządzony;

4.) jeżeli przedłożony zostanie projekt sfinansowania budowy Domu i jego zamortyzowania;

5.) jeżeli Dom Urzędniczy nie będzie wyłączną własnością jednego stowarzyszenia, lecz jeżeli wszystkie stowarzyszenia będą współwłaścicielami Domu Urzędniczego.

Fabryka farb Karmańskiego

Odczytano przedłożoną ofertę fabryki farb Karmańskiego w sprawie popierania przez Związek wyrobów fabryki wśród nauczycielstwa i młodzieży i zarazem delegowano p. Balickiego do przeprowadzenia szczegółowych pertraktacyj co do warunków umowy dając mu dyrektywę, by żądał od dyrekcji fabryki dla Związku 1% prowizji gdy kwota obrotu brutto w dziale farb akwarelowych, atramentów, gum arabskich dosięgnie 50.000 K, 1½% prowizji przy obrocie od 50–75000 K, a 2% przy obrocie brutto 75000–100.000 K.

Kwestyonaryusze

Uchwalono poprosić p. Kanarka na głównego referenta dla kwestyonaryuszy z datami statystycznemi dla reformy szkolnictwa ludowego.

Wiec oświatowy Grunwaldz.

Uchwalono porozumieć się z Dr Wróblem jako prezesem Koła im. Kościuszki T.S.L. w sprawie referatów i referentów na proponowany wiec oświatowy Grunwaldzki. Zajmie się tem nadal p. Nowak

Odczytano pisma w sprawie pokrzywdzenia nauczycielek starszych latami służby przy obsadzie stałej posady w Brzesku, którą to posadę otrzymała p. Zaleska. Sprawę całą wyjaśnił bliżej p. Seidl. Uchwalono wnieść w tej sprawie interpelacyę w Radzie szkoln. Krajowej przez delegata Krakowskiego p. Konopińskiego, a nadto poruszyć sprawę publicznie w prasie nauczycielskiej i codziennej. Pokrzywdzona nauczycielka powinna sama wnieść protest do Ministerstwa Oświaty.

Obsada posady w Brzesku

Uchwalono stałą miesięczną płacę w wysokości 60 K od 1. stycznia 1910. dla sekretarza, który ma być zarazem kierownikiem Biura Naczelnego Zarządu

Płaca sekretarza

P. Padka interpeluje Naczelnego Redaktora w sprawie nieregularnego wydawania organu Związku, Głos Nauczycielstwa ludowego. Po wyjaśnieniach p. Nowaka uchwalono sprawę redagowania i wydawania „Głosu nauczycielstwa ludowego" umieścić na pierwszem miejscu następnego posiedzenia.

Wydawanie „Głosu nauczycielstwa ludow."

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 14. maja 1910. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Depowski, Szkodziński, Baścik, Taroni, Robak, Wierzbicki, Andruszkiewiczowa, Müller. Nieobecni p.p.: Padka i Seidl.

./.

Pan Przewodniczący poświęca gorące wspomnienie zmarłej w dniu 11. maja śp. Mieczysławie Sleczkowskiej, byłej wiceprezesowej Związku. Zebrani uczcili pamięć zmarłej przez powstanie. Następnie po dyskusyi jednomyślnie uchwalono:

Śp. M. Sleczkowska

1.) Zaakceptować przedsięwzięte dotąd czynności Prezydyum w sprawie pogrzebu i nabożeństwa żałobnego za duszę śp. Sleczkowskiej i pokryć do połowy z Krakowskiem Ogniskiem koszta chóru na pogrzebie i urządzenia żałobnego nabożeństwa.

2.) Przeznaczyć zamiast wieńca na trumnę 50 K na „uczelnię popołudniową" (ochronkę) im. M. Sleczkowskiej, utworzoną przy szkole im. Mickiewicza staraniem Sekcyi Odczytowej, Ogniska Krakowskiego a z inicyatywy śp. Sleczkowskiej.

3.) Umieścić w „Głosie nauczycielstwa ludowego" odpowiedni nekrolog z fotografią.

4.) Rozpowszechnić wśród młodzieży napisa-

Budowa domu wczasowego

Fabryka Karmańskiego.

Asygnata Pomocy na piece pościelowe

ne przez nią dziecka i starań się o wprowadzenie ich w tym roku na wagony późniejsze. Wyrażono zarazem zdziwienie i ubolewanie, że tak na pogrzebie jak i na nabożeństwie stwierdzono bardzo mało członków naszych czynnych i uchwalono sprawę tę ponowić z jednym z następnych numerów „Głosu ze stanowiska ogólnego.

Odczytany protokół przyjęto z poprawką p. Szkaradzińskiego, że na poprzednim posiedzeniu uchwalono też wniosek o jak najszybsze zorganizowanie Biura. Pp. Nowak i Robak przedłożyli sprawozdanie z ofiarności i pobytu z Rewizji nadzwyczajnej z prośbą Zarządu Związkowego Domu przedniejszego.

P. Balicki złożył sprawozdanie ze swoich pertraktacji z dyrekcją fabryki Jan Karmańskiego, przedstawiony przez niego projekt umowy z fabryką Wydział Wykonawczy aprobował i zarazem upoważnił pp. Nowaka, Balickiego i Robaka do podpisania tejże umowy.

Odnośnie do pisma Wzajemnej Pomocy, by Naczelny Zarząd wspólnie z N.Z.P. przystąpił do akcji obecnie do urządzania wczasów, oświadczył uchwalono odpisać, że na razie należy zakrzątnąć się jeszcze

o zebranie i zestawienie materyałów statystycznych zebranych przy pomocy wysłanych kwestionariuszy.

Uchwalono w niedługim czasie wydać odezwę do społeczeństwa, Rządów i mocarstw w sprawie popierania wyrobów naszej fabryki zapałek. Redagowanie odezwy powierzono p. Balickiemu.

Afisz fabryki zapałek

Odczytano p. Prezes posiedzenia, że otrzymał od p. Balickiego obszerne pismo z oświadczeniem, że rezygnuje z godności członka Wydziału Wykonawczego i godności wiceprezesa Związku. P. Nowak zabrał głos i prosił, by dano mu czas do przemyślenia, rozpatrzenia poruszonych w tem piśmie przeciwko sobie zarzutów, a potem poproszono go na posiedzenie Wydziału Wykonawczego, który zadecyduje o rezygnacji.

Rezygnacja p. Balickiego

W interpelacji p. Szkaradzińskiego co do opóźnienia się ukazywania „Głosu i odpowiedzi wyjaśniającej p. Nowaka uchwalono utworzenie w miejsce stałej Komisji redakcyjnej - pomocniczej Komitet redakcyjny, który rozbierze poruszone przez „Głos p. Andrzejkiewicza i p. Müller zgłosili się sami do współpracy z Komitetem, przyczem

Komisja redakcyjna

pierwsza przyobiecała wziąć dział piśmiennictwa
Uchwalono, że zorganizowaniem biura zajmą się p.p. Taroni i Robak.
Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Wydz. Wyk.
25. 5. 1910.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 25. maja 1910 pod przewodnictwem p. ~~Nowaka~~ Andruszkiewiczowej.
Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Wierzbicki, Andruszkiewiczowa, Taroni, Depowski, Seidl, Szkodziński, Baścik, Robak.
Nieobecny p. Pałka.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto

Fabryka Karmańskiego

Zawarty przez delegatów Związku p.p. Balickiego, Nowaka, Robaka kontrakt z fabryką farb Karmańskiego aprobowano przyczem wyjaśnił na zapytanie p. Balicki, że użyty w kontrakcie wyraz „netto" oznacza kwotę po strąceniu tylko kosztów opakowania i porto. Mianowano p. Balickiego stałym delegatem do szczególniejszego zajmowania się sprawami fabryki farb Karmańskiego.

Rezygnacya p. Pałki

Odczytano następnie list p. Pałki z doniesieniem o rezygnacji z godności członka wydziału Wykonawczego i Naczelnego Zarządu, ponieważ p. Pałka ~~powody~~ rezygnacyę ze

swej strony obszernie umotywował. Przeto przeprowadzono szczegółową dyskusyę nad każdym punktem listu p. Pałki. Przeprowadzona dyskusya wykazała, że niektóre zarzuty, podniesione w piśmie p. Pałki są słuszne, niektóre zaś są nieuzasadnione i wymagają zbadania, czy są słuszne, a niektóre z nich odnoszą się nie wyłącznie do p. Nowaka, lecz do całego Wydziału Wykonawczego, który wiele winy na siebie przyjąć musi.
Uchwalono jednomyślnie prosić p. Pałkę, aby zechciał cofnąć swoją rezygnacyę, a odpowiedzią pismo z należytem umotywowaniem zreferuje p. Robak i przedłoży do 3 dni członkom Wydziału Wykonawczego, zamieszkałym w Krakowie. —

W Krakowie dnia 25. maja 911.

Józef Robak

następuje protokół z posiedzenia z dnia 4. czerwca 1910. umieszczony dalej

Wydz. Wyk. 17. 6. 1910.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu odbytego dnia 17. czerwca 1910. pod przewodnictwem p. Nowaka.

Obecni pp: Nowak, Seidl, Taroni, Szkodziński, Pałka, Robak, Balicki, Depowski.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Biała

P. Nowak złożył sprawozdanie z przeprowadzonych dochodzeń w sprawie stosunków w szkole T. S. L. w Białej oraz z Walnego Zgromadzenia Ogniska w Tarnowie.

Smulikowski 50 K

Uchwalono „Express" przesłać p. Smulikowskiemu 50 K na akcyę w sprawie zakładania Ognisk we Wschodniej Galicyi. —

Wspólna akcya we Wiedniu

Uchwalono urządzić wspólną deputacyę Towarzystw nauczycielskich polskich z Galicyi i Śląska do Wiednia w sprawach postulatów nauczycielskich. Zaproszenia do udziału w deputacyi otrzymają:
1) Polskie Tow. Pedagogiczne

2.) Polskie Tow. Pedagogiczne w Poe=
szynie 3.) Tow. galicyjskich nauczyci=
eli ludowych w Nowym Sączu. 3) Sto=
warzyszenie nauczycielek w Krakowie
5) Stowarzyszenie nauczycielek we
Lwowie 6.) Tow. nauczycieli m. Lwowa.
Równocześnie z nami pojadą też
Rusini. Z ramienia Związku po=
jadą pp. Nowak, Robak i
Kanarek.

Komitet reformy szkoły ludowej

Omawiano obszernie sprawę wy=
słanych kwestyonaryuszy dla
celów reformy szkoły ludowej
i uchwalono utworzyć Komi=
tet reformy szkoły ludowej
z ludzi postępowych.

Zamknięcie kasowe.

Wreszcie przyjęto do wiadomości
sprawozdanie z zamknięcia rachun=
ków, przedłożone przez p. Ta=
ronnego, według stanu z dnia
17. czerwca 1910. – zamieszczone
w oryginale na następnej stro=
nicy.

Józef Robak

Zamknięcie rachunków
dochodów i wydatków Naczelnego Zarządu
Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego
w Krakowie
według stanu z dnia 17. czerwca 1910.

Fundusz żelazny

Winien			Ma		
Pozostałość z r. 1909 . . 1096·64 ½ wpisowego w 1910 . . . . 52·65	1149	25	Gotówka	– –	– –
			– – – – –	1149	25
Ogółem	1149	25	Ogółem	1149	25

Fundusz obrotowy.

Winien			Ma		
Saldo z 1909 904·72 1910 ½ wpisowego 52·65 1910 ⅓ wkładek 1823·25 1910 inne dochody 738·41	3519	03	Wydatki	3936	87
Brak pokrycia	417	84.			
Ogółem	3936	87		3936	87

161

Dar grunwaldzki

Winien			Ma		
Złożono według szczegółowego wykazu do 17/6 1910	380	34.	Pożyczono fun. obrotowemu w r. 1910	380	34
Ogółem	380	34	Ogółem	380	34.

Kwestyonaryusze, petycye i t. p.

Winien			Ma		
Złożono według szczegółowego wykazu do 17/6 1910	331	97.	Wydano na druk przesyłkę i t. p. .	1534	16
Brak pokrycia - zastąpiony na razie z funduszu obrotowego	1202	19	— — — —	— —	— —
Ogółem	1534	16	Ogółem	1534	16.

Budowa Sanatoryum

Winien			Ma		
18/2 złożono	4	66	Przyczono do funduszu obrotowego	4	66
	—	—			
Ogółem	4	66		4	66

Zestawienie

Winien			Ma		
Fundusz żelazny	1149	25			
Dar grunwaldzki	380	34			
Budowa Sanatoryum	4	66.			
Za kwestion. druki i t. p.	331	97			
Fundusz obrotowy	2802	06	Wydatki	3936	87
Razem	4668	28		3936	87
—	—	—	Gotówka	731	41
Ogółem	4668	28	Ogółem	731	41.

Protokół

Wydz. Wyk. 24. VI. 1910.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 24. czerwca 1910. Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Szkodziński, Seidl, Pierzbicki, Robak, Depowski, Balicki, Andruszkiewiczowa, Taroni.

Pp. Nowak i Robak przedłożyli sprawozdanie z przeprowadzonych czynności około urządzić się mającego grunwaldzkiego wiecu oświatowego. Po szczegółowej i obszernej dyskusyi uchwalono:

Grunwaldzki wiec oświatowy

1.) urządzić grunwaldzki wiec oświatowy wspólnie z Kołem VI. T. S. L. w sobotę dnia 16. lipca;
2.) Wiec ma być publiczny;
3.) nie powoływać do Komitetu osób z poza sfer nauczycielskich;
4.) delegować do wspólnego Komitetu z T. S. L. p.p.: Nowaka, Kanarka i Robaka.

Ci mają akcyę prowadzić dalej i złożyć później sprawozdanie.

Odezwa Tarnowska

P. Pałka zwrócił uwagę na odezwę z Tarnowa w sprawie ducha Związku i jego organu „Głosu nauczycielstwa ludowego". Uchwalono w miarę potrzeby poruszyć tę sprawę w „Głosie" z odniesieniem do uchwał, powziętych co do „Głosu" na IV. Zjeździe delegatów w Rzeszowie.

Następnie dyskutowano nad przedłożonym przez p. Pałkę referatem do III. części pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa: O prawach naucz.

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

Wydz. Wyk.
4. 6. 1910.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego, odbytego dnia 4. czerwca 1910. Obecni p.p. Balicki, Baścik, Pałka, Depowski, Andruszkiewiczowa, Nowak, Szkodziński, Müller, Seidl, Dierrbicki, Robak, Taroni. Przewodniczy P. Nowak.

Rezygnacya p. Pałki (: cofnięcie :)

Na początku posiedzenia p. Pałka oświadcza, że dla dobra Związku cofa swoją rezygnacyę z godności wiceprezesa Związku i godności członka Wydziału Wykonawczego, zastrzega się jednak zarazem, że w razie nieusunięcia stopniowego niedomagań, umotywowanych w wiadomem piśmie z doniesieniem o rezygnacyi, wyciągnie stanowcze i ostateczne konsekwencye.

P. Nowak imieniem własnem i imieniem członków Wydziału Wykonawczego wyraża szczere zadowolenie z powodu cofnięcia przez p. Pałkę rezygnacyi.

Sprawa węglowa

P. Nowak złożył sprawozdanie z prac delegatów Wydziału Wykon. około przeprowadzenia odpowiedniej umowy kontraktowej w celu dostarczania węgla członkom Związku i zaznaczył, że rokowania te z p. Olkusznikiem rozbiły się z powodu

żądania p. Olwuszinie, by z chwilą nabycia Spółki tytuł zamówienia na urzędowe brano na rachunek Spółki. Związku z tym. Postępowanie delegatów zaaprobowano i uchwalono ogłosić konkurs na dostawę węgla dla Zw. Petycje klas. pr.

Nakazano wydać 500 sztuk petycyj dla Rad gminnych i Rad szkolnych miejscowych z wezwaniem urzędowania nauczycielskich z poborem urzędniczego tytułu i potrącania przez państwo opłat wydatków, na cele szkolnictwa ludowego Polskiemu Towarzystwu Pedagogicznemu z Cieszynie po cenie własnej według rachunku Drukarni. Nakazano odtąd całą p. Banarkowi całą sprawę całą sprawę Konstytucyjną do przeprowadzenia. Konstytucyjna.

Pragmatyka służbowa

P. Paśka przedłożył szkic projektu II. części pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa: O obowiązkach nauczycieli. Projekt z przyjemnością przyjęto. Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Bobek

Wydz. Wyk. 22. 7. 1910.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 22. lipca 1910. Obecni p.p.: Nowak, Paśka, Babiak, Scioll, Bobek, Faroni, Deporski. Nieobecni pp: ~~Andrzejczyk~~, Dzierżbicki, Banasik, Szkodziński usprawiedliwili swoją nieobecność. Obradom przewodniczy p. Nowak. —

Grunwaldzki nie odmówiony.

P. Nowak złożył sprawozdanie z wczesnego przez Dziadek z dnia 16. bm. grunwaldzkiego Dnia Ostatniego. Skonstatowano, że przy gruntowności nadawszy się zanadto, że ogólnie podobał a wielu z nim udział nader liczne nie były liczne rzesze ludności z różnych stanów z Galicyi ale także z Zagranicy, między nimi wiele wybitnych osobistości. Tak że idea pedagogicznego jako też chrześcijańsko-narodowego i politycznego. Przedłożone przez referentów rezolucye zostały jednomyślnie przyjęte. Szczegółowe sprawozdanie z tych przyjęć ma się w „Głosie naucz. ludu". Wobec odroczenia parlamentu nie udało się do Wiednia delegacya Towarzystwa nauczycielskiego polskich

Deputacya do Piednia

i pustkich z Galicyi i Śląska (zapotrzebowanie na porządek dzienny). Niezawodnie przeto deputacya taka byłaby z pożytkiem powołaniu parlamentu celem poparcia przykładu nauczycielstwa całej Austryi o przyznanie potrzeb naucz. z przeciwnikami XI — VII. rangi. Pp. Nowak i Robak przedłożyli sprawozdanie ze stanu obecnego majątku Zjazdu słowiańskiego nauczycielstwa. Skonstatowano nader małą ilość złożonych uczestników na Zjazd, zwłaszcza ze strony Odeskich, którzy zapowiedzieli przyjazd 25—30 nauczycieli, mimo że na ich głośnie życzenie nie urządzono dzisiejszy Zjazd w czasie gruntownych robót, ale odroczono go na ich żądanie na wiosnę. Nadto skonstatowano na podstawie nadesłanych przez referentki, że przez pp. Czerny i Uchla na Zjazd nie przybędą. Wobec takiego stanu rzeczy nastąpiła po dłuższej dyskusyi na wniosek p. Bańki: 1) odroczyć Zjazd nauczycielstwa słowiańskiego; 2) zawiadomić o tem Wydział Związku

Odroczenie Zjazdu słowiańskiego nauczycielstwa

z uwagi na nieobecność prezesa i sekretarza z powodem motywów; 3) posłać zawiadomienie o odroczeniu podrzędnym organizacyom nauczycielskim i czasopismom; 4.) zasiadać ma prezydyum Wydziału Związku naucz. słowiańskiego zwołania z możliwie czasie Wydziału Związku na posiedzenie; wypłacić na posiedzenie Wydziału tylko jednego członka, mianowicie p. Nowaka, a to z powodu długich kosztów; 5.) pokryć wszelkie dotychczasowe koszta przygotowania Zjazdu, udzielając Komitetowi Zjazdu pożyczki z tą wyraźnością, że zwróci Komitet należytemu Zarządowi po Zjeździe słowiańskim.

Sprawozdanie p. Nowaka, po wysłuchaniu jego sprawozdania o odbiciu 50 dyplomów wegierskich z p. Oldruszkiem, do prowadzenia nadal pertraktacyi z innemi firmami, któreby zgodziły się na dostarczanie czasopism Związku taniego i dobrego wegla p. Oldruszkiewicz interpelacye w sprawie braku delegacyi

Sprawa węgla

Sztandar Związku Odznaki

Związku w pochodzie grunwaldzkim.
Po wyjaśnieniach pp. Nowaka i Robaka uchwalono na jednem z następnych posiedzeń zastanowić się nad sprawą sztandaru dla Związku i odznak dla członków Związku.
Uchwalono wreszcie upoważnić pp. Balickiego i Nowaka do bliższego rozpatrzenia i złożenia sprawozdania ze sprawy zawiązania Kartelu fabrykantów zeszytów.

Kartel zeszytowy

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

W. W.
8. VIII. 1910.

z posiedzenia Wydziału wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 8. sierpnia 1910. Obecni p. p.: Nowak, Pałka, Balicki, Robak,

Projekt pragmatyki służbowej

P. Nowak scharakteryzował ogólnie rozesłany nauczycielstwu Galicyjskiemu przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego projekt pragmatyki służbowej podnosząc jego ujemne strony.
Po dyskusyi uchwalono w sposób stanowczy i poważny zaprotestować w najbliższym numerze Głosu naucz. ludowego przeciw uzurpowaniu sobie przez P. Tow. Pedagogiczne prawa do występowania wobec sejmu imieniem ogółu nauczycielstwa ludowego w Galicyi z pominięciem innych Tow. naucz., a przedewszystkiem Komitetu wykonawczego krajowego wiecu z roku 1907, który jest miarodajny w sprawach, obchodzących ogół nauczycielstwa w Galicyi.
Zarazem uchwalono przeprowadzić we wrześniu w Głosie – szczegółową

Loterya na sanatoryum

Walne Zgromadz. Związku Słow. naucz.

krytykę przedłożonego nam projektu.
Uchwalono umieścić w Głosie artykuł po sprawie loteryi na sanatoryum nauczycielskie z wyjaśnieniem naszego stanowiska, zaznaczonego już poprzednio.
Uchwalono wreszcie przesłać prezydyum Związku słowiańskiego nauczycielstwa pismo z szczegółowem umotywowaniem i wyjaśnieniem, dlaczego Naczelny Zarząd Kr. Zw. naucz. ludu usuwa się od udziału w Walnem Zgromadzeniu Związku słow. nauczycielstwa, zwołanem na 23. sierpnia 1910. Zredagowania pisma podjął się p. Robak.
Na tem posiedzenie zakończono

Robak
sekr.

P. Wyk.
17. IX. 1910.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wyk. Naczelnego Zarządu odbytego dnia 17. września 1910.
Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Balicki, Seidl Baścik, Taroni, Szkodziński, Depowski, Robak, nadto p.p.: Procner i Fischer.
Nieobecni p.p.: Wierzbicki i Andruszkiewiczowa nie usprawiedliwili swojej nieobecności. —

Kartel zeszytowy

P. Procner, jako dyrektor Związkowej fabryki zeszytów przestawił przebieg dotychczasowych pertraktacyj p. Kolischera et Co. z dyrekcyą naszej fabryki w sprawie proponowanego przez innych fabrykantów utworzenia w kraju kartelu fabrykantów zeszytów i podał zarazem zarazem warunki zawarcia takiego kartelu. Po dyskusyi i udzielonych wyjaśnieniach ze strony p.p. Procnera i Fischera uchwalono pod nieobecność tych ostatnich zasadniczo zgodzić się na przystąpienie do kartelu lecz pod następującymi warunkami:
1.) żądamy kontyngentu (wyrobu zeszytów dla nas) rosnącego od 4 mil.
2.) żądamy 1 K dla nas od każdego

tysiąca zeszytów, wyrobionego w fabrykach innych, do kartelu należących;

3.) żądamy osobno dla firmy fabryk. 4000 K rocznie;

4.) żądamy gwarancyi wypłaty naszej prowizyi z góry;

5.) Z nam należnej prowizyi nie dajemy nic Lidze Pomocy prz. ani Centralnemu Związkowi fabryczn.

6.) żądamy zagwarantowania dla naszego delegata prawa kontroli, dotyczącego wyrobu zeszytów etc.

Uchwalono na zwołane na dziś posiedzenie delegatów fabryk wysłać 3 delegatów p.p.: Nowaka, Balickiego i Robaka.

Wiec oświatowy w Zakopanem

Zaakceptowano postąpienie prezesa odnośnie do uczestnictwa jego w wiecu oświatowym w Zakopanem w dniu 11. sierpnia 1910.

Luhačovice

P. Nowak złożył następnie sprawozdanie z odbytego w dniu 23. VIII. br. w Luhačovicach Walnego Zgromadzenia delegatów Związku słowiańskiego nauczycielstwa i podał powody, dla których mimo uchwały Wydziału Wyk. na Walne Zgromadzenie pojechał. Sprawozdanie to przyjęto do wia=

domości, przyczem p. Pałka oświadcza, że z postąpieniem prezesa nie zgadza, bo prezes wziął udział w Walnem zgrom. wbrew uchwale Wydziału Wykonawczego, a przyjmując godność prezesa Związku mimowoli narazi nasz Związek na ponoszenie licznych kosztów Związku słowiańskiego naucz. Wreszcie oświadcza p. Pałka, że rezygnuje z godności wiceprezesa i godności członka Wydz. Wykon.

Robak

Protokół

Wydz. Wyk. 24. IX. 1910.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu odbytego dnia 24. września 1910. Obecni p.p.: Nowak, Pałka, Seidl, Szkodziński, Balicki, Robak, Baścik, Taroni, Depowski, Andruszkiewiczowa, Wierzbicki.

Komitet wiecowy z r. 1907.

Na porządku dziennym posiedzenia była głównie sprawa akcyi Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, które wezwało galicyjskie stowarzyszenia nauczycielstwa do wysłania delegatów na wspólną konferencyę celem omówienia postulatów nauczycielskich wobec obradującego sejmu. Prezydyum Krajowego Związku naucz. ludz. wydelegowało na tę konferencyę pp. Bałabana, Smulikowskiego i Popowicza polecając im, aby imieniem Związku zaprotestowali przeciwko uzurpowaniu sobie Tow. Pedagogiczne prawa do występowania przez wobec sejmu imieniem ogółu nauczycielstwa, skoro do tego uprawnionym jest jedynie (Wydział) Komitet Wykonawczy Krajowego Wiecu naucz. z roku 1907. Protest Związku był skuteczny, bo na wspomnianej

wyżej konferencyi delegatów uchwalono jednomyślnie zażądać od prezesa Komitetu wiecowego p. Nowaka by zwołał posiedzenie tegoż.

Postąpienie prezydyum Związku aprobował dziś Wydz. Wykon. a odnośnie do nadesłanego pisma z żądaniem zwołania Komitetu wiecowego uchwalono:

Komitet wiecowy z roku 1907

1.) zwołać posiedzenie Komitetu wiecowego na dzień 2. października 1910 do sali lwowskiego Ogniska (Związkowego) na godz. 9. rano

2.) na pierwszym punkcie porządku dziennego umieścić stanowcze zaprotestowanie przeciw akcyi Tow. Pedag. przedstawionej powyżej;

3.) na porządku dziennym obrad umieścić omówienie memoryałów, wniesionych już do sejmu w r. 1909 celem zastanowienia się czego żądać mamy od sejmu na razie, skoro wszystkie postulaty nauczycielskie nie mogą być w tym roku spełnione. Stojąc stale na zasadzie 4. rang urzędniczych dla nauczycielstwa płac żądać należy na razie zniesienia 4. klasy płac, podniesienia i wyrównania dodatków pięcioletnich w myśl

zasad w memoryale przedstawionych, (35 lat służby) podniesienia zaopatrzenia wdów i sierót po nauczycielach, zaprowadzenia statusu nauczycielskiego i polepszenia płac nauczycielstwa tymczasowego. W dyskusyi nad wnioskami (uchwalonemi jednomyślnie następnie) zabierali głos pp: Nowak, Pałka, Robak, Szkodziński, Depowski, Andruszkiewiczowa, Balicki.

Nowy lokal

Uchwalono wynajęcie nowego lokalu dla Związku przy placu Szczepańskim l. 3. za ugodzoną cenę 80 K miesięcznie z prawem używania sali wspólnej dla 3 pomieścić się tam mających towarzystw: Tow. demokratycznego, Krakowskiego Ogniska nauczycielsk. i Związku naucz.

Kartel zeszytowy

Przyjęto do wiadomości sprawozdanie pp. Nowaka, Balickiego i Robaka z odbytej konferencyi z delegatami fabryk zeszytów w sprawie zawiązania kartelu fabrykantów zeszytów i polecono im prowadzenie nadal tej sprawy.

Kupno domu dla fabr. zesz.

Przyjęto do zatwierdzającej wiadomości kupno domu z obszerną wolną parcelą dla Związkowej Fabryki zeszytów za cenę 41.000 koron.

Robak

Wydz. wyk. 5. 11. 1910.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 5. listopada 1910. Obecni pp: Nowak, Pałka, Balicki, Szkodziński, Seidl, Tarani, Depowski, Robak. —

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Komitet wiecowy

P. Nowak przedłożył obszerne sprawozdanie z posiedzenia Komitetu wiecowego z r. 1907, odbytego we Lwowie w dniu 2. października omawiając szczegółowo stosunek Związku z Tow. Pedagogicznem oraz przedstawił wyniki konferencyi z posłami.

Tymczasowe nauczycielstwo

Omówiono stosunki, panujące wśród nauczycielstwa, zwłaszcza tymczasowego, ogromnie apatycznego i uchwalono wydać „Drogowskaz" dla nauczyciela. Opracowany referat będzie przedłożony Naczelnemu Zarządowi do aprobaty.

Drogowskaz

Uchwalono urządzić w roku 1911. w Krakowie zebranie abitu z

171

Zebranie abstynentów

Posiedzenie z Lehrerbundem we Wiedniu

Komitet reformy szkoły ludu

Fabryka, rzeszów

zyentów zemin. nauc. —
Postanowiono wysłać 3 delegatów (Nowak, Kanarek, Pasko) do Wiednia na miejsce tam odbyć pozostałe posiedzenia delegatów organizacyi nauczycielstwa niemieckiego i stosunku tamtejszego wyr. pozostałe
Komitet reformy szkoły ludu powierzono p. Kanarka do
Powrócenie z Komitecie reformy szkoły ludowej sprawy seminaryów nauczycielskich
P. Babicki przedłożył sprawozdanie ze stanu fabryk.
zeszytów
Na tem posiedzenie zakończono

Józef Babicki

POMOC DORAŹNA
ZWIĄZKU POLSKIEGO NAUCZYCIELSTWA SZKÓŁ POWSZECHN.
KRAKÓW, RYNEK GŁ. L. 29. II. P.

Data stempla pocztow.

WP.

Prosimy uprzejmie o przesłanie odwrotną pocztą załączonym czekiem P. K. O.

a) Za ..... wypadk śmierci członków Pomocy doraźnej po K 1·— . . . K .....
b) Na administrację . . . . . „ .....
c) Za upomnienia . . . . . „ .....
Razem . . K .....

Członków zmarłych wymienimy w najbliższym numerze „Głosu naucz."

Na drugim odcinku czeku P. K. O. należy wypisać numer swojej legitymacji POMOCY DORAŹNEJ.

J. B. Szado — *Przew. Pomocy*
St. Nowak — *Prezes Związku.*

172 4

Wydz. wyk. 17. 11. 1910.

Akcya Lehrerbundu

awszego Naczelnego
rada 1gw. Obecni
Taroni, Deposolski,
bak, Wierzbicki.

mia, że od września
zaproszenie na
przednich nie
tyjaśnia, że
zenia p. Andr.
tralono zgodzić
er-Lehrerbund-
z sprawie po-
po poprzedzeniu
brane z delega-
nczyciel. stow.
konferencyę
p. p.: Nowak,
rzy Ler" wezmą
posiedzeniu
p. nauk. i że-
ny szkolnictwa
w dniach 19.

enie Wydziału
ne być usta-
słowiańskiego

Zjazd Słowiański

Zebranie abituryentów

Posiedzenie z Lehrerbundem we Wiedniu

Komitet reformy szkoły lud.

Fabryka zeszytów

ryentów semi
Uchwalono
(Nowak, K
do Wiednia
tam odbyć
legatów org
cielstwa nie
wiańskiego
Komitetu re
upoważnion
poruszenia
formy szk
seminaryów
P. Balicki
wozdanie
zeszytów
Na tem pos

Protokół

Wydz. wyk. 17. 11. 1910.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 17. listopada 1910. Obecni p.p.: Nowak, Bałka, Balicki, Taroni, Depowski, Andruszkiewiczowa, Seidl, Robak, Wierzbicki.

P. Andruszkiewiczowa zawiadamia, że od września otrzymała dopiero pierwsze zaproszenie na posiedzenie i dlatego na poprzednich nie była obecną. P. Robak wyjaśnia, że wysyłał regularnie zaproszenia p. Andr. Z porządku dziennego uchwalono zgodzić się na proponowaną przez „Lehrerbund" dalszą akcyę nauczycielstwa w sprawie postulatów nauczycielskich po poprzedniem porozumieniu się w tej sprawie z delegatami Związku słow. nauczycielstwa. Na zwołaną w tym celu konferencyę „z Lehrerbundem" pojadą p.p.: Nowak, Kanarek i Robak, którzy też wezmą udział w zwołanem już posiedzeniu Wydziału Związku słow. naucz. i zebraniu Komitetu reformy szkolnictwa ludowego we Wiedniu w dniach 19. i 20. listopada 1910.

Akcya Lehrerbundu

Ponieważ na posiedzeniu Wydziału Związku słowiańskiego ma być ustanowiony termin Zjazdu słowiańskiego

Zjazd słowiański

z roku 1911, przeto uchwalono dążyć do tego, aby Zjazd słow. naucz. mógł odbyć się równocześnie lub po zjeździe delegatów naszego Związku w lipcu 1911 około 20.

Następnie przeprowadzono obszerną dyskusyę nad sprawą pragmatyki służbowej, mającej wejść na porządek dzienny Zjazdu Słowiańskiego i uchwalono przygotowany przez p. Pałkę projekt wydrukować i przesłać go członkom Naczelnego Zarządu do przestudyowania i poczynienia spostrzeżeń i uwag na posiedzeniu pełnego Naczelnego Zarządu z początkiem przyszłego roku. Projekt ma też być przesłany innym organizacyom nauczycielskim i dopiero po posiedzeniu pełnego Naczelnego Zarządu poddany nauczycielstwu do dyskusyi w pismach nauczycielskich. –

Pragmatyka służbowa

Odnośnie do fabryki zeszytów i związanego z nią kartelu uchwalono pozostać na dotychczasowem stanowisku.

Kartel zeszytowy

Robak

Wydz. Wyk. 27. II. 1910.

Protokół

z posiedzenia Wydziału ~~Konferencyjnego~~ ~~odby~~ Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 27. listopada 1910. Obecni p.p.: Balicki, Baścik, Depowski, Wierzbicki, Andruszkiewiczowa, Pałka, Nowak, Robak, Taroni, Seidl, ~~Szt~~

Pragmatyka służbowa

Pan Pałka przedłożył cztery działy projektu pragmatyki służbowej, który ma być przesłany innym organizacyom nauczycielskim i członkom Naczelnego Zarządu Związku poufnie do przygotowania uwag i poprawek. Wydział wyraził zarazem p. Pałce serdeczne podziękowanie za trud i pracę. Uchwalono wydrukować 200 sztuk tego zarysu pragmatyki.

Sprawozdanie z posiedzeń we Wiedniu

Pp. Nowak i Robak przedłożyli sprawozdanie z odbytych we Wiedniu w dniach 19 i 20. listopada b.: 1) posiedzenia Wydziału Związku Słowiańskiego nauczycielstwa

2.) Konferencyi z delegatami „Lehrer-
Union" 3.) Zebrania „Komitetu ze-
wnętrznych szkolnictwa ludowego". Spra-
wozdania z tych obrad będą
umieszczone w „Gdowie". —
Następnie omawiano sprawę
Kartelu zeszytowego, zakończoną
żądaniem dyr. spółdzielczej Zwią-
zkowej fabryki zeszytów pp. Oro-
cnera i Fischera, aby Związek
zwrócił się z prośbą o dostawę
fabryki przez Zarząd Centralny
inne fabryki, mające przystąpić
do Zjednoczenia, będą opłacały
według dotychczasowego pro-
jektu pod 1 K od Związku wy-
robionych zeszytów. Wskutek
po obszernej dyskusyi nie
zrzekać się prowizyi, i po-
lecono dotychczasowym de-
legatom pp. Nowakowi, Ba-
lickiemu i Robakowi pro-
wadzić nadal pertraktacye
na zasadach dotychczaso-
wych.

Robak

Kartel fabryk zeszytów.

Wydz. wyk.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczel-
nego Zarządu, odbytego dnia 10. grudnia
1910. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Seidl,
Deporski, Robak, Szkodziński, Taroni,
Audous z Kwiatkowa, Wierzbicki.

10. 12. 1910.

Delegaci do fabryki zeszytów przedłożyli spra-
wozdanie z podjętych ustnie pertraktacyi,
celem utworzenia Zjednoczenia fabryk-członków
zeszytów. Centralizacya ze strony obecnego
Centralnego Związku przemysłu fabrycznego.
Zarządzono przedstawicieli delegaci (p.p.
Nowak, Balicki, Robak.) żądanie pp.
Orocnera i Fischera jako dotychczasowej
firmy, aby Związek zaniechał
przekazywania należącej mu z tytułu kontra-
ktowej prowizyi na rzecz firmy. Po
obszernej i długiej dyskusyi, w której
zabierali głos wszyscy obecni, uchwa-
lono za pośrednictwem pp. Orocnera i
Fischera listownie na ich żądanie
1.) że Związek swoich podjętych ustnie
pertraktacyi odwołuje i odmownie przepowiada
się zupełnie nowe.
2.) że nadesłane „punktacye" będą
Wydziałowi służyły jako mate-
riał do dyskusyi.

w Kartel zeszytowy

3.) że Wydział nie bierze żadnej odpowiedzialności za ewent. zapadłe uchwały i dane zobowiązania na posiedzeniu, zwołanem do kancelaryi Dr Merza w listopadzie przez Dr Battaglię, gdyż na zebraniu tem nie było delegata Związku.

4.) że Wydział nie godzi się na żądanie przerzeczenia się prowizyi na rzecz firmy, a poleca dotychczasowym delegatom przeprowadzenie pertraktacyj ze wspólnikami firmy w sprawie formy i wysokości bonifikacyi Związku na rzecz firmy z powodu utworzyć się mającego Zjednoczenia;

5.) że Wydział nie godzi się aby w przyszłości w razie utworzenia Zjednoczenia i w razie przekroczenia Kontyngentu Związek miał dzielić ~~1/3~~ z firmą 1/3 uzyskanej z nadwyżki Kontyngentu prowizyi, należnej Związkowi od innych spólników Zjednoczenia.

Konto pocztowej Kasy oszczędności

Uchwalono wnieść do Dyrekcyi Pocztowej Kasy oszczędności podanie o otworzenie Konta dla Naczelnego Zarządu i dla Administracyi Głosu.

Uchwalono wziąć udział przez

Deputacya do parlamentu

delegata w zainicyowanej przez Lehrerbund deputacyi nauczycielskiej do rządu i parlamentu w dniu 16. grudnia w sprawie nauczycielskich postulatów.

Obraz szkoły ludowej w Austryi

Przyjęto przedłożony przez p. Kanarka projekt kwestyonaryusza z pytaniami dla organizacyj nauczycielskich celem zebrania dat do referatu „Obraz szkoły ludowej w Austryi".

Robak

Wydz. Wyk.
13. I. 1911.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 13. stycznia 1911. Obecni p. p.: Andruszkiewiczowa, Nowak, Balicki, Pałka, Seidl, Depowski, Taroni, Robak.

Kartel zeszytowy

P. Balicki przedłożył szkic odpowiedzi, jaką Związek ma przesłać Firmie A. Crocner i Ska w sprawie ostatecznego załatwienia utworzyć się mającego Zjednoczenia fabrykantów zeszytów. Wnioski te z poprawką p. Robaka przyjęto. Firmie A. Crocner i Ska zostanie wysłany następujący list: Wydz. Wyk. Naczel. Zarządu odnośnie do listu W. Panów z 31. grudnia 1910. uchwalił na posiedzeniu w dniu 13. stycznia 1911. zgodzić się na przystąpienie fabryki zeszytów firmy A. Crocner i Ska do Zjednoczenia fabrykantów zeszytów w Galicyi na podstawie szczegółowo omówić się mających warunków z tem jednak zastrzeżeniem, że przy umowie kontraktowej mają być obecni delegaci Związku z głosem stanowczym. Obowiązujący kontrakt Ski, a w szczególności zobowiązania firmy A. Crocner i Ska

względem Kraj. Związku naucz. i Spólników ma mieć i nadal tę samą moc prawną. Zarazem uchwalił Wykon. reasumując częściowo swoją uchwałę z dnia 10/12 1910. przyznać firmie A. Crocner i Ska jako maksimum 1/3 część opłat, uzyskanych przez Krajowy Związek naucz. od fabrykantów, przystępujących do Zjednoczenia oraz przedłużyć milcząco kontrakt Ski do dnia ważności kontraktu utworzyć się mającego Zjednoczenia jednakże z tem zastrzeżeniem, że rozwiązania kontraktu Zjednoczenia traci także moc obowiązującą i prawną to niniejsze milczące przedłużenie kontraktu.

Konferencya z Kołem Polskiem

Uchwalono zwrócić się do Koła Polskiego z prośbą o wyznaczenie konferencyi delegatów Związku naucz. lud. z Kołem Polskiem w następujących 3 sprawach:

1.) w sprawie zmiany § 55 państwowej ustawy szkolnej;

2.) w sprawie przejęcia przez państwo 50% wydatków na szkolnictwo ludowe,

3.) w sprawie przyznania nauczycielstwu zniżek kolejowych.

Uchwalono w tych samych sprawach

odnieść się do Czechów i Rusinów i donieść im, że delegaci Związku wezmą udział w deputacyi organizacyj naucz. do parlamentu i rządu w dniach 25 i 26. stycznia 1911.

W Krakowie dnia 13. stycznia 1911.

Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 4. lutego 1911. 4. II. 1911.

Obecni pp: Andruszkiewiczowa, Balicki, Depowski, Szkodziński, Taroni, Nowak, Seidl, Wierzbiecki, Robak.

Nieobecni p.p.: Baścik i Pałka.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Sprawozdanie z konferencyi z Kołem Polskiem

Pp. Nowak i Robak przedłożyli obszerne i szczegółowe sprawozdanie z konferencyi odbytej z Kołem Polskiem we Wiedniu w dniu 25 stycznia 1911, z posiedzenia delegatów organizacyj nauczycielskich z całej Austryi, z posłuchań u ministrów i prezydenta ministrów w dn. 26. stycznia 1911. W dyskusyi nad sprawozdaniem zabierali głos pp: Wierzbicki, Balicki, Taroni, Seidl, Depowski, Andruszkiewiczowa, Szkodziński poczem uchwalono:

a.) przyjąć do zatwierdzającej wiadomości przedłożone sprawozdanie delegatów;

b.) wyrazić im podziękowanie za podjętą pracę i trudy;

c.) wyrazić na piśmie podziękowanie posłom Krakowskim Dr Petelenzowi i Dr Sokorskiemu za szczere zajęcie się deputacyą nauczycielską

we Wiedniu;

d.) umieścić szczegółowe i dokładne sprawozdanie z koniecznemi wyjaśnieniami co do zaszłych zmian w akcyi organizacyj nauczycielskich w najbliższym numerze „Głosu nauczycielstwa ludowego.

Fabryka zeszytów

P. Balicki przedłożył sprawozdanie ze stanu fabryki zeszytów, zaznaczając jej bardzo pomyślny rozwój i zawiadomił, że z dniem 1. kwietnia 1911. fabryka przenosi się do własnego budynku „na Morgensternówce".

Odezwa Kępy

P. Wierzbicki przedłożył rozesłaną po kraju odezwę p. Kępy z wezwaniem do utworzenia organizacyi nauczycieli wydziałowych. Uchwalono sprawę rozpatrzeć bliżej na następnem posiedzeniu i wyjaśnić w „Głosie nauczyc." stanowisko Związku względem tej akcyi.

Przyjęcie do biura p. Sowy

P. Nowak udzielił ~~wreszcie~~ wyjaśnień na interpelacyę p. Taroniego co do lokalu Związku. Wreszcie uchwalono powołać p. Sowę do pracy w biurze Zw.

Robak

11. 3. 1911

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu Związku, odbytego dnia 11. marca 1911. pod przewodnictwem wiceprezesa Związku p. Stanisława Pałki. Obecni pp.: Andruszkiewiczowa, Balicki, Baścik, Depowski, Pałka, Robak, Seidl, Szkodziński, Wierzbicki, Taroni. P. Nowak usprawiedliwił nieobecność koniecznym wyjazdem do Jasła i Krosna w sprawach Związku.

Fabryka zeszytów

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. P. Balicki przedłożył sprawozdanie ze stanu fabryki zeszytów nadmieniając, że prowadzone od dłuższego czasu, a zainicyowane przez posła Kolischera pertraktacye ~~oko~~ i konferencye, mające na celu utworzenie „Zjednoczenia fabrykantów zeszytów" zostały zupełnie rozbite. P. Kolischer zamierza podobno rozpocząć nowe układy jednak z wyłączeniem drobniejszych fabrykantów. Dokładny bilans fabryczny za rok ubiegły przedstawiony zostanie Naczelnemu Zarządowi w niedługim czasie. Przy tej sposobności uchwalono wniosek p. Wierzbickiego, aby o ile możności w każdym numerze „Głosu naucz." podawano chociaż małe artykuliki.

dotyczące naszej fabryki: rozszerzenie jej
rozwoju, zamian, ulepszeń i t. p.
Uchwalono też wniosek p. Kierzbickiego, że-
by z Kardynału mianowicie Głowa
nadzw. budowlanego zwrócono się z prośbą
o krótką (krótkiej) zawierające zachę-
tę do przyjęcia Redakcyi fabrycznej
fryki: rozszerzenia.
Uchwalono, aby redakcyę odnośnych
artykułów i notatek zajmował się
p. Balicki z powiadomieniem o tej
sprawie fabryki.
Uchwalono wniosek p. Kierzbickiego,
aby z posiedzeń Nadzwyczajnego Zarządu
umieszczano krótkie sprawozdania
co miesiąc w „Głosie Robot.". Wia-
domość ta marzec należy krótko
podać treść obrad począwszy od
1. stycznia. W sprawozdaniach nie
należy wymieniać nazwisk.
P. Cańka prosi, aby jego nazwisko
do pewnego czasu wogóle zupełnie
nie było umieszczane.
Przeprowadzono dyskusyę nad odczy-
tem p. Kępy z Bochni, wzywającą do utwo-
rzenia organizacyi pracowników
szkół zydzielowych. Referat o spra-
wie tej miał być p. Kępa osobiście

Sprawozdanie z posiedzeń Wydziału Wyk.

Zastrzeżenie p. Balickiego

Odezwa Kępy

nieobecnego Dziś prezesa p. Nowaka, nato-
miast postanowiono odroczyć do na-
stępnego posiedzenia.
Sekretarz przystąpił do odczytania
listu z Tyn Kierunku, aby czło-
nkowie Związku mogli być tylko kandydaci.
Po dyskusyi uchwalono zamiast odro-
czyć tę sprawę na później.
P. Depczak i Taroni złożyli spra-
wozdanie z Walnego Zgromadzenia Oddziału
w Skawinie stwierdzając zwiększoną
ilość członków Oddziału przy dzielnem
przewodnictwie p. Bartoszkiej. Uchwalo-
no wyrazić Oddziałowi Skawińskiemu
uznanie i podziękowanie za pracę
pracę Redakcyę, a w szczególności
przesłać podziękowanie Wydziałowi
Oddziału.
Następnie przeprowadzono szczegółową
dyskusyę nad pierwszym Działem za-
sad projektu pragmatyki służbowej
dla nauczycielstwa ludowego.
Przy ostatnim punkcie porządku dzien-
nego odczytał p. Basiok z „Nowej Reformy"
z dnia 11. marca 1911. Kończący wstęp arty-
kuł p. t.: „Z ruchu wyborczego", który zawiera
między innemi następujące zdania: „Bardzo
przykre wrażenie wywołało na powiatach za-

Zmiana statutu

Sprawozdanie z Oddziału w Skawinie

Pragmatyka służbowa

Sprawa Sanatoryjnego

branie wystąpienie p. dyr. Czerzyńskiego, który przyszedłszy na zebranie bez zaproszenia jako delegat jakiejś małej gartki nauczycieli, a będąc sam członkiem Wydziału Ogniska nauczycielskiego, usiłował rozbić jednolitość nauczycieli. = Na interpelacyę p. Basicka udzielił wyjaśnień członkowie Zarządu, którzy wzięli udział we wspomnianem zebraniu wyborczem, poczem uchwalono zwrócić się do Wydziału Krakowskiego Ogniska, by na bezzwłocznie zwołanem posiedzeniu rozpatrzył powstałą sprawę i w razie stwierdzenia rozmyślnego działania p. Czerczyńskiego na szkodę Ogniska postąpił zgodnie z §6g. statutu. Uchwalono odmówić wniosku p. Wierzbickiego, by Naczelny Zarząd zwrócił uwagę Wydziałowi Krakowskiego Ogniska na rozsiewanie artykułów w dziennikach Krakowskich, skierowanych przeciwko Ogniskowi, wyraził przekonanie, że Wydział Ogniska nie przytoczy podanych tam faktów, nie zgodnych z prawdą.

Uchwalono też wniosek p. Cańki, aby dla sprawy wydawnictwa „Głosu nauczycielstwa ludowego" powołać osobne jedno posiedzenie.

Wydawnictwo „Głosu nauczyc. l."

Dobak

18. 3. 911.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 18. marca 1911. pod przewodnictwem p. Nowaka. Obecni p.p.: Andrzejkiewicz, Batycki, Deporski, Nowak, Pańka, Robak, Seidl, Taroni. Nieobecni p.p.: Basicki, Szkodziński, Wierzbicki. Dwaj ostatni usprawiedliwili swoją nieobecność.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Sprawa węglowa

Na zapytanie p. Nowaka w sprawie węglowej uchwalono i w tym roku nawiązać stosunki z firmami, które w ubiegłym roku dostarczały węgla za pośrednictwem Związku.

P. Andrzejkiewicz wnosi o przesłanie nauczycielstwu Krakowskiemu wyjaśnień w sprawach węglowych.

Odezwa Towarzystwa Pedagogicznego.

P. Seidl przedłożył odezwę Towarzystwa Pedagogicznego w sprawie przyśpieszenia czerpańskiej fabryki zeszytów, rozesłaną do wszystkich szkół w kraju. Po odczytaniu odezwy i przeprowadzonej dyskusyi uchwalono: a) wysłać do wszystkich szkół w kraju gorącą odezwę, wyjaśniającą na podstawie cyfr i faktów cel całej akcyi obecnej Towarzystwa Pedagogicznego; b) umieścić tę odezwę w „Głosie nauczycielstwa ludowego" z przygotowaniem odezwy i dać do niej

potrzebnych zajmie się p. Balicki. —

Sprawozdanie ze Zgromadzeń w Krośnie i Jaśle

P. Nowak przedłożył sprawozdanie z odbytych zgromadzeń nauczycielstwa w Jaśle i Krośnie, w których wziął udział jako delegat Naczelnego Zarządu, stwierdzając żywe zainteresowanie się nauczycielstwa sprawami Związku naucz.

Akcya parlamentarna

Uchwalono przesłać członkom rządu i posłom parlamentarnym cyfrowe przedstawienie obecnych stosunków materyalnych całej Austryi nauczycielstwa z ponowną prośbą o zajęcie się postulatami nauczycielstwa ludowego.

Odezwa Kępy

Przeprowadzono obszerną dyskusyę nad odezwą p. Kępy w sprawie utworzenia Towarzystwa nauczycieli szkół wydziałowych. P. Kępa już po wysłaniu odezwy do gron nauczycielskich szkół wydziałowych w kraju, zwrócił się do Związku z zapytaniem, czy Związek zgodzi się na utworzenie w Związku „Sekcyi dla nauczycieli szkół wydziałowych" dla spraw pedagogiczno-dydaktycznych i czy odstąpi tej Sekcyi miejsca część w „Głosie nauczycielstwa ludowego" dla spraw nauczycieli szkół wydziałowych. Uchwalono wydelegować p. Pałkę do zbadania, czy jest możliwe powstanie takiego

Towarzystwa poza Związkiem. P. Pałka zbierze odnośne daty wprost od inicyatora tej akcyi — p. Kępy.

Zmiana statutu

Uchwalono w następnym numerze „Głosu nauczycielstwa ludowego" ogłosić okólnik z wezwaniem do nadsyłania uwag co do zmiany statutu. Ref. dla zmiany statutu wybrano p. Andruszkiewiczową.

Pragmatyka służbowa

Następnie dyskutowano nad nadesłanemi uwagami do zarysu projektu pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa i uchwalono dla przedyskutowania dalszych działów pragmatyki zwołać specyalne posiedzenie na piątek 24. marca.

Józef Robak

24. 3. 1911.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 24. marca 1911. Obecni p.p.: Andruszkiewiczowa, Depowski, Balicki, Pałka, Nowak, Taroni, Robak, Seidl.

Pragmatyka służbowa

Protokół przyjęto. Następnie prowadzono dalszą dyskusyę na zarysem projektu pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego. Szczegółowe uwagi i poprawki zanotował referent p. Pałka.

Robak

Protokół

1. 4. 1911.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 1. kwietnia 1911. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Pałka, Taroni, Depowski, Szkodziński, Kostelecki, Seidl, Nieobecni pp.: Andruszkiewiczowa, Robak, Wierzbicki, Baścik, usprawiedliwili swoją nieobecność.

Pragmatyka służbowa

Przeprowadzono dyskusyę nad projektem pragmatyki służbowej, a w szczególności nad działem: „O prawach osób stanu nauczycielskiego.

Odnośnie do pisma Ogniska w Jeżowem uchwalono zawiadomić ich, aby na razie wstrzymali się z uwagami o pragmatyce do czasu ogłoszenia naszego projektu w „Głosie".

Rekolekcye nauczycielskie

Uchwalono nie umieszczać w „Głosie nauczycielstwa ludowego" żadnego artykułu w sprawie rekolekcyj naucz.

Spisał protokół:
Szkodziński

Robak

Wydz. Wyk.
13. IV. 1911.

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 13. Kwietnia 1911. pod przewodnictwem prezesa Związku p. Nowaka. (Koczną obecni p.p.: Nowak, Andruszkiewiczowa, Baścik, Depowski, Seidl, Taroni, Robak. Nieobecni pp: Pałka, Balicki, Szkodziński, Wierzbicki. Trzej pierwsi usprawiedliwili swoją nieobecność.

Sprawa Selwy

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. P. Taroni przedłożył kartkę, jaką nauczyciel z powiatu podgórskiego Selwa rozsyła do kolegów z wezwaniem do rozpoczęcia osobnej akcji poza naszym Związkiem, zmierzającej do zniesienia IV. klasy płac. Swe wezwanie opiera Selwa na opinii posła Skołyszewskiego. Uchwalono postawione przez p. Taroniego wnioski: 1) prezes powinien wziąć udział w święconem członków Ogniska Skawińskiego, na którem to zebraniu sprawę wyjaśni; 2.) prezes ma o tej sprawie pomówić z posłem Skołyszewskim.

P.p. Nowak i Robak przedstawili żądanie Ski fabryki zeszytów A. Procner

Fabryka zeszytów

o podwyższenie udziałów wszystkich spólników o 100% celem umożliwienia fabryce dalszego rozwoju. Po dłuższej dyskusji uchwalono zgodzić się na podwyższenie udziału Związku o 100% (: z 6000 K na 12000 K:) jednak z tem zastrzeżeniem, że z prowizyi, jaka od obrotu brutto przypadnie Związkowi za rok 1911 i dalsze, tylko część jej ma być użytą na wyrównanie podwyższonego udziału (: n.p. 50%:), reszta ma wpłynąć do kasy Naczelnego Zarządu.

Komitet wyborczy nauczycielski

Następnie uchwalono utworzyć osobny Komitet wyborczy nauczycielski dla prowadzenia akcyi wyborów do parlamentu. Utworzeniem i zwołaniem takiego Komitetu zajmie się p. Nowak. Zarazem aprobowano odczytany przez p. Nowaka artykuł, jaki pojawi się w „Głosie nauczycielstwa lud." w sprawie wyborów. Wreszcie prowadzono dyskusyę nad projektem pragmatyki służbowej.

Robak

Protokół

29. 4. 1911. Z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 29. Kwietnia 1911. pod przewodnictwem prezesa p. Nowaka. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Seidl, Basiak, Sakowiński, Taroni, Deparski, Nierabiecki, Robak. Nieobecni p. Andrzej Kierzkowski i p. Pałka.

1) Bilans fabryki zeszytów

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. P. Taroni zapytuje, kiedy odbędzie się posiedzenie dla przeprowadzenia dyskusji nad bilansem fabryki zeszytów. P. Nowak wyjaśnia, że posiedzenie to zwoła po powzięciu Spółki fabrycznej.

Sprawa Selery

P. Nowak wyjaśnia następnie sprawę Selery omawianą na poprzednim posiedzeniu nadmieniając, że w sprawie tej zjawiła się u Zarządu deputacja uczniowska z powiatu pułtuskiego, której p. Nowak przed całą ze stanowiska sprawę zajął stanowisko.

Odpowiedź Kopie

Uchwalono całą sprawę wyjaśnić w „Głosie". Uchwalono odpowiedzieć p. Kopie w odpowiedzi na jego pismo, że sprawa nauczycieli szkół wydziałowych, przy odzielna (chorem obecnie) p. Kopie może być załatwiona dopiero

Rezygnacya p. Pałki

Zjeździe delegatów Związku. — Odczytano nadesłane z Bochni pismo z rezygnacyą p. Pałki z godności Prezesa Związku i członka Naczelnego Zarządu. Uchwalono: 1) rezygnacyę p. Pałki, wniesioną z powodu ciężkiej choroby, przyjąć 2.) Adresowe nadesłane odpowiedzieć w „Głosie"; 3) wyrazić na piśmie p. Pałce podziękowanie i uznanie za jego gorliwą i owocną pracę dla Związku 4.) wyrazić w piśmie do niego nadzieję, że po powrocie do zdrowia nie odmówi nam znowu swej rady i pomocy.

Kooptowanie Kostleckiego

Uchwalono Kooptować do Wydziału Wykonawczego w miejsce p. Pałki p. Kostleckiego z Tarnowa i upoważnić p. Kasarka, aby Czechciał przyjąć referat p. Pałki o pragmatyce służbowej.

Uchwalono na wyróżnione po p. Pałce miejsce z Naczelnym Zarządzie kooptować (powołać) do najbliższego Zjazdu delegatów p. dr Kamarka.

Pragmatyka służbowa

Następnie przeprowadzono dyskusyą nad kilkoma paragrafami projektu pragmatyki służbowej.

Na wniosek p. Nierabieckiego uchwalono przygotować obliczenie, czy

Wkładki członków

nie możnaby w tym kierunku przy projektowanej zmianie statutu unormować wkładek członków, aby każdy członek po zapłaceniu wkładki otrzymywał „Głos nauczycielstwa ludowego".

Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 13. maja 1911. pod przewodnictwem p. Nowaka.

Obecni p.p.: Nowak, Wierzbicki, Balicki, Depowski, Robak.

Usprawiedliwili nieobecność p.p.: Kostelecki i Szkodziński i Tarani.

Nieusprawiedliwili nieobecności p.p.: Seidl, Baścik, Andruszkiewiczowa.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

Przyjęto przedłożoną odezwę, jaką wyśle Związek do wszystkich szkół w kraju w sprawie zeszytowej (będzie ona odpowiedzią na odezwę Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. — Odezwa zeszytowa.

Przyjęto z zadowoleniem do wiadomości oświadczenie kol. Kosteleckiego, że przyjmuje referat o pragmatyce służbowej i przygotuje go na 20. maja. bo. — Pragmatyka

Uchwalono zwołać komitet wiecu krajowego z r. 1907 na posiedzenie w dniu 21. maja do Lwowa i omówiono obszernie sprawy, jakie prezes na tem posiedzeniu przedłoży do załatwienia. — Komitet wiecowy

Wybrano p. Robaka referentem do redagowania sprawozdania z czynności za rok ubiegły, które w tym roku

ma być drukowane i rozesłane członkom przed Zjazdem delegatów. P. Robak zobowiązał się przygotować sprawozdanie na 20. czerwca. — Uchwalono zwołać posiedzenie dla ostatecznego przyjęcia pragmatyki na dzień 20. maja, w myśl zapowiedzi Kol. Kosteleckiego.

Pragmatyka służbowa

Józef Robak

Protokół

20. 5. 1911.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 20. maja 1911. Obecni p.p.: Nowak, Kostelecki, Seidl, Taroni, Dąbrowski, Wierzbicki, Szkodziński, Robak, Balicki. Nieobecna p. Andruszkiewiczowa, Baścik.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. Uchwalono cały projekt pragmatyki służbowej gruntownie na nowo przerobić, nie drukować go już przed Zjazdem słowiańskim w czasopismach nauczycielskich, ale dać drukowany projekt uczestnikom Zjazdu w osobnych broszurkach. P. Kostelecki ~~wydrukuje~~ projekt wygotuje na 15. czerwca, na który to dzień zwoła się posiedzenie dla przyjęcia projektu, poczem odda się rzecz całą do druku.

Pragmatyka służbowa

Następnie omawiano ogólnie poszczególne działy projektu dotychczasowego, zmodyfikowanego uwagami Kol. Kosteleckiego.

Robak

Protokół

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 10. czerwca 1911. Obecni pp.: Nowak, Wierzbicki, Seidl, Depowski, Szkodziński, Kostelecki, Baroni Robak.

Program V. Zjazdu delegatów

Uchwalono zwołać posiedzenie pełnego Naczelnego Zarządu na dzień 20 lipca 1911, a Zjazd delegatów na dzień 21. lipca, tuż przed Zjazdem słowiańskiego nauczycielstwa. Uchwalono następujący Program Zjazdu delegatów:

1.) O godz. 9. rano zagajenie
2.) Powołanie dwu sekretarzy
3.) Przyjęcie regulaminu obrad
4.) Sprawozdanie z czynności Naczelnego Zarządu
5.) Sprawozdanie Kr. Kom. rewizyjnej
6.) Sprawozdanie z wydaw. „Głosu"
7.) Zmiana statutu Związku
8.) Nowoczesne poglądy na wychowanie dziecka /: Kanarek :/
9.) Ułożenie programu działalności /: Nowak :/.
10.) Ustanowienie wkładek na

rok 1911. (: Wierzbicki :)
11) Sprawozdanie z fabryki zeszytów (: Balicki :)
12.) Wybory: a) 9 członków do Nacz. Zarz.
7 " Kr. Sądu honorowego
5 " Kr. Kom. rewizyjnej.
~~Uchwalono wnio~~ 13) Wnioski /: Wierzbicki :/
14) Zakończenie

Akcya Kępy

Uchwalono umieścić w „Głosie" nauczycielstwa ludowego odpowiedni, nie jątrzący artykuł w sprawie akcyi p. Kępy i naucz. szkół wydział. Uchwalono wniosek p. Dr Kanarka, aby Związek wziął udział przez delegata w mającym się odbyć w jesieni Zjeździe nauczycieli seminaryów nauczycielskich.

Zjazd nauczycieli seminaryów

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak

Protokół

26.6.1911. z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 26 czerwca 1911. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Depowski, Taroni, Seidl, Kostelecki, Kanarek, Robak. —

Pragmatyka służbowa

P. Kostelecki przedłożył ogólny zarys projektu pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego, nad którym przeprowadzono dyskusyę i polecono p. Kosteleckiemu uzupełnienie projektu poczynionemi poprawkami i uwagami.

Sprawa nauczycielek bocheńskich

Uchwalono wypowiedzieć mieszkanie od dnia 1. października b.r. Uchwalono zwrócić bocheńskim nauczycielkom ich wnioski z uwagą, że mogą je przesłać Naczelnemu Zarządowi tylko za pośrednictwem Ogniska. Wreszcie omawiano sprawę dodatku ped. do „Głosu". —

Józef Robak

Protokół

1.7.1911.

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego Zarządu, odbytego dnia 1. lipca 1911. Obecni p.p.: Nowak, Balicki, Kostelecki, Robak, Seidl, Depowski, Dr Kanarek, Taroni. i chwilowo p. Pałka. —

Sprawa nauczycielek bocheńskich

Uchwalono po wyjaśnieniach p. Pałki przesłać bocheńskim nauczycielkom pismo z wyjaśnieniem, jak należało rozumieć poprzednie pismo Związku w sprawie ich wniosku co do zmiany § 123. regulaminu szkolnego. —

Uchwalono wniosek p. Dr Kanarka o umieszczanie w „Głosie" krótkich sprawozdań z posiedzeń Wydziału Wykonawczego.

Zjazd sław. nauczycielstwa

Uchwalono odroczyć Zjazd słowiańskiego wobec tego, że Słoweńcy i Czesi o to proszą. —

Uchwalono odbyć Zjazd delegatów w dniu 4. sierpnia b.r.

Pragmatyka służbowa

Przeprowadzono szczegółową dyskusyę nad dalszemi częściami projektu pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa

189

ludowego i uchwalono zarazem projekt ten wydrukować w najbliższym numerze „Głosu naucz. lud." z nadmienieniem, że nasz projekt oparty jest na projekcie pragmatyki dla nauczycieli szk. średnich.

Zgromadzenie abituryentów sem. naucz.

Uchwalono umieścić w „Głosie" sprawozdanie z odbytego Zjazdu (: Zebrania :) abituryentów seminaryów nauczycielskich. Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Robak.

Protokół

5. 9. 1911

z posiedzenia Wydziału Wykonawczego Naczelnego odbytego dnia 5. września 1911 pod przewodnictwem p. Nowaka.

Obecni p.p.: Andruszkiewiczowa, Balicki, Seidl, Depowski, Nowak, Dr Kanarek, Szkodziński, Wierzbicki, Faroni, Robak.

Nieobecni pp: Kostelecki i Baścik nie usprawiedliwili nieobecności. –

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. P. Nowak podał powody odroczenia Zjazdu delegatów z sierpnia na wrzesień, zaznaczając, że dzisiejsze posiedzenie zwołano głównie dla omówienia V. Zjazdu delegatów.

Odroczenie Zjazdu

Uchwalono zwołać posiedzenie Krajowej Komisyi rewizyjnej na dzień 6. września br. o godz. 6. wieczorem.

Komisya rewizyjna

Przyjęto przedłożony przez sekretarza regulamin obrad Zjazdu delegatów. Przeprowadzono obszerną dyskusyę nad wkładkami dla członków według postanowień nowego statutu, nad finansową stroną wydawn. „Głosu naucz. lud." i dodatkiem pedagogicznym do niego i uchwalono: 1) zaproponować Zjazdowi pozostawienie na r. 1911. dotychczasowych wkładek; 2) oznaczono wkładkę członka

Regulamin obrad

Wkładki członków

Dodatek pedagogiczny

do Związku na rok 1912 na OK owocnie, za co członek będzie obrzymywał „Głos nauczycielstwa ludowego“ 3.) Jednalono by roku 1912 dodawać miesięczny dodatek pedagogiczny do „Głosu“

Przyjęto do wiadomości, że sprawozdanie Naczelnego Zarządu nie będzie drukowane z powodu choroby sekretarza, który nie mógł na czas wygotować wszystkiego.

P. Nowak przedstawił) się do swego referatu: „Program działalności Zw.“ który uzupełniono uwagami. W sprawie położony będzie silny nacisk na konieczność dalszej energicznej akcji nauczycielstwa w kierunku obalenia systemu płac miejscowo-klasowego i wskazane będą środki nauczycielstwa o należyte uposażenie materyalne. Akcya ta prowadzoną będzie i w kraju i w Sejmie. Do energicznej, stałej akcyi nauczycielskiej w kraju nadają się obecny rok wystarczale, jako t. z. propinacyjny, do którego zamczy. całstwo tyle nadziei przywiązywało. Wyrażono zapatrywanie, że należy koniecznie kiedyś przejść silny nacisk na żądanie zniesienia IV. klasy płac nauczycielskich.

Wreszcie omówiono wnioski, jakie Naczelny Zarząd zgłosi na Zjeździe delegatów i polecono referentowi wniosków p. Wierzbickiemu przygotowanie i wydrukowanie ich na podstawie przeprowadzonej dyskusyi. —

Na tem posiedzenie zakończono.

Józef Dobrzak

Protokół

z posiedzenia Nowego Naczelnego Zarządu Krajowego Związku nauczycielstwa polskiego, odbytego w dniu 8 grudnia 1911 r. pod przewodnictwem p. prezesa K. Michalskiego. Obecni pp. Nowak, Kostelecki, dr. Kanarek, Smulikowski, Grabowiecki, Balaban, Krotochwil, Petl, Andruszkiewiczowa, Leporski, Basiok, Kiembicki, Balicki, Szkotkiński, Brzeziewicz, Taroni Hawlicki, Pelc i Kosiński. Rozpoczynając rozprawę p. prezes przywitał brak sprawozdania drukowanego i przyczyny nie dyjścia do skutku zjazdu nauc. Dowiatowskiego. W dyskusyi nad porządkiem rozpoczęli zabierali głos pp. Balaban, Leporski, Smulikowski, dr. Kanarek, Nowak, Kostelecki, Grabowiecki i inni.

W dyskusyi wyłoniły się przekonania, że zwłoczy nauczyciele zdrowi zjazdu nauc. Dowiatowskiego nie są przychylni. Wynikiem dyskusyi była uchwała wniosku dr. Kanarka, który opierał: Naczelny Zarząd przystąpi do przekonania na podstawie dotychczasowego stanowiska Zarządu, a w przypadku iść bratnie solidarnie z Zarządami tylko w sprawach zawodowych.

Otwarto sprawozdanie z czynności Naczelnego Zarządu za czas od 1. lutego 1911 r., powzięto otuchę nad sprawozdaniem dyskusyę, w której

zabierali głos p.p. Kostelecki, Kocxur, Smulikowski, Brzuchowski, Badaban, Kawlicki, Basiok, Krzyżanowski, Nowak i inni. W dyskusyi poruszano myśl zadzwonienia instytucyi lustratorów celem podtrzymywania ruchu w dzwonach opuszczonych i tworzenia dzwonic nowych, mówiono o potrzebie zadzwonienia na Uniwersytecie Jagiellońskim z charakterystycznymi prerogatywami, aniżeli mają dzwonice kościoła parafialnego, poruszano kwestyę zdania zdań o zniesieniu IV. kl. szkół, omawiano sprawę zakładania szkółek głosowo niższych celem przyczynienia się Towarzystwa do organizacyi jasno określonych i materyalnych korzyści.
Uchwalono: zadzwonić instytucyę lustratorów i domagać się w Sejmie zrealizowania zasadniczych postulatów nauczycielskich a nie spełnienia tylko zniesienia IV. klasy szkół.
Sprawozdanie kasowe przedstawił p. Tarnowski. W dyskusyi nad sprawozdaniem zabierali głos p.p. Kozierski, Pawlikiewicz, dr. Kamarek, Basiok i inni. Sprawozdanie przyjęto.
W kolei p. Pawlikiewicz streścił swój referat o „Głosie nauczycielskim" który miał być przedstawiony na jutrzejszym zjeździe delegatów. W dyskusyi nad treścią referatu zabierali głos p.p. Kawlicki, Pelc, Smulikowski. Wszyscy skarżyli się na nieregularne wychodzenie Głosu nauczycielskiego. Uchwalono dla pomocy naczelnego redaktora p. Nowaka utworzyć urząd redaktora zastępcy, który przy czynności redaktorskich specyalnie sprawy administracyjne „Głosu". Uchwalono przy „Głosie nauczycielskim" (mieszczącym 16 stron) wydawać (trzy zeszyty) pedagogiczny. – Następnie p. Krzyżanowski referował sprawę składek. Po ożywionej dyskusyi przyjęto jednomyślnie wniosek wydziału mysłowickiego w sprawie wydatków uiszczanych w myśl projektu nowego statutu. Uchwalono, ażeby Naczelny Zarząd na prawo decydowania pewnego dzwonka do miejscowej filialności statutem określonej na pewien okręg kraju. Uchwalono dla p. Robaka zaprotokułowanie dziękczynienia, zaś zarządowi uchwalono udzielić go na ten cel do pracy w Naczelnym Zarządzie z tem zastrzeżeniem, że po skończeniu zadania powróci do Naczelnego Zarządu. Na tem posiedzenie zakończono.

Jan Piekarski
sekretarz.

385